

Jaarstukken 2024

Mei 2025

Inhoudsopgave Jaarstukken

Samenstelling van het bestuur	5
Leeswijzer	6
1. Inleiding	8
1.1 Inleiding	8
2. Jaarverslag.....	14
A Programmaplan.....	14
2.1 Sterke samenleving met kansen voor iedereen	14
2.1.1 Bestaanszekerheid	16
2.1.2 Meedoen.....	22
2.1.3 Volksgezondheid en sport	27
2.1.4 Onderwijs	30
2.1.5 Impuls Sociale Investerings	33
2.2 Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving.....	34
2.2.1 Milieu, volkshuisvesting, leefomgevingen en stedelijke vernieuwing	36
2.2.2 Veiligheid.....	41
2.3 Toonaangevend in cultuur en evenementen.....	48
2.3.1 Cultuur	50
2.4 Een circulaire en concurrerende economie.....	53
2.4.1 Economie	54
2.4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat	56
2.5 Samenwerking en organisatie.....	60
2.5.1 Bestuur	61
2.5.2 Ondersteuning	64
B Paragrafen	70
2.6 Volhoudbaar: Een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving	70
2.7 Leeuwarden Oost	80
2.8 Binnenstad	95
2.9 Sociaal Domein Fryslân	97
2.10 Investeringsprogramma en fondsen	108
2.11 Lokale heffingen	113
2.12 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	117
2.13 Onderhoud kapitaalgoederen	124
2.14 Financiering.....	128
2.15 Bedrijfsvoering	131
2.16 Openbaarheidsparagraaf	139
2.17 Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden	142
2.18 Grondbeleid.....	169
C Voorgenomen budgetoverhevelingen	179
2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen	179
3. Jaarrekening	190
3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	190
3.2 Financieel resultaat	199
3.2.1 Financiële overzichten	199
3.2.2 Begrotingsrechtmatigheid	203
3.2.3 Informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	212
3.2.4 Overzicht incidentele lasten en baten	214
3.2.5 EMU saldo	219
3.3 Balans	220
3.3.1 Balans.....	220
3.3.2 Toelichting op de balans	224
3.3.3 Gebeurtenissen na balansdatum	253
3.4 Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)	254

3.5 Overzicht van baten en lasten per taakveld.....	278
3.6 Rechtmatigheidsverantwoording	281
Bijlagen	283
Bijlage A. Restantkredieten	283
Bijlage B. Verloop reserves en voorzieningen	290
Bijlage C. Gewaarborgde geldleningen en garanties	293
Bijlage D. Overzicht subsidies aan instellingen	301
Bijlage E. Berekening financiële kengetallen	320
Bijlage F. Voortgang uitvoering besluiten over Rekenkameronderzoeken	322
Bijlage G. Brede welvaartsmonitor Leeuwarden	326

Samenstelling van het bestuur

Burgemeester Sybrand Buma

Verantwoordelijk voor:

- * Openbare orde
- * Brandweer en Politie
- * Integraal veiligheidsbeleid en Handhaving
- * Horecabeleid
- * Communicatie
- * Grote Stedenbeleid
- * Europa en internationale zaken
- * Bestuurlijke organisatie en Kabinetszaken

Hein de Haan (PvdA)

Portefeuilles:

- * Wonen en bouwen
- * Ruimte en leefomgeving
- * Gebiedsontwikkeling
- * Vergunningen, Toezicht en Handhaving
- * Grondbedrijf
- * Programma Spoorzone (coördinerend)
- * Agenda Binnenstad (coördinerend)

Hein Kuiken (PvdA)

Portefeuilles:

- * Wmo en maatschappelijke opvang
- * Armoede en schuldhulp
- * Financiën
- * Cultuur
- * Evenementen en marketing

Nathalie Kramers (GroenLinks)

Portefeuilles:

- * Jeugd
- * Onderwijs: primair en voortgezet
- * Publieke gezondheidszorg
- * Vluchtelingen en integratie
- * Inclusie en diversiteit
- * Programma Leeuwarden Oost (coördinerend)

Evert Stellingwerf (GroenLinks)

Portefeuilles:

- * Klimaat, energie, duurzaamheid
- * Natuur, landelijk gebied, water, landbouw
- * Circulaire economie
- * Vastgoed
- * Infrastructuur en mobiliteit
- * Monumenten en erfgoed
- * Dierenwelzijn
- * Programma Volhoudbaar (coördinerend)

Gijs Jacobse (Gemeentebelangen)

Portefeuilles:

- * Democratische vernieuwing
- * Wijken en dorpen
- * Beheer openbare ruimte
- * Dienstverlening
- * Digitale Agenda
- * Bedrijfsvoering
- * Sport
- * Sociale Basis (coördinerend)

Abel Reitsma (CDA)

Portefeuilles:

- * Werk, Participatie en Inkomen
- * Economie
- * Recreatie en Toerisme
- * Kennis en innovatie
- * MBO en Hoger Onderwijs
- * Economie, Onderwijs & Arbeidsmarkt (coördinerend)

Gemeentesecretaris Eelke de Jong

Verantwoordelijk voor: de gemeentelijke organisatie

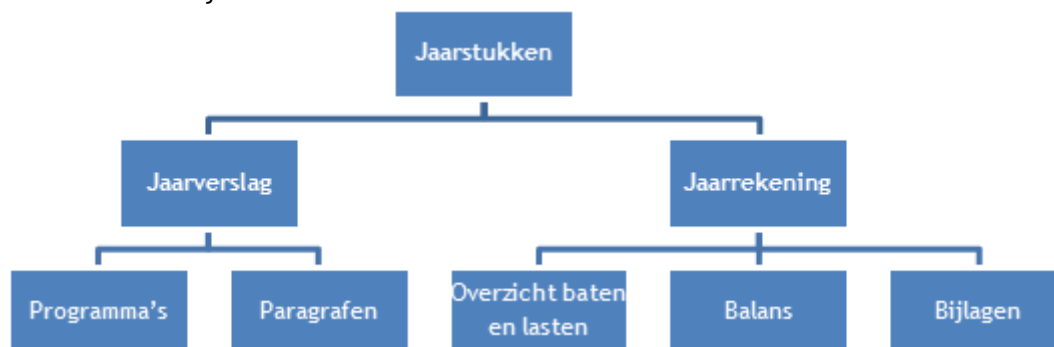

Leeswijzer

Hoofdstructuur jaarstukken

De opbouw van de jaarstukken wordt in belangrijke mate voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en is als volgt:

Figuur 1 Hoofdstructuur jaarstukken

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat de beleidsverantwoording, ook wel jaarverslag genoemd. De focus is gericht op het realiseren van de doelen, zoals gesteld in het coalitieakkoord [Nu investeren in de toekomst 2022-2026](#) (2022) en of er beleidsinhoudelijke of financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2024 zijn.

Uitgangspunt is dat de uitvoering voor ongeveer 80% uit reguliere activiteiten bestaat. Dat zijn *going concern* taken (vermeld in de financiële overzichten met taakvelden aan het eind van iedere hoofdgave). Daar is minder politieke sturing op nodig, zolang er geen essentiële afwijkingen zijn.

Hoofdstuk 2 met het **Jaarverslag** bevat:

1. Elf programma's onderverdeeld naar vijf hoofdgaven. Iedere hoofdgave bevat:

- Het in de begroting vermelde hoofddoel, de ambitie waar aan gewerkt is.
- **Wat we hebben bereikt:** Een tabel met daarin in één oogopslag de mate van doelrealisatie.
- Wat de hoofdgave in totaal heeft gekost.

Ieder programma bevat:

- Een toelichting op de mate van doelrealisatie.
- **Wat daarvoor is gedaan en met wie:** Een tabel met daarin in één oogopslag of gedaan is wat begroot was + een tekstuele toelichting op wat niet of anders is gedaan ten opzichte van wat voorgenomen of begroot was.
- Een overzicht met bij ministeriële regeling vastgestelde beleidsindicatoren. De resultaten zijn te vergelijken met die van andere gemeenten: www.waarstaatjegemeente.nl.
- Onder **Wat heeft het gekost** staat het overzicht van baten en lasten op het niveau van voorgeschreven taakvelden. Het taakveld Mutaties reserves is vanwege deze taakveld indeling in zijn geheel onderdeel van Programma ondersteuning. Het resultaat op een programma (excl. reservemutaties, met uitzondering van Programma Ondersteuning) wordt toegelicht als t.o.v. de begroting sprake is van:
  - > € 350.000 in afwijking op het saldo, of in afwijking op de baten en lasten als dit uit oogpunt van begrotingsrechtmatigheid wenselijk is;
  - afwijkingen die politiek van belang zijn.

2. In afzonderlijke programmaoverstijgende paragrafen staan beleidsinhoudelijke onderwerpen die extra aandacht vragen, beleidslijnen met betrekking tot de lokale heffingen en relevante beheersmatige aspecten. Het betreft:

- Volhoudbaar: Een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving;
- Leeuwarden Oost;
- Binnenstad;
- Sociaal Domein Fryslân;
- Investeringsprogramma en fondsen;
- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Openbaarheidsparagraaf;
- Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden;
- Grondbeleid.

De **Jaarrekening** (financiële rekening) bevat de financiële verantwoording over 2024 en vindt u in hoofdstuk 3. Na de beschrijving van de waarderingsgrondslagen (3.1) staat in 3.2 het financieel resultaat met toelichting daarop, inclusief begrotingsrechtmatigheid, informatie in het kader van de Wet normering topinkomens (WNT), incidentele baten en lasten en het EMU saldo. De balans is toegelicht in 3.3, de verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa) in 3.4 en het totaaloverzicht baten en lasten per taakveld in 3.5.

De Gemeentewet schrijft voor dat het college verantwoording af legt over de rechtmatigheid van alle baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening. De **rechtmatigheidsverantwoording** van het college staat in:

- Hoofdstuk 3.2.2 Begrotingsrechtmatigheid met de technische analyse. Dit houdt in dat begrotingsafwijkingen zijn afgezet tegen de regels opgenomen in de financiële verordening.
- Hoofdstuk 3.6 Rechtmatigheidsverantwoording met de einduitkomst (€) op basis van voorgaande analyse (begrotingscriterium). Daarnaast bevat deze verantwoording ook de einduitkomst ten aanzien van het voorwaarden- en misbruik- en oneigenlijk gebruik criteria.

In het jaarverslag:

- De paragraaf Bedrijfsvoering (2.15) met aanvullende informatie over de einduitkomst van de rechtmatigheidsverantwoording.

Na hoofdstuk 3 volgen de **bijlagen**. De bijlagen bevatten onder andere overzichten met restantkredieten, subsidies aan instellingen en financiële kengetallen. In bijlage G staat de 'Brede Welvaartsindex' (BWI) van Leeuwarden. Deze BWI zegt iets over in hoeverre lange termijn doelen daadwerkelijk worden bereikt. De BWI houdt rekening met welvaartsaspecten zoals gezondheid, onderwijs, milieu en geluk. De BWI integreert de monitoring van de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) die de VNG voor gemeenten heeft ontwikkeld.

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Waar staan we

Context

In deze jaarstukken doen we verslag van de realisatie van verschillende plannen zoals de gemeente zich voor 2024 had voorgenomen. De uitgevoerde plannen dragen bij aan de gestelde doelen uit het coalitieakkoord Nu investeren in de toekomst 2022-2026 (2022). De doelen en ambities van dit coalitieakkoord zijn gericht op het versterken van de brede welvaart in Leeuwarden. In 2024 zijn de resultaten van de eerste twee jaar van het coalitieakkoord uitgebreid onder de loep genomen in de Midterm Review (MTR). Om de in de MTR beschikbaar gestelde middelen in de komende jaren goed te besteden, zijn in 2024 voorbereidingen getroffen. Het afgelopen jaar is daarnaast voortgebouwd op het fundament voor een beter, groener, gezonder en meer gelijkwaardig Leeuwarden. Het was een uitdagend jaar, waarin we onder andere te maken kregen met een nieuw kabinet en groeiende geopolitieke spanningen. Ondanks de uitdagingen die dit met zich meebracht, hield de gemeente het oog op de bal. In dit verslag nemen we u hier graag in mee.

De staat van brede welvaart

In deze uitdagende tijden blijven we gefocust op wat er echt toe doet. De doelstellingen per hoofdpoging, zoals gebaseerd op het coalitieakkoord 2022-2026, richten zich op het bevorderen van brede welvaart, zowel nu als in de toekomst. Brede welvaart omvat niet alleen financiële stabiliteit en economische voorspoed, maar ook andere aspecten die mensen van waarde vinden, zoals gezondheid, veiligheid, een prettige leefomgeving, de kwaliteit van de natuur en het algemene welzijn. Het bepaalt de aantrekkelijkheid van Leeuwarden als plek om te wonen, te werken en te investeren. Als we nu kijken naar de staat van brede welvaart in Leeuwarden (bron: [brede welvaartsmonitor Leeuwarden](#)), dan geven de meest recente cijfers aan dat Leeuwarden op twee van de acht BWI-deelthema's beter scoort ten opzichte van 2020 (in verhouding met de landelijke ontwikkeling). De cijfers op het gebied van Gezondheid en Milieu zijn gunstiger. Daartegenover staat dat de cijfers op het vlak van Veiligheid en Welzijn iets minder gunstig zijn. Voor de overige thema's scoort Leeuwarden gelijk. In de volgende samenvattingen per hoofdpoging worden de resultaten van het afgelopen jaar kort toegelicht.

Sterke samenleving met kansen voor iedereen

Door inwoners meer mogelijkheden te bieden om zich te ontwikkelen en mee te doen willen we de bestaanszekerheid verbeteren en de kansengelijkheid vergroten. We liggen op koers met de activiteiten die hieronder vallen. We hebben onder andere geïnvesteerd in verschillende pilots rondom arbeidsparticipatie, de schuldenaanpak verder vereenvoudigd en onderwijsprogramma's verder uitgerold. Daarnaast hebben we concrete acties ondernomen om de werkstromen rondom de jeugdzorg beter te monitoren en te stroomlijnen. Hiermee hopen we het aantal jeugdigen dat gebruikmaakt van jeugdhulp te verminderen en kosten te dempen.

Actuele outcome-cijfers laten zien dat inwoners nog net zo gelukkig zijn als in 2023 (rapportcijfer 7,4), maar ook dat er meer mantelzorgers bij zijn gekomen en dat er minder mensen vrijwilligerswerk zijn gaan doen. Tegelijkertijd laten de cijfers zien dat het aantal huishoudens dat moeite heeft met rondkomen is afgenomen en dat de mentale gezondheid iets is toegenomen. Al met al is de brede welvaart op dit vlak iets toegenomen t.o.v. 2020.

Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving

Ook in 2024 bleef de woningmarkt oververhit. De voortgang van de woningbouwprojecten verliep daarentegen volgens planning, er zijn netto 285 woningen bijgekomen. De vervanging van enkele bruggen en de herinrichting van de Westersingel zijn complex gebleken en vragen meer voorbereidingstijd. Door het bijzonder natte weer heeft het bestrijden van onkruid veel meer inspanning gevraagd.

De veiligheidscijfers hebben de afgelopen jaren (mede door de coronacrisis) gefluctueerd. Hoewel de uitkomst van de Veiligheidsprestatieindex lijkt te stabiliseren, blijft het gevoel van veiligheid lager dan voor de coronacrisis. Drie wijken bleven code rood wijken. Ondanks onze inzet blijft het tegengaan van overlast en verstoringen van de openbare orde in sommige gebieden een uitdaging. Het afgelopen jaar hebben we volop ingezet op intensivering van de aanpak van ondermijning. Medio 2024 is daartoe een plan van aanpak vastgesteld, waarin de bij de MTR beschikbaar gestelde extra middelen zijn verwerkt. Ook op de andere onderdelen van ons lokale veiligheidsbeleid, zoals digitale veiligheid, hebben we goede vorderingen gemaakt. De samenwerking met lokale partners en de opzet van preventieve programma's zoals 'Preventie met Gezag' en het opzetten van een Bibob-bureau dragen verder bij aan de versterking van de veiligheid en leefbaarheid in de gemeente.

Toonaangevend in cultuur en evenementen

Leeuwarden blijft zich ontwikkelen als culturele stad met een sterke basis en een breed aanbod. Daarnaast heeft cultuur een economische functie. Het maakt de gemeente aantrekkelijk voor toeristen, inwoners, studenten en cultuurmakers. Met een toonaangevend aanbod van cultuur en evenementen zet Leeuwarden zich regionaal, nationaal en internationaal op de kaart. Met Neushoorn en De Harmonie hebben we in 2024 stappen gezet om hun toekomstbestendigheid te versterken. Daarnaast is cultuur ingezet voor maatschappelijke verandering, onder andere in Leeuwarden Oost. Talentontwikkeling en cultuureducatie bleven afgelopen jaar speerpunten, met extra steun voor jonge makers. De nieuwe stadsdichter heeft de zichtbaarheid van poëzie in de gemeente vergroot. De Week van de Leeuwarder Cultuur is doorgeschoven naar 2025.

Een circulaire en concurrerende economie

In 2024 is het vestigingsklimaat verder verbeterd en zijn ondernemers ondersteund in verduurzaming. De ontwikkeling van een internationale school en een Talenthouse is in gang gezet. Het nieuwe Beleidskader Mobiliteit is van kracht, met aandacht voor gezonde, veilige en duurzame mobiliteit. De doorfietsroute Leeuwarden-Stiens is voorbereid en meerdere verkeersveiligheidsmaatregelen zijn uitgevoerd of voorbereid. De gemeente blijft betrokken bij de planvorming rond de Lelylijn en zoekt naar oplossingen voor knelpunten rond spoorverbindingen. Daarnaast is gewerkt aan een Beleidskader Water, waarin ook waterrecreatie een plek heeft gekregen.

Samenwerking en organisatie

In 2024 versterkte Leeuwarden haar positie op Europees en nationaal niveau, met successen in subsidieprogramma's en de Regio Deal Noardwest Fryslân. Het programma Dienstverlening verbeterde de persoonlijke dienstverlening met digitale innovaties zoals spraakassistenten en AI-tools. Ook de telefonische bereikbaarheid werd aanzienlijk verbeterd. De gemeente zette stappen richting een waardevolle digitale toekomst, met projecten zoals de digital twin en de oprichting van een Data-Ethische commissie. Er werd gewerkt aan betere informatiebeveiliging en privacy.

Een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving

Ook het afgelopen jaar hebben we gewerkt aan een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving. Zo hebben we stappen gezet op het gebied van de energietransitie, circulaire economie en klimaatadaptatie, onder andere met tien lopende Europese projecten en nieuwe subsidieaanvragen. Binnen de Regio Deal Noardwest Fryslân wordt gewerkt aan een duurzaam landschap en een toekomstbestendige landbouw. De investeringsstop blijft een uitdaging voor de uitbreiding van het Warmtenet. Met het nieuwe Beleidskader Biodiversiteit ligt er een stevige basis om blijvend in te zetten op vergroening en vergroten van de natuurwaarden in de gemeente.

Tot slot

We liggen op koers, gemiddeld gaat het nog altijd goed met Leeuwarden. Hoewel het niet altijd eenvoudig was hebben we het afgelopen jaar met veel energie gewerkt aan onze doelen, die bijdragen aan een betere, groenere, gezondere en meer gelijkwaardige wereld. Een aantal onderwerpen vraagt meer aandacht, zoals jeugdzorg, ondermijning en de bouw van sociale huurwoningen. Vanuit onze rol en mogelijkheden blijven we hierin investeren.

Financieel resultaat

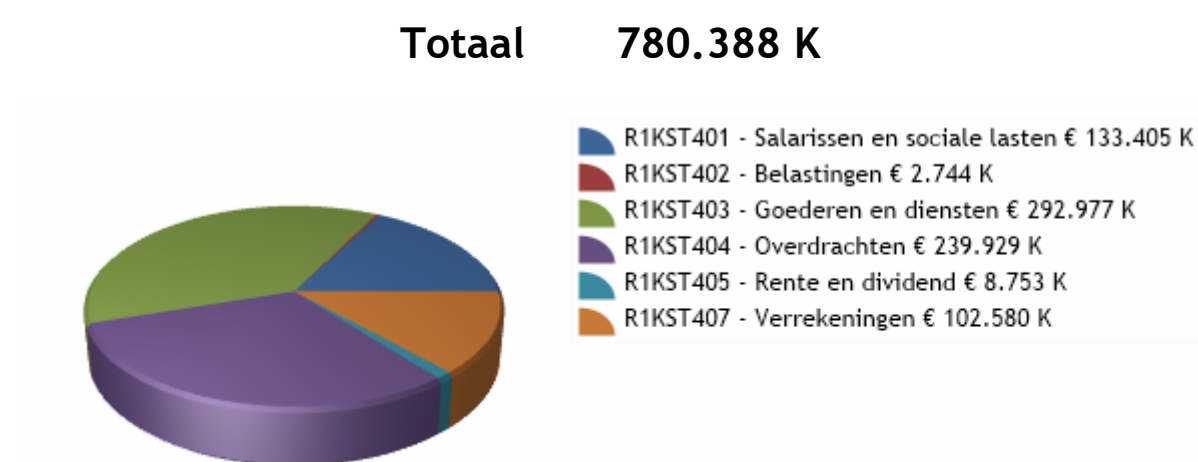
De financiële situatie van de gemeente Leeuwarden is gezond. De stand van de Algemene Reserve (AR) is solide. De AR blijft boven de vastgestelde ondergrens van € 15 mln en is voldoende om de geïnventariseerde risico's op te vangen. In tegenstelling tot andere gemeenten hebben wij geen ingrijpende bezuinigingen hoeven door te voeren om financieel overeind te blijven.

Het rekeningresultaat over 2024 is € 18,2 mln positief. De belangrijkste voor- en nadelen zijn:

- € 9,2 mln voordeel aan ontvangen Rijksmiddelen: vanuit de september- en decembercirculaire 2024 zijn aanvullingen ontvangen. Over de septembercirculaire is de raad geïnformeerd per brief van 5 november 2024. Deze middelen zijn niet meer per jaareinde in de lopende begroting verwerkt. Daarnaast zijn de aantallen lage inkomens (drempel) herijkt wat een positief effect heeft op de algemene uitkering.
- € 6,4 mln voordeel voor de opvang van Oekraïners: omdat de werkelijke gemaakte kosten per opvangplek (doorberekening van o.a. huur, catering, schoonmaak, beveiliging en personeel) lager liggen dan het normbedrag dat het Rijk hiervoor vergoed.
- € 2,3 mln voordeel vanwege de hogere opbrengsten uit bouwleges: naast de reguliere vergunningen voor kleine of middelgrote bouwprojecten, zijn dit jaar relatief veel vergunningen voor grote bouwprojecten afgegeven.
- In 2024 was er opnieuw sprake van toenemende kosten op het gebied van jeugdzorg. Naar aanleiding van deze kostenontwikkelingen hebben we de begroting tussentijds aangepast met € 12,3 mln. Ten opzichte van de aangepaste begroting is sprake van een bijna neutraal resultaat (€ 150.000 nadeel).
- Een nadeel van € 1,1 mln is ontstaan door een aanvullende storting in de reserve grondexploitatie, omdat de reserve ontoereikend was om het risico binnen de grondexploitatie af te kunnen dekken. Een nadere toelichting is te lezen in paragraaf 2.18.

Hoe is het geld besteed?

Figuur 2 Lasten

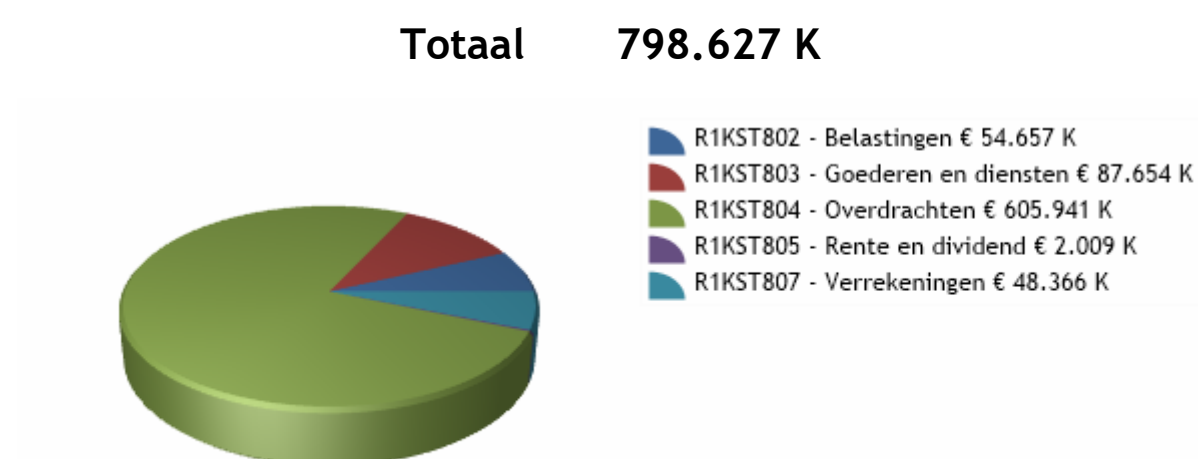

Toelichting Lasten

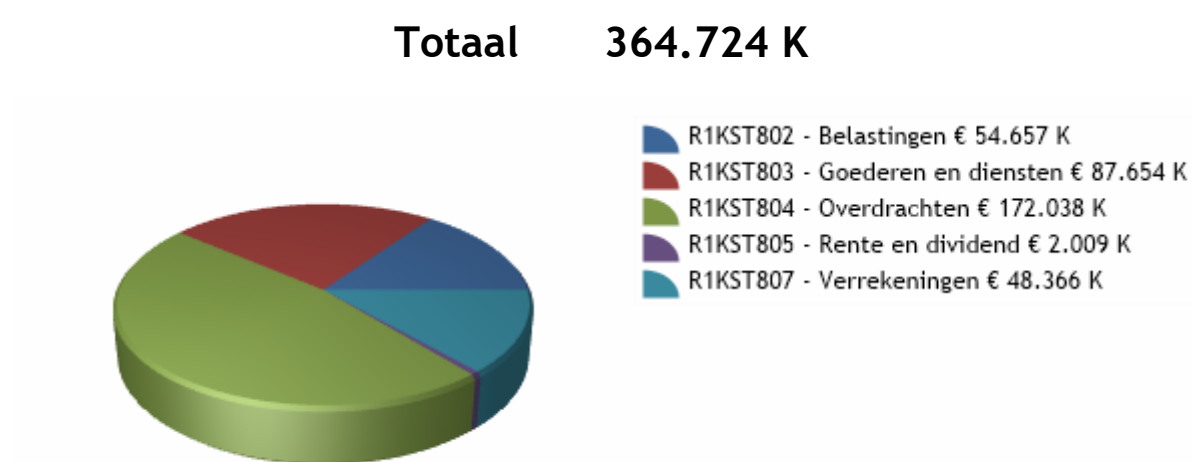
- Salarissen en sociale lasten: betreft lasten van personeel in dienst bij de gemeente inclusief SW-medewerkers.
- Belastingen: betreft diverse betaalde belastingen voor eigendommen van de gemeente, waaronder gemeentelijke heffingen, waterschapsbelasting en vennootschapsbelasting.
- Goederen en diensten: betreft de inkoop van diverse goederen en diensten zoals Jeugdhulp, Wmo, inhuur van personeel, verwerking afval, onderhoud aan werken en programmatuur, e.d.
- Overdrachten: betreft o.a. verstrekte bijstandsuitkeringen en subsidies.
- Rente en Dividend: betreft rente op langlopende geldleningen.
- Verrekeningen: betreft stortingen van reserves en voorzieningen, afschrijvingskosten en interne doorbelastingen.

Hoe komt de gemeente aan haar geld?

Figuur 3 Baten

Figuur 4 Baten excl. algemene uitkering

Toelichting Baten

- Belastingen: betreft gemeentelijke heffingen voor OZB, riool, honden en toeristenbelasting.
- Goederen en diensten: betreffen diverse gemeentelijke heffingen en leges, waaronder afval, en overige opbrengsten vanuit privaatrechtelijke personen.
- Overdrachten: betreft hoofdzakelijk de algemene uitkering en specifieke uitkeringen van het Rijk. Daarnaast zijn er diverse bijdragen van gemeenten, provincies, Europese Unie en overige overheden, zoals SDF.
- Rente en Dividend: betreft diverse dividend- en winstuitkeringen, o.a. van de BNG, Parkeergarages Leeuwarden CV en Omrin. Daarnaast rente op verstrekte geldleningen.
- Verrekeningen: betreft onttrekkingen aan reserves en voorzieningen en interne doorbelastingen.

Zichtbare resultaten

Veel ging er goed, maar er waren ook zaken die beter konden. Hieronder noemen we een paar zaken die eruit springen.

Wat ging goed

1. Met onze ketenpartners is veel inzet gepleegd op het duurzaam doorbreken van armoede. We hebben maatregelen genomen om energiearmoede tegen te gaan en via verschillende projecten hebben duizenden kinderen kunnen profiteren van o.a. ontwikkelingsondersteuning, ontbijttassen en sportvoorzieningen.
2. Het project WTC/Cambuur is afgerond met de realisatie en in gebruik name van het Kooi Stadion. Samen met partners hebben we veel inzet gepleegd om de veiligheid rondom de wedstrijden te waarborgen.
3. Vanuit het Plan van aanpak ondermijning zijn doelgerichte acties gepleegd, zoals het organiseren van bewustwordingssessies rondom ondermijning, het uitvoeren van integrale controles en preventieve fouilleeracties.

Wat vraagt aandacht

1. Samen met onze ketenpartners de ondermijnende criminaliteit nog intensiever bestrijden.
2. De uitvoering van het sportcomplex Middelsee. Uitdagingen voor het project blijven de beschikbare financiële middelen en de beschikbare stroomcapaciteit.
3. Het uitvoerbaar maken van de plannen en afspraken om 30% van de nieuwbouw uit sociale huur te laten bestaan.

2. JAARVERSLAG

A Programmaplan

2.1 Sterke samenleving met kansen voor iedereen

Doel en ambitie

Strategisch doel:

Een sterke samenleving met kansen voor iedereen

Ambitie:

De gemeente wil deze bestuursperiode de bestaanszekerheid van mensen verbeteren en de kansengelijkheid vergroten. Door mensen meer mogelijkheden te bieden om zich te ontwikkelen en mee te doen. Werk is hierbij een belangrijke sleutelfactor. De gemeente zet zich in voor een sterke sociale basis in wijken en dorpen, een veilige en gezonde leefomgeving en een fijne buurt. Ze verlegt het zwaartepunt van curatief naar preventief. De gemeente neemt belemmeringen weg, is bereikbaar en laagdrempelig. Ze werkt aan een krachtige samenleving van mensen. Samen met inwoners, bedrijven, scholen, zorgverzekeraars en maatschappelijke organisaties. In de stad en in de dorpen.

Wat is er bereikt?

- Op koers of gelukt
- Niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 1 Status doelrealisatie

Nr.	Te bereiken doelstelling	Status doelrealisatie
1.	Bestaanszekerheid	
1.1	Bevorderen economische kansen en werk voor iedereen	
1.2	Armoede voorkomen	
2.	Meedoen	
2.1	Gezondheidszorg voor iedereen	
2.2	Versterken Sociale basis	
2.3	Maak de gemeente inclusief	
2.4	Kansrijke start voor inburgeraars	
3.	Volksgezondheid en sport	
3.1	Gezond leven	
3.2	Positieve gezondheid	
3.3	Bewegen en sport	
4.	Onderwijs	
4.1	Kansengelijkheid in het onderwijs	

Wat heeft het in totaal gekost?

Tabel 2 Overzicht hoofdpogave per programma						Bedragen x € 1.000	
Domein	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening	Rekening	Rekening	Rekening
	lasten	batan	saldo	lasten	batan	saldo	t.o.v. begroting saldo
R2HOG01 - Sterke samenl., kansen voor iedereen							
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid	186.095	102.115	-83.980	185.158	100.738	-84.419	-440
R2PGM0102 - Meedoen	229.345	39.365	-189.981	210.958	32.719	-178.239	11.742
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport	27.893	7.047	-20.846	25.258	6.865	-18.393	2.453
R2PGM0104 - Onderwijs	30.771	14.987	-15.784	29.219	14.030	-15.190	595
Totaal 2024	474.104	163.513	-310.590	450.593	154.352	-296.241	14.349

2.1.1 Bestaanszekerheid

Portefeuillehouders: Hein Kuiken en Abel Reitsma

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 3 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
1.1	Bevorderen economische kansen en werk voor iedereen		
1.1.1	Start pilot basisbanen	●	●
1.1.2	Verhogen ruimte om bij te verdienen in de bijstand	●	●
1.1.3	Start pilot om via huisbezoeken met mensen in de bijstand contact te houden	●	●
1.2	Armoede voorkomen		
1.2.1	De laatste generatie in armoede: het doorbreken van armoede van generatie op generatie	●	●
1.2.2	Vergroten van de bestaanszekerheid	●	●
1.2.3	Schuldenaanpak vereenvoudigen en versnellen	●	●

1.1 Bevorderen economische kansen en werk voor iedereen

Werk vergroot deelname aan de samenleving en vormt een belangrijke pijler in ons beleid. Daarom zetten we ons in om belemmeringen weg te nemen en inwoners optimaal te ondersteunen bij de stap naar werk. Een klantgerichte aanpak staat hierbij centraal. Onze dienstverlening wordt afgestemd op de ambities en mogelijkheden van de inwoners, zodat zij op een duurzame en passende manier aan het werk kunnen. Efficiëntere werkwijzen en een betere inrichting van processen zorgen ervoor dat er meer tijd beschikbaar is voor persoonlijke begeleiding, waardoor de kans op succesvolle uitstroom naar werk of zinvolle activiteiten wordt vergroot. Voor inwoners die niet direct uit de bijstand kunnen komen, blijven we ons inspannen om hen actief te ondersteunen. Dit doen we ook op de terreinen, zoals stimuleren van de stap naar ondernemerschap, terugkeer naar onderwijs en kansen bieden. Wanneer het (nog) niet lukt om via deze routes te participeren zijn er andere manieren (bijv. vrijwilligerswerk) om een bijdrage te leveren vanuit het perspectief van de Participatiewet.

In dit kader is afgelopen jaar in samenwerking met Caparis de pilot basisbanen gestart. Momenteel zijn 16 mensen geplaatst bij de Buitendienst, een wijkbedrijf en reguliere werkgevers. Dit aantal sluit aan bij de beschikbare structurele middelen in de begroting van €500.000 per jaar. We onderzoeken mogelijkheden voor aanvullende financiering, onder meer vanuit het loonkostensubsidiebudget, om de pilot verder uit te breiden. Daarnaast is in samenwerking met NHL Stenden onderzoek gedaan naar de effecten van de basisbaan. De eerste resultaten worden in het tweede kwartaal van 2025 verwacht.

Een andere maatregel om werk te stimuleren, is de verruiming van de bijverdienmogelijkheid binnen de bijstand. Sinds 1 januari 2023 is de deeltijdpremie verhoogd naar 25%, een maatregel die gedurende de coalitieperiode van kracht blijft binnen de kaders van de Participatiewet. De eerste cijfers tonen een geringe stijging van het aantal bijstandsgerechtigden dat in deeltijd werkt. Het is echter niet met zekerheid te zeggen of deze stijging uitsluitend te danken is aan de

verhoogde deeltijdpremie; ook de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en persoonlijke omstandigheden spelen hierin een rol.

Om de dienstverlening verder te verbeteren, is in 2024 een pilot huisbezoeken uitgevoerd. Hierbij werd onderzocht of gesprekken in de thuisomgeving bijdragen aan een effectievere en persoonlijker ondersteuning van bijstandsgerechtigden. Tijdens de pilot zijn 62 inwoners met bijzondere persoonlijke omstandigheden benaderd, waarvan er 24 daadwerkelijk een huisbezoek ontvingen. Zowel inwoners als medewerkers beoordeelden de gesprekken positief, vooral in situaties waarin maatwerk gewenst was. Op basis van deze resultaten worden huisbezoeken voortaan aangeboden wanneer deze een duidelijke meerwaarde hebben.

Met deze maatregelen versterken we onze inzet om economische kansen te bevorderen en werk voor iedereen toegankelijker te maken. Door structurele investeringen, maatwerk in de dienstverlening en een continue evaluatie van beleidsmaatregelen werken we aan een inclusieve arbeidsmarkt waarin elke inwoner de kans krijgt om naar vermogen deel te nemen. Hierbij zetten we ook in op de duale aanpak voor statushouders, waarbij inburgering en participatie samenlopen en versterkt worden. De groep jongeren die een beroep doet op gemeentelijke voorzieningen groeit. Daarom richten we ons ook op deze groep als onderdeel van de aanpak voor een inclusieve arbeidsmarkt.

1.2 Armoede voorkomen

De ambitie van de gemeente Leeuwarden is om (de gevolgen van) armoede te bestrijden. De gemeentelijke aanpak richt zich op het doorbreken van armoede van generatie op generatie, het versterken van de bestaanszekerheid en het vereenvoudigen en versnellen van de schuldenaanpak. Het realiseren van de ambitie ligt op koers.

De laatste generatie in armoede: het doorbreken van armoede van generatie op generatie

De gemeente werkt samen met Jeugd, Onderwijs en Gezondheid aan het duurzaam doorbreken van armoede. In 2024 lag de focus op maatschappelijke participatie voor kinderen. Via Samen maakten 3.132 kinderen gebruik van regelingen zoals schoolreisjes en sportvoorzieningen. Het bereik bleef gelijk aan 2023. In 2025 wordt dit geanalyseerd en herijkt. Vanuit de samenwerking met JINC namen leerlingen deel aan programma's gericht op kansengelijkheid, zoals sollicitatietraining en bliksemstages. Het Jeugdeducatiefonds is 14.253 keer ingezet voor onderwijs- en ontwikkelingsondersteuning, zowel individueel als in groepsverband. Er zijn 4.588 ontbijttassen en boodschappenkaarten verstrekt aan kinderen zonder toegang tot het landelijke schoolmaaltijdenprogramma. De analyse van het bereik en het herijken van doelen wordt in 2025 opgepakt, in lijn met de aanbevelingen van het Rekenkameronderzoek.

Vergroten van de bestaanszekerheid

In 2024 lag de focus op de Voorzieningenwijzer, de Meedoen-regeling, communicatie over armoede en schulden, het bereik van minimaregelingen en zorg voor minima. Ten aanzien van de voorzieningenwijzer is samen met ketenpartners besloten de Voorzieningenwijzer voort te zetten en te implementeren bij corporaties en de gemeente. Er is een communicatiestrategie ontwikkeld met de campagne "Praat over geldzorgen en schaam je niet". Op gebied van minimaregelingen is het gebruik in 2024 gestegen. De energietoeslagontvangers hebben een brief ontvangen met informatie over beschikbare regelingen. Voor bijzondere bijstand is de vermogensgrens in 2024 opnieuw verhoogd. In de verschenen armoedemonitor is de situatie van huishoudens met een minimuminkomen in kaart gebracht. De monitor volgt daarnaast het gebruik van minimaregelingen. In het kader van zorgkosten minima is de raad in 2024 geïnformeerd over het onderzoek naar de AV Frieso Compleet. Aanbevelingen over communicatie zijn doorgevoerd, verdere uitwerking volgt in 2025. Via de Meedoen-regeling kunnen sinds juli 2024 volwassenen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum € 300,- per jaar ontvangen voor sport en cultuur. Het afgelopen jaar maakten 802 personen hiervan gebruik.

Schuldenaanpak vereenvoudigen en versnellen

Er is gewerkt aan het voorkomen en aanpakken van schulden met focus op jongeren, vroegsignalering en schuldhulp. Vanuit het zichtsveld Preventie en jongeren zijn in het kader van 'Grip houden op je geld' acties voorbereid en deels gestart. Jongeren krijgen via de website, een

verjaardagskaart (vanaf 2025) en serious gaming op MBO-scholen informatie over geldzaken. Vanuit de activiteiten op het gebied van vroegsignalering pakte het EropAf-team van Amaryllis 1.824 signalen op, waarvan 652 inwoners hulp accepteerden. De gemeente bereikte daarnaast 695 inwoners, waarvan 104 hulp ontvingen. In totaal kregen 756 inwoners ondersteuning via vroegsignalering. Ten aanzien van de pilot 'Voorkomen huisuitzettingen' is de samenwerking tussen gemeente, corporaties en Amaryllis verbeterd, maar de daling van ontruiming bleef in 2024 achter. Van de 149 aangemelde huurders kreeg 42% een oplossing zoals schuldhulp of betalingsregeling. De pilot is niet verlengd, de focus komt op versterking van vroegsignalering. De pilots Jongeren Perspectief Fonds voor schuldhulpverlening (25 jongeren ingestroomd in 2024) en SchuldenvrijLWD (78 deelnemende huishoudens) zijn voortgezet. De resultaten worden in 2025 verder geëvalueerd. De Instroom voor schuldhulpverlening is toegenomen. Bij KBNL steeg de instroom met 26% ten opzichte van 2023 (338 inwoners). Bij Zuidweg&Partners daalde de instroom na een piek in 2023 door coronabelastingschulden, maar bleef hoger dan in 2022.

Rekenkameronderzoek armoedebeloid

De gemeente werkt aan armoedebestrijding vanuit de visie armoede- en schuldhulp (2022). De Rekenkamer onderzocht dit beleid in 2023-2024 en deed zes aanbevelingen. De raad heeft deze eind 2024 vastgesteld. Voor de uitvoering zijn geen extra middelen beschikbaar gesteld. In gesprekken met de gemeenteraad en de auditcommissie is aandacht gevraagd voor doelstellingen en realisatie daarvan. Het college werkt in 2025 verder aan de aanbevelingen.

Beleidsindicatoren

Tabel 4 Trend verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Doel/naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024	100.000-300.000 inwoners 2024
1	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	CBS/LISA	946,7	968,9	993,1*		923,5*
2	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	67,9	70,3	71,8	72,5	73,3
3	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22-jarigen	CBS	3	2	3*		2*
4	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	710,3	628,7	598,2	598,5	403,3
5	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	CBS	429,7	219,5**			162,3**
6	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	10	9	9*		7*

* Laatste meting 2023

** laatste meting 2022

Aanvullende indicatoren armoede voorkomen

Tabel 5 Gebruik minimaregelingen

	2021	2022	2023	2024	2024 t.o.v. 2023
Energietoeslag		11.055	10.832	-	0%
Bijzondere bijstand	2.794	2.674	2.731	2.808	3%
Inkomenstoeslag	3.604	3.586	3.682	3.182	-14%
AV-Frieso	5.456	5.380	5.432	5.508	1%
Studietoeslag	124	153	238	312	31%
Samt	2.592	2.919	3.086	3.132	1%

Bron: Suite4SD

Tabel 6 Aantal curatieve trajecten schuldhulpverlening

	2021	2022	2023	2024	2024 t.o.v. 2023
Particuliere trajecten	325	330	269	338	26%
Ondernemers	29	32	59	40	-32%
Totaal	354	362	328	378	15%

Bron: KBNL, Zuidweg&Partners

Tabel 7 Toelichting vroegsignalering

	2021		2022		2023		2024 Amaryllis*		2024 gemeente*	
	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %	aantal	in %
Aantal signalen	769		1504		4301		3893		3489	
Contact gelegd	371	48%	451	30%	1761	41%	1824	47%	695	20%
Hulp geaccepteerd	165	44%	150	33%	289	16%	652	36%	104	15%
- waarvan quick fix	98	59%	91	61%	190	66%	386	59%	31	30%
- waarvan (nieuwe) vervolghulp	67	41%	59	39%	99	34%	109	17%	31	30%
- waarvan ontvang al hulp	0						157	24%	42	40%
Vervolghulp (nieuw) waarvan verwijzing naar schulphulpverlening	23		51		84		99		27	

Bron: RIS Inforing

Betrokken verbonden partijen

- Stichting Kredietbank Nederland (KBNL) Leeuwarden
- Caparis NV Drachten
- Sociale Werkvoorziening Fryslân Drachten

Wat heeft het gekost?

Tabel 8 Resultaat programma

Programma	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Bedragen x € 1.000	
			Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	163.110	186.095	185.158	937
Baten	81.542	102.115	100.738	-1.377
Resultaat	-81.568	-83.980	-84.419	-440

Toelichting resultaat

Binnen het programma Bestaanszekerheid worden de volgende bedragen via de reserve budgetoverheveling (taakveld 010 Mutaties reserves, programma Ondersteuning) overgeheveld naar 2025:

- Budgetoverheveling Arbeidsmarktregio (Fryslân Werkt)	€ 296.000 (TKV650)
- Budgetoverheveling Vroegsignalering	€ 215.000 (TKV620)
Budgetoverheveling totaal storting in reserve	€ 511.000

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma Bestaanszekerheid na aftrek van bovengenoemde stortingen in de reserve bedraagt € 951.000 nadelig en ziet toe op de volgende taakvelden:

Taakveld 620 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	€ 227.000 Voordeel
Taakveld 630 Inkomensregelingen	€ 1.730.000 Nadeel
Taakveld 640 WSW en beschut werk	€ 328.000 Voordeel
Taakveld 650 Arbeidsparticipatie	€ 225.000 Voordeel
Resultaat 2024 na stortingen reserve budgetoverheveling	€ 951.000 Nadeel

De grootste posten worden hierna genoemd.

Taakveld 620 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

- Sinds 2021 vergoedt de zorgverzekeraar een deel van de inzet van praktijkondersteuners van huisartsen (POH-ers). Omdat de continuïteit van deze afspraak op dit moment nog niet gegarandeerd is, bevat het budgetruimte (€ 155.000) voor het geval de huidige afspraak wordt beëindigd.
- Op het subsidiebudget voor Collectieve preventie OGZ is evenals in 2023 een gering beroep gedaan. Daarom is hier € 114.000 over gebleven.

Taakveld 630 Inkomensregelingen

- Nadeel uitkeringen BUIG € 2.600.000

Totaal is bij de mee- en tegenvallers voor het jaar 2024 in de eerste en tweede ronde becijferd dat we € 3,15 mln minder eigen risico liepen op de BUIG. Daarbij is destijds uitgegaan van een lagere gemiddelde prijs en lagere groei van het aantal uitkeringsgerechtigden. Daarop is dit bedrag vrijgevallen/omgebogen in de begroting.

In de realisatie is een nadeel ontstaan door een hogere gemiddelde prijs van een uitkering en een hogere toename van het aantal bijstandsgerechtigden dan begroot. Waarbij verder opvalt dat het bedrag aan loonkostensubsidies verder is toegenomen van € 3,1 mln in 2023 naar 4,1 mln in 2024. Door de hogere volumecomponent en hogere prijscomponent zijn de kosten in werkelijkheid hoger uitgevallen dan de rijksvergoeding van € 92 mln. Rekening houdend met een eigen risico komen we in aanmerking voor een vangnetuitkering van € 1,28 mln. Na aftrek van deze vangnetuitkering resteert een nadeel op de BUIG van € 2,6 mln.

- Overige voordelen € 870.000

Op de diverse minima- en inkomensregelingen is per saldo een voordeel van € 540.000 ontstaan. Dit is onder andere te verklaren uit de vrijval van de middelen voor energietoeslag uit de verschillende tranches van afgelopen jaren en door een afname van het bedrag aan kwijtscheldingen door verbeterde kwaliteit van informatie, waardoor de beoordeling van een aanvraag steeds zuiverder is en er minder kwijtschelding wordt verleend. Op schuldhulpverlening is € 122.000 overgebleven door afname van het aantal trajecten. Verder zijn er lagere uitvoeringskosten en overige voordelen van per saldo € 208.000.

Taakveld 640 WSW en beschut werk

- Door versnelde uitstroom van medewerkers uit de SW-bedrijven is een voordeel ontstaan van € 200.000. Het aantal plaatsingen op beschut werk is ten opzichte van 2023 verder toegenomen. Op dit budget resteert nog € 128.000.

Taakveld 650 Arbeidsparticipatie

1.1.1 • Pilot basisbanen

In 2024 is gestart met het creëren van basisbanen, van het daarvoor begrote bedrag van € 500.000 resteert € 324.000.

Tabel 9 Resultaat per taakveld

Taakveld	Begroting		Rekening		Bedragen x € 1.000		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Rekening t.o.v. begroting		Saldo
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid					Lasten	Baten	
R2TKV0620 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	21.080	31	20.722	116	357	85	442
R2TKV0630 - Inkomensregelingen	132.954	99.134	134.065	98.515	-1.111	-620	-1.730
R2TKV0640 - WSW en beschut werk	16.179	0	15.851	0	328	0	328
R2TKV0650 - Arbeidsparticipatie	15.882	2.949	14.519	2.108	1.363	-842	521
Totaal	186.095	102.115	185.158	100.738	937	-1.377	-440

2.1.2 Meedoen

Portefeuillehouders: Gijs Jacobse, Hein Kuiken, Nathalie Kramers en Abel Reitsma

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 10 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
2.1	Gezondheidszorg voor iedereen		
2.1.1	Uitvoering Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	●	●
2.1.2	Jeugdhulp	●	●
2.2	Versterken Sociale basis		
2.2.1	Versterken sociale netwerken	●	●
2.3	Maak de gemeente inclusief		
2.3.1	Lokale Inclusieagenda 2024-2026	●	●
2.3.2	Aandacht voor laaggeletterdheid	●	●
2.3.3	Diversiteit	●	●
2.4	Kansrijke start voor inburgeraars		
2.4.1	Inzet middelen voor de 'ondertussengroep'	●	●
2.4.2	Een sociale basis voor statushouders neerzetten	●	●

2.1 Gezondheidszorg voor iedereen

De werkwijze voor de Wmo heeft ook in 2024 goede resultaten laten zien. In 2023 gaven inwoners een 7,7 als cijfer voor de ondersteuning die zij kregen (dit moet tenminste een 7 zijn). Voor 2024 hebben we deze cijfers nog niet. Wel hebben we informatie over de toegang tot de Wmo ondersteuning. Het gemiddelde cijfer dat een inwoner gaf voor het gesprek met een toegangsmedewerker was een 7,8.

Buurt- en dorpskamers

De buurt- en dorpskamers hebben naar aanleiding van de evaluatie de mogelijkheid gekregen om extra subsidie aan te vragen om meer activiteiten te kunnen organiseren. Daarnaast is door middel van de Geldhulp publiekscampagne ingezet op meer bekendheid van de buurt- en dorpskamers, waar men terecht kan voor financiële en sociale vragen. Ook is er gekeken naar meer maatwerk per locatie. Zo worden openingstijden afgestemd met de behoefte en werkbaarheid van de omgeving.

De Friese samenwerkingsagenda

De Friese samenwerkingsagenda is begin 2024 gestopt door de veranderingen in het Integraal Zorgakkoord (Iza). De samenwerking tussen verschillende organisaties gebeurt nu binnen het Friza (het Friese Integraal Zorgakkoord). Een van de thema's van de Friese samenwerkingsagenda was dementie. In 2024 hebben we trainingen georganiseerd voor inwoners in de gemeente over hoe om te gaan met mensen met dementie. Ook hebben we een ZonMw-subsidie aangevraagd en gekregen. Hiermee hebben we ontmoetingsplekken in Bilgaard en Camminghaburen kunnen

starten en zijn we een onderzoek gestart rondom het bereiken van oudere migranten met beginnende dementie.

Integraal zorgakkoord (IZA)

Het IZA wil zorgen voor goede, betaalbare en voor iedereen toegankelijke zorg in de toekomst. In 2024 is het Friese Integraal Zorgakkoord verder uitgewerkt. De zorgverzekeraar, gemeenten, scholen, welzijnsorganisaties, zorgaanbieders en patiëntenorganisaties hebben samengewerkt. Dit leidde in de zomer van 2024 tot de Werkagenda van het Friza. De belangrijkste thema's in de werkagenda zijn: mentale gezondheid en veerkracht, kansrijk opgroeien en gezond leven, gezond ouder worden en toekomstbestendige medisch specialistische zorg. In de Friese gemeenten zijn er extra middelen gekomen voor Welzijn op recept, Opgroeien in een kansrijke omgeving en Sociale basis. Ook wordt er gezamenlijk gewerkt aan een transformatieaanvraag voor mentale gezondheid en veerkracht, en sociale basis.

Beschermd Wonen

De landelijke invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel voor Beschermd Wonen zijn wederom met een jaar uitgesteld. De verwachte ingangsdatum is nu 1 januari 2026. Dit is de vijfde keer dat hier uitstel op is gegeven. Voor Fryslân heeft dit geen gevolgen. In Fryslân zijn reeds afspraken gemaakt om de huidige solidariteitsafspraken voorlopig voort te zetten en in de tussentijd goed te monitoren. De gezamenlijke uitgangspunten voor Beschermd Wonen zijn vastgelegd in een regioplan dat eind 2023 in alle Friese gemeenteraden is vastgesteld. Daarnaast zijn we in 2024 gestart met een nieuw inkooptraject waarbij Beschermd Wonen opnieuw gezamenlijk door de 18 Friese gemeenten wordt ingekocht via SDF.

2.1.2 • Jeugdhulp

We willen betere jeugdhulp, zodat meer kinderen gezond, veilig en met kansen kunnen opgroeien. Dit doen we door een sterke basis te leggen in het dagelijks leven, zoals op school, in de buurt, bij verenigingen, bij familie en bij de kinderopvang. In Leeuwarden willen we deze basis versterken. Daarom hebben we de Leeuwarder Jeugd Agenda 2024-2028 gemaakt. Deze agenda richt zich op het versterken van het dagelijks leven, inclusief onderwijs en goede toegang tot Jeugdhulp. De Jeugd Agenda is op 10 juli 2024 vastgesteld. In de tweede helft van 2024 zijn we begonnen met de uitvoering.

De aanpak van Buurtgezinnen is uitgebreid, zowel in uren als in werkgebied. Hierdoor is Buurtgezinnen beschikbaar voor de hele gemeente. Het preventief aanbod is in kaart gebracht en wordt met de verwijzers gedeeld in de vorm van een routekaart. Op deze manier hebben zij zicht op de mogelijkheden in het voorliggend veld. Onderdeel van de routekaart is de ondersteuning bij scheiden.

In samenwerking met onderwijskoepels is er een wervingsprocedure geweest voor nieuwe jeugdondersteuners en brugfunctionarissen voor 10 plus IKC's. Er is gestart met het maken van analyses op schoolniveau (de zogenoemde 'schoolpaspoorten'). Op basis van deze schoolpaspoorten wordt verkend of en waar collectieve ondersteuning van jeugdhulp binnen het onderwijs passend is. Met de samenwerkingsverbanden en schoolbesturen wordt verkend hoe een maatwerkvoorziening inclusief onderwijs in Leeuwarden opgezet kan worden. Het streven is dat deze voorziening in de loop van 2025-2026 operationeel is. Er is onderzoek gedaan naar de methodiek en die laat zien dat de Jeugdzorg kosten op SAV locaties minder hard stijgen. Daarom is het aantal School als Vindplaats- Locaties tijdelijk uitgebreid met 4 locaties. Daarmee komt het aantal locaties op 9.

Het Jeugdexpertteam heeft gewerkt aan de verbetering van het team. Belangrijke punten hierbij waren:

- Betere samenwerking met partners;
- Betere bereikbaarheid van het Jeugdexpertteam door de inzet van een bureaudienst en aansluitfunctionarissen;
- Strengere aanpak van wachtlijsten.

Dit heeft ervoor gezorgd dat het Jeugdexpertteam weer in control is met betrekking tot de formatie/bezetting, caseload, werkdruk en ziekteverzuim. De samenwerking met

ketenpartners is verbeterd door de inzet van aansluitfunctionarissen. Zij sluiten aan bij overlegmomenten van ketenpartners. De samenwerkingsoverleggen zijn, op zowel uitvoering- als managementniveau, geïntensiveerd.

In 2024 zagen we de kosten voor jeugdhulp verder stijgen. Dit kwam vooral door:

- Toename van intensiteit en zorgzwaarte
- Ombouw van grotere verblijfsinstellingen naar kleinschalige woon- en verblijfsvormen
- Indexering van tarieven
- Verwerking van (incidentele) kosten uit voorgaande jaren

Vanuit het project kostenbeheersing is een aanpak opgesteld om aan de hand van 34 maatregelen in te zetten op kostenbeheersing en zo mogelijk kostendemping.

In 2023 was er nog een groei te zien in het aantal kinderen dat jeugdhulp kreeg, maar in 2024 bleef dit aantal praktisch gelijk. Om de kostenstijging te beperken, is het rapport 'Investeren in de Toekomst: kostenbeheersing voor een duurzaam jeugdhulplandschap' opgesteld. Hierin staan maatregelen om de stijgende kosten van jeugdzorg terug te dringen. We hebben voor 13 maatregelen versneld acties doorgevoerd, binnen de uitvoering van de reguliere taken richting zorgaanbieders en de toegang. De overige maatregelen vallen onder het programma Jeugd Agenda en worden in de periode tot 1 mei 2025 projectmatig uitgevoerd. Daarna worden de acties ingebed in de reguliere organisatie. De invoering van de inkoop van Specialistische Jeugdhulp en Wonen is afgerond. Een evaluatie van het nieuwe inkoopstelsel volgt.

2.2 Versterken Sociale basis

In 2024 is het uitvoeringsplan 'Versterken Sociale Basis' opgesteld en goedgekeurd. Dit plan is gericht op vijf pijlers: maatwerk per wijk en dorp, ondersteuning van bewonersinitiatieven, dialoog met de sociale basis, kennisdeling en onderzoek naar meerjarige subsidies. Wijkplannen zijn gestart en een platform is gelanceerd voor bewonersinitiatieven. Het project '100 dagen vrijwilligerswerk' benadrukte het belang van vrijwilligers. Amaryllis speelt een sleutelrol in kennisdeling en ondersteuning van buurthuizen, terwijl uitdagingen zoals moeilijk vervulbare bestuursfuncties worden aangepakt. In 2025 wordt onderzocht of meerjarige subsidies de continuïteit van organisaties verbeteren.

2.3 Maak de gemeente inclusief

De Lokale Inclusieagenda 2023-2025 richt zich op toegankelijk vervoer, gelijke kansen op de arbeidsmarkt, toegankelijke sportaccommodaties en aangepaste woningen, uitgevoerd met ervaringsdeskundigen. De gemeente lanceerde als Regenbooggemeente in 2024 een Regenboogprogramma en -netwerk ter ondersteuning van het LHBTIQ+-beleid. Het aantal deelnemers aan taaltrajecten steeg, inclusief Oekraïense ontheemden, met nieuwe initiatieven zoals de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid. Bewustwording rond diversiteit werd versterkt via evenementen en communicatie. Vanaf 2025 is er een subsidieregeling beschikbaar die maatschappelijke diversiteitsinitiatieven ondersteunt. Ook wordt gewerkt aan begrijpelijke communicatie en een nieuw Regionaal Programma Educatie (2025-2028).

2.4 Kansrijke start voor inburgeraars

In 2024 zijn onder de oude wet 200 inburgeraars begeleid, met ondersteuning in werk, participatie en taalontwikkeling. De gemeente huisvestte 301 van de 347 statushouders. Het niveau van interbestuurlijk toezicht door de Provincie Fryslân is verlaagd naar trede 1. We liggen op koers met het uitvoeringsprogramma inburgering (2022). Het inburgeringsproces omvatte het participatieverklaringstraject, de Module Arbeidsmarkt en Participatie (60 deelnemers) en drie routes: B1, een route voor taal en (vrijwilligers)werk, (258 gestart, 175 afgerond), Onderwijs (28 gestart, 19 afgerond) en Zelfredzaamheid (71 gestart, 60 afgerond). VluchtelingenWerk hielp 178 statushouders met praktische zaken, terwijl 239 deelnemers het participatieverklaringstraject

voltooiden. Het AMIF-project bood 130 statushouders taal- en werknemersvaardigheden op de werkvloer, met positieve voorlopige resultaten.

Beleidsindicatoren

Tabel 11 Trends verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Doel/naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024	100.000-300.000 inwoners 2024
1	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	910	840	830	750	670
2	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	14,4	15,5	14,9	14,8	12,3
3	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	1,9	2	1,9	1,6	1,0

Betrokken verbonden partijen

Geen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 12 Resultaat programma

Programma	Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	173.837	229.345	210.958	18.388
Baten	5.049	39.365	32.719	-6.646
Resultaat	-168.788	-189.981	-178.239	11.742

Toelichting resultaat

Binnen het programma Meedoen worden de volgende bedragen via de reserve budgetoverheveling (taakveld 010 Mutaties reserves, programma Ondersteuning) overgeheveld naar 2025:

- European Youth Capital 2028	€ 350.000 (TKV610)
- Financiering Netwerkcentrum De Klomp	€ 180.000 (TKV610)
- Brede aanpak dakloosheid SDF	€ 2.108.000 (TKV681B)
Budgetoverheveling totaal storting in reserve	€ 2.638.000

Daarnaast is voor Brede aanpak dakloosheid SDF € 2.845.000 minder onttrokken aan de reserve budgetoverheveling. Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma Meedoen na aftrek van bovengenoemde stortingen in de reserve bedraagt € 6.259.000 voordelig.

Op het **taakveld 610 Samenkracht en burgerparticipatie** is een voordeel van € 6,4 mln ontstaan op de uitvoering van de opvang van Oekraïners doordat de werkelijke gemaakte kosten per opvangplek (doorberekening van o.a. huur, catering, schoonmaak, beveiliging en personeel) lager liggen dan het verkregen normbedrag dat het Rijk hiervoor vergoed. Op het budget Mienskipfonds is € 107.000 overgebleven. Kleinere andere voor- en nadelen bedragen € 162.000 voordelig.

Op de diverse **taakvelden Jeugd** is een nadeel ontstaan van per saldo € 157.000. Tijdens de informatiesessie van 19 maart jl. presenteerden wij het voorlopige resultaat Jeugdzorg. Daarbij hebben wij aangegeven dat dit voorlopige resultaat nog af kan wijken. Er hebben nog diverse

mutaties plaatsgevonden onder andere naar aanleiding van de productieverantwoordingen van de Jeugdzorgaanbieders, met een neerwaartse bijstelling tot gevolg. In het definitieve resultaat is rekening gehouden met incidentele bijstelling in de begroting via de mee- een tegenvallers (resp. € 6,5 en € 5,8 mln). Het resultaat is onder te verdelen in reguliere kosten en incidentele kosten. Er is sprake van een incidenteel voordeel van € 2,9 mln vanwege een vergoeding (spuk) woonplaatsbeginsel. Hier tegenover staat een incidenteel nadeel van € 1,4 mln vanwege verwerkte kosten uit voorgaande jaren. Zonder deze incidentele baten en lasten is er sprake van een tekort op de reguliere kosten van jeugdzorg van € 1,657 mln.

Op de diverse **taakvelden WMO** is een nadeel ontstaan van per saldo € 253.000.

In de begroting was rekening gehouden met een voordeel op Beschermd Wonen van € 2,95 mln.

Hiervan is over 2024 € 2,58 mln ontvangen vanuit SDF. Per saldo is hierdoor een nadeel ontstaan van € 372.000. De overige kleinere voor- en nadelen bedragen € 119.000 voordelig.

Tabel 13 Resultaat per taakveld

Taakveld	Bedragen x € 1.000						
	Begroting		Rekening		Rekening t.o.v. begroting		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2PGM0102 - Meedoen							
R2TKV0610 - Samenkracht en burgerparticipatie	36.263	28.539	25.117	24.591	11.147	-3.949	7.198
R2TKV0660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)	7.202	1.306	7.155	1.376	47	70	118
R2TKV0671A - Huishoudelijke hulp (WMO)	13.289	0	13.309	82	-20	82	62
R2TKV0671B - Begeleiding (WMO)	13.906	0	14.052	0	-146	0	-146
R2TKV0671C - Dagbesteding (WMO)	6.737	25	6.622	42	115	17	132
R2TKV0671D - Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	-172	0	172	0	172
R2TKV0672 - Maatwerkdienstverlening 18-	700	0	645	0	55	0	55
R2TKV0672A - Jeugdhulp begeleiding	5.004	0	4.961	204	44	204	248
R2TKV0672B - Jeugdhulp behandeling	32.750	0	34.777	0	-2.027	0	-2.027
R2TKV0672C - Jeugdhulp dagbesteding	900	0	922	0	-22	0	-22
R2TKV0672D - Jeugdhulp zonder verblijf overig	450	0	489	0	-39	0	-39
R2TKV0673A - Pleegzorg	4.500	0	4.448	0	52	0	52
R2TKV0673B - Gezinsgericht	4.900	0	5.159	0	-259	0	-259
R2TKV0673C - Jeugdhulp met verblijf overig	12.385	3.385	10.673	3.428	1.712	43	1.755
R2TKV0674B - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	2.465	0	2.573	0	-108	0	-108
R2TKV0674C - Gesloten plaatsing	3.132	3.132	0	0	3.132	-3.132	0
R2TKV0681A - Beschermd wonen (WMO)	45.895	760	46.133	626	-238	-134	-372
R2TKV0681B - Maatsch. - en vrouwenopvang (WMO)	30.831	2.375	26.091	2.371	4.740	-4	4.736
R2TKV0682A - Jeugdbescherming	7.413	-158	7.217	0	197	158	354
R2TKV0682B - Jeugdreclassering	622	0	787	0	-165	0	-165
Totaal	229.345	39.365	210.958	32.719	18.388	-6.646	11.742

2.1.3 Volksgezondheid en sport

Portefeuillehouders: Gijs Jacobse en Nathalie Kramers

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 14 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
3.1	Gezond leven		
3.1.1	Uitvoering plan van aanpak Gezond en actief leven akkoord	●	●
3.2	Positieve gezondheid		
3.2.1	Nieuwe visie op gezondheid	●	●
3.3	Bewegen en sport		
3.3.1	Nieuw sportbeleid	●	●
3.3.2	Basisinfrastructuur op niveau houden (BV Sport)	●	●
3.3.3	Oplossen knelpunten sportaccommodaties	●	●
3.3.4	Beweegvriendelijke inrichting openbare ruimte	●	●
3.3.5	Nieuw sportcomplex Middelsee	●	●
3.3.6	Inzet buurtsportcoaches	●	●

3.1 Gezond leven

De gemeente voert het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) uit via de SPUK-regeling (2024-2026) en dit verloopt grotendeels volgens plan. Successen zijn geboekt bij thema's zoals gezondheidsachterstanden, mentale gezondheid, valpreventie, eenzaamheid en mantelzorg. Ook de kennis- en adviesfunctie van de GGD is versterkt. De aanpak van overgewicht en obesitas loopt daarentegen vertraging op. Voor kinderen start in 2025 een Centrale Zorgverlener, maar voor volwassenen ontbreekt er nog een Centrale Zorgcoördinator door gebrek aan provinciaal aanbod. De uitvoering wordt geïntegreerd in breder gezondheids-, sport- en sociaal beleid. Verdere stappen worden verwerkt in het plan van aanpak.

3.2 Positieve gezondheid

In maart 2024 is de Gezondheidsnota Samen Gezond 2024-2028 vastgesteld, met een brede visie gebaseerd op positieve gezondheid en "health in all policies." De focus ligt op lichamelijk en mentaal welzijn, kwaliteit van leven en dagelijks functioneren. De vier pijlers zijn: gelijke kansen op een gezond leven, een gezonde leefomgeving, mentale gezondheid en gezond ouder worden. Er wordt ingezet op gezondheidsvaardigheden, rookvrije ruimtes, een beweegvriendelijke omgeving, stressreductie en valpreventie. Specifieke aandacht gaat naar jongeren, ouderen en kwetsbare groepen. De uitvoering wordt geïntegreerd in alle beleidsdomeinen en richt zich op een holistische benadering van gezondheid. Deze visie is leidend voor het beleid tot 2028.

3.3 Bewegen en sport

Sport draagt in grote mate bij aan de ervaren positieve gezondheid van onze inwoners en is onderdeel van een gezonde leefstijl. Sporten en bewegen worden steeds vaker ingezet als middel om de positieve gezondheid van inwoners op meerdere vlakken te verbeteren. De gemeente wil inwoners zo veel mogelijk stimuleren om in beweging te komen, zowel in de openbare ruimte als in gemeentelijke sportaccommodaties. Door te stimuleren én te activeren, onder andere door de inzet van buurtsportcoaches, willen we elke inwoner van jongs af aan in beweging krijgen. Hier hebben we in 2024 stappen gezet, die in 2025 hun vervolg krijgen.

3.3.3 • *Oplossen knelpunten sportaccommodaties*

In 2024 is er een aparte demarcatielijst voor elke sportlocatie/ sportveld opgesteld. De uitwerking ervan vindt plaats in 2025. Bij verschillende accommodaties is veldverlichting aangebracht of zal in 2025 veldverlichting aangebracht worden. De toegankelijkheid van de sportparken wordt meegenomen tijdens de renovaties. Het komende jaar (2025) wordt de toegankelijkheid op Sportpark Nijlân aangepakt. Deze aanpassing stond op de planning voor 2024, alleen is door de onduidelijkheid van Cambuur een jaar opgeschoven.

Er is in 2024 een groter tekort ontstaan aan sporthallen, dit omdat de hal van Firda aan de Julianalaan niet meer beschikbaar is. Hierdoor kan deze hal niet meer worden ingezet voor bewegingsonderwijs en is er een tekort aan zaaldelen in dit gebied. In 2024 is gestart met een haalbaarheidsonderzoek voor een structurele oplossing in de omgeving van Nylân. De onderzoeksresultaten en het voorstel hierin, worden voor de zomer 2025 verwacht. Er is nog geen dekking voor deze nieuwe sporthal (● *financieel*).

3.3.4 • *Beweegvriendelijke inrichting openbare ruimte*

Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte, dat komt mede omdat men zich minder verbindt aan een sportvereniging en op zijn/haar eigen tijd wil sporten en bewegen. In de voorbereiding op een aantal projecten (Oud Oost, Middelsee, Grou) wordt de inrichting van het beweegvriendelijker maken van de buitenruimte meegenomen. In 2024 zijn er geen nieuwe projecten gerealiseerd, allen zitten nog in de ontwerpfasen.

3.3.5 • *Nieuw sportcomplex Middelsee*

Samen met de BV Sport, het bestuur van FVC en de architect is er een voorlopig ontwerp gemaakt van het nieuwe sportcomplex. Het ontwerp van een open en groen sportpark past helemaal bij de ambities die de gemeente op dit onderwerp heeft.

De uitkomsten van het Mulier sportbehoefte onderzoek heeft er tot geleid dat het aantal sportvelden is teruggebracht van 6 naar 4 velden. Uitdagingen voor het project blijven de beschikbare financiële middelen (● *financieel*) en de beschikbare stroomcapaciteit. Beide kunnen gevolgen hebben voor haalbaarheid en de planning

Het nog niet vastgestelde ontwerp voorziet in een tekort. Niet alleen op de plus elementen, maar ook op de basis voorzieningen.

Beleidsindicatoren

Tabel 156 Trends verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Doel/naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024	100.000-300.000 inwoners 2024
1	Niet-sporters	%	Gezondheidsenquête (CBS, RIVM)	-	46,3	46,3*		44,2*

* Laatste meting 2022 (wordt 1 x per 2 jaar gemeten)

Betrokken verbonden partijen

- bv SPORT

Wat heeft het gekost?

Tabel 167 Resultaat programma

Programma	Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	21.775	27.893	25.258	2.635
Baten	5.870	7.047	6.865	-182
Resultaat	-15.905	-20.846	-18.393	2.453

Toelichting resultaat

Binnen het programma Volksgezondheid en sport wordt € 1,043 mln via de reserve budgetoverheveling overgeheveld naar 2025: Deze € 1 mln betreft het restant van de € 5 mln aan subsidie voor de bouw van het voetbalstadion. Deze € 1 mln staat op dit moment nog in depot bij de notaris. Zie voor een nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Na verrekening van voorgenoemde storting in de reserve budgetoverheveling, bedraagt het voordeel op het programma € 1,4 mln. Dit zorgt voor € 0,6 mln voordeel binnen het taakveld Sportaccommodaties en ziet toe op diverse voordelen zoals op afschrijvingslasten (€ 204.000), op salarislasten (€ 172.000) en niet uitgekeerde subsidie (€ 54.000).

Tabel 17 Resultaat per taakveld

Taakveld	Bedragen x € 1.000						
	Begroting		Rekening		Rekening t.o.v. begroting		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport							
R2TKV0510 - Sportbeleid en activering	108	0	87	0	21	0	21
R2TKV0520 - Sportaccommodaties	17.628	4.361	16.230	4.596	1.398	235	1.634
R2TKV0710 - Volksgezondheid	10.157	2.686	8.941	2.269	1.216	-418	798
Totaal	27.893	7.047	25.258	6.865	2.635	-182	2.453

2.1.4 Onderwijs

Portefeuillehouders: Nathalie Kramers en Abel Reitsma

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 18 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
4.1	Kansengelijkheid in het onderwijs		
4.1.1	Kansrijke start voor kinderen	●	●
4.1.2	Onderwijsachterstanden bij kinderen jonger dan 12 jaar tegengaan	●	●
4.1.3	In het vo en mbo accent leggen op het halen van een startkwalificatie, het voorkomen van schulden als volwassene en het verbeteren van hun gezondheid	●	●
4.1.4	Uitbouwen IKC ontwikkeling	●	●

4.1 Kansengelijkheid in het onderwijs

Kansengelijkheid wordt op verschillende manieren vorm gegeven. Het programma Kansrijke start voor kinderen ondersteunt kwetsbare kinderen (en aanstaande ouders) in de eerste 1000 dagen van hun leven via een lokale coalitie van zorg- en welzijnsorganisaties. In 2024 werd gewerkt aan het actieplan 2023-2026, inclusief doorontwikkeling van Shkorey naar Arabisch en groepsbijeenkomsten voor Tigrinya- en Arabisch-sprekenden.

Bij het tegengaan van onderwijsachterstanden is er vooruitgang geboekt in Leeuwarden-Oost met extra de inzet van jeugdondersteuners bij plus-IKC's en het programma School & omgeving. Nog niet alle IKC's draaien vier extra uren per week, maar de meesten zijn nu voorbereid om dit aantal uren uit te breiden. Ook hebben de IKC's gebruik gemaakt van de subsidieregeling 'Kansen voor Kinderen.' Een herziene visie op het jonge kind wordt in 2025 uitgewerkt. Ten aanzien van ontwikkeling IKC's startten nieuwe IKC's dankzij de subsidie en procesbegeleiding. Er is aandacht geweest voor kwaliteit en groei, en een IKC-academie is in ontwikkeling. Het programma School als Vindplaats voorkomt schooluitval en versterkt mentale gezondheid. In het mbo is een nieuwe methode, "Sterk in Firda" geïntroduceerd. Preventieve programma's tegen pesten en voor weerbaarheid zijn actief. Een gemeentelijk jongerenteam begeleidt kwetsbare jongeren bij schoolovergangen en voorkomt uitval.

Beleidsindicatoren

Tabel 19 Trends verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Doel/naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024	100.000-300.000 inwoners 2024
1	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	5,5	7,8	10,6*		6,1*
2	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	18	22	85*		28*
3	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs	Ingrado	2,3	3,2	3,3*		2,7*

* Laatste meting 2023

Betrokken verbonden partijen

Geen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 20 Resultaat programma

Programma	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Bedragen x € 1.000	
			Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	23.432	30.771	29.219	1.551
Baten	8.617	14.987	14.030	-957
Resultaat	-14.815	-15.784	-15.190	595

Toelichting resultaat

Binnen het programma Onderwijs is reeds een bedrag via de reserve budgetoverheveling overgeheveld naar 2025: via het 3e verzamelvoorstel 2024 voor de onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers

(OHBA)-regeling voor een bedrag van € 179.000. Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19

Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma is derhalve € 595.000 voordelig.

Taakveld 430 Onderwijsbeleid en leerlingzaken € 404.000 voordelig

Uit de coalitiemiddelen "Leren voor morgen" voor 2024 is een bedrag uit de fondsen beschikbaar gesteld van € 295.000. Hiervan is € 38.000 uitgegeven en ten laste gebracht van het fonds, waardoor er een voordeel van € 257.000 is ontstaan. Het resterende voordeel op dit taakveld van € 147.000 en bestaat onder andere uit een lagere uitbetaalde vergoeding voor het gebruik van gymlokalen van € 32.000 en een lagere afrekening over voorgaande jaren van € 93.000.

Bij taakveld 410 Openbaar basisonderwijs zijn de diverse huisvestingslasten € 145.000 lager uitgevallen.

Tabel 218 Resultaat per taakveld

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Begroting		Rekening		Rekening t.o.v. begroting		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2PGM0104 - Onderwijs							
R2TKV0410 - Openbaar basisonderwijs	1.654	678	1.483	652	171	-25	146
R2TKV0420 - Onderwijshuisvesting	8.550	1.159	8.560	1.214	-10	55	45
R2TKV0430 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken	20.567	13.150	19.177	12.163	1.390	-986	404
Totaal	30.771	14.987	29.219	14.030	1.551	-957	595

2.1.5 Impuls Sociale Investeringsen

Tabel 229 Impuls Sociale Investeringsen (ISI)	Bedragen x € 1.000	
	2024	2025
Startbudget (via overheveling)	197	173
Motie: continuering jongerenwerk	-74	
Motie: dichten en duikelrekken		-10
Motie: Eelke en Etsje award		-15
Motie: gedenksteen		-5
Motie: Nudes		-10
Motie: COC		-15
Structurele aanvulling coalitieakkoord 2022-2026	50	50
Totaal	173	168

2.2 Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving

Doel en ambitie

Strategisch doel:

Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving

Ambitie:

De gemeente wil de dorpen en de stad leefbaar houden voor huidige en toekomstige generaties en voldoen aan (inter)nationale klimaatafspraken. Daarom kiest ze er de komende periode voor om op een andere manier om te gaan met grondstoffen, energie en leefomgeving. Daarbij wordt sterk ingezet op energiebesparing en vergroening van de gemeente; onder andere door als gemeente zelf het goede voorbeeld te geven, kennis en innovatie bij elkaar te brengen en te zorgen voor een collectieve aanpak waar dat nodig is.

Wonen is als eerste levensbehoefte belangrijk voor de bestaanszekerheid van mensen. De gemeente wil iedereen een goede en betaalbare woning in een gezonde en veilige leefomgeving kunnen bieden. Met een gevarieerd aanbod van koop- en huurwoningen wordt voorkomen dat bestaande en nieuwe wijken de toekomstige achterstandswijken worden.

De gemeente wil haar inwoners, mensen die hier werken en bezoekers een leefbare en veilige leefomgeving bieden. Ondermijnende criminaliteit, overlast, ordeverstoring en cybercrime veroorzaken (gevoelens van) onveiligheid en ontwrichten de samenleving. Dit soort problemen pakt de gemeente aan. Ze versterkt de samenwerking binnen de gemeente en met lokale en regionale partners op het gebied van veiligheid. Ook zet de gemeente in op preventie als volwaardig onderdeel van het Leeuwarder veiligheidsbeleid.

Wat is er bereikt?

- Op koers of gelukt
- Niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 23 Status doelrealisatie

Nr.	Te bereiken doelstelling	Status doelrealisatie
1.	Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	
1.1	Een passende woning voor iedereen	
1.2	Bouwen voor de toekomst: In 2030 is circulair bouwen de norm voor alle nieuwe gebouwen	
1.3	Kapitaalgoederen op orde	
1.4	Kwalitatief goede openbare ruimte	
2.	Veiligheid	
2.1	Een veilige leefomgeving	
2.2	Verkleinen speelruimte ondermijnende criminaliteit (MTR)	
2.3	Vergroten digitale Veiligheid en aanpak cybercrime	
2.4	Vergroten toekomstperspectief van jongeren	
2.5	Aanpak mensenhandel en tegengaan onvergunde prostitutie	
2.6	Aandacht voor maatschappelijke onrust	

Wat heeft het in totaal gekost?

Tabel 24 Overzicht hoofddopgave per programma						Bedragen x € 1.000	
Domein	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening	Rekening	Rekening	Rekening
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	t.o.v. begroting saldo
R2HOG02 - Bet.baar wonen in gez/veilig leefomg							
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.	109.512	82.710	-26.801	104.398	78.517	-25.881	920
R2PGM0202 - Veiligheid	20.895	4.611	-16.284	20.073	4.431	-15.642	642
Totaal 2024	130.407	87.321	-43.086	124.471	82.947	-41.524	1.562

2.2.1 Milieu, volkshuisvesting, leefomgevingen en stedelijke vernieuwing

Portefeuillehouders: Hein de Haan, Gijs Jacobse, Evert Stellingwerf

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 25 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
1.1	Een passende woning voor iedereen		
1.1.1	Monitoring nieuwbouw	●	●
1.1.2	In Grou en Warten zelfbewoningsplicht, Opkoopbescherming	●	●
1.1.3	Een Fryske huisvestingsverordening urgente doelgroepen opstellen	●	●
1.1.4	Onderdelen volkshuisvestingsprogramma: beleidskader Wonen in de Stad en uitvoeringsprogramma Wonen&Zorg	●	●
1.1.5	Bouw van extra sociale huurwoningen, extra studentenhuusvesting en extra woningen in de dorpen	●	●
1.2	Bouwen voor de toekomst: In 2030 is circulair bouwen de norm voor alle nieuwe gebouwen		
1.2.1	Investeren in gebiedsontwikkeling (fonds)	●	●
1.2.2	Binnenstedelijke herontwikkelingen	●	●
1.2.3	Inzet gemeentelijke stadsbouwmeester	●	●
1.3	Kapitaalgoederen op orde		
1.3.1	Prioriteren van onderhoud, beheer en vervanging	●	●
1.3.2	Uitvoering vervangingsplan	●	●
1.3.3	Vergroten natuurwaarden en versterken biodiversiteit	●	●
1.4	Kwalitatief goede openbare ruimte		
1.4.1	Bestrijden invasieve soorten	●	●
1.4.2	Terugdringen zwerfafval	●	●
1.4.3	Intensivering onkruidbestrijding op verharding	●	●

1.1 Een passende woning voor iedereen

In 2024 zijn er bruto 500 woningen toegevoegd (295 nieuwbouw + 205 transformatie). Er zijn 151 woningen gesloopt, 65 overige onttrokken (i.v.m. splitsing/transformatie etc.) en er heeft 1 correctie plaatsgevonden. De nettoproductie in 2024 komt hiermee op 285 woningen. In en bij Leeuwarden is volop gewerkt aan woningbouw. Op de Lianderlocatie is in 2024 volgens schema gewerkt aan het realiseren van 187 woningen voor een diverse doelgroep, het eerste nieuwe appartementencomplex in Heechterp is opgeleverd en in Nieuw Oud Oost is druk gewerkt om in 2026 de eerste palen de grond in te krijgen, onder andere door de oude locatie van de De Klomp te slopen. Middelsee begint zijn eerste contouren te laten zien dankzij de oplevering van het appartementencomplex aan de haven. Ook is in 2024 gestart met de uitleglocatie Unia.

De voortgang van de woningbouwprojecten in de dorpen loopt volgens planning en diverse projecten - waaronder Wergea en Warten - zijn in procedure. In Stiens zijn er door diverse ontwikkelaars projecten in de verkoop gebracht. Daarnaast is het bestemmingsplan voor Steenslân 2 (105 woningen) vastgesteld. In Grou is de gemeente samen met een projectontwikkelaar bezig met planvorming voor 195 woningen op het Halbertsmaterrein. Het bestemmingsplan voor het woningbouwplan Hikkemieden (40 woningen) in Wirdum is ook gereed gemaakt voor verkoop. In Hilaard zijn op de oude schoollocatie 7 woningen in de verkoop gebracht, ook worden in Hijum 4 woningen gebouwd, beide locaties worden door projectontwikkelaars gerealiseerd.

1.1.4 • Onderdelen volkshuisvestingsprogramma: beleidskader Wonen in de Stad en uitvoeringsprogramma Wonen&Zorg

In 2024 zijn het addendum voor de Omgevingsvisie 2021 en het beleidsprogramma Wonen in de stad klaargemaakt voor besluitvorming in de gemeenteraad. Er is gewacht, omdat we de documenten tegelijk willen aanbieden met het uitvoeringsprogramma Betaalbaar wonen. Hierin gaan we onder andere in op de uitvoering van de wettelijke verplichting om 30% sociaal in de nieuwbouw te hebben. De uitgangspunten in de documenten zijn zo met elkaar verweven, dat het logisch is om ze tegelijk aan te bieden. Het uitvoeringsprogramma Wonen met zorg is een verdere uitwerking van het beleidskader Wonen met zorg, dat in oktober 2024 is vastgesteld. Deze vaststelling was wat later dan verwacht, daarom is de uitwerking van het uitvoeringsprogramma ook opgeschoven.

1.1.5 • Bouw van extra sociale huurwoningen, extra studentenhuisvesting en extra woningen in de dorpen

Er zit tot en met 2030 inmiddels circa 30% sociale huurwoningen in het planaanbod. In Heechterp komt herstructurering op gang, WoonFriesland is in 2024 begonnen met de Infirmerie te verbouwen tot appartementen en in Middelsee en Nieuw oud Oost zijn de corporaties met de voorbereidingen gestart. De bouw van studentenhuisvesting loopt volgens planning. Na een groot aantal toevoegingen in 2023 (Kenniscampus en KPN-gebouw) is in 2024 gewerkt aan nieuwe projecten in de Binnenstad en op locatie parkeergarage Lange marktstraat.

In 2024 is de planvorming voor woningbouw in de dorpen volgens planning gegaan. Bij een groot aantal projecten kan vanaf 2025 richting realisatie worden gegaan. Voorbeelden hiervan zijn schoollocatie Hilaard, CPO Mantgum, Steenslân II Stiens en Hikkemieden Wirdum. Ook zijn er vele particuliere initiatieven (bijna) in de verkoop zoals Spoorleane Hijum, Remise Stiens, Burmaniastate Stiens, Melkfabriek Warten. Ook op de locaties Halbertsmaterrein Grou, Grut Palma West Wergea en Oer de Barten Warten zijn in 2024 de laatste stappen gezet om de planologische procedures af te ronden zodat vlot met woningbouw begonnen kan worden.

1.2 Bouwen voor de toekomst: In 2030 is circulair bouwen de norm voor alle nieuwe gebouwen

Op verschillende manieren is het afgelopen jaar vormgegeven aan de ambities op het vlak van circulair bouwen. Zo zijn er middelen uit het Gebiedsontwikkelingsfonds ingezet, nieuwe woningen met circulaire materialen gebouwd en nieuw beleid vastgesteld waarin circulair bouwen opgenomen is (o.a. het beleidskader Wonen met zorg). Ook zijn er bijeenkomsten en een tentoonstelling met het Atelier Stadsbouwmeester georganiseerd. In 2024 is bovendien vervolg gegeven aan intensieve samenwerking met verschillende lokale en regionale partners om circulair en biobased bouwen te stimuleren.

1.3 Kapitaalgoederen op orde

De gemeente heeft veel gebouwen, bruggen, kunstwerken, walkeringen en andere objecten (oftewel kapitaalgoederen) in beheer. Die kapitaalgoederen moeten worden onderhouden. Over het algemeen voldoen de kapitaalgoederen aan de geldende kwaliteitsniveaus. Onveilige situaties worden altijd snel en met voorrang verholpen. Op orde zijn betekent ook dat we objecten moeten vervangen. In 2024 zijn de technische voorbereidingen getroffen voor het werk aan de Hermesbrug

en de Oxenabrids, zodat deze in 2025 kunnen worden uitgevoerd. De bruggen worden dan meteen ook aangesloten op de bediening vanuit het Swettehûs.

In 2024 is het Beleidskader Biodiversiteit door de Raad vastgesteld. Dit beleidskader geeft extra richting aan de manier waarop groen bijdraagt aan het vergroten van natuurwaarden. Het natuurspad in Camminghaburen en de vergroening van enkele schoolpleinen zijn voorbeelden van projecten die zijn gerealiseerd.

1.3.1 • Prioriteren van onderhoud, beheer en vervanging

Er is weer fors ingezet op het op orde brengen en houden van de duizenden kapitaalgoederen die onder onze verantwoordelijkheid vallen. Het onderhoud, beheer en vervanging is geprioriteerd op basis van meerjarige afwegingen en met de insteek om de uitvoering te combineren met andere opgaven in de openbare ruimte (klimaatbestendig, biodivers, gericht op bewegen). De vervanging van de Oxenabridge en de Hermesbrug en de herinrichting van de Westersingel worden hierdoor later uitgevoerd dan oorspronkelijk gepland.

1.4 🚩 Kwalitatief goede openbare ruimte

In de openbare ruimte komt veel gebruik samen. Om de buitenruimte aantrekkelijk te houden, sturen we gericht op enkele aspecten. In 2024 hebben we de aanpak van invasieve planten en dieren samen met partners voortgezet, met focus op beheersing en terugdringing. Ook hebben we via het project Schoon belonen meer inwoners en organisaties kunnen betrekken bij het verminderen van zwerfafval. Vanaf 2025 worden prullenbakken in eigen beheer geleegd. Deze overgang hebben we in 2024 voorbereid.

1.4.3 • Intensivering onkruidbestrijding op verharding

In 2024 zijn de in het coalitieakkoord toegekende additionele middelen ingezet om hotspots van onkruid op verhardingen aan te pakken. Dit is vooral op beeldbepalende plekken gedaan. Doordat het in het voorjaar lang nat was, was er in de zomerperiode sprake van goede groeiomstandigheden met bovenmatige onkruidgroei tot gevolg. Daarop is extra handmatige inzet (deels via Buitenkans) gepleegd en ook zijn de borstelmachines (via Omrin) meer ingezet. Toch waren er plekken, vooral stoepen, waar het niveau in de zomer niet werd gehaald. We gaan analyseren wat we hiervan kunnen leren voor volgende jaren.

Beleidsindicatoren

Tabel 26 Trend verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024	100.000-300.000 inwoners
1	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	213	191	157*	-	174
2	Hernieuwbare elektriciteit	%	RWS	24,9	30,8**	-	-	11,6
3	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	183	204	233	249	300
4	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	10,2	8,4	8,9*	-	9,5
5	Demografische druk	%	CBS	66,5	66,5	66,5	67	63,8
6	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	In Euro's	COELO (specifiek Leeuwarden)	606	719	690	705	857
7	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO (specifiek Leeuwarden)	753	868	836	851	936

* Laatste meting 2023

** Laatste meting 2022

Betrokken verbonden partijen

- Afvalsturing Friesland N.V. (Omrin)
- N.V. Fryslân Miljeu (Omrin)
- GR FUMO
- GR Hûs en Hiem
- Blitsaerd Beheer B.V.
- C.V. Blitsaerd

Wat heeft het gekost?

Tabel 27 Resultaat programma

Programma	Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	89.294	109.512	104.398	5.113
Baten	67.709	82.710	78.517	-4.193
Resultaat	-21.586	-26.801	-25.881	920

Toelichting resultaat

Binnen het programma Milieu, volkshuisvesting, leefomgevingen en stedelijke vernieuwing worden de volgende bedragen via de reserve budgetoverheveling (taakveld 010 Mutaties reserves, programma Ondersteuning) overgeheveld naar 2025:

- Veilige opslag van elektrisch klein gereedschap	€ 100.000 (TKV570)
- Regionale Energie Strategie (RES)	€ 1.013.000 (TKV740)
- Toekomstbestendig maken energiebeleid	€ 370.000 (TKV740)

- Klimaatakkoord	€ 309.000 (TKV740)
- Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak	€ 60.000 (TKV740)
- Transitiekosten Omgevingswet	€ 1.152.000 (TKV810)
- Bonifatius kerk (subsidie onderhoud)	€ 200.000 (TKV820)
- Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)	€ 209.000 (TKV830)
- Implementatie Wet goed verhuurderschap	€ 108.000 (TKV830)
Budgetoverheveling totaal storting in reserve	€ 3.521.000

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Daarnaast worden de taakvelden Riolering (-/- € 9.000) en Afval (-/- € 171.000) verrekend met voorzieningen egalisatie heffingen en Begraafplaatsen (€ 24.000) met voorziening onderhoud graven. De resultaten van het taakveld Grondexploitatie (-/- € 4.769.000) worden verrekend met de reserve grondexploitatie m.u.v. de aanvullende storting van € 1,1 mln. Voorgenoemde bedragen maken daarmee geen onderdeel uit van het resultaat.

Het resultaat van het programma Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing na aftrek van bovengenoemde mutaties in reserves en voorzieningen bedraagt € 2.325.000 voordelig.

Dit komt vooral doordat binnen **taakveld Wonen en bouwen** de opbrengsten van bouwleges € 2,3 mln hoger zijn dan begroot. Naast de reguliere vergunningen voor kleine of middelgrote bouwprojecten, zijn dit jaar relatief veel vergunningen voor grote bouwprojecten afgegeven. Dit betreft o.a. de verbouwing van een ziekenhuis en enkele appartementencomplexen in Middelsee. Daarnaast zijn er minder personele lasten geweest (€ 0,5 mln) en overige afwijkingen met een voordeel (€ 0,2 mln).

Binnen de **taakvelden Openbaar groen en Milieubeheer** veroorzaken diverse afwijkingen een verschil van in totaal € 0,8 mln. De grootste post is het opnemen van een voorziening voor oninbare opbrengsten van de verhuur van een parkeerterrein (€ 281.000). Ook is in 2024 sprake geweest van extra onderhoud aan groenvoorzieningen ten bedrage van € 150.000 om daarmee de afgesproken onderhoudsniveaus te borgen. Hiervan is in TURAP 2024 melding gemaakt.

Tabel 28 Resultaat per taakveld

Taakveld	Begroting		Rekening		Bedragen x € 1.000		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Rekening t.o.v. begroting		Saldo
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.					Lasten	Baten	
R2TKV0570 - Openbaar groen en (openlucht) recr.	16.690	451	17.102	510	-412	59	-353
R2TKV0720 - Riolering	9.564	12.137	9.465	12.029	99	-109	-9
R2TKV0730 - Afval	16.946	19.721	17.727	20.332	-782	610	-171
R2TKV0740 - Milieubeheer	16.274	11.436	8.481	5.052	7.794	-6.384	1.409
R2TKV0750 - Begraafplaatsen en crematoria	1.161	858	1.182	903	-20	45	24
R2TKV0810 - Ruimte en leefomgeving	6.126	565	4.913	588	1.213	23	1.236
R2TKV0820 - Grondexploitatie (niet-bedr.terr.)	32.707	32.325	36.286	31.333	-3.578	-991	-4.569
R2TKV0830 - Wonen en bouwen	10.042	5.216	9.242	7.771	800	2.554	3.354
Totaal	109.512	82.710	104.398	78.517	5.113	-4.193	920

2.2.2 Veiligheid

Portefeuillehouder: Sybrand Buma

In het programma Veiligheid zijn de grotere opgaven, benoemd in het coalitieprogramma en in de Veiligheidsagenda 2023-2026, opgenomen. In veel gevallen bestaat de inzet van de gemeente op het gebied van Veiligheid zowel uit preventie als repressie. In lijn met het verzoek vanuit de gemeenteraad is preventieve inzet nadrukkelijker in beeld gebracht door activiteiten gericht op preventie met vetgedrukt lettertype weer te geven.

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 2910 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
2.1	Een veilige leefomgeving		
2.1.1	Bijdragen aan de leefbaarheid en veiligheid in de Leeuwarder wijken, buurten en dorpen	●	●
2.1.2	Tegengaan drugs-, jeugd- en woonoverlast en straatintimidatie	●	●
2.1.3	Centrumgebied: verminderen van criminaliteit en overlast	●	●
2.2	Verkleinen speelruimte ondermijnende criminaliteit (MTR)		
2.2.1	Versterken aanpak ondermijnende criminaliteit door meer aan de voorkant te komen	●	●
2.2.2	Vergroten weerbaarheid ondermijnende criminaliteit inwoners, ondernemers en bestuurders en ambtenaren	●	●
2.2.3	Intensiveren aanpak van ondermijnende criminaliteit via bestuurlijke maatregelen en intensiveren lokale en regionale aanpak (preventief en repressief)	●	●
2.3	Vergroten digitale Veiligheid en aanpak cybercrime		
2.3.1	Verminderen van slachtofferschap van digitale criminaliteit	●	●
2.3.2	Vorbereid zijn op (externe en interne) crisis met digitale oorzaak	●	●
2.4	Vergroten toekomstperspectief van jongeren		
2.4.1	Uitvoering programma Preventie met Gezag	●	●
2.5	Aanpak mensenhandel en tegengaan onvergunde prostitutie		
2.5.1	Tegengaan mensenhandel	●	●
2.5.2	Tegengaan onvergunde prostitutie	●	●
2.6	Aandacht voor maatschappelijke onrust		
2.6.1	Faciliteren demonstraties	●	●
2.6.2	Aanpak verstoringen openbare orde	●	●
2.6.3	Waarborgen openbare orde en veiligheid rond wedstrijden Cambuur	●	●
2.6.4	Aanpak polarisatie en extremisme	●	●
2.6.5	Digitale opruiing	●	●

2.1 Een veilige leefomgeving

We vinden het heel belangrijk dat mensen een veilige leefomgeving beleven in de gemeente Leeuwarden. Overlast en verstoringen van de openbare orde kunnen veel impact hebben en het gevoel geven niet veilig te zijn in de openbare ruimte. De gemeente scoort in de meest recente Veiligheidsprestatieindex 2023 (vpi) een 6,74. Dit is een vergelijkbare score met het jaar daarvoor (6,80). Er zijn 3 code rood wijken (Binnenstad, Oud-oost en Heechterp & Schieringen). Met uitzondering van de binnenstad vallen de code rood wijken onder het programma Leeuwarden Oost en Preventie met Gezag.

In 2024 hebben we onze inzet hoofdzakelijk volgens planning kunnen doen. Daarbij hebben we een aantal gebieden dat blijvend onze aandacht vraagt. De binnenstad, een concentratiegebied waar verschillende functies en gebruikers samenkomen, is daarvan een sprekend voorbeeld. In het afgelopen jaar hebben we in nauwe samenwerking met politie en andere betrokken partijen weer stevig ingezet op de aanpak van verschillende vormen van overlast, zoals jeugdoverlast en overlast door drugshandel. Hoewel we, zoals afgesproken en verwacht, hier veel aandacht aan besteden voorkomen we daarmee nieter een bepaalde mate van overlast blijft.

Het aantal sluitingen op grond van de Opiumwet ligt in lijn met de voorgaande jaren (29). De burgemeester heeft daarnaast 4 keer een pand gesloten in het belang van de openbare orde, maar dan op een andere grondslag (artikel 174a Gemeentewet of artikel 2:30 van de Algemene plaatselijke verordening). Het aantal lasten onder dwangsom voor zgn. straatdealers is fors gestegen (31 keer in 2024 tegen 10 keer in 2023).

In 2024 zijn we gestart met de voorbereiding van het nieuwe Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2025-2026. Dat programma is in februari 2025 vastgesteld door het college. Ook de gemeenteraad is in de voorbereiding betrokken in het kader van de motie Veiligheidsagenda. Tijdens de informerende bijeenkomst van 18 september 2024 heeft de gemeenteraad waardevolle input geleverd voor dit programma.

2.1.3 • *Centrumgebied: verminderen van criminaliteit en overlast*

Het afgelopen jaar hebben we volop ingezet op het vergroten van de veiligheid en de leefbaarheid in de binnenstad. Onze reguliere inzet in dit gebied is intensief, zoals bijvoorbeeld via het **Toezichtsmodel Binnenstad** en het **horeca- en cameratoezicht** ten behoeve van de openbare orde en veiligheid tijdens uitgaansuren. Daarnaast hebben we de focus gelegd op het gebied rond de Weaze, zoals onder meer bij onze aanpak van 'straatdealers' (zie ook boven): een groot deel van deze overtredingen vond daar plaats.

De burgemeester heeft het veiligheidsrisicogebied voor de binnenstad en directe omgeving in maart 2024 opnieuw aangewezen voor de duur van een jaar. In het verlengde van deze aanwijzing hebben er in het afgelopen jaar een viertal **preventieve fouilleeracties** plaatsgevonden in het centrumgebied en de Vlietzone. Ook de opbrengsten daarvan benadrukken nog eens dat het gebied van de binnenstad en directe omgeving onze blijvende aandacht verdient. Bij al deze acties zijn wapens aangetroffen: vooral messen, maar ook andere wapens (en in een enkel geval een vuurwapen). Daarnaast is telkens, als bijvangst, drugs aangetroffen bij deze preventief fouilleeracties.

Dit gebied werd het afgelopen jaar ook veelvuldig gebruikt voor het uitoefenen van het demonstratierecht. Dat faciliteren we. Op een enkele uitzondering na zijn deze bijeenkomsten - zowel de van tevoren aangekondigde, als de niet-aangekondigde - ordelijk verlopen.

Het afgelopen jaar is de Taskforce Straatintimidatie van start gegaan en medio 2024 is het Meldpunt Straatintimidatie gelanceerd, zodat mensen die in de gemeente Leeuwarden te maken hebben gehad met straatintimidatie hiervan melding kunnen maken. In 2024 hebben we 20 meldingen ontvangen. De Ben je Oké?-campagne is breed uitgerold, met als doel het bespreekbaar maken van seksuele intimidatie in het openbaar.

2.2 Verkleinen speelruimte ondermijnende criminaliteit (MTR)

We zijn het afgelopen jaar volop bezig geweest met de aanpak van ondermijning. Ondermijnende criminaliteit vormt één van de grootste bedreigingen voor een veilige, eerlijke en rechtvaardige samenleving en is daarom geprioriteerd in de Veiligheidsagenda 2023-2026. Voor de aanpak van ondermijning zijn bij de MTR extra middelen beschikbaar gesteld, waarmee we de aanpak van ondermijning kunnen intensiveren. Medio 2024 is daartoe het plan van aanpak ondermijning vastgesteld door het college, onze inzet hebben we in het afgelopen najaar volgens dit plan kunnen plegen.

Dit houdt onder meer in dat we stevig hebben ingezet op **bewustwording en weerbaarheid**. In 2024 hebben ruim 300 ambtenaren deelgenomen aan dergelijke sessies en heeft de gemeente in het kader van de landelijke week van de veiligheid (oktober 2024) o.a. een ondermijningscontainer op de Waag geplaatst die voor iedereen beschikbaar was (ondernemers, inwoners, ambtenaren). Ook is er een voorlichtingsavond geweest voor ondernemers waar is geïnvesteerd op bewustzijn en weerbaarheid en heeft de gemeente aan diverse Meld Misdaad Anoniem-campagnes deelgenomen.

Bestuurlijke maatregelen zijn in 2024 volop ingezet in de aanpak van ondermijning, bijvoorbeeld bij het tegengaan van drugshandel (zie ook 2.1). We hebben gerichte acties uitgevoerd, zoals **regelmatige controles in risicogebieden en -sectoren** en inspecties van verdachte panden en bedrijven. Hiermee laten we zien dat we ondermijning niet accepteren. In 2024 zijn er elf (integrale) controles geweest, tien controles op drugsoverlast op hotspot locaties en zijn 47 garageboxen gecontroleerd. De gemeente heeft deelgenomen aan vier preventieve fouilleeracties in 2024.

Samen met de gemeenten Waadhoeke en Harlingen participeert Leeuwarden in de Regiodeal NWF. Een intensievere regionale aanpak van ondermijning is daar een onderdeel van. Gezamenlijk met de Friese gemeenten, Wetterskip Fryslân en Provincie Fryslân werken we daarnaast samen aan een regionale aanpak ondermijning, met actualisaties van de APV's en Bibob-beleid van deze gemeenten in het afgelopen jaar.

2.2.1 • **Versterken aanpak ondermijnende criminaliteit door meer aan de voorkant te komen**

In 2024 is gestart met het opzetten van het gemeentelijk **Bibob-Bureau**, waar we meer capaciteit kunnen inzetten om breder gebruik te maken van de toetsingsmogelijkheden van de Wet bevordering integriteitsbeoordeling door het openbaar bestuur. We verwachten dat daar een preventieve werking vanuit gaat.

In november is een informatieve sessie met de raad omtrent de Wet Bibob gehouden. Het **Bibob-beleid** is geactualiseerd en vastgesteld. Hierdoor kunnen we de Wet Bibob breder en intensiever toepassen, zoals bijvoorbeeld ook bij subsidieaanvragen, aanbestedingen, omgevingsvergunningen en vastgoedtransacties. Dergelijke aanpassingen en/of aanscherpingen van gemeentelijke regelgeving en gemeentelijk beleid, leiden ertoe dat we meer barrières opwerpen tegen ondermijnende criminaliteit en het faciliteren daarvan.

2.3 Vergroten digitale Veiligheid en aanpak cybercrime

Onze inzet op het vergroten van de digitale veiligheid is volgens planning verlopen. We hebben hiermee ingezet op drie doelgroepen (senioren, jongeren en ondernemers), bijvoorbeeld door de campagne “Laat je niet interneppen” (doelgroep senioren) en onze participatie in de landelijke pilot rondom zgn. ‘geldezels’ (mensen die hun bankrekening tegen vergoeding beschikbaar stellen aan criminelen). Samen met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) ontwikkelen vier gemeenten een handreiking om zowel preventieve als repressieve interventies gericht op het fenomeen geldezels te kunnen inzetten; Leeuwarden is één van deze vier gemeenten. In het afgelopen jaar heeft de gemeente o.a. ingezet, samen met politie en openbaar ministerie, op de zogenaamde “wasstraat” bij cyberzaken. Daarbij heeft de gemeente bijgedragen aan de strafrechtelijke afdoening door (middels een flyer) een aanbod te doen om vanuit Amaryllis ondersteuning te bieden. Daarnaast zetten we in op preventieve interventies, ter voorkoming van

geldezelschap. Ten aanzien van de doelgroep MKB ondernemers is voorlichting gegeven bij de bijeenkomsten van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Ook zijn we in 2024 blijven participeren in de City Deal Lokale Weerbaarheid.

Daarnaast hebben we in 2024 volgens planning ingezet op het thema cybercrisis. Dit hebben we o.a. gedaan door de evaluatiepunten van de cyberoefening van 2023 verder uit te werken (praktische aanbevelingen en doorontwikkelen). We hebben bijvoorbeeld, naast het verwerken van de praktische evaluatiepunten, een training gegeven aan het college van B&W hoe om te gaan met een cybercrisis, bv. een ransomware aanval. Ook hebben wij samen met de Veiligheidsregio Fryslân een training ontwikkeld: hoe te acteren bij een cybercrisis binnen het Gemeentelijk Cybercrisis Team van de gemeente Leeuwarden. Daarnaast hebben we, o.m. met de inzet van een projectleider, geparticipeerd in de regionale 'cyberoefendriehoek' die was georganiseerd onder de vlag van het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (RBPO).

2.4 Vergroten toekomstperspectief van jongeren

Het programma **Preventie met Gezag** (zie ook 2.7), dat binnen het grotere geheel van het programma Leeuwarden-Oost is ingebed, laat zien dat deze ontwikkeling goed op koers ligt. Het afgelopen jaar is ingezet op een intensieve samenwerking tussen lokale partijen en strafketenpartners en een goed gevulde gereedschapskist, waaruit het Multiteam kan putten zonder wachtlijsten. In 2024 heeft het MultiTeam 42 aanmeldingen gehad waarbij jongeren geholpen zijn via het MultiTeam of elders. Met inzet van professionals wordt vanuit Preventie met Gezag de levensloopaanpak sluitend gemaakt. Hierdoor zijn kinderen, jongeren en jongvolwassenen tijdig in beeld vanuit zowel preventief als repressief oogpunt en wordt er een aanpak op maat ingezet. Er volgt in 2025 een rapportage over Preventie met Gezag.

2.5 Aanpak mensenhandel en tegengaan onvergunde prostitutie

Het afgelopen jaar hebben we ingezet op het vergroten van de aandacht voor mensenhandel door actieve signalering en het vormgeven van (regionaal) beleid waardoor het risico op mensenhandel wordt verkleind, en daarnaast op het tegengaan van onvergunde prostitutie en actualisatie van het prostitutiebeleid.

Na het vaststellen van het regionale beleidsplan Mensenhandel in 2023 is de ketenregisseur mensenhandel aangesteld. We hebben het afgelopen jaar ingezet op het signaleren van verschillende vormen van mensenhandel. Hierbij hebben we nauw contact met Team Migratiecriminaliteit en Mensenhandel (TMM) van de politie, Fier, de ketenregisseur mensenhandel en het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân (ZVHF). Concrete signalen worden besproken in het Drieluik, waar deze partijen vertegenwoordigd zijn. In aanvullingen op het regionaal beleidsplan mensenhandel ontwikkelen we in 2025 een lokaal uitvoeringsplan.

Het afgelopen jaar hebben we, in samenwerking met de politie (TMM), inzet gepleegd op het tegengaan van onvergunde prostitutie. In 3 gevallen is door de burgemeester een bestuurlijke maatregel opgelegd, in de vorm van een last onder dwangsom. Vanuit SDF en het RIEC wordt er gewerkt aan een regionaal beleidskader sekswerk voor Fryslân. We hebben in het afgelopen jaar meegeholpen in de ontwikkeling hiervan. In afwachting van de regionale en mogelijk landelijke ontwikkelingen (Wet regulering sekswerk) blijven we ons huidige prostitutiebeleid uitvoeren.

2.6 Aandacht voor maatschappelijke onrust

We hebben het afgelopen jaar ingezet op maatschappelijke onrust, op het voorkomen en tegengaan van ordeverstoringen, radicalisering en polarisatie. Daarnaast hebben we, zoals hiervoor ook al is vermeld, ingezet op het faciliteren van het demonstratierecht binnen de wettelijke kaders.

In Nederland is demonstreren een grondrecht. Gemeenten hebben de plicht om demonstraties te faciliteren, zolang deze vreedzaam zijn en binnen de kaders van de wet blijven. Er zijn het afgelopen jaar weer behoorlijk veel aangekondigde en niet-aangekondigde demonstraties geweest

die allen gefaciliteerd zijn door de gemeente Leeuwarden en begeleid door met name handhaving en politie. Deze zijn in het algemeen goed verlopen.

De aanpak van polarisatie en extremisme heeft in 2024 inhoud gekregen in de zgn. weegtafels en casustafels waarin casuïstiek, maar ook fenomenen en actuele ontwikkelingen rond extremisme werden besproken. Daarnaast hebben we ingezet op bewustwording bij collega's en kernspelers die contact hebben met cliënten of burgers; dit heeft geleid tot vroegere signalering over zorgwekkende casuïstiek met mogelijke risico's op het gebied van radicalisering of extremisme.

Ook in 2024 hebben we de landelijke ontwikkelingen voor wat betreft digitale opruiing gevolgd en daarbij verkend welke mogelijkheden er zijn voor de gemeente om digitale opruiing tegen te gaan. Als gemeenten worden wij ook vaker geconfronteerd met digitale opruiing en online oproepen tot demonstraties of soms geweld. Dit vereist snel handelen, waarbij signaleren, normeren en het nemen van maatregelen centraal staan. We werken hierbij nauw samen met de politie en grijpen, indien nodig, gezamenlijk in om verstoring van de openbare orde te voorkomen.

2.6.3 • Waarborgen openbare orde en veiligheid rond wedstrijden Cambuur

In de eerste helft van het afgelopen jaar hebben we - in nauwe afstemming tussen de betrokken partijen (SC Cambuur, gemeente, handhaving en politie) - de openbare orde rond wedstrijden in het oude Cambuurstadion weten te waarborgen met onze inzet en maatregelen. Dat was vrijwel bij iedere wedstrijd een behoorlijke uitdaging, maar grote ordeverstoringen zijn uitgebleven.

In augustus is het nieuwe Kooi Stadion in gebruik genomen. In nauwe samenwerking met interne en externe partijen is er veel inzet gepleegd om alle (tijdelijke) veiligheidsmaatregelen, (veiligheids)plannen en de daarbij behorende inzet rond de wedstrijden in te regelen. Er is daarmee veel inzet gepleegd om de veiligheid in en rond het nieuwe stadion te verbeteren en te waarborgen. Van grootschalige ordeverstoringen rond wedstrijden in het nieuwe stadion is geen sprake geweest.

Beleidsindicatoren

Tabel 30 Trend verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024	100.000-300.000 inwoners 2024
1	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2,7	4,9	5	5,4	3,2
2	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	5,3	5,4	4,8*	-	-
3	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2	2,4	2,1*	-	-
4	Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	8,1	8,4	8,2*	-	-
5	Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	8	7	8*	-	-
6	Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21-jarigen	CBS	1	1*	-	-	-
7	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	0,3	0,4	0,5	0,4**	0,3**
Overige, niet verplichte indicatoren								
1	Verboden wapenbezit en - handel	Aantal per 10.000 inwoners	Politie/CBS	3,5	4,1	7,6	6,2**	5,1**
2	Drugsvervaardiging, handel en bezit	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	8,7	7,9	10,3	11,0**	9,8**
3	Politieregistraties overlast jeugd	Aantal per 10.000 inwoners	Politie/CBS	106,0	64,5	71,4	75,2**	50,1**

* Laatste meting 2023 of 2022

** Voorlopig

Zie voor vergelijking met andere gemeenten: www.waarstaatjegemeente.nl.

Betrokken verbonden partijen

- Veiligheidsregio Fryslân

Wat heeft het gekost?

Tabel 31 Resultaat programma

Programma	Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	18.565	20.895	20.073	823
Baten	3.313	4.611	4.431	-181
Resultaat	-15.252	-16.284	-15.642	642

Toelichting resultaat

Binnen het programma Veiligheid zijn er een aantal geringe afwijkingen op taakveldniveau. Daarbij is het goed te realiseren dat er tussen de verschillende taakvelden/prestaties een zekere samenhang is.

Daarnaast worden binnen het programma Veiligheid de volgende bedragen via de reserve budgetoverheveling (taakveld 010 Mutaties reserves, programma Ondersteuning) overgeheveld naar 2025:

- Budgetoverheveling Ondernijning € 285.000 (TKV120)

- Budgetoverheveling Straatintimidatie € 50.000 (TKV120)

Budgetoverheveling totaal storting in reserve € 335.000

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma Veiligheid na aftrek van bovengenoemde stortingen in de reserve bedraagt € 307.000 voordelig en ziet toe op met name **Taakveld 110 Crisisbeheersing en Brandweer**.

Net als in voorgaande jaren wordt het resultaat van de brandweer sterk beïnvloed door een vrijval van kapitaallasten als gevolg van vertraging in de realisatie van investeringen. Met name de investeringen in de nieuwe kazernes (bouwagenda) loopt achter op de planning. Daarnaast ontvang de VRF een uitkering van het Rijk die als gevolg van een hogere compensatie voor gestegen lonen en prijzen, hoger is uitgevallen.

Tabel 32 Resultaat per taakveld

Taakveld	Begroting		Rekening		Bedragen x € 1.000		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Rekening t.o.v. begroting		
					Lasten	Baten	Saldo
R2PGM0202 - Veiligheid							
R2TKV0110 - Crisisbeheersing en Brandweer	10.368	0	10.086	77	282	77	359
R2TKV0120 - Openbare orde en Veiligheid	10.527	4.611	9.987	4.353	541	-258	283
Totaal	20.895	4.611	20.073	4.431	823	-181	642

2.3 Toonaangevend in cultuur en evenementen

Doel en ambitie

Strategisch doel:

Toonaangevend in cultuur en evenementen

Ambitie:

Cultuur heeft een belangrijke sociaal-maatschappelijke meerwaarde. Door bij te dragen aan welzijn en ontwikkeling van jong en oud. Door verschillende bevolkingsgroepen met elkaar in contact te brengen. Door grote maatschappelijke uitdagingen zichtbaar en bespreekbaar te maken. En daarvoor creatieve oplossingen te bedenken. Daarnaast heeft cultuur een economische functie. Het maakt de gemeente aantrekkelijk voor toeristen, inwoners, studenten en cultuurmakers. Met een toonaangevend aanbod van cultuur en evenementen zet Leeuwarden zich regionaal, nationaal en internationaal op de kaart. Met het cultureel programma Arcadia gaf de gemeente in 2022 een vervolg aan Culturele Hoofdstad. Ook bij de volgende editie in 2025 is de gemeente één van de hoofdparters.

Wat is er bereikt?

Investeren in cultuur is een belangrijke sociaal-maatschappelijke meerwaarde. De gemeente heeft via culturele subsidies en evenementen bijgedragen aan welzijn en ontwikkeling van jong en oud. Door verschillende bevolkingsgroepen met elkaar in contact te brengen. Door grote maatschappelijke uitdagingen zichtbaar en bespreekbaar te maken. En daarvoor creatieve oplossingen te bedenken. Daarnaast heeft cultuur een economische functie. Het maakt de gemeente aantrekkelijk voor toeristen, inwoners, studenten en cultuurmakers. Met een toonaangevend aanbod van cultuur en evenementen zet Leeuwarden zich regionaal, nationaal en internationaal op de kaart. Met het cultureel programma Arcadia gaf de gemeente in 2022 een vervolg aan Culturele Hoofdstad. Ook bij de volgende editie in 2025 is de gemeente één van de hoofdparters. Daarnaast is de gemeente gestart met de voorbereidingen voor kandidaatstelling voor European Youth Capital (2028). Een mooie kans om jongeren intensief te verbinden aan elkaar en aan de gemeente en regio.

Op koers of gelukt

Niet op koers of niet gelukt

Anderszins het toelichten waard

Tabel 33 Status doelrealisatie

Nr.	Te bereiken doelstelling	Status doelrealisatie
1.	Cultuur	
1.1	Een van de toonaangevende steden in Nederland	
1.2	Cultuur als motor voor maatschappelijke verandering	
1.3	Talentontwikkeling	
1.4	Cultuur als sociaal bindmiddel	
1.5	Behoud van het Fries en Liwwadders	

Wat heeft het in totaal gekost?

Tabel 34 Overzicht hoofddopgave per programma Bedragen x € 1.000

Domein	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening	Rekening	Rekening	Rekening
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	t.o.v. begroting saldo
R2HOG03 - Toonaangevend in cultuur/evenementen							
R2PGM0301 - Cultuur	19.449	3.041	-16.408	18.571	3.019	-15.553	856
Totaal 2024	19.449	3.041	-16.408	18.571	3.019	-15.553	856

2.3.1 Cultuur

Portefeuillehouders: Hein Kuiken

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 35 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
1.1	Een van de toonaangevende steden in Nederland		
1.1.1	Uitvoering cultuurvisie	●	●
1.1.2	Bijdrage aan We the North	●	●
1.1.3	Grote festivals en publieksevenementen (in samenhang met Arcadia)	●	●
1.1.4	Ruimte voor (jonge) makers	●	●
1.2	Cultuur als motor voor maatschappelijke verandering		
1.2.1	Bespreekbaar maken maatschappelijke vraagstukken	●	●
1.3	Talentontwikkeling		
1.3.1	Meer cultuureducatie	●	●
1.4	Cultuur als sociaal bindmiddel		
1.4.1	Stimuleren aanbod cultuur in wijken en dorpen	●	●
1.5	Behoud van het Fries en Liwwadders		
1.5.1	Promotie Liwwadders en Fries door Stadsdichter	●	●
1.5.2	Organisatie Week van de Friese en Leeuwarder Cultuur	●	●

1.1 Een van de toonaangevende steden in Nederland

Een sterke culturele basis is essentieel om een toonaangevende culturele stad te blijven. Dit betekent dat we inzetten op een brede culturele infrastructuur en voldoende steun voor culturele organisaties, zodat zij een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig aanbod kunnen bieden.

In 2024 zijn twee belangrijke stappen gezet:

- Neushoorn ontving een eenmalige bijdrage voor de vernieuwing van licht en geluid, zodat het podium een divers popprogramma kan blijven aanbieden.
- De Harmonie heeft haar statuten aangepast en werkt vanaf 1 januari 2025 met een Raad van Toezicht volgens de Cultural Governance Code. Dit maakt De Harmonie zelfstandig en financieel verantwoordelijk.

Daarnaast hebben we extra geïnvesteerd in Explore the North en kunstinitiatief VHDG om hun kans op Rijkssubsidie te vergroten. Dit is gelukt. Podium Explore (Westerkerk) is opgenomen in de BIS (basisinfrastructuur) en ontvangt € 510.000 per jaar. VHDG behoort daarnaast tot de vijf kunstpodia binnen de regeling Kunstpodium Breed van het Mondriaanfonds en ontvangt € 450.000 per jaar.

1.2 Cultuur als motor voor maatschappelijke verandering

In 2024 is cultuur ingezet om maatschappelijke vraagstukken bespreekbaar te maken, vooral in Leeuwarden Oost. Met steun van het project Gezond met Cultuur is een groot cultureel project gestart in Heechterp/Schieringen. In 2025 wordt dit verder uitgerold in andere wijken van Leeuwarden-Oost. Daarnaast heeft de gemeente via de regeling Makers Kunst en Cultuur cultuur verder ontwikkeld in wijken en dorpen, met aandacht voor het Fries eigene en het artistieke klimaat.

1.3 Talentontwikkeling

In 2024 is cultuureducatie verder uitgebreid, met aandacht voor voortgezet onderwijs en voorschoolse educatie. De gemeente heeft talentontwikkeling ondersteund via subsidies voor Meeuw jonge theatermakers, Jeugd Dans Opleiding Fryslân, Hiphop-projecten (Popfabryk, Friesland Pop), Hoge Woorden (Spoken Word) en Broeikas. Daarnaast ontving Samenwerkende Muziekverenigingen Leeuwarden (SML) € 40.000 voor opleidingsmogelijkheden van jonge amateurmuzikanten. Tot slot konden talentvolle makers extra ondersteuning aanvragen via de regeling Makers Kunst en Cultuur.

1.4 Cultuur als sociaal bindmiddel

Cultuur is een sociaal bindmiddel om inwoners bij elkaar te brengen en verbindingen aan te gaan. De gemeente stimuleert cultuur in wijken en dorpen via de regelingen Makers Kunst en Cultuur en Amateurkunst en begeleidt inwoners hierbij. Een voorbeeld is de ondersteuning aan het Generatiehuis, dat culturele activiteiten organiseert die voor iedereen toegankelijk zijn. Uitingen daarvan zijn o.a. Kunst in je buurt, waarmee bewoners laagdrempelig kennismaken met kunst en cultuur. Amateurclubs zijn gefaciliteerd via subsidies voor concoursen en wedstrijden via de regeling Amateurkunst.

1.5 Behoud van het Fries en Liwwadders

In januari 2024 is Marrit Jellema gestart als stadsdichter. Conform opdracht, zijn zes poëzie werken gemaakt. Daarnaast heeft ze meerdere activiteiten ontplooid om de zichtbaarheid van de stadsdichter te vergroten en heeft ze mee gewerkt aan diverse extra activiteiten zoals een voordracht tijdens de presentatie van het gemeentelijke regenboogprogramma.

1.5.2 • *Organisatie Week van de Friese en Leeuwarder Cultuur*

De organisatie van de week van de Friese en Leeuwarder Cultuur is in 2024 niet gelukt. In 2025 wordt er opnieuw gekeken naar de mogelijkheden om deze cultuurweek te organiseren.

Beleidsindicatoren

Tabel 36 Trends niet verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Doel/naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
1	Culturele bezoekers Neushoorn	Aantal	Leeuwarden in cijfers	12.500	80.700	85.000*	
2	Culturele bezoekers Harmonie	Aantal	Leeuwarden in cijfers	19.600	92.500	114.500*	
3	Bezoeken musea	Aantal	Leeuwarden in cijfers	137.129	325.500	369.000*	
4	Bezoeken culturele instellingen	Aantal	Leeuwarden in cijfers	306.000	864.500	1.049.000*	

* laatste meting 2023

Betrokken verbonden partijen

- Stichting Cultureel Centrum De Harmonie Leeuwarden

Wat heeft het gekost?**Tabel 37 Resultaat programma**

Programma	Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	16.176	19.449	18.571	878
Baten	2.082	3.041	3.019	-22
Resultaat	-14.094	-16.408	-15.553	856

Toelichting resultaat

Binnen het programma Cultuur wordt het volgende bedrag via de reserve budgetoverheveling (taakveld 010 Mutaties reserves, programma Ondersteuning) overgeheveld naar 2025:

- Arcadia-programma € 1.016.000 (TKV530)

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma Cultuur na aftrek van bovengenoemde storting in de reserve bedraagt € 160.000 nadelig.

Tabel 38 Resultaat per taakveld

Taakveld	Begroting		Rekening		Bedragen x € 1.000		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Rekening t.o.v. begroting		
R2PGM0301 - Cultuur	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2TKV0530 - Cultuurpresentatie, prod. en partic.	13.587	2.277	12.781	2.600	806	322	1.128
R2TKV0540 - Musea	1.774	54	1.907	17	-133	-37	-170
R2TKV0550 - Cultureel erfgoed	159	170	245	122	-86	-49	-135
R2TKV0560 - Media	3.929	539	3.639	281	290	-258	32
Totaal	19.449	3.041	18.571	3.019	878	-22	856

2.4 Een circulaire en concurrerende economie

Doel en ambitie

Strategisch doel:

Een circulaire en concurrerende economie

Ambitie:

De gemeente werkt aan een duurzame, circulaire en concurrerende economie die een bijdrage levert aan welvaart en welzijn van inwoners. Met voldoende werk en inkomen voor iedereen. Een economie die ook op langere termijn houdbaar is en leidt tot nieuwe werkgelegenheid en economische kansen. Met een sterke basis in kennis en innovatie, zoals op het gebied van watertechnologie, voedsel, creatieve industrie en media. Maar ook met aandacht voor vakmanschap en praktisch onderwijs. De historische binnenstad en ons toonaangevend cultureel klimaat trekken jaarlijks veel bezoekers en watersporttoeristen. Ook dit cultuur- en watersporttoerisme is een belangrijke pijler onder onze economie. Verder verstedelijking en verdichting in de stad leidt tot een intensiever gebruik van het huidige verkeersnetwerk. Om de groei van het aantal verkeersbewegingen op te vangen, kiest de gemeente voor duurzame mobiliteit. Met meer nadruk op lopen, fietsen en het openbaar vervoer. Zo draagt de gemeente bij aan een gezonde, biodiverse en leefbare stad, die ook duurzaam en klimaatbestendig is.

Wat is er bereikt?

- Op koers of gelukt
- Niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 39 Status doelrealisatie

Nr.	Te bereiken doelstelling	Status doelrealisatie
1.	Economie	
1.1	Een toekomstbestendige en wendbare economie	
1.2	Gezonde arbeidsmarkt	
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat	
2.1	Gezonde, duurzame en veilige mobiliteit	
2.2	Snelle en frequente treinverbindingen	
2.3	Verbeteren van de waterrecreatie	

Wat heeft het in totaal gekost?

Tabel 40 Overzicht hoofdgave per programma

Bedragen x € 1.000

Domein	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening	Rekening	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	saldo
R2PGM0401 - Economie	14.851	2.883	-11.968	9.123	3.524	-5.598	6.369
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat	38.786	4.254	-34.532	39.069	4.777	-34.292	240
Totaal 2024	53.637	7.138	-46.500	48.192	8.301	-39.891	6.609

2.4.1 Economie

Portefeuillehouders: Abel Reitsma

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 41 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
1.1	Een toekomstbestendige en wendbare economie		
1.1.1	Aantrekkelijk vestigingsklimaat	●	●
1.1.2	Vergroten innovatiekracht	●	●
1.1.3	Versterken economische structuur	●	●
1.2	Gezonde arbeidsmarkt		
1.2.1	Werk voor iedereen	●	●

1.1 Een toekomstbestendige en wendbare economie

In 2024 hebben we op verschillende manieren lokale bedrijven goed kunnen ondersteunen, zodat daarmee het vestigingsklimaat is verbeterd, de economische structuur versterkt werd en de innovatiekracht van ondernemers vergroot. Zo hebben we onder andere het Platform zakelijke dienstverleners opgezet en via het Innovatiefonds bedrijven ondersteund met innovaties rondom circulariteit en energie. In 2024 is het inflatiepakket voor ondernemers formeel afgerond. Het resterende budget nemen we mee met hetzelfde doel, namelijk om ondernemers te ondersteunen in de verduurzaming van hun bedrijf en bedrijfsvoering.

1.2 Gezonde arbeidsmarkt

In 2024 is groen licht gegeven voor de ontwikkeling van een internationale school voor primair en voortgezet onderwijs. Hier wordt in partnerschap aan gewerkt. Ook is de ontwikkeling van een zogenaamd Talenhouse verder verkend met partners en onderwijsinstellingen, op Friese schaal is met partners verder gewerkt aan een uitvoeringsplan. In 2024 hebben we twee meetings georganiseerd voor internationaal werkenden en onderzoekers in Leeuwarden. Bij de laatste bijeenkomst waren meer dan 80 aanwezigen.

Beleidsindicatoren

Tabel 42 Trend verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024	100.000-300.000 inwoners
1	Func tiemenging	%	LISA	55,6	56	56,3	-	56,7
2	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	147,6	157,5	165,6	-	163,5

Betrokken verbonden partijen

Geen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 4311 Resultaat programma			Bedragen x € 1.000	
Programma	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	7.873	14.851	9.123	5.728
Baten	2.764	2.883	3.524	641
Resultaat	-5.109	-11.968	-5.598	6.369

Toelichting resultaat

Binnen het programma Economie worden de volgende bedragen via de reserve budgetoverheveling (taakveld 010 Mutaties reserves, programma Ondersteuning) overgeheveld naar 2025:

- Programma Leeuwarden Oost € 4.034.000 (TKV310)
- Structuurversterkende maatregelen inflatie voor ondernemers € 804.000 (TKV310)
- Programma Binnenstad € 340.000 (TKV310)
- Blockbuster Investeringsagenda € 45.000 (TKV340)

Budgetoverheveling totaal storting in reserve € 5.223.000

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma Economie na aftrek van bovengenoemde stortingen in de reserve bedraagt € 1.146.000 voordelig en ziet met name toe **Taakveld 310 Economische ontwikkeling** (€ 6,2 mln minus € 5,2 mln bovengenoemde stortingen = € 1 mln voordeel). Het voordeel is ontstaan doordat er voor de Wijkaanpak een onttrekking aan de reserve ISV II (Financiering Stadsvernieuwingen-projecten) is begroot van € 921.000. In de realisatie is dit niet nodig gebleken waardoor er geen onttrekking heeft plaatsgevonden.

Tabel 44 Resultaat per taakveld		Bedragen x € 1.000					
Taakveld	Begroting		Rekening		Rekening t.o.v. begroting		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2PGM0401 - Economie							
R2TKV0310 - Economische ontwikkeling	11.389	1.289	5.337	1.430	6.052	141	6.194
R2TKV0320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	270	149	713	606	-442	458	15
R2TKV0330 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	289	163	285	105	4	-59	-54
R2TKV0340 - Economische promotie	2.902	1.283	2.789	1.384	113	101	214
Totaal	14.851	2.883	9.123	3.524	5.728	641	6.369

2.4.2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Portefeuillehouders: Evert Stellingwerf, Abel Reitsma

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 4512 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
2.1	Gezonde, duurzame en veilige mobiliteit		
2.1.1	Fietsnetwerk verder ontwikkelen en verbeteren	●	●
2.1.2	Duurzame vormen van stadsdistributie en -mobiliteit door middel van mobiliteitshubs	●	●
2.1.3	Verkeersveiligheid vergroten door proactieve (risico-gestuurde) aanpak	●	●
2.1.4	Datagebruik	●	●
2.1.5	Motie 30 kilometer in de bebouwde kom	●	●
2.1.6	Meerjarenprogramma Investerings Veiligheidsprojecten	●	●
2.2	Snelle en frequente treinverbindingen		
2.2.1	Oplossen knelpunten (zoals barrièrewerking van het spoor en de spoorbrug over het Van Harinxmakanaal)	●	●
2.3	Verbeteren van de waterrecreatie		
2.3.1	Beleidskader water	●	●

2.1 Gezonde, duurzame en veilige mobiliteit

In 2024 is het Beleidskader Mobiliteit vastgesteld door de gemeenteraad. Met dit kader worden mobiliteitsvraagstukken nadrukkelijker in verband gebracht met andere opgaven. Dit is terug te zien in de doelen van het beleid: een gezonde fysieke leefomgeving, minder CO₂-uitstoot door mobiliteit, veiliger verkeer, slimmer en efficiënter ruimtegebruik en stad, wijken en dorpen beter verbonden. In bebouwd gebied staan fietser en wandelaar centraal. Naast het vaststellen van het beleid zijn er ook in de uitvoering veel stappen gezet. De verbeteringen aan de doorfietsroute Leeuwarden-Stiens zijn in 2024 voorbereid en met de gemeente Waadhoeke zijn we in overleg over de doorfietsroute Leeuwarden-Franeker. Doorfietsroutes door woonstraten richten we in als fietsstraat. In 2024 zijn dat onder andere een deel van de Huizumerlaan, het Cambuursterpad en de Wergeasterdyk in Goutum.

De eerste mobiliteitshub voor De Fellingen is aanbesteed en de planvorming voor de P+R-stadsrandhub bij het toekomstig treinstation Werpsterhoeke is gestart. Caparis heeft een logistieke hub geopend voor last-mile vervoer met elektrische voertuigen en bedient daarmee diverse bedrijven in de binnenstad. Het concept van deelmobiliteitshubs voor deelfietsen en -scooters is inmiddels uitgewerkt en wordt in 2025 geïmplementeerd in de binnenstad en Bilgaard. In 2024 is de verkenning naar een zero-emissie-zone in de binnenstad afgerond, waarbij ook met (binnenstads)ondernemers is gesproken. Zo geven we steeds meer vorm aan ons nieuwe mobiliteitssysteem.

We investeren ook in intelligente verkeersregelininstallaties. Er zijn in 2024 negen iVRI's bijgekomen, waardoor nu 23 van de 31 verkeerslichten 'slim' zijn. Als het gaat om data en technologie werken we in lijn met Europese regelgeving ten aanzien van realtime verkeersinformatiediensten (RTTI). Dit doen we samen met andere overheden in Noord-Nederland. Ook werken we actief aan campagnes voor fietsveiligheid, het stimuleren van fietsgebruik, educatie en onderzoek.

2.1.3 • Verkeersveiligheid vergroten door proactieve (risico-gestuurde) aanpak

In 2024 zijn we doorgegaan met de activiteiten die we in het uitvoeringsprogramma verkeersveiligheid uit 2023 hebben geprioriteerd. Daarbij gaat het om aanpassingen in de infrastructuur om de verkeersveiligheid te vergroten. Deze zijn onderdeel van het Meerjarenprogramma Infrastructuur. Afgelopen jaar hebben we de inzichten rondom verkeersveiligheid een plek gegeven in het Beleidskader Mobiliteit. Waar mogelijk combineren we verkeersveiligheidsmaatregelen met groot onderhoud van wegen, rioleringswerkzaamheden of andere beheermaatregelen.

2.1.5 • Motie 30 kilometer in de bebouwde kom

Het beleidskader Mobiliteit legt vast dat veel wegen binnen de bebouwde kom op termijn zullen worden omgevormd naar een maximumsnelheid van 30 km per uur. Dit wordt de komende jaren via het Meerjarenprogramma Infrastructuur geprogrammeerd. In 2024 zijn voor de Bleeklaan, de Westersingel en de Goudenregenstraat de voorbereidingen getroffen. We leren hieruit belangrijke lessen die we ook gaan toepassen bij andere wegen; we werken met basisprincipes maar zien dat de uitwerking hiervan erg locatie specifiek is. Dit heeft onder andere te maken met gebruikersgroepen, stedenbouwkundige kwaliteiten, cultuurhistorische waarden en andere beleidsdoelstellingen die ter plekke gelden (bijvoorbeeld ten aanzien van biodiversiteit en vergroening).

2.1.6 • Meerjarenprogramma Investerings Veiligheidsprojecten

De volgende maatregelen zijn in 2024 voorbereid en worden vanaf 2025 gerealiseerd:

1. Bleeklaan; bredere fietsstroken en smallere rijbaan in combinatie met onderhoud aan de trottoirs en de parkeervakken;
2. Westersingel en Pier Panderstraat; bredere fietsstroken en smaller wegprofiel in combinatie met vervangen van het asfalt;
3. Kruispunt Harlingerstraatweg- Engelsestraat-Nachtegaalstraat;
4. Kruispunt Borniastraat - Verlengde Schrans;
5. Fietsoversteek Wiardaplantage - Folsingadyk;
6. Fietsoversteek Brandemeer - Ludinga;
7. Fietsoversteek Schierstins - Groene Sterpad;
8. Kruispunt Truerderdyk - Noorderfjild (Stiens);
9. Fietspad Greate Kritewei.

2.2 🚩 Snelle en frequente treinverbindingen

Als gemeente zijn we actief betrokken bij landsdelige gesprekken over treinverbindingen. Afgelopen jaar zijn door gezamenlijke lobby middelen beschikbaar gekomen voor het aanpakken van de flessenhals Meppel-Zwolle. Het kabinet heeft nog geen definitieve uitspraak gedaan over de Lelylijn. In het verlengde daarvan zijn we ook betrokken bij een Deltaplan voor Noordelijk Nederland. Daarin gaan we uit van de samenhang tussen goede treinverbindingen en de ambities op het gebied van woningbouw, economie en brede welvaart.

2.2.1 • Oplossen knelpunten (zoals barrièrewerking van het spoor en de spoorbrug over het Van Harinxmakanaal)

In het beleidskader mobiliteit, vastgesteld in oktober 2024, zijn de hoofdprincipes opgenomen voor het oplossen van het knelpunt van de barrièrewerking van het spoor voor langzaam verkeer tussen het centraal station en station Camminghaburen. Deze principes vormen de basis voor verdere uitwerkingen.

De Provincie Fryslân is verantwoordelijk voor de spoorbrug over het Van Harinxmakanaal. Ondanks dat de Tweede Kamer €75 mln heeft vrijgemaakt, was er in november 2023 onvoldoende dekking om een MIRT startbeslissing te nemen. Dit komt door de voortdurende

discussie over nut en noodzaak van het oplossen van dit knelpunt. In 2024 is overeenstemming bereikt over het benodigde investeringsbedrag, maar de dekking was nog steeds niet voldoende. Tijdens het Bestuurlijk Overleg MIRT van november 2024 is afgesproken dat er in 2025 gezamenlijk gezocht zal worden naar de ontbrekende dekking van ongeveer €135 mln. Dat bedrag is tenminste aanvullend nodig om tot 75% dekking te komen en daarmee een startbeslissing mogelijk te maken.

2.3 Verbeteren van de waterrecreatie

Het Beleidskader Water is in 2024 voorbereid en door het college aan de raad aangeboden ter vaststelling. Dit kader bevat doelstellingen voor de verschillende thema's op het gebied van water. Het beschrijft wat er nodig is om de basis (toekomstbestendig) op orde te brengen en bevat prioriteiten op het gebied van waterrecreatie.

Beleidsindicatoren

Er zijn voor dit programma geen verplichte beleidsindicatoren. Zie www.waarstaatejegemeente.nl/mosaic/dashboard/mobiliteit voor meer informatie over mobiliteit.

Betrokken verbonden partijen

- Parkeergarages Leeuwarden C.V.
- Marrekrite

Wat heeft het gekost?

Tabel 46 Resultaat programma

Programma	Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	36.410	38.786	39.069	-283
Baten	3.331	4.254	4.777	523
Resultaat	-33.079	-34.532	-34.292	240

Toelichting resultaat

Binnen het programma Verkeer, vervoer en waterstaat worden geen bedragen via de reserve budgetoverheveling overgeheveld naar 2025. Het resultaat van het programma bedraagt € 240.000 voordelig en ziet met name toe op de volgende taakvelden:

Taakveld 210 Verkeer en vervoer (voordeel € 568.000)

- Aan dit taakveld is de bestrijding van zwerfafval verbonden. Binnen de begroting 2024 is aan lasten- en batenzijde rekening gehouden met de nieuwe landelijke UPV-vergoedingsregeling (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid), waarbij gemeenten een vergoeding krijgen voor gemaakte kosten van zwerfvuilbestrijding. De uitvoering van deze regeling is vertraagd, waardoor er geen uitbetalingen in 2024 hebben plaatsgevonden. Daaraan gerelateerde kosten zijn eveneens niet gemaakt, hetgeen heeft geresulteerd in niet geëffectueerde baten en lasten van € 376.000.
- De overige ruimte aan de lastenzijde (€ 462.000) wordt met name veroorzaakt door enerzijds onderuitputting kapitaallasten vanwege nog niet geactiveerde investeringen en anderzijds door lagere energielasten ten gevolge van lagere tariefstellingen vanuit het nieuwe energiecontract met ingang van 2024.

Taakveld 220 Parkeren (nadeel € 402.000)

- Als resultaat van de Parkeergarage CV was 0 begroot. In werkelijkheid bleek dat de baten € 540.000 waren. Deze komen met name door hogere parkeerinkomsten (met name door meer parkeerbewegingen).

- De lasten zijn hoger doordat de kosten voor het reguliere beheer en onderhoud van zowel de fietsenstallingen als de parkeergarages door inflatie en stijging personeelskosten duurder zijn geworden (€ 404.000). Dit was in 2023 al zichtbaar alleen niet doorvertaald in de begroting 2024. Voor een nadere duiding van deze begrotingsonrechtmatigheid wordt verwezen naar paragraaf 2.15 Bedrijfsvoering.
- Daarnaast zijn er bij de parkeergarages en openbare ruimtes incidentele werkzaamheden geweest (€ 216.000). Doordat de handhaving van het autoluwe gebied nog niet structureel is geregeld is er inzet van verkeersregelaars geweest (€ 50.000). Tenslotte is er tegenvaller doordat een taakstelling (€ 275.000) niet is gerealiseerd omdat dit gekoppeld is aan het omlaag brengen van kosten en dat is uiteindelijk niet haalbaar gebleken.

Tabel 47 Resultaat per taakveld

Taakveld	Begroting		Rekening		Bedragen x € 1.000		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Rekening t.o.v. begroting		Saldo
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat							
R2TKV0210 - Verkeer en vervoer	30.715	757	29.878	487	838	-270	568
R2TKV0220 - Parkeren	2.811	1.929	3.773	2.489	-962	560	-402
R2TKV0230 - Recreatieve havens	804	402	864	504	-60	101	41
R2TKV0240 - Economische havens en waterwegen	3.666	933	3.587	874	79	-58	20
R2TKV0250 - Openbaar vervoer	790	232	967	422	-177	190	13
Totaal	38.786	4.254	39.069	4.777	-283	523	240

2.5 Samenwerking en organisatie

Doel en ambitie

Strategisch doel:

Samenwerking en organisatie

Ambitie:

Samen met de Friese mienskip, inwoners, ondernemers, organisaties en andere overheden geven we onze (digitale) toekomst vorm. Iedereen vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid. We blijven ons inzetten voor een stevige positie van Noord-Nederland op nationaal en Europees niveau. Als hoofdstad van Fryslân en als centrumgemeente voelen we ons verantwoordelijk om regiopartners met elkaar te verbinden. We willen een betrouwbare en open overheid zijn. Benaderbaar en toegankelijk. We kiezen voor menselijk contact en praten met elkaar. We willen de digitale ontwikkelingen zelf in de hand hebben, weten wat er gebeurt met onze data en voorkomen dat digitalisering mensen buiten sluit. We willen open en transparant zijn over de afwegingen die we maken en grenzen stellen aan wat we toelaatbaar vinden. Wij staan voor kernwaarden als zorgvuldig en veiligheid, inclusie en duurzaamheid. We organiseren daarvoor wat nodig is, zodat de samenleving in balans blijft. Wij werken constructief samen, zowel in- als extern. We zijn efficiënt en effectief, wegen de kosten en baten goed af en houden de lasten laag.

Wat is er bereikt?

- Op koers of gelukt
- Niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 48 Status doelrealisatie

Nr.	Te bereiken doelstelling	Status doelrealisatie
1.	Bestuur	
1.1	Een stevige positie van Noord-Nederland op nationaal en Europees niveau	
1.2	Grip op samenwerking	
1.3	Participatie en democratische vernieuwing	
1.4	Midterm review	
2.	Ondersteuning	
2.1	Passende en persoonlijke dienstverlening	
2.2	Waarde(n)volle digitale toekomst	
2.3	Stabieler financieering gemeente en vergroten autonomie	

Wat heeft het in totaal gekost?

Tabel 4913 Overzicht hoofdpogave per programma

Bedragen x € 1.000

Domein	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening	Rekening	Rekening	Rekening
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	t.o.v. begroting saldo
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie							
R2PGM0501 - Bestuur	5.833	17	-5.816	7.012	81	-6.931	-1.115
R2PGM0502 - Ondersteuning	107.845	530.245	422.400	131.548	549.926	418.378	-4.022
Totaal 2024	113.678	530.262	416.584	138.560	550.007	411.447	-5.137

2.5.1 Bestuur

Portefeuillehouders: Sybrand Buma en Gijs Jacobse

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 50 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
1.1	Een stevige positie van Noord-Nederland op nationaal en Europees niveau		
1.1.5	Regio Deal Noordwest-Fryslân	●	●
1.1.6	Europa Agenda	●	●
1.1.7	Lobby richting Kabinetvorming	●	●
1.2	Grip op samenwerking		
1.2.1	Analyse en prioritering in regionale samenwerkingsverbanden aanbrengen	●	●
1.2.2	Aanpassing gemeenschappelijke regelingen aan gewijzigde wet	●	●
1.3	Participatie en democratische vernieuwing		
1.3.1	Uitwerken democratische vernieuwingsagenda	●	●
1.4	Midterm review		
1.4.1	Tussenevaluatie coalitieakkoord	●	●

1.1 Een stevige positie van Noord-Nederland op nationaal en Europees niveau

Om de positie van Noord-Nederland te verstevigen, trekt de gemeente Leeuwarden voor bepaalde vraagstukken in SNN-verband en/of NG4-verband samen op. Op Europees niveau lukt dat goed. Gunstig Europees beleid, passende Europese subsidieprogramma's en internationale zichtbaarheid zijn voorwaardelijk voor het realiseren van impactvolle Europese projecten en het realiseren van de beleidsdoelstellingen van Leeuwarden. In 2024 heeft Leeuwarden gelobbyd voor gunstige voorwaarden in subsidieprogramma's en het aankomende meerjarig financieel kader van de EU. Daarnaast heeft Leeuwarden in 2024 het LivinInEu en Mission Soil Manifest ondertekend. Ook is één nieuw Europees project toegekend. Daarnaast zijn er 10 projecten in uitvoering en zijn er aanvragen ontwikkeld op de thema's energie, circulaire economie en klimaatadaptatie. Tot slot is onze deelname in het EuropaPact Fryslân, dat zich inzet voor de ontwikkeling van meer en betere Europese projectvoorstellen vanuit Friesland, verlengd. Tegelijkertijd zijn op landelijke niveau positieve resultaten behaald dankzij de noordelijke lobby op de dossiers Deltaplan en Cultuur. Tot slot is in SNN-verband een traject ingezet om de effectiviteit van de noordelijke samenwerking en lobby verder te verbeteren. Daarvoor wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen de 8 overheden opgesteld.

De samenwerking met partners om de positie van Noord-Nederland te versterken kent ook andere verschijningsvormen. Leeuwarden draait mee in een Regio Deal van het Rijk en is actief betrokken bij het Nationaal Programma Vitale Regio's (bouwt voort op Elke regio telt) van de Rijksoverheid. Na de formele start van de Regio Deal Noordwest Fryslân op 29 november 2023 was 2024 het jaar waarin de eerste concrete projecten zijn opgepakt. Er is gewerkt aan de drie programmalijnen Vitalere economie, Kwaliteit van Leven en Natuurlijk in balans. In 2024 lag het accent op de

economische lijn, vooral omdat die voortbouwt op de al langer lopende samenwerking tussen de gemeenten Harlingen en Waadhoeke. Leeuwarden sluit daar voor een aantal projecten bij aan. Als trekker van de tweede lijn, Kwaliteit van leven, heeft Leeuwarden samen met de partners in 2024 duidelijke stappen gezet naar de inrichting van een Vitaliseringsfonds voor ongeveer tien kernen in het Regio Deal-gebied. Leeuwarden was in 2024 onder andere betrokken bij projecten en ontwikkelingen binnen de Regio Deal op het terrein van: regiomarketing, mobiliteit (promotie doorfietsroutes), zorginnovatie, ondermijning, landschap en landbouw (via Greidhoeke plus). In veel gevallen werden daarbij voorbereidingen getroffen die in 2025 tot projectvoorstellen, toedeling van middelen en uitvoering zullen leiden.

1.2 Grip op samenwerking

De gemeente Leeuwarden werkt aan meer grip op samenwerking. De bestaande gemeenschappelijke regelingen zijn in 2024 aangepast aan de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr). De actualisatie van de Kadernota Verbonden Partijen wordt in 2025 opgepakt.

1.3 Participatie en democratische vernieuwing

In 2024 is het praatstuk Overheid en Samenleving door het college naar de gemeenteraad gestuurd. In dat stuk komen naast (nieuwe) democratie ook participatie en dienstverlening aan de orde. In 2025 wordt over die onderwerpen een gesprek tussen de samenleving, het college en de gemeenteraad georganiseerd. In het praatstuk wordt geschetst hoe de gemeente Leeuwarden ook concreet aan de slag wil met participatie en nieuwe democratie. Er ligt met het oog op de Leeuwarder kandidatuur voor European Youth Capital in 2028 een duidelijk accent bij jongerenparticipatie. Maar ook op andere vormen van en instrumenten voor participatie en democratie wordt vanaf 2025 extra inzet gepleegd. Jongerenparticipatie heeft ook in 2024 de nodige extra aandacht vanuit de gemeente Leeuwarden gekregen. Dat gebeurde onder andere doordat Leeuwarden de eerste locatie in Noord-Nederland was waar een voorronde voor het European Youth Parliament plaatsvond. Maar ook door de voorbereiding binnen EYC van een systeem van microbudgetting voor jongerenideeën en -initiatieven. En met het binnenhalen van één van de vier VNG Gemeentedelers in 2024 van Tienskip via een inzending van de gemeente Leeuwarden. Tienskip zorgt er met haar projectdagen voor dat de gemeente veel waardevolle informatie over allerlei beleids- en uitvoeringsonderwerpen krijgt. Tienskip bereikte in 2024 zo'n 2.000 jongeren die in Leeuwarden op school (VO en MBO) zitten.

1.4 Midterm review

Zoals in het coalitieakkoord is afgesproken, is in 2024 de (financiële) tussenbalans opgemaakt. Dit is gedaan in de midterm review (MTR). In MTR hebben we laten zien hoe ver we zijn met de uitvoering van onze voornemens uit het coalitieakkoord en wat dat betekent voor de financiële inzet. Hierbij zijn ook inhoudelijke en financiële bijstellingen gedaan. Bijstellingen hebben hun beslag gekregen in de begroting van 2025.

Beleidsindicatoren

Tabel 51 Trends niet verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
1	Leden digitaal burgerpanel	Aantal	Gemeente Leeuwarden	2.550	2.770	3.250	3.650

Betrokken verbonden partijen

Geen.

Wat heeft het gekost?

Tabel 52 Resultaat programma

Programma	Bedragen x € 1.000			
	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	5.657	5.833	7.012	-1.179
Baten	17	17	81	64
Resultaat	-5.640	-5.816	-6.931	-1.115

Toelichting resultaat

Binnen het programma Bestuur worden het volgende bedrag via de reserve budgetoverheveling (taakveld 010 Mutaties reserves, programma Ondersteuning) overgeheveld naar 2025:

- Regionale samenwerking € 279.500

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma Bestuur na aftrek van bovengenoemde storting in de reserve bedraagt € 1.394.000 nadelig.

Het nadeel is hoofdzakelijk ontstaan als gevolg van een dotatie aan de voorziening voor wethouderspensioenen van € 1.285.000. Dit komt enerzijds door een dalende rekenrente en anderzijds door indexatie. Hierdoor is in 2024 een dotatie noodzakelijk. Afgelopen jaren was sprake van een vrijval door de stijgende rekenrente. Dat effect is pas aan het eind van het jaar bekend en daarom is deze mutatie niet begroot.

Tabel 5314 Resultaat per taakveld

Taakveld	Bedragen x € 1.000						
	Begroting		Rekening		Rekening t.o.v. begroting		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2PGM0501 - Bestuur							
R2TKV0001 - Bestuur	5.833	17	7.012	81	-1.179	64	-1.115
Totaal	5.833	17	7.012	81	-1.179	64	-1.115

2.5.2 Ondersteuning

Portefeuillehouders: Gijs Jacobse en Hein Kuiken

Toelichting op wat er is bereikt en gedaan

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 5415 Status realisatie activiteiten

Nr.	Voorgenomen prestatie om doelstelling te bereiken	Te verantwoorden	
		Inhoudelijk	Financieel
2.1	Passende en persoonlijke dienstverlening		
2.1.1	Altijd contact	●	●
2.1.2	Meer op maat	●	●
2.1.3	Vernieuwend	●	●
2.1.4	Slimmer datagebruik	●	●
2.1.5	Verbetering van dienstverlening met hulp van POK-middelen	●	●
2.2	Waarde(n)volle digitale toekomst		
2.2.1	Continu onderzoek naar impact van technologie op samenleving	●	●
2.2.2	Met data en technologie helpen realiseren van grote opgaven	●	●
2.2.5	Op orde brengen van de fundamenteën van onze informatiehuishouding o.a. informatiebeveiliging	●	●
2.3	Stabieler financieel gemeentefonds en vergroten autonomie		
2.3.1	Gevolgen nieuwe systematiek gemeentefonds in 2025 in beeld brengen	●	●

2.1 🚩 Passende en persoonlijke dienstverlening

In 2024 is het programma Dienstverlening gestart om de gemeentelijke visie op dienstverlening om te zetten in concrete acties. Dit programma richt zich op passende en persoonlijke dienstverlening, zodat inwoners optimaal worden ondersteund en niet vastlopen in gemeentelijke processen. De belangrijkste speerpunten zijn: altijd contact, meer op maat, vernieuwend, slimmer datagebruik en de inzet van POK-middelen voor structurele verbeteringen. Uit de Inwonersenquête Dienstverlening 2024 blijkt dat inwoners de gemeentelijke dienstverlening waarderen met een 7,2. Zij vinden het vooral belangrijk om zelf te kunnen kiezen hoe ze contact opnemen met de gemeente, dat dit eenvoudig is en dat informatie goed vindbaar is. Om hierop in te spelen, is de kanalenstrategie aangescherpt en wordt geëxperimenteerd met nieuwe contactvormen.

De gemeente zet in op de verdere ontwikkeling van omnichannel-dienstverlening en persoonlijke ondersteuning als kernpijlers van het programma. Telefonie blijft een belangrijk contactkanaal. In 2024 zochten ruim 100.000 inwoners telefonisch contact met de gemeente. De afgelopen jaren stond de telefonische bereikbaarheid onder druk, wat aanleiding was voor een verbetertraject.

De complexiteit van vragen aan de gemeente neemt toe. Daarom is in de hal van het gemeentehuis het Meedenkpunt ingericht, waar inwoners extra ondersteuning krijgen bij het formuleren van hun vragen en het leggen van contact met de gemeente. Evaluaties laten zien dat deze persoonlijke ondersteuning de toegankelijkheid vergroot en het vertrouwen in de

gemeentelijke dienstverlening versterkt. In 2024 maakten ruim 1.200 inwoners gebruik van deze hulp. Op basis van de inzichten wordt verder gewerkt aan gerichte ondersteuning voor inwoners met complexe vragen. Dit is een voorbeeld van hoe persoonlijk contact een structurele pijler binnen de gemeentelijke dienstverlening blijft.

Inwoners geven aan dat zij eenvoudig en laagdrempelig contact belangrijk vinden. Daarom zet de gemeente in op kunstmatige intelligentie, chatbots en spraaktechnologie. In 2024 is de digitale spraakassistent geïntroduceerd, waarmee inwoners 24/7 meldingen kunnen doen. Daarnaast is robotisering en procesautomatisering uitgebreid, vooral binnen inkomensondersteuning. Zeven robots helpen bij administratieve processen, wat heeft geleid tot snellere dienstverlening en een besparing van ongeveer 2.500 uur per jaar. Deze tijd is ingezet voor meer persoonlijk contact.

2.1.1 • Altijd contact

Telefonische bereikbaarheid was een belangrijk verbeterpunt. Door een gericht verbetertraject is de gemiddelde opnametijd in 2024 teruggebracht van 308 seconden naar 96 seconden gemiddeld over het hele jaar, een versnelling van ruim drie keer. Inmiddels ligt dit op 62 seconden gemiddeld en wordt tussen de 85% en 95% van de telefoontjes bij de eerste poging opgenomen, terwijl dit in 2023 nog rond de 80% lag. Uit de laatste inwonersenquête blijkt dat niet alleen de snelheid van opnemen, maar vooral het niet (tijdig) terugbellen als knelpunt wordt ervaren. Hoewel de klachten over telefonie de laatste tijd afnemen, krijgt dit onderwerp daarom prioriteit binnen het programma Dienstverlening.

De gemeente werkt samen met andere gemeenten en VNG-Realisatie aan een technische oplossing voor omnichannel-dienstverlening. Dit moet ervoor zorgen dat inwoners via elk contactkanaal dezelfde kwaliteit van dienstverlening ervaren. De komende periode ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van MijnServices. Dit platform biedt inwoners een centraal overzicht van hun lopende aanvragen, meldingen en interacties met de gemeente. De uitdaging ligt in het vinden van een balans tussen snelle verbeteringen en de lange termijn ontwikkeling van de IT-architectuur. Binnen het programma worden deze ontwikkelingen zorgvuldig afgewogen om een toekomstbestendige dienstverlening te garanderen.

2.2 Waarde(n)volle digitale toekomst

In het coalitieakkoord zijn 3 doelstellingen beschreven die bijdragen aan een waarde(n)volle digitale toekomst voor Leeuwarden en haar inwoners op de lange termijn. De gemeente wil dat de huidige (grote) digitale mogelijkheden tot maatschappelijke vooruitgang en brede welvaart leidt. Er zijn in het afgelopen jaar kleine stappen in de goede richting gezet. Om de impact van data en technologie op de samenleving te monitoren, is eind 2023 samen met de Provincie Fryslân en onder de vlag van coöperatie Data-Fryslân een Data-Ethische commissie opgericht. De ingestelde commissie wordt in 2025 geëvalueerd. Er is een eerste praktijkcasus in de zogeheten digital twin Leeuwarden gevisualiseerd. Dit wordt hieronder toegelicht. Ook zijn op het gebied van informatiebeveiliging stappen gezet die hieronder toegelicht worden.

2.2.1 • Continu onderzoek naar impact van technologie op samenleving

Een gemeentelijke organisatie moet steeds meer persoonsgegevens verwerken in de processen en applicaties. Hierbij geldt de verplichting periodiek een zogenaamde Data Protectie Impact Assessment (DPIA) uit te voeren per applicatie. In een DPIA wordt o.a. bepaald of verwerking van gegevens tot een hoog privacy-risico voor de inwoner kan leiden. En indien dit het geval is, worden de juiste maatregelen ingezet om dit risico te vermijden/verkleinen.

Naast de juridisch verplichte DPIA beoordeelt de gemeente sinds 2024 ook Data-ethische aspecten van de inzet van technologie. Naast een juridische en technische toets, wordt nu ook beoordeeld of de inzet van specifieke technologie ethisch verantwoord is. Hiervoor is de DPIA uitgebreid met een toetsing op data-ethisch gebied tot een DEPIA (Data en data-Ethische Protectie Impact Assessment). Het doel is te voorkomen dat de inzet van technologie ongewenste bijeffecten oplevert. Dit gebeurt door te reflecteren op de impact

van specifieke technologie op een aantal menselijke waarden zoals ‘rechtvaardigheid’, ‘menselijke waardigheid’ en ‘autonomie’. In 2024 zijn 32 DEPIA’s opgestart.

Voor grotere vraagstukken wordt de hiervoor opgerichte Data-Etyk Kommissie (DKF) van DataFryslân ingeschakeld. In 2024 is door deze commissie een dergelijke reflectie uitgevoerd op het onderwerp ‘Drones’. Meer specifiek is besproken wat de impact is van de inzet van drones om oude gebouwen met een sloopstatus te inventariseren op herbruikbaarheid van bouwmaterialen t.b.v. nieuwbouw. Dit heeft geleid tot specifieke aandachtspunten, bijvoorbeeld rond extra communicatie naar inwoners, die in projectplannen zullen worden meegenomen.

2.2.2 • Met data en technologie helpen realiseren van grote opgaven

Grote opgaven, zoals klimaatbestendigheid, betaalbaar wonen, inclusie en circulaire economie zijn moeilijk te realiseren. Inzet van digitale technologie en data kunnen hierbij helpen. De gemeente wil in een digitale 3d-kopie (digital twin) van de gemeente mogelijke oplossingsvarianten voor diverse opgaven kunnen presenteren en bespreken. Zo kan bijvoorbeeld het effect van verschillende klimaatmaatregelen in de digitale kopie van de gemeente worden berekend en weergegeven. Zo wordt in een bijna-echte weergave zichtbaar wat werkt en wat niet. Met informatie (data) krijg je een betere onderbouwing voor een oplossing en je kunt het effect dus ook echt in een 3d-weergave zien.

Samen met de Provincie Fryslân is hiervoor een gezamenlijke aanpak opgesteld. Met hulp van een externe partij is een praktijkcasus in de digital twin ‘gevisualiseerd’. Conclusie daarvan is, dat deze aanpak zeer bruikbaar is voor genoemde grote opgaven. Vanuit de MTR zijn aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van de Digital Twin. Hiermee is een project opgestart; herontwikkeling van het ‘Spoordok’-terrein wordt als eerste opgave in de Digital Twin gevisualiseerd.

In de Leeuwarder Digitale Agenda(LDA) worden ieder jaar meerdere experimenten uitgevoerd. Hierin wordt nieuwe (ict)technologie uitgetoetst. Er wordt vooral gekeken of nieuwe technologie ons kan helpen in het realiseren van (maatschappelijke) opgaven. In 2024 zijn 10 experimenten uitgevoerd. Met deze ervaring kunnen één of meerdere van deze oplossingen ingezet worden in bestaande of nieuwe vraagstukken.

2.2.5 • Op orde brengen van de fundamenten van onze informatiehuishouding o.a. informatiebeveiliging

Alle gemeenten liggen ‘continu’ onder vuur door cyberaanvallen van buitenaf. Deze aanvallen worden steeds geavanceerder. Gelukkig is het nog niet misgegaan. Maar de basis van de gemeentelijke informatievoorziening vraagt dus continu aanpassing aan deze aanvallen. Dat betreft bijvoorbeeld de beveiliging van digitale netwerken en (gevoelige) data. In 2024 is voor wat betreft informatiebeveiliging specifiek gewerkt aan de bevindingen uit de Baseline Informatiebeveiliging Overheden analyse (BIO). Er is een substantieel deel aan verbeteringen doorgevoerd en monitoring van voortgang vindt periodiek plaats. De basis gaat ook om het sneller kunnen bijdragen aan grote opgaven en om de digitale ondersteuning van de dienstverlening en bedrijfsvoering. De gemeente stelt zich voornamelijk op als ‘Slimme volger’. Vanuit de landelijke ‘Common Ground’-ontwikkeling is in 2024 een zogenaamd Haven-cluster gerealiseerd. Dit is een technische voorziening die wordt toegevoegd aan de bestaande ICT-omgeving van een gemeente. Op de ‘Haven’ kunnen Common Ground-oplossingen die bijvoorbeeld door andere gemeenten zijn ontwikkeld, eenvoudig worden geïnstalleerd voor gebruik in Leeuwarden. Kennis en hergebruik van digitale toepassing staan hierin centraal.

2.3 Stabieler financieren gemeente en vergroten autonomie

In het coalitieakkoord van het kabinet Rutte IV is een nieuwe financieringssysteem (2026 e.v.) m.b.t. het Gemeentefonds aangekondigd. Het verdeelmodel van het Gemeentefonds heeft als doel om iedere gemeente een gelijkwaardige financiële uitgangspositie te geven, zodat

gemeenten een gelijkwaardig voorzieningenniveau kunnen realiseren tegen een gelijke belastingdruk. De invoering van de nieuwe systematiek is nog niet afgerond.

2.3.1 • Gevolgen nieuwe systematiek gemeentefonds in 2025 in beeld brengen

De invoering van de nieuwe systematiek heeft geen impact op de totale omvang van het gemeentefonds maar zorgt er wel voor dat er sprake is van zogenaamde voor- en nadeelgemeenten. Om die reden heeft de minister opdracht gegeven voor een aantal vervolgonderzoeken en is gekozen voor een zogenaamd ingroei-pad. Dit ingroei-pad dempt het effect van de nieuwe systematiek voor zowel de voor- als nadeelgemeenten. Leeuwarden is in deze een voordeelgemeente. Deze onderzoeken zijn kort geleden afgerond. De minister heeft aangekondigd met deze uitkomsten aan de slag te gaan maar heeft hierdoor wel de duur van het ingroei-pad verlengd tot en met 2026.

Beleidsindicatoren

Tabel 55 Trends verplichte beleidsindicatoren

Nr.	Naam indicator	Eenheid	Bron	2021	2022	2023	2024
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Gemeente Leeuwarden	12,1 fte 125.510 inwoners	11,97 fte 127.088 inwoners	12,68 fte 127.126 inwoners	11,74 fte 128.810 inwoners
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Gemeente Leeuwarden	13 fte 125.510 inwoners	13,41 fte 127.088 inwoners	14,18 fte 127.126 inwoners	14,14 fte 128.810 inwoners
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Gemeente Leeuwarden	€ 932	€ 1.012	€ 1.087	€ 1.234
4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Gemeente Leeuwarden	14,3	17,07	14,35	13,47
5	Overhead	% van totale lasten	Gemeente Leeuwarden	7,2	6,85	7,06	7,15

Toelichting indicatoren:

- **Formatie:** de toegestane formatie in fte op peildatum 1 januari. Het gaat om formatieplaatsen ongeacht of die worden ingevuld door iemand met een vaste aanstelling, een tijdelijke aanstelling of nog openstaan in de vorm van een vacature. Fte is het equivalent van een 36-urige werkweek.
- **Bezetting:** het werkelijk aantal fte dat werkzaam is, zowel medewerkers in dienst als medewerkers ingehuurd en ingeleend, voor zowel structurele als additionele taken.

Het kengetal formatie wijkt af van die van de bezetting: dit is het gevolg van het presteren van alleen de structurele formatie in 2024. Hiervoor is gekozen omdat de tijdelijke formatie overzichten nog niet volledig beschikbaar zijn. Momenteel loopt een project om het formatiebeheer te optimaliseren. Derhalve is gestuurd op de personeelslasten in plaats van de formatie. Voor een toelichting zie de paragraaf bedrijfsvoering.

- **Apparaatskosten:** alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
- **Externe inhuur:** uitzendkrachten, zzp'ers en gedetacheerden.
- **Overhead:** alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Betrokken verbonden partijen

Geen.

Wat heeft het gekost?**Tabel 56 Resultaat programma**

Programma	Begroting primitief	Begroting na wijziging	Bedragen x € 1.000	
			Rekening	Rekening t.o.v. begroting
Lasten	97.097	107.845	131.548	-23.703
Baten	472.934	530.245	549.926	19.681
Resultaat	375.836	422.400	418.378	-4.022

Toelichting resultaat

Binnen het programma Ondersteuning is sprake van een nadeel van € 4.022.000. Dit is inclusief alle reservemutaties welke verplicht in dit programma zijn opgenomen vanwege de taakveld indeling. Op taakveld 010 Mutaties reserves is sprake van een nadelig saldo van € 19,3 mln. De reserve (voorwaardelijke) budgetoverheveling zorgt voor de grootste afwijking: Er zijn voor € 20,7 mln aan nieuwe overhevelingen toegevoegd. De budgetten waar de samenhangende voordelen naar voren komen, zitten op andere taakvelden binnen de programma's. Dit is daarmee vooral een technische afwijking.

Op de volgende taakveldbudgetten binnen programma Ondersteuning worden bedragen via de reserve budgetoverheveling (TKV010) overgeheveld naar 2025:

- O&I prioritering € 1.347.000 (TKV004)
- Digital twin € 340.000 (TKV004)
- Impuls sociale investeringen € 50.000 (TKV004)
- Decembercirculaire 2024 € 1.646.000 (TKV007)
- Investerings bedrijfsvoering € 2.730.000 (TKV008)

Budgetoverheveling totaal storting in reserve € 6.113.000

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Het resultaat van het programma na aftrek van bovengenoemde stortingen in de reserve bedraagt € 9.145.000 voordelig (-/- € 4,0 mln + € 19,3 mln - € 6,1 mln).

Hieronder volgen per taakveld de grootste afwijkingen:

Taakveld 005 Treasury (voordeel € 1.256.000)

De te betalen rente op geldleningen is hoger begroot dan is gerealiseerd. Voordeel € 989.000. Voornaamste oorzaak is dat er minder geld hoefde worden geleend en dat de gemiddelde rente op de afgesloten leningen iets lager is dan voorzien. Daarnaast is er € 304.000 rente ontvangen op schatkistbankieren.

Taakveld 007 Uitkeringen Gemeentefonds (voordeel € 7.589.000)

Op een totale begrote uitkering uit het Gemeentefonds van bijna € 425 mln, is in 2024 (inclusief budgetoverheveling van de decembercirculaire 2024) sprake van een voordeel van ongeveer € 9,2 mln. Dit komt met name door onderstaande ontwikkelingen:

- Extra baten uit de septembercirculaire 2024 zoals vermeld in de raadsbrief 5 november 2024 (€ 5.554.000);
- Extra baten vanuit de decembercirculaire 2024 (€ 2.279.000) Hiervan wordt € 1.646.000 in de reserve budgetoverheveling gestort;
- Voordeel afwikkeling van eerdere jaren en nog te ontvangen bedragen (€ 1.402.000).

Taakveld 008 Overige baten en lasten (nadeel € 518.000 na aftrek bovengenoemde storting)

Het nadeel komt met name door het verrekenen van BTW uit de jaren 2019 t/m 2023 (€ 462.000). De grootste post komt doordat er BTW op verhuur is gecompenseerd terwijl er subsidie wordt

verleend voor de compensatie van de huurlasten van 2 panden. Dit is niet toegestaan en is voor de voorgaande jaren terugbetaald aan de belastingdienst.

Taakveld 061 OZB Woningen (voordeel € 610.000)

De hogere belastingopbrengst op woningen is ontstaan doordat in de praktijk de areaaluitbreiding gunstiger is uitgevallen dan bij het opstellen van begroting was ingeschat. Tevens is extra ingezet op de controle van leegstand en is een lager percentage oninbaar dan vooraf was ingeschat wat heeft geleid tot een meeropbrengst ten opzichte van de raming.

Taakveld 063 Parkeerbelasting (voordeel € 353.000)

Het positieve resultaat komt voornamelijk dat er € 328.000 meer inkomsten uit parkeermeters en -automaten is ontvangen. Bij de mee- en tegenvallers was € 300.000 als compensatie toegekend omdat de opbrengst van straatparkeren als gevolg van het autoluw maken van straten in de binnenstad was gedaald.

Tabel 57 Resultaat per taakveld

Taakveld	Bedragen x € 1.000						
	Begroting		Rekening		Rekening t.o.v. begroting		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2PGM0502 - Ondersteuning							
R2TKV0002 - Burgerzaken	4.142	2.237	4.903	2.959	-760	721	-39
R2TKV0003 - Beheer overige gebouwen en gronden	6.157	2.122	6.115	1.915	43	-207	-165
R2TKV0004 - Overhead	58.186	843	57.370	1.708	815	865	1.680
R2TKV0005 - Treasury	1.474	1.709	484	1.975	989	266	1.256
R2TKV0007 - Uitkeringen Gemeentefonds	0	424.667	0	433.902	0	9.235	9.235
R2TKV0008 - Overige baten en lasten	25.142	20.828	22.814	20.712	2.328	-116	2.212
R2TKV0009 - Vennootschapsbelasting (Vpb)	300	0	207	0	93	0	93
R2TKV0010 - Mutaties reserves	8.250	32.674	35.052	40.195	-26.802	7.521	-19.281
R2TKV0061 - OZB woningen	968	17.592	715	17.949	253	357	610
R2TKV0062 - OZB niet-woningen	0	22.940	0	23.139	0	199	199
R2TKV0063 - Parkeerbelasting	19	3.150	44	3.528	-25	378	353
R2TKV0064 - Belastingen overig	3.207	1.482	3.844	1.943	-637	461	-176
Totaal	107.845	530.245	131.548	549.926	-23.703	19.681	-4.022

B Paragrafen

2.6 Volhoudbaar: Een groene, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving

2.6.1 Opbouw en budget

Programma Volhoudbaar 2.0

Het programma [Volhoudbaar 2.0](#) is één van de 6 organisatie brede programma's. Het is een coördinerend programma dat als koepel werkt voor 5 thema's. Dit zijn de volgende thema's:

1. Duurzame energie;
2. Klimaataanpassing;
3. Biodiversiteit;
4. Circulaire economie;
5. Eigen organisatie.

Nieuwe uitvoeringsplannen

Begin 2024 zijn 2 nieuwe uitvoeringsagenda's opgeleverd: één voor [Circulaire economie](#) en één voor de [Volhoudbare Eigen Organisatie](#). In 2024 is verder gewerkt aan het nieuwe Beleidskader Biodiversiteit en de daaraan verbonden uitvoeringsprogramma's Biodiversiteit en Vergroening. Het beleidskader is eind 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. De uitvoeringsagenda's Biodiversiteit en Vergroening zijn begin 2025 opgeleverd.

Monitoring van het coördinerende programma

In 2024 hebben we in samenwerking met het adviesbureau Twynstra Gudde gekeken naar waar we staan ten aanzien van de 5 thema's. En waar we de doelen scherper en meetbaarder kunnen definiëren. Per thema hebben we ook meer inzicht gekregen in de mate waarin we op weg zijn om de doelen te bereiken. In deze paragraaf is per Volhoudbaar-thema beschreven waar we staan. De relevante uitkomsten van de monitor hebben we ook voor de beschrijving per thema benut.

Overkoepelende conclusies van Twynstra Gudde

Op het niveau van het overkoepelende programma Volhoudbaar concludeert Twynstra Gudde dat op alle thema's goed werk verricht is in het opstellen van doelen en het werken aan concrete inspanningen. Ten aanzien van onderdelen zoals bijvoorbeeld de Energie- en Warmtetransitie oordeelt Twynstra Gudde dat de gemeente op koers ligt om de doelen te bereiken. Zeker als er nog extra inspanning geleverd wordt. Vervolgstep is dat in de komende jaren ook voor andere thema's gewerkt wordt aan het scherper definiëren van doelstellingen en bijbehorende inspanningen.

Bewuste en actieve samenwerking

Twynstra Gudde signaleert dat de gemeente actief de samenwerking zoekt met andere partijen. Maar dat nog bewuster nagedacht kan worden over de rol van de gemeente in samenwerkingen. Tot slot kan er meer aandacht gegeven worden aan het maken van keuzes. Er is sprake van beperkte beschikbaarheid van mensen. Waar zetten we wel en niet op in? En verhoudt de beschikbare capaciteit ten opzichte van het gewenste doelbereik? En welke inspanningen hebben het meeste effect?

Andere verduurzamingsopgaven

Een deel van de verduurzamingsopgave verloopt via thema's die niet rechtstreeks zijn opgenomen in het programma Volhoudbaar 2.0. Bijvoorbeeld op het terrein van een duurzame vitale bodem en via de transitie van de landbouw. Naast het programma Volhoudbaar 2.0 staan we in deze paragraaf daarom ook stil bij andere verduurzamingsopgaven.

Wat mag het kosten?

De kosten worden begroot op basis van de maatregelen die zijn opgenomen in de uitvoeringsagenda's/-programma's. De dekking van die kosten komt vanuit de sector die verantwoordelijk is voor het thema en deze ook aanstuurt. Een uitvoerige uitleg over de beschikbare dekkingsmiddelen voor het programma, is opgenomen in hoofdstuk 12 van het Programma Volhoudbaar 2.0.

Jaarlijks extra klimaatmiddelen van ca. € 2,4 mln van Het Rijk (CDOKE).

De gemeente ontvangt sinds 2022 middelen uit de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE). In 2024 heeft het Rijk de klimaat- en energiemiddelen geïndexeerd. Het budget is daarom in 2024 opgehoogd van € 2,4 mln. naar € 2,8 mln.

Een deel van de bestaande personele inzet, die wordt ingezet voor het programma Volhoudbaar, is betaald uit deze middelen. Daarnaast is met behulp van deze middelen aanvullend personeel aangetrokken en zijn externe adviseurs ingehuurd. In totaal is in 2024 € 2,1 mln. besteed. De te veel ontvangen middelen (€ 0,7 mln.) zijn als 'vooruit ontvangen' op de balans gezet, en kunnen de komende 2 jaren nog worden besteed.

Dankzij deze middelen zijn we in staat om onze organisatie te versterken met nieuwe medewerkers en/of externe deskundigheid. We verdelen de middelen over de verschillende sectoren en teams die met deze duurzame opgaven bezig zijn. En dragen zorg voor de verantwoording over de inzet van deze middelen.

- ***Energietransitie - Leeuwarder Energie Agenda (LEA)***

Voor het thema Energietransitie is structureel budget beschikbaar (€ 0,5 mln). Het budget voor de Leeuwarder Energieagenda (LEA) is volledig besteed. Het incidentele budget voor Energiecoaches (€ 0,3 mln.) is in 2024 ook volledig ingezet. Een deel van de personele inzet wordt gedekt uit de reguliere begroting. En een deel wordt gedekt uit de CDOKE middelen (zie hierboven).

In 2024 is zeer actief gewerkt aan de interne organisatie van de energietransitie en de werving van nieuw personeel komt goed op gang.

Ook waren er in 2024 bij thema Energietransitie een aantal specifieke uitkeringen (SPUK's) beschikbaar. Via deze regelingen is gewerkt aan Energiearmoede, Lokale Aanpak Isolatie, Verduurzaming Leeuwarden Oost en de Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW) Oranjewijk. Daarnaast waren er middelen beschikbaar uit Europese programma's zoals SCEPA en Water Warmth (zie energietransitie). Ook is gewerkt aan de aanvraag van een nieuwe Europese subsidie te weten Elena.

- ***Klimaatadaptatie***

Het uitvoeren van maatregelen tegen wateroverlast wordt bekostigd op basis van het Programma Water en Riolerings. De daadwerkelijke besteding loopt achter op de planning. In 2024 zijn twee projecten gerealiseerd. Daarnaast zijn inmiddels veel projecten in voorbereiding. De lange aanloop om de projecten gerealiseerd te krijgen wordt vooral veroorzaakt doordat we werk-met-werk willen maken. En dus uiteenlopende maatregelen (tegengaan van wateroverlast, vergroenen, aanleg fietspaden, onderhoud aan wegen) samen laten komen. We zijn tot de conclusie gekomen dat we deze integrale aanpak niet altijd en overal kunnen realiseren (zie verder paragraaf 2.6.3.3.). Het budget voor 'vergroening door bomen' is in 2024 wel volledig besteed.

- **Circulaire economie, Biodiversiteit en Eigen Organisatie**

Voor Circulaire Economie en Volhoudbare Eigen Organisatie is begin 2024 het uitvoeringsprogramma vastgesteld. In 2024 is zoals al aangegeven in de begroting, aan de uitvoeringsprogramma's gewerkt. De personele inzet voor deze uitvoeringsprogramma's is gedekt uit de CDOKE middelen (zie hierboven). De inzet voor biodiversiteit is gedekt uit middelen waarvoor structureel budget beschikbaar was in de begroting. Dit is volledig besteed.

2.6.2 Energietransitie - Leeuwarder Energie Agenda 2021 -2024

2.6.2.1 Ambitie/Doel

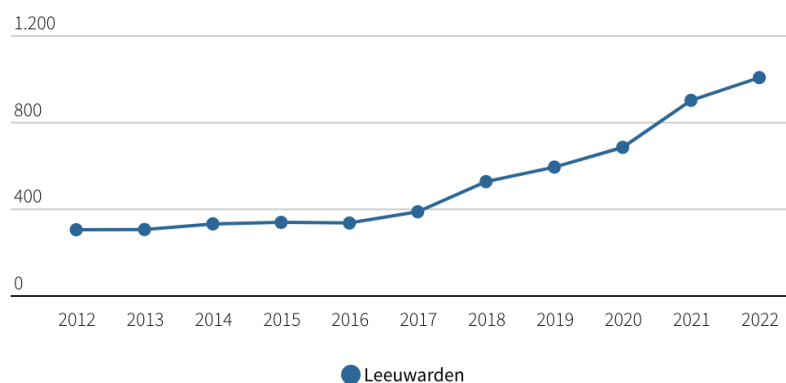
Leeuwarden heeft in 2050 een klimaatneutrale energie- en warmtevoorziening.

2.6.2.2 Wat willen we bereiken?

- Het herijken van de Leeuwarder Energie Agenda (van 49% CO₂ vermindering in 2030 naar 60% vermindering in 2030). Ten opzichte van 2010 zien we een verlaging van de uitstoot met 25%. Deze gegevens worden bijgehouden in een [dashboard](#).
- 23% energiebesparing in de gebouwde omgeving in 2030, ten opzichte van 2020 (LEA 2021-2024). Met als tussendoel 9% besparing in 2024. Dit tussendoel is in 2022 bijna bereikt (ca. 8,9% procent besparing).
- In 2024 aardgasvrije uitvoeringsplannen maken voor 15.000 gebouwen (LEA 2021-2024).
- 85% (3183 TJ) duurzame energieopwekking in de gebouwde omgeving in 2030 met als tussendoel 1674 TJ (LEA 2021-2024). In 2022 werd 1.1015 TJ aan duurzame energie opgewekt.

Totaal bekende hernieuwbare energie

TJ

Bron: Verdeling o.b.v. verdeelsleutel | 2012 - 2022

2.6.2.3 Wat hebben we daarvoor gedaan en met wie?

- **De Leeuwarder Energie Agenda herijken**

De Leeuwarder Energie Agenda is in 2021 vastgesteld en loopt tot en met 2024. De agenda wordt momenteel (2025) geactualiseerd in de vorm van een beleidsprogramma. In juli 2024 is de startnotitie Energie vastgesteld als opmaat naar het nieuwe beleidsprogramma, dat in 2025 volgt.

- **Inzet op energiebesparing in de gebouwde omgeving**

In de herijking wordt uitgebreid aandacht besteed aan de sociaal rechtvaardige energietransitie en energiebesparing. In 2024 hebben we de inzet van onze Energiecoaches

voortgezet. Zodat inwoners blijvende ondersteuning kregen bij het identificeren van energiebesparingskansen in hun woning. Ook in Leeuwarden-Oost zijn stappen gezet: de pilot verduurzaming van particuliere woningen is afgerond. Er zijn 38 woningen verduurzaamd. En de geleerde lessen uit de pilot zijn gebruikt voor de verdere uitrol van het project in 2025.

Er zijn diverse subsidieregelingen om energiebesparing toegankelijker te maken. De doelgroep inwoners in energiearmoede, is de doelgroep die we naast de algemeen beschikbare informatie ook persoonlijke begeleiding aanbieden. We werken datagedreven en gebiedsgericht om deze doelgroep gericht te benaderen. De volgende regelingen zijn beschikbaar:

- Witgoedwissel gemeente Leeuwarden;
- Subsidieregeling Energiebesparende woningmaatregelen gemeente Leeuwarden;
- Subsidieregeling Isolatie eigen woning gemeente Leeuwarden (NIP);
- Isolatievergoeding van de Provincie Fryslân Leeuwarden (Friese Plus op NIP);
- Subsidieregeling Pilot Verduurzaming Leeuwarden-Oost.

We hebben met succes extra subsidie (Nationaal Isolatie Plan) aangevraagd en verkregen bij het Rijk, zodat we onze inspanningen op het gebied van energiebesparing verder kunnen vergroten. Via het Energieloket blijven we inwoners voorzien van advies. Dit onder andere ook met behulp van het digitale platform 'Leeuwarden helpt verduurzamen'.

- ***Samenwerken aan de energietransitie***

Ook in 2024 is er volop samengewerkt aan de energietransitie. In Fries verband is een Europese subsidie aangevraagd en verkregen voor aquathermie (Water Warmth), waarmee we duurzame warmteoplossingen verder kunnen ontwikkelen. Daarnaast zijn meerdere subsidies verstrekt via de regeling 'Duurzame wijken en dorpen'. Ook zijn er diverse nieuwe lokale initiatieven gestart. Met de woningcorporaties zijn opnieuw prestatieafspraken gemaakt, waarbij duurzaamheid een prominente plek inneemt. Hiermee zetten we samen stappen om hun vastgoed verder te verduurzamen en bij te dragen aan een toekomstbestendige gebouwde omgeving.

- ***Aardgasvrij Leeuwarden (in 2024 plannen voor 15.000 gebouwen)***

In 2024 zijn er nog geen wijkuitvoeringsplannen vastgesteld. Er is wel gewerkt aan uitvoeringsplannen voor 4 gebieden, te weten: Heechterp, Stiens, de Oranjewijk in Leeuwarden en het Grieneko-gebied. In 2025 wordt het plan voor Heechterp vastgesteld. Met de huidige plannen wordt het doel van 15.000 gebouwen echter niet gehaald.

- ***Opwek van duurzame energie***

Ook in 2024 hebben we gewerkt aan de opwek van duurzame energie, ondanks de uitdagingen door file op het stroomnet (netcongestie). We hebben bijgedragen aan de overstap van fossiele brandstoffen naar schone en duurzame energiebronnen; zoals windenergie, zonne-energie, geothermie (aardwarmte) en aquathermie (waterwarmte). Daarnaast zijn meerdere trajecten gestart voor dorpsmolens en windenergie op bedrijventerreinen. En zijn (en worden) diverse opweklocaties begeleid of onderzocht. Innovatieve vormen van energieopwekking en -opslag zijn verder verkend om bij te dragen aan het oplossen en voorkomen van netcongestie in de toekomst.

- ***Verduurzamen van bedrijven door innovatie***

Innovatie en actieve ondersteuning zijn belangrijke factoren geweest in het verduurzamen van bedrijven. Samen met Liander hebben we bedrijven benaderd om maatregelen te nemen om het elektriciteitsnetwerk te ontlasten en contracten te verkennen. Daarnaast is er aan meer dan 200 bedrijven advies gegeven via de MKB-energiecoach.

2.6.3 Klimaatadaptie - Uitvoeringsagenda Klimaataanpassing 2021 - 2035

2.6.3.1 Ambitie/Doel

Leeuwarden is in 2035 klaar voor periodes van hitte, meer neerslag en meer droogte.

2.6.3.2 Wat willen we bereiken?

- De realisatie van 65.000 m³ waterberging en -afvoer op ongeveer 75 locaties.
- Meer groen en schaduwplaatsen in en rondom warme gebieden creëren. Hiermee realiseren we koele plekken en verkleinen we hittestress in stedelijk gebied.
- Meer inzicht krijgen in de gevolgen van droogte in bebouwd gebied. We ontwikkelen onze kennis over droogte. Op basis van de huidige inzichten nemen we geen specifieke maatregelen tegen droogte.
- We vergroten de bewustwording en noodzaak tot anticiperen op risico's bij bewoners, bedrijven en instellingen.

2.6.3.3 Wat hebben we uitgevoerd en met wie?

- ***Maatregelen uit de uitvoeringsagenda klimaatadaptatie***

Sinds de start van de uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie, hebben we circa 75 plekken in beeld waar we maatregelen willen treffen tegen wateroverlast. De doorlooptijd van deze projecten is langer dan verwacht. In 2024 zijn er maatregelen uitgevoerd in Britsum en Bilgaard. Van de circa 75 wateroverlastlocaties zijn momenteel 25 locaties in voorbereiding als project.

Bij het uitvoeren van projecten kijken we bij voorkeur hoe we deze kunnen combineren met andere noodzakelijke of wenselijke ingrepen in de openbare ruimte. Dat vraagt de nodige afstemming. Dit vraagt ook om een andere manier van werken. Waarbij we eenduidiger en gebiedsgericht tot projecten met meervoudige doelstellingen komen. Deze manier van afstemming en samenwerking is ook echt nodig, omdat we in het huidige tempo de doelstelling om in 2035 klimaatadaptief te zijn, anders niet behalen. Het tempo moet omhoog.

- ***Bewustwording door gesprekken en campagnes met inwoners***

Het afgelopen jaar hebben we deelgenomen aan het NK tegelwippen. Er zijn door de inwoners en gemeente Leeuwarden in 2024 meer tegels gewipt dan voorgaande jaren. Daarnaast hebben we klimaatgesprekken gehouden in Jirnsum, Zuiderburen en tijdens de Duurzame Markt. En ook hebben we met diverse scholen invulling gegeven aan klimaatadaptatie. Van de subsidieregeling 'klimaatbewust' is in 2024 goed gebruik gemaakt er is voor 145.000 euro subsidie verleend. Het totale subsidiebudget is 150.000 euro.

- ***Nieuwbouw klimaatbestendig maken***

Via de subsidieregeling 'Klimaatbewust Leeuwarden' stimuleren we 'waterneutraal bouwen' en het hergebruik van regenwater. Door complicaties met de nieuwe omgevingswet, is het niet gelukt om de hemelwaterverordening in 2024 in werking te laten treden. De hemelwaterverordening is het instrument om projectontwikkelaars, inwoners en bedrijven te verplichten om (bij sloop/nieuwbouw) het hemelwater op eigen terrein op te slaan. We verwachten dit eind 2025 via een deel-omgevingsplan specifiek voor het thema hemelwater te realiseren.

- ***Uitvoeringsprogramma Vergroening***

Het uitvoeringsprogramma vergroening is begin 2025 door het college vastgesteld. In het uitvoeringsprogramma worden de opgaven rondom klimaataanpassing, gezondheid en biodiversiteit in samenhang benaderd. De aankomende jaren werken we aan het realiseren

van koele plekken in de stad en voldoende schaduw op loop en fietsroutes. In 2024 zijn daarom ook diverse projecten in voorbereiding gegaan, zoals de (vergroening van) Eewal, de Nieuwstad en RUG campus.

2.6.4 Circulaire economie - Nieuwe uitvoeringsagenda circulaire economie

2.6.4.1 Ambitie/Doel

Leeuwarden heeft een volledige circulaire economie en samenleving zonder afval in 2050. In 2030 is circulair bouwen de norm voor alle nieuwe gebouwen.

2.6.4.2 Wat willen we bereiken?

- In 2030 is de hoeveelheid restafval per inwoner gedaald naar maximaal 30 kg.
- Leeuwarden staat op de kaart als gunstige vestigings- en ontwikkel plaats voor circulaire bedrijven.
- We kopen maximaal circulair in en het verminderen van de milieu-impact van materialen in onze organisatie. Hiervoor verminderen we ons materiaalverbruik, CO₂-uitstoot en MKI-score (Milieu Kosten Indicator). Dit doen we samen met het thema Eigen Organisatie ('zelf het goede voorbeeld geven').
- We zetten in op het voorkomen van afval en (her)gebruiken grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk.
- We ondersteunen bedrijven in de transitie naar een circulaire economie.
- Energiezuinigheid, klimaatadaptatie en circulair/biobased bouwen zijn het uitgangspunt bij nieuwe gebiedsontwikkelingen. We formuleren in onze uitvragen voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen concrete doelstellingen op het gebied van circulariteit.

2.6.4.3 Wat hebben we daarvoor gedaan en met wie?

- ***Nieuwe uitvoeringsagenda Circulaire Economie***
Begin 2024 is een nieuwe uitvoeringsagenda circulaire economie vastgesteld voor de komende jaren. Deze bevat 3 pijlers:
  - doorontwikkeling van het grondstoffenbeleid (huishoudelijk afval);
  - innovatie en bedrijvigheid;
  - circulair en biobased bouwen.
- ***Doorontwikkeling afvalbeleid Goed Terecht in Leeuwarden***
Begin 2024 is het beleid Goed Terecht in Leeuwarden geëvalueerd. Hieruit bleek een afname van 65 kg per inwoner per jaar. Dit komt neer op een daling van 37% in 2023 ten opzichte van 2021. De grootste daling wordt veroorzaakt door het aanleveren van minder 'fijn' restafval.

In 2024 is de totale hoeveelheid restafval ten opzichte van 2023 nagenoeg gelijk gebleven. De hoeveelheid fijn restafval is licht gedaald, de hoeveelheid grof restafval is licht gestegen. We hebben de afvalstoffenheffing voor 2025 aangepast, ten behoeve van een betere afvalscheiding en het belonen van scheidingsgedrag.

Daarnaast hebben we buurtinterviews gehouden en samengewerkt met inwoners om de omgeving netjes en leefbaar te houden. We hebben via verschillende kanalen gecommuniceerd om gedragsverandering teweeg te brengen. De communicatie, zoals ingezet in 2023, is voortgezet. Waarbij extra aandacht is besteed aan het bereiken van jongeren en studenten. We hebben een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheden om afval te reduceren op basisscholen.

In Grou is, samen met Omrin en kringloopwinkel Grou, een pilot van 6 weken uitgevoerd om de mogelijkheden te verkennen voor het opzetten van een Circulair Ambachtscentrum. De pilot is in het najaar afgerond. Een mogelijk vervolg wordt in 2025 verder onderzocht.

- ***Samen innoveren met het bedrijfsleven en kennisinstelling***

We hebben bedrijven uit diverse sectoren ondersteund door actief met hen samen te werken. We hebben een ketensamenwerking opgezet tussen verschillende partijen uit de bouw samenwerkten en ontwikkelaars. Het sluiten van de betonketen bij het project Heechterp Vernieuwt is hiervan het gevolg geweest. Daarnaast is het innovatiefonds actief ingezet voor circulaire initiatieven.

- ***De bouwsector uitdagen en het goede voorbeeld geven***

We hebben bouwers, ontwikkelaars en woningcorporaties uitgedaagd om zoveel mogelijk circulair en biobased te bouwen en te ontwikkelen. De inschrijvingen van de Bouwerscompetitie van Atelier Rijksbouwmeester voor Nieuw Oud Oost waren boven verwachting, de tender voor Fase 1 van De Fellingen resulteerde in 50% biobased woningen. In samenwerking met lokale bedrijven en woningbouwcorporatie Elkien is de betonketen gesloten naar aanleiding van de herontwikkeling in Heechterp. In de CityDeal *Conceptueel en Circulair bouwen* zijn de biobased ontwikkelingen in Leeuwarden-Friesland op een landelijk niveau in positieve zin opgevallen. We hebben Leeuwarder projecten en ambities nadrukkelijk in regionale en landelijke netwerken geprofileerd.

- ***Carré 1***

We hebben zelf ook het goede voorbeeld gegeven. Met de verbouwing van Carré 1 is de markt uitgedaagd om circulair te denken én te handelen. Architecten en bouwers hebben een schat aan ervaring opgedaan die zij elders in praktijk brengen. Daarnaast is hard gewerkt aan de voorbereidingen voor een groot biobased bouwerk op het Oldehoofsterkerkhof in het kader van Arcadia 2025. Ook is gewerkt aan de voorbereidingen voor een nieuwe CityDeal Toekomstbestendige Gebiedsontwikkeling die in 2025 start.

2.6.5 Biodiversiteit & Ecologie - Nieuwe uitvoeringsagenda Biodiversiteitsherstel

2.6.5.1 Ambitie/Doel:

In 2035 is de biodiversiteit in de gemeente Leeuwarden toegenomen. De negatieve trend is omgebogen en de soortendiversiteit neemt toe. Daarnaast beschermen we onze ecosystemen, bossen en biodiversiteit.

2.6.5.2 Wat willen we bereiken?

- De biodiversiteit van Leeuwarden beschermen door in de uitvoering van onze wettelijke taken “de basis op orde” te brengen.
- Leefgebieden voor planten en dieren vergroten en migratie mogelijk maken door de Leeuwarder Ecologische Structuur (LES) te versterken.
- Schade aan de biodiversiteit beperken en kansen grijpen voor vergroten van de biodiversiteit. Dit doen we door in onze gemeentelijke activiteiten te werken volgens een natuurinclusieve werkprocessen.

2.6.5.3 Wat hebben we daarvoor gedaan en met wie?

In 2024 is gewerkt aan het beleidskader. Deze is eind 2024 vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is in 2024 gewerkt aan de uitvoeringsagenda Biodiversiteit. Deze is begin 2025 vastgesteld. Vanaf 2025 voeren we de activiteiten in het beleidskader en de uitvoeringsagenda uit. We willen inzicht krijgen in de praktische opgaven en onze wettelijke taken nog beter op orde hebben. Daarvoor zijn drie activiteitslijnen opgesteld:

- ***We krijgen de wettelijke basis op orde***

In 2024 hebben we voorbereidingen getroffen voor een monitoringsplan en natuurwaardenkaart zodat er in 2025 een opdracht kan worden verstrekt voor een upgrade van de huidige natuurwaardenkaart. Hiervoor werkten we samen met andere overheden en

natuurbeschermingsorganisaties. Ook is de aanbesteding van het Soortenmanagementplan (SMP) voor gebouw bewonende soorten voorbereid en een plan met mitigerende maatregelen opgesteld. Het ecologisch onderzoek ten behoeve van deze plannen wordt aanbesteed in 2025

- ***We verbinden natuurlijke gebieden via de Leeuwarder Ecologische Structuur (LES)***
In 2024 is het beleidskader Biodiversiteit vastgesteld en het Uitvoeringsprogramma Biodiversiteit voorbereid. In deze beleidsproducten is de LES uitgewerkt tot kaarten van de kernen Leeuwarden, Stiens en Grou.
- ***We maken onze werkprocessen natuurinclusief***
We hebben in 2024 geëxperimenteerd met natuurinclusieve werkwijzen en ecologische kennis ingebracht bij een aantal nieuwbouw en herstructureringsprojecten. Voorbeelden zijn Steenslân II, De Hem, Swette VI en Leeuwarden-Oost. We hebben de eerste 7 factsheets (bouwstenen) voor Leeuwarder soorten ontwikkeld. Door een netwerk te vormen met een 14 tal andere grote steden, hebben we een groot aantal factsheets voor Gidssoorten tot onze beschikking

2.6.6 Verduurzamen eigen organisatie - Nieuwe uitvoeringsagenda

2.6.6.1 Ambitie/Doel

In 2030 zijn we een duurzame gemeentelijke organisatie; emissievrij, circulair en adaptief. We zijn daarmee een voorbeeld voor burgers, instellingen en ondernemers.

2.6.6.2 Wat willen we bereiken?

- We werken toe naar een volhoudbare gemeentelijke organisatie met een zo beperkt mogelijke ecologische voetafdruk. We willen de gemeente goed achterlaten voor onze kinderen en kleinkinderen. Om dit te bereiken passen we diverse maatregelen toe om onze CO₂-uitstoot te verlagen, schone bedrijfsvoering, klimaatadaptatie bij gebouwen en terreinen en het stimuleren van meer biodiversiteit.
- We investeren in het ontwikkelen van duurzame competenties bij onze medewerkers. Zij zijn immers de motor van de gevraagde transitie(s).

2.6.6.3 Wat hebben we daarvoor gedaan en met wie?

Begin 2024 is de uitvoeringsagenda voor de eigen organisatie opgesteld. Dit kalenderjaar zijn de volgende activiteiten uitgevoerd.

- ***Monitoren eigen CO₂-uitstoot en start vergroening ambtenarengebouwen***
Door middel van de [CO₂-prestatieladder](#) brengen we ieder jaar de klimaatafdruk van onze eigen organisatie in kaart (inclusief die van een aantal verbonden partijen zoals de Harmonie en BV Sport). We hebben verbeterplannen opgesteld en monitoren de voortgang ervan. Ook zijn we bezig geweest met het voorbereiden van de opstap naar de volgende trede op de CO₂-prestatieladder waarin onze rol in de ketensamenwerking centraal staat. Daarmee raakt het de opgave voor circulair inkopen.
We werken aan de verduurzaming van de panden waarin onze collega's gehuisvest zijn. We zijn begonnen met plannen voor het gemeentehuis (gasloos maken en verkennen mogelijkheden groen dak en/of hemelwateropslag).
Daarnaast is dit jaar de routekaart voor de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed opgesteld. In deze routekaart wordt een bredere scope gehanteerd namelijk ook diverse panden die een maatschappelijke functie hebben en in ons eigendom zijn. Deze is eind 2024 vastgesteld. Naast energiezuinigheid en de overgang naar hernieuwbare energiebronnen besteden we hierin aandacht aan aspecten als klimaatadaptatie, biodiversiteit en circulariteit.

- **Aanjagen Circulair inkopen en handelen**
Naast het minimaliseren van onze CO₂-uitstoot willen we ook ons primair materiaalverbruik met 50% verminderen t.o.v. 2021. Hiervoor namen we circulair werken mee als criterium in onze inkoop- en aanbestedingstrajecten en werkten we aan hergebruik van materialen (bijvoorbeeld in de openbare ruimte via de grondbank en de materialenbank). Door middel van het startformulier wordt hiervoor continu aandacht gevraagd. Ook nemen we deel aan het meerjarig programma Circulair Opdrachtgeven en Inkopen Friese Overheden (COIFO), georganiseerd vanuit VCF. We werken aan het hanteren van meer kwantitatieve, meetbare criteria in het programma van eisen en de gunningscriteria zodat de voortgang qua doelbereik (reductie en ontwikkelen circulaire ketens) beter gemonitord kan worden.
- **Kennisniveau ontwikkelen**
We stimuleren de ontwikkeling van competente medewerkers die uitvoering kunnen geven aan de diverse duurzaamheidsopgaves. Hiervoor zijn in 2024 meerdere thema-bijeenkomsten en cursussen georganiseerd. Hier gaan we mee door in 2025.

2.6.7 Landelijk gebied (landbouw en natuur) en bodem

2.6.7.1 Ambitie/Doel

Leeuwarden herstelt de balans tussen landschap, natuur en landbouw op een duurzame manier. Door duurzame en circulaire landbouw te bevorderen creëren we een gezonde leefomgeving, nu en in de toekomst.

2.6.7.2 Wat wilden we bereiken?

- We dragen bij aan een gezonde leefomgeving en toekomstbestendige voor onze inwoners van het platteland.
- We faciliteren agrarische ondernemers in de omslag naar duurzame verdienmodellen en geven ruimte aan de versterking van natuur en landschap.
- We zetten ons in voor een gezond en vitaal bodem- en watersysteem dat ten goede komt aan alle inwoners van het landelijk gebied.

2.6.7.3 Wat hebben we daarvoor gedaan en met wie?

- **Gebiedsgericht initiatieven faciliteren**
We hebben deelgenomen in gebiedsprocessen in Baarderadiel (Friese Kleiweide) en het Leechlân (Friese Veenweide). We werken daar samen met betrokken partijen aan duurzame initiatieven voor deze gebieden. Plannen zijn in 2024 gemaakt en de eerste acties zijn uitgevoerd.
We hebben samen met initiatiefnemers een start gemaakt met de opzet van een bioregio voor de Greidhoeke. Een regio waarin het aandeel van natuurinclusieve, biologische en regeneratieve landbouw wordt vergroot en waar de consumptie van gezond, lokaal, en onbewerkt voedsel toeneemt.
- **Leeuwarder belangen en ambities behartigen**
We hebben samen met de Provincie Fryslân, Wetterskip en andere gemeenten verder gewerkt aan de uitvoering van het Friese Veenweide programma en het programma voor de Greidhoeke. Leeuwarder belangen en ambities zijn ingebracht aan diverse overlegtafels voor het landelijk gebied en we hebben constructief meegedacht over de ontwikkelingen voor de regio als geheel.
- **Versterking Alde Feanen**
We volgden en stimuleerden ontwikkelingen ten behoeve van versterking van het Nationaal Park Alde Feanen. We hebben een bureau opdracht gegeven een advies op te stellen over

de meest gewenste governance voor het Nationaal Park zodat we als gemeente optimaal verbonden zijn met ontwikkelingen in het Nationaal Park.

2.7 Leeuwarden Oost

2.7.1 Algemeen

Inleiding

Leeuwarden Oost is een kleurrijk gebied met een rijke historie, maar ook een gebied met grote sociaaleconomische uitdagingen en jarenlange armoede. Met onze gezamenlijke aanpak en een krachtige samenwerking van bewoners, scholen, woningcorporaties, gemeente, Rijk, zorgverzekeraar, politie, werkgevers en andere maatschappelijke organisaties gaan we ervoor om dit samen te veranderen. Leeuwarden Oost moet een gebied worden waar kinderen kansrijk opgroeien, zonder armoede. Waar het goed werken, gezond leven, veilig en fijn wonen is.

In oktober 2021 hebben alle alliantiepartners het ambitiedocument voor het programma Leeuwarden Oost ondertekend. Eind december 2022 is het programmaplan, waarin staat hoe we de ambities willen bereiken, opgeleverd en vastgesteld door het bestuur. In 2023 ging Leeuwarden Oost van opbouwfase naar inrichtingsfase. In 2024 was het gebiedsbudget (Spuk Kansrijke wijk en middelen fonds CA) beschikbaar om te bestemmen en zijn de meeste partners met de uitvoering van activiteiten gestart.

Programma Leeuwarden Oost

Leeuwarden Oost is één van deze 20 focusgebieden van het Nationaal Programma Leefbaarheid en veiligheid en bestaat uit de wijken Bilgaard, de Vrijheidswijk, Oud-Oost, Camminghaburen en Heechterp-Schieringen. Het programma bestaat uit vier pijlers: leren, werken, wonen en gezondheid. Het thema veiligheid en leefbaarheid/bewonersbetrokkenheid loopt door alle pijlers heen. De werkprincipes van het programma Leeuwarden Oost (de 5 V's) zijn:

- Voornemen: twintig jaar doelgericht werken
- Verbinding: samen met bewoners en partners
- Verandering: een plus in doorbraken, innovaties en integrale samenwerking
- Vooruitgang: doorbreken van armoede voor de nieuwe generatie
- Verantwoording: doen we wat we afspreken, meten en behouden wat werkt

2.7.2 Wat is bereikt?

Waarom (doel)

Armoede van generatie op generatie doorbreken in 5 wijken in Leeuwarden Oost. De bewoners van Leeuwarden Oost ervaren een goede kwaliteit van leven en hebben perspectief op leren, werk, wonen en gezondheid en ervaren een veilige leefomgeving.

Hoe (proces)?

Ruim 50 partners zetten zich samen met bewoners in op de pijlers Leren, Werk, Wonen en Gezondheid om de huidige achterstanden te verminderen door het vergroten van kansen. De interventies en activiteiten zijn erop gericht om te innoveren en veranderingen in systeemdoorbraken te realiseren. Daarbij proberen we steeds meer de integraliteit te bewerkstelligen op het huishoudensniveau en samenlevingsniveau.

Wat (resultaat)?

Uiteindelijk hebben meer bewoners kans om zich te ontwikkelen met bijvoorbeeld een opleiding. Ze hebben een baan of vrijwilligerswerk en ze ervaren minder drempels om aan de slag te gaan. Ze hebben een betaalbare en kwalitatief goede woning en voelen zich veilig in hun wijk. Ze voelen zich fysiek en mentaal gezond en ze kunnen goed rondkomen.

- Doelrealisatie op koers of gelukt
- Doelrealisatie niet gelukt
- Anderszins het toelichten waard

Tabel 5816 Status realisatie ambitie

<i>Te bereiken ambitie</i>	<i>Status realisatie ambitie</i>
Ambitie	
Binnen 20 jaar in de 5 wijken van Leeuwarden Oost armoede van generatie op generatie doorbreken.	
Impact (hogere doel)	
Met een speciaal programma maakt de gemeente de komende twintig jaar met vijftig partners in de stad Leeuwarden Oost leefbaarder. Iedereen moet er fijn kunnen wonen, met een goede opleiding, een volwaardig inkomen en in een goede gezondheid.	
Lange termijneffecten (outcome)	
1. De bewoners van Leeuwarden Oost ervaren een goede kwaliteit van leven middels toename in bestaanszekerheid, kansengelijkheid, leefbaarheid en vertrouwen.	
2. De bewoners van Leeuwarden Oost hebben perspectief op leren, werken, wonen, gezondheid en een veilige en leefbare omgeving.	
Korte termijneffecten (output)	
Realisatie interventie en projectdoelen	/

** Ambitie, impact, outcome en output**

Doelstelling van het programma is om op lange termijn (20 jaar) de intergenerationele armoede te doorbreken. Daartoe worden interventies ingezet. De uitkomsten van deze interventies worden per jaar gemonitord (output). Echter zijn we geïnteresseerd in het gezamenlijke effect van alle interventies op langere termijn. Daarom wordt per pijler de outcome gemonitord. Deze outcome indicatoren worden bijgehouden in het [dashboard Leeuwarden Oost](#). Aangezien de gewenste outcome een effect op (middel)lange termijn is, zal er na vier jaar een evaluatie van de outcome ontwikkeling plaatsvinden.

2.7.3 Toelichting op wat bereikt en gedaan is

- Prestatie behaald
- Prestatie niet op koers of niet behaald
- Anderszins het toelichten waard

** Algemene Toelichting op wat is bereikt**

Het programma kent een looptijd van 20 jaar. Als zodanig kan nog niet gesteld worden dat de ambitie van het doorbreken van de intergenerationele armoede al gerealiseerd is. Wel kan gesteld worden dat we met de uitvoering van de meeste interventies en projecten op koers liggen. De

pijler leren, gezondheid en veiligheid lopen grofweg op koers. De pijler wonen komt steeds meer richting uitvoering waarbij het helpt een gezamenlijke meerjarenstrategie in de vorm van het ontwikkelprogramma te hebben. De pijler werken loopt achter op de gewenste uitvoering omdat het lastig was een plus te realiseren bij veel wisselingen van personeel en de bezetting daarbij de nodige aandacht vroeg in de uitvoering.

Op de volgende pagina wordt per pijler en per interventie aangegeven of de beoogde realisatie (output/resultaat) behaald is. Tevens wordt aangegeven of er sprake is van een inhoudelijke of financiële afwijking, waarbij een inhoudelijke afwijking in de kolom “Realisatie” kort wordt toegelicht. Waar nodig wordt na de tabel een aanvullende toelichting gegeven. Een financiële afwijking wordt separaat toegelicht in paragraaf 2.7.4 “Wat heeft het gekost”.

Tabel 59 Realisatie Programma Leeuwarden Oost

Wat is bereikt en wat is gedaan

Nr	Thema/ pijler	Interventie 2024	Beoogde doelstelling (outcome)	Realisatie (output/resultaat)	Te verantwoorden	
					Inhoudelijk	Financieel
1	Programma	Programmabureau	Uitvoeringscapaciteit programma	De bezetting op de beschikbare formatie is volledig ingevuld. Bij de pijler werk is door wisseling van personeel vertraging opgelopen die we in 2025 willen inhalen.		
		Liaison gemeente: Gemeentelijke counterpart Programmabureau	Aansluiting tussen programmabureau en gemeentelijke partner	Er is een gemeentelijke counterpart aangesteld in de vorm van een Senior Projectleider Maatschappelijke Vernieuwing die het laatste kwartaal 2024 is gestart.		
2	Monitoring	Kwantitatieve monitoring	Monitoring effect programma	Het dashboard Leeuwarden Oost draait en wordt eenmaal per jaar geactualiseerd zodra de data beschikbaar is.		
		Kwalitatieve monitoring		Er is een kennisnetwerkcoördinator aangesteld die een plan heeft gemaakt om een lerende beweging op gang te brengen met kenniscafé's die in 2025 starten. De overkoepelde kennisagenda is nog in ontwikkeling.		
3	Bewoners	Wijkplannen	Toename bewonersbetrokkenheid	De nieuwe route is gestart in Camminghaburen en Buurkracht is gestart in de wijken Vrijheidswijk, Heechterp, Oud Oost en Bilgaard. Moes heeft de opdracht gekregen om te verkennen wat de mogelijkheden zijn voor bewonersbetrokkenheid in het Vliet waarbij de oplevering in 2025 is. In de wijken Bloemenbuurt-Oldegallieën en Tjerk-Hiddes/Cambuursterhoek is eerst		

Wat is bereikt en wat is gedaan

Nr	Thema/ pijler	Interventie 2024	Beoogde doelstelling (outcome)	Realisatie (output/resultaat)	Te verantwoorden	
					Inhoudelijk	Financieel
4	Leren			geïnvesteed in de opbouw van de bewonersorganisaties waardoor de werkplannen nog niet tot uitvoering zijn gekomen. Bij de andere wijken zijn de wijkplannen wel opgestart/ tot uitvoering gekomen.		
		Bewonersbetrokkenheid		Er is een coördinator bewonersbetrokkenheid aangesteld. Activeren bewoners Leeuwarden Oost/ De Bus is in 2024 overgenomen door de wijken vanuit het gebiedswerk en waar dat paste bij o.a. bakkie in de buurt.	●	●
		School en omgeving (Rijke schooldag): Opschaling extra leer en ontwikkeltijd op 10 plus IKC's	Er is voor alle kinderen en jongeren structureel extra leer- en ontwikkeltijd op de 10 plus IKC's.	Voor 1.521 kinderen van 4-12 jaar is er 2-4 uur extra leer- en ontwikkeltijd gerealiseerd.	●	●
		Ouderbetrokkenheid	Ouders kijken mee en weten wat er gebeurt en ouders hebben meer (taal)vaardigheden om hun kinderen te ondersteunen in hun ontwikkeling.	Op 3 IKC's gaan de ouderschapsklassen starten door DBieb. In de wijken hebben 161 mensen meegedaan aan trainingen voor basisvaardigheden en zijn 18 deelnemers gekoppeld aan een taalmaatje.	●	●
		Lifecoaching	1. Alle kinderen en jongeren kunnen kiezen voor een coach/rolmodel tijdens hun schoolcarrière. 2. Jongeren kunnen opkomen voor hun eigen wensen, grenzen en behoeften. 3. Signalen worden vroeger opgepakt	Er zijn 85 jongeren begeleid. Er is een MKBA gemaakt wat ertoe heeft geleid dat de functies geborgd worden.	●	●

Wat is bereikt en wat is gedaan

Nr	Thema/ pijler	Interventie 2024	Beoogde doelstelling (outcome)	Realisatie (output/resultaat)	Te verantwoorden	
					Inhoudelijk	Financieel
			(bijv. psychische of sociaal emotionele problemen, dreigende schooluitval).			
		Ontwikkeling jonge kind	Signalen worden vroeger opgepakt (bijv. psychische of sociaal emotionele problemen, dreigende schooluitval)	De 10 gratis kinderopvangplaatsen (50 dagdelen) zijn voor gemiddeld 16 kinderen afkomstig uit 10 gezinnen. Er zijn 25 pedagogische IKC-medewerkers voor de doelgroep 2-6 jaar getraind en gestart op 10 IKC's.	●	●
		Basisvaardigheden (Taalmaatje)	Ouders kijken mee en weten wat er gebeurt en ouders hebben meer (taal)vaardigheden om hun kinderen te ondersteunen in hun ontwikkeling.	Er zijn 18 taalmaatjes gekoppeld via DBieb.	●	●
5	Werken	Baanmatching	1. Werken loont meer en er zijn minder drempels om te kunnen werken: meer vaste contracten, mogelijkheden voor omscholing en kinderopvang 2. Werkgevers bieden meer baangaranties, ontwikkelingsmogelijkheden en stageplaatsen (op maat) voor (werkende) bewoners	Er zijn 50 dagdelen gratis kinderopvang gerealiseerd waarvan er al ouders doorstromen naar regulier werk. Uitbreiding wordt verkend. Ook in samenwerking met consultants werk op school. Baangaranties zijn verkend of werkgevers en voor open staan. Dat staan ze maar is nog niet afgegeven. Plan is nog in ontwikkeling.	●	●

Wat is bereikt en wat is gedaan

Nr	Thema/ pijler	Interventie 2024	Beoogde doelstelling (outcome)	Realisatie (output/resultaat)	Te verantwoorden	
					Inhoudelijk	Financieel
		Basisbanen	1. Werken loont meer en er zijn minder drempels om te kunnen werken: meer vaste contracten, mogelijkheden voor omscholing en kinderopvang 2. Werkgevers bieden meer baangaranties, ontwikkelingsmogelijkheden en stageplaatsen (op maat) voor (werkende) bewoners 3. Hogere participatie aan wijkverbetering/meer werk in de wijk	Er zijn 16 basisbanen gerealiseerd waarvan 14 in of uit Leeuwarden Oost. Dit draagt bij aan de wijkverbetering.		
		Jongeren UIT de bijstand	1. Werken loont meer en er zijn minder drempels om te kunnen werken: meer vaste contracten, mogelijkheden voor omscholing en kinderopvang 2. Werkgevers bieden meer baangaranties, ontwikkelingsmogelijkheden en stageplaatsen (op maat) voor (werkende) bewoners 3. Hogere participatie aan wijkverbetering/meer werk in de wijk	Plan is verbonden met de lifecoaches, gezien de behoefte in toeleiding naar werk en een vergelijkbare werkwijze. De uitvoering heeft vertraging opgelopen.		
		Werk in de wijk	2. Werkgevers bieden meer baangaranties, ontwikkelingsmogelijkheden en stageplaatsen (op maat) voor (werkende) bewoners 3. Hogere participatie aan wijkverbetering/meer werk in de wijk	Er zijn extra participatieplekken gerealiseerd zoals voor de sociale voedseltuin in Heechterp, bij het Gezinslab in Bilgaard en het netwerkcentrum en voor de uitvoering van de wijkplannen. Met de werkgevers loopt de afstemming nog voor samenwerking.		
		Jongeren financieel zelfredzaam	Inwoners komen financieel beter rond.	Er is een plan met de uitvoerders op de VO-scholen en wijken ontwikkeld dat in 2025 wordt uitgevoerd. Hierin ontstaat een doorgaande leerlijn in het onderwijs waarin leerlingen met geld leren omgaan.		

Wat is bereikt en wat is gedaan

Nr	Thema/ pijler	Interventie 2024	Beoogde doelstelling (outcome)	Realisatie (output/resultaat)	Te verantwoorden	
					Inhoudelijk	Financieel
6	Wonen	Verduurzaming Leeuwarden Oost (VLO)	Er worden 1600 particuliere woningen verduurzaamd en 1600 bomen/struiken geplant de komende 10 jaar.	Bij 11 van de 38 woningen die onderdeel zijn van de pilot is gestart met de verduurzaming. Er is tegen veel ecologische vraagstukken aangelopen in het systeem voor de verduurzaming. De vergroening van schoolplein IKC Franciscus loopt.		
		Misstanden Particuliere Verhuur	Bewoners ervaren een goed particulier verhuurderschap met goed contact met de verhuurder, eerlijke huurprijzen en tijdig onderhoud.	Er is onderzoek gedaan naar het juridische en bestuurlijke instrumentarium. Naar aanleiding hiervan gaat de gemeente in 2025 de invoering van een algemene verhuurdersvergunning onderzoeken. Het apart informeren van huurders wordt niet opgestart want dit past bij de reguliere werkwijze. Wijkregisseur Vliet kan hierin ondersteunen.		
		Sociale plus op de herstructurering van Heechterp	Inwoners hebben meer betekenisvolle, informele contacten (familie, vrienden, burens en/of collega's) en kunnen vertrouwen op professionals die maatwerk leveren.	Projectaanpak is ontwikkeld en gesprekken met bewoners worden opgestart.		
		Leefomgeving	Inwoners zijn tevredener over de kwaliteit van hun woonomgeving; minder zwerfafval, klimaatbestendig, nodigt uit tot spel, ontmoeten en bewegen.	Voor de sociale voedseltuin is een locatie gevonden in Heechterp en de samenwerking met de wijkorganisaties is gestart. Proef voor grofvuil is ontwikkeld en start in 2025. Vergroening schoolplein IKC Franciscus is opgestart.		

Wat is bereikt en wat is gedaan

Nr	Thema/ pijler	Interventie 2024	Beoogde doelstelling (outcome)	Realisatie (output/resultaat)	Te verantwoorden	
					Inhoudelijk	Financieel
7	Gezondheid	Pilot resultaatfinanciering	Inwoners hebben meer betekenisvolle, informele contacten (familie, vrienden, burens en/of collega's) en kunnen vertrouwen op professionals die maatwerk leveren.	Er zijn in totaal, over 2023 en 2024, 75 trajecten succesvol gedeclareerd van de lopende 144 trajecten en 46 daarvan zijn gerealiseerd in 2024.		
		Pilot Leeuwarden Schuldenvrij	Inwoners komen financieel beter rond.	Er zijn 78 huishoudens schuldenvrij waarbij de aflossing gemiddeld neerkwam op €2.050 per deelnemer. Rapportage hiervan wordt opgeleverd in 2025.		
		Financiële barrière kraamzorg	Kinderen en jongeren hebben vaker een goede start en een stabiel en veilig thuis.	Vrij toegankelijke wijkverpleegkundige is aangesteld vanuit de GGD. Werving kostte veel tijd voor de passende kwaliteit.		
		Gezond in de wijk Participatie, inclusie, sterke sociale basis (Kunst in de buurt)	Inwoners hebben meer betekenisvolle, informele contacten (familie, vrienden, burens en/of collega's) en kunnen vertrouwen op professionals die maatwerk leveren.	In Heechterp is het eerste kunstenaarscollectief T'Verskil gestart in samenwerking met bewoners. Met het wijkcultuurfestival zijn 200 mensen bereikt.		
		Buurtgezinnen	Signalen worden vroeger opgepakt. Afname gebruik jeugdhulp.	Er zijn in 2024 19 nieuwe matches gemaakt met buurtgezinnen en daarnaast 6 buiten Leeuwarden Oost. In totaal zijn er nu in 2023 en 2024 31 vraaggezinnen gekoppeld met een steungezin. Afname jeugdhulp is soms aanwezig indien er sprake is van jeugdhulp in het gezin.		

Wat is bereikt en wat is gedaan

Nr	Thema/ pijler	Interventie 2024	Beoogde doelstelling (outcome)	Realisatie (output/resultaat)	Te verantwoorden	
					Inhoudelijk	Financieel
		Basisvaardigheden (uitbreiding Boekstart op kinderopvang en Dbos op IKC)	Inwoners bewegen voldoende en hebben meer vaardigheden om gezond te leven.	Er zijn 143 deelnemers geweest en 18 koppelingen met taalmaatjes.		
		Klasse!Kas	Er komen geen jongeren meer in problematische schulden door vroegtijdig en adequaat handelen.	Er zijn 4 groepen gestart op 3 IKC's met een bereik van 84 leerlingen.		
		Sociale plus Skills Garden	Inwoners zijn tevredener over de kwaliteit van hun woonomgeving; minder zwerfafval, klimaatbestendig, nodigt uit tot spel, ontmoeten en bewegen.	Er zijn 4 jongeren opgeleid als sport- en beweeginstructeur.		
8	Veiligheid	Preventie met gezag	Intensieve samenwerking tussen lokale partijen en strafketenpartners en een goed gevulde gereedschapskist waaruit met MultiTeam kan putten zonder wachtlijsten.	Het MultiTeam heeft in 2024 42 aanmeldingen gehad waarbij jongeren geholpen zijn via het MultiTeam of elders.		
		Inzet professionals PMG	De levensloopaanpak wordt sluitend gemaakt. Hierdoor zijn kinderen, jongeren en jongvolwassenen tijdig in beeld vanuit zowel preventief als repressief oogpunt en wordt er een aanpak op maat ingezet.	Er volgt in 2025 een rapportage over Preventie met Gezag. In het totale jaarrapport van Leeuwarden Oost zijn ook meer resultaten teug te vinden.		

Aanvullende toelichting op wat niet is gelukt of anderszins het toelichten waard is

2. ● *Kwalitatieve monitoring*

De benodigde kennis is zo complex dat er niet één instantie is die alles weet. Daarom vraagt het ophalen, delen en duiden van data om samenwerking met alle partners en met name de kennisinstellingen. Om deze samenwerking robuust te maken, is een kennisnetwerk opgericht en een kennisnetwerkcoördinator aangesteld. Het netwerk en een bijbehorende kennisagenda komt geleidelijk op gang maar kost veel tijd en afstemming. Daarom kijken we waar we het eenvoudiger en behapbaar kunnen maken.

In het komende jaar gaan we verkennen of we kunnen starten met kenniscafés, zodat er actief een lerende beweging wordt ingezet. De kenniscafés dienen als ontmoetingsplek voor bewoners, professionals, vrijwilligers, beleidsmakers en onderzoekers in Leeuwarden Oost, met als doel kennisuitwisseling in ervaringskennis, praktijkkennis en wetenschappelijke kennis die al bekend is te verbinden en verder te brengen. Zo doen we nieuwe inzichten op met gezamenlijke inspanning voor de verbetering van de uitvoering om de doelen van het Programma Leeuwarden Oost te bereiken. Deze ontmoetingen bevorderen een cultuur van leren en co-creatie en ondersteunen de opbouw van een steviger netwerk van alle betrokkenen.

2.7.4 Wat heeft het gekost

Algemeen

De lasten van de verschillende programmapijlers worden verantwoord in verschillende programma's. Dit betreffen voornamelijk de programma's 2.1.1 Bestaanszekerheid, 2.1.2. Meedoen, 2.1.3. Volksgezondheid en sport, 2.1.4. Onderwijs, 2.2.1. Milieu, Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing en 2.2.2. Veiligheid. In onderstaande tabel staat het totaaloverzicht van taken en resultaten specifiek van het Programma Leeuwarden Oost. Verderop in de paragraaf wordt ingegaan op de afzonderlijke onderdelen waarbij sprake is van een financiële afwijking.

Aandachtspunt voor komende jaren is dat de gemeentelijke financiering loopt tot en met 2026 en dus voor na die periode de dekking op de meeste punten nog geregeld moet worden. Vanuit de financiering van het Rijk is de financiering grotendeels gedekt tot en met 2028 waarvan we in 2025 nog een aanvraag (Spuk Kansrijke wijk) voor die periode moeten indienen.

Tabel 60 Samenvatting taken en resultaten

Bedragen x € 1.000

Hoofdgave/Programma	Begroot		Realisatie		Resultaat	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
R2HOG01 - Sterke samenleving, kansen voor iedereen						
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid	1.020	-1.020	136	-136	885	-885
R2PGM0102 - Meedoen ●	7.743	-2.586	1.865	-1.430	5.878	-1.156
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport ●	1.343	-150	944	-305	399	155
R2PGM0104 - Onderwijs	4.281	-4.281	3.938	-3.938	342	-342
Totaal	14.387	-8.037	6.883	-5.809	7.503	-2.228
R2HOG02 - Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving						
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	452	-452	443	-443	9	-9
R2PGM0202 - Veiligheid	2.103	-2.103	1.972	-1.972	130	-130
Totaal	2.555	-2.555	2.415	-2.415	139	-139
Totaal Programma Leeuwarden Oost	16.941	- 10.591	9.299	-8.224	7.642	-2.367

Financiële afwijkingen

Tabel 61 Resultaat programma Meedoen

Bedragen x € 1.000

Hoofdgave/Programma	Begroot		Realisatie		Resultaat	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
R2PGM0102 - Meedoen						
R2TKV0610 - Samenkracht en burgerparticipatie	2.842	-2.586	1.686	-1.430	1.156	-1.156
R2TKV0310 - Economische ontwikkeling ●	4.901	-	180	-	5.878	-
Totaal Meedoen	7.743	-2.586	1.865	-1.430	7.642	-1.156

Taakveld Economische ontwikkeling*Volkshuisvestingsfonds*

Op 26 januari 2022 heeft de gemeenteraad een voorbereidingskrediet van € 1 mln. in 2022 beschikbaar gesteld voor de voorbereiding - en experimenteerfase van het project Verduurzaming Leeuwarden Oost. Dit voorbereidingskrediet is gedekt uit de in de Begroting 2022 opgevoerde bedrag van € 4,5 mln. voor cofinanciering van dit project. In 2023 en 2024 is vanuit het voorbereidingskrediet van € 1 mln. verder gewerkt aan de uitvoering van het experiment om de eerste woningen te verduurzamen en 3 energielabel stappen te zetten. Vanwege de zorgvuldigheid voor het kunnen isoleren van buitenmuren en de mogelijke aanwezigheid van dieren heeft het experiment vertraging opgelopen. Het restant van € 534K wordt overgeheveld naar 2025 en zal ingezet worden ter afronding van het experiment. De resterende € 3,5 mln. van de cofinanciering wordt eveneens overgeheveld voor de verdere uitvoering van het project na de voorbereidingsfase. In het 1^e halfjaar van 2025 is de raad geïnformeerd over werkwijze over de verduurzaming van overige ruimte 1.500 woningen. Voor meer toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Wijkplannen (ISV III)

Voor het onderdeel Wijkplannen was het noodzakelijk een coördinator aan te stellen, omdat de afstemming met de bewonersorganisaties extra contract vraagt naast het reguliere werk, waarna de uitvoering wel op gang is gekomen. Niet alle dekkingsbijdragen behoeften echter over 2024 opgevraagd te worden. De geraamde bijdrage uit de reserve ISV III (RES027) van € 687K is niet onttrokken en wordt doorgeschoven van 2024 naar 2025. Reservemutaties worden onder programma Ondersteuning toegelicht.

Tabel 62 Resultaat programma Volksgezondheid en sport

Bedragen x € 1.000

Hoofdopgave/Programma	Begroot		Realisatie		Resultaat	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport						
R2TKV0710 - Volksgezondheid	1.343	-150	944	-305	399	155
Totaal Meedoen	1.343	-150	944	-305	399	155

Taakveld Volksgezondheid

Wijkplannen (Fonds CA Programma Leeuwarden Oost 2023-2026)

De uitvoering van de voorgenomen interventies betaald uit het Fonds maatschappelijke vernieuwing loopt goed. Niet alle dekkingsbijdragen behoeften echter over 2024 opgevraagd te worden. De geraamde bijdrage van € 1,2 mln. uit de reserve Fonds maatschappelijke vernieuwing (RES070) is niet volledig opgevraagd. Er is € 639K onttrokken en € 554K wordt doorgeschoven van 2024 naar 2025. Reservemutaties worden onder programma Ondersteuning toegelicht.

2.7.5 Gerealiseerde dekking

Hieronder een overzicht van de gerealiseerde dekking over 2024 voor het Programma Leeuwarden Oost op cashflowniveau.

Tabel 63 Gerealiseerde dekking (cashflow) over 2024

Bedragen x € 1.000

Partij	Wie/wat	Bron	Totaalbedrag	%
Rijk	Ministerie BZK	Decentrale uitkering	92	
		SPUK Kansrijke wijk	475	
	Ministerie J&V	Preventie met Gezag	1.929	
	Ministerie OCW	SPUK Kansrijke wijk	3.016	
	Ministeries OCW/SZW	SPUK Kansrijke wijk	624	
	Ministerie SZW	Decentrale uitkering	90	
		SPUK Kansrijke wijk	731	
	Ministerie VWS	SPUK GALA	106	
			7.063	60%
Gemeente	Domeinen	Exploitatie	2.287	
	Reserve	Fondsen coalitieakkoord	1.156	
		ISV III	687	
			4.130	35%
Partners	Bestuur LO	Facturen	109	
	Fonds Nuts Ohra	Subsidie	263	
	Nieuwe Stads Weeshuis	Subsidie	9	
	St De Friesland	Subsidie	198	
			579	5%
Eindtotaal			11.772	100%

Toelichting:

De begrote dekking over 2024 bedroeg € 10,1 mln. De gerealiseerde dekking bedraagt € 11,7 mln. Er is dus € 0,6 mln. meer aan dekking ontvangen over 2024. Dit heeft een aantal oorzaken. De voornaamste twee redenen zijn: het werkelijke kasritme van de toegekende SPUK Kansrijke wijk middelen voor de jaren 2023 tot en met 2025 zijn anders dan begroot en voor het project Preventie met gezag hebben we voor de jaren 2023 tot en met 2025 extra loon- en prijscompensatie toegekend gekregen.

2.7.6 Invloedrijke maatschappelijke ontwikkelingen

Diverse maatschappelijke ontwikkelingen hebben invloed op de uitvoering van het programmaplan. Bestuurlijke aandacht en gezamenlijk vooruitdenken is dus van belang, net als elkaar hierin helpen, om zo de risico's te beperken. Uit de bestuurlijke strategische sessie van november 2024 van het Programmabestuur Leeuwarden Oost kwamen een aantal aandachtspunten naar voren.

De ontwikkelingen die risico's met zich meebrengen zijn:

- *Personeelskrapte en -wisselingen*
Onder andere op het gebied van onderwijs, werkgevers, politie, maatschappelijke- en zorginstanties (specialisme jeugd, denk aan de wachtlijsten) en gemeente kan personeelskrapte en -wisseling ten koste gaan van uitvoerbaarheid en continuïteit.
- *Bestaanszekerheid*
De prijzen voor voedsel, vaste lasten, brandstof enzovoorts gaan omhoog, waardoor de armoede toeneemt. Het lijkt soms lastig om de mensen die het hard nodig hebben goed te bereiken.

- *Politiek*

Het politieke stelsel is veranderlijk. Polarisatie geeft risico op meer gevoel van onveiligheid. Continuïteit in de aanpak en financiering blijft daarbij ook een aandachtspunt en is voor het vertrouwen van bewoners cruciaal. Voorgenomen is om richting de gemeenteraadsverkiezingen de werkwijze tot nu toe en voorlopige resultaten te delen, zodat partijen hun visie daarop kunnen ontwikkelen.

- *Zorgstelsel*

De zorgkosten nemen verder toe waardoor het stelsel onbetaalbaar wordt en onhoudbaar is. Ook hierbinnen speelt de personeelskrapte.

- *Verslechtering mentale gezondheid*

De toename van een slechte mentale gezondheid onder de beroepsbevolking, maakt het moeilijker om te participeren.

De ontwikkelingen die kansen met zich meebrengen zijn:

Jeugd

- Het kabinet wil de kinderopvang gratis maken. Daarmee zien we kansen om als experimentgebied daarin voor de doelgroep in de bijstand de kansen naar opleiding en werk te vergroten. Kansrijke Start en de Jeugdagenda zijn ontwikkelingen waarbij Leeuwarden Oost als programma een verbindende rol kan spelen en een positief effect kan hebben met de partners.

Mentale transitie

- Een belangrijke transitie is volgens Jan Rotmans de mentale transitie waarbij we van mens tot mens elkaar in het hart raken en dicht bij de mensen in de wijken samenwerken. Daar kan Leeuwarden Oost als netwerk in deze beweging aan bijdragen.

Werkgelegenheid

- Personeelskrapte stimuleert werkgevers te investeren in onbenut arbeidspotentieel.

Wonen en leefbaarheid

- Het kabinet wil meer woningen bouwen en heeft in de woontop 2024 besloten daarbij een deal te sluiten met de NPLV-gebieden. Dat biedt kansen om naast meer woningen waarbij de diversiteit aan woningen in de wijken wordt vergroot ook kwaliteit in leefbaarheid voor o.a. betere maatschappelijke voorzieningen en scholen toe te voegen.

2.8 Binnenstad

2.8.1 Wat is er bereikt?

In januari 2024 heeft de Raad de volgende besluiten genomen:

- Het Uitvoeringsprogramma Binnenstad 2023 - 2030 is vastgesteld;
- Er is realisatiekrediet beschikbaar gesteld voor autoluwe binnenstad;
- Er is realisatiekrediet beschikbaar gesteld voor vergroening RuG Campus / Beursplein;
- Er is krediet beschikbaar gesteld voor het economisch pakket;
- De raad is in kennis gesteld van het B&W besluit van december 2023 om voorbereidingskrediet beschikbaar te stellen voor de projecten Nieuwestad/Peperstraat en Harmonie/Ruiterskwartier.

Project autoluwe

- De camerahandhaving in het autoluwe gebied Eewal e.o. is aanbesteed, gegund en gerealiseerd;
- De entrees van het autoluwe gebied zijn 'gemarkeerd';
- Het ontwerp voor de herinrichting/vergroening van de Eewal is in samenspraak met belanghebbenden gemaakt.

Ontwerpfase diverse projecten

Van de volgende projecten is de planvorming gestart en zijn schetsontwerpen en/of voorontwerpen gereed gekomen. Concreet gaat dat om het maken van ontwerpen voor de herinrichting, waarbij sprake is van brede participatie:

- RuG Campus Fryslân;
- Nieuwestad/Peperstraat;
- Sint Jacobsstraat (zie 2.8.3);
- Harmonie (verbouwing/verduurzaming);
- Ruiterskwartier.

Economisch pakket

Als onderdeel van dit project zijn diverse deelprojecten opgestart en uitgewerkt waaronder 'openbare toiletten', 'aanloopstraten' (plan Oude Markten), subsidieverkenning en -aanvraag, en onderzoek fietsfaciliteiten.

2.8.2 Wat is er gedaan?

De prestatie ligt op koers. Vanwege de relatie en directe verbinding is de planvorming voor project St. Jacobsstraat in 2024 meegenomen met project Nieuwestad. Dit wijkt af omdat de St. Jacobsstraat was ingedeeld als middellange termijn project, op te pakken in 2025.

Noot/Bijzonderheid

1. De raad heeft in de motie 'Grip op de gemeente' het college gevraagd om meer indicatoren te gebruiken in de jaarstukken (raadsbesluit nov. 2023). Voor Programma Binnenstad zijn daar in 2024 indicatoren voor opgesteld die voor een volgende begroting en jaarstukken benut worden. Voor de begroting 2024 waren die indicatoren nog niet beschikbaar. Daar kan en is nu dus ook nog niet aan getoetst.
2. De subsidieaanvraag impulsregeling binnensteden is aangevraagd, maar afgewezen. De grote concurrentie (vier keer overtekend) was daar debet aan.

2.8.3 Wat heeft het gekost?

Per project is bij aanvang een inschatting gemaakt van de te verwachten kosten per jaar welke als zodanig zijn verwerkt in de begroting. De kosten zijn in 2024 lager uitgevallen dan begroot voor dit jaar. Deze kosten schuiven door naar 2025 waar de begroting op is aangepast. Er zijn per project geen afwijkingen ten opzichte van de totaal begrote werkzaamheden en kosten.

Vermeldenswaard zijn verder de voorbereidingskosten voor project St. Jacobsstraat. Die waren (nog) niet voorzien, en worden betaald uit het voorbereidingsbudget van het voornoemde project Nieuwestad. Dat kan gezien worden als een kosten efficiënte én planning technisch gunstige keuze.

2.9 Sociaal Domein Fryslân

Algemeen

De gemeente Leeuwarden is aangewezen als centrumgemeente binnen de centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân (SDF).

Met ingang van het jaar 2021 heeft het Sociaal Domein Fryslân een aparte plek in de jaarrekening. Door het opnemen van deze paragraaf is de aansluiting met het Leeuwarder financieel systeem geborgd. Deze paragraaf dient als verantwoordingsdocument voor alle Friese gemeenten. Er worden geen afzonderlijke rapportages meer opgesteld.

Deze paragraaf geeft inzicht in de volgende budgetten:

- Ondersteuning;
- Meedoen (Maatschappelijke opvang, Vrouwenopvang, Maatschappelijke ondersteuning en Regionale Jeugdhulp).

In onderstaande tabel staat de samenvatting van alle resultaten. Verderop in de paragraaf wordt ingegaan op de afzonderlijke onderdelen.

In de tabel zijn de resultaten voor resultaatbestemming opgenomen:

- De kolom "Begroting" bevat de begrote baten en lasten.
- Indien de werkelijke baten en lasten afwijken van de begroting, worden de verschillen verrekend met de Friese gemeenten. Hiervoor wordt aan het einde van het jaar door SDF een "slotboeking" gedaan. De kolom "Realisatie (voor slotboeking)" bevat de werkelijke baten en lasten voor verwerking van deze slotboeking.
- De kolom "Resultaat (voor slotboeking)" bevat het verschil tussen de begroting en realisatie voor verwerking van deze slotboeking.
- In de kolom "Slotboeking" staan de baten en lasten vermeld die zijn verwerkt in de slotboeking. In deze kolom staan dus de nog te verrekenen baten en lasten met de Friese gemeenten.
- In de kolom "Resultaat (na slotboeking)" staat het resultaat na verwerking van de slotboeking. In principe is dit resultaat nihil omdat de afwijkingen tussen begroting en realisatie verrekend worden met de Friese gemeenten. De Brede aanpak dakloosheid vormt een uitzondering omdat dit resultaat na resultaatbestemming wordt toegevoegd aan een bestemmingsreserve. Het totale resultaat in het programma Meedoen is daarom veroorzaakt door het resultaat op de Brede aanpak dakloosheid. Daarom is op dit onderdeel een resultaat zichtbaar van € 4.953.000.

Tabel 6417 Samenvatting van alle resultaten (voor resultaatbestemming)

Bedragen x € 1.000

Hoofdpogaven en Programma's	Begroting 2024		Realisatie (voor slot-boeking)		Resultaat (voor slot-boeking)		Slotboeking		Resultaat (na slot-boeking)		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
R2HOP05 - Samenwerking en organisatie											
R2PGM0502 - Ondersteuning	7.161	7.161	7.372	7.161	-211	0	0	211	-211	211	0
R2HOP01 - Sterke samenleving, kansen voor iedereen											
R2PGM0102 - Meedoen	79.762	3.468	61.846	3.302	17.916	166	12.912	-114	5.005	-52	4.953
Resultaat na resultaatverwerking	86.923	10.629	69.218	10.463	17.705	166	12.912	-97	4.794	159	4.953

*Omwille van het inzicht in de kosten is de bijdrage van de gemeente Leeuwarden met betrekking het programma ondersteuning meegenomen in voorgaande cijfers. Om te voorkomen dat de exploitatie van de gemeente Leeuwarden wordt opgeblazen (dubbele lasten in de exploitatie, zowel bij SDF als bij het Sociaal Domein) is deze bijdrage in de jaarstukken van de gemeente Leeuwarden als negatieve last verwerkt.

Verdeelsleutels

De berekening van de bijdrage per gemeente voor het programma Ondersteuning kent een verdeelsleutel die gerelateerd is aan het aantal inwoners op 1 januari van het jaar t-1 (jaar t is het begrotingsjaar) conform artikel 10.6 van de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân. De centrumregeling schrijft voor dat de kosten die niet direct aan de concrete dienstverlening in het kader van de taakuitvoering voor de Jeugdwet en WMO kunnen worden toegerekend, op deze wijze dienen te worden verdeeld.

In de volgende tabel staat de berekening van deze verdeelsleutel. In deze tabel staan ook de verdeelsleutels voor het programma Meedoen vermeld. Voor dienstverlening en jeugdzorg is dit het aantal cliënten jeugdzorg t-1 volgens CBS. Voor Wmo (maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen) is de verdeelsleutel het aantal cliënten Wmo t-1 volgens CBS.

Tabel 65 Verdeelsleutels

Gemeente	Verdeelsleutel 1:		Verdeelsleutel 2:		Verdeelsleutel 3:	
	Inwoners 01-01-2023		Cliënten in Jeugdzorg 01-01-2023 CBS		Cliënten WMO 01-01-2023 CBS	
Achtkarspelen	28.149	4,27%	805	4,34%	1.835	3,70%
Ameland	3.840	0,58%	55	0,30%	250	0,50%
Dantumadiel	19.194	2,91%	480	2,59%	1.345	2,71%
De Fryske Marren	51.992	7,88%	1.195	6,44%	3.305	6,66%
Harlingen	16.188	2,45%	400	2,16%	1.405	2,83%
Heerenveen	51.637	7,83%	1.400	7,54%	4.655	9,38%
Leeuwarden	127.073	19,27%	4.365	23,52%	10.055	20,26%
Noardeast-Fryslân	45.812	6,95%	1.220	6,57%	3.400	6,85%
Ooststellingwerf	25.837	3,92%	735	3,96%	2.050	4,13%
Opsterland	30.054	4,56%	740	3,99%	1.815	3,66%
Schiermonnikoog	982	0,15%	10	0,05%	50	0,10%
Smallingerland	56.098	8,51%	1.810	9,75%	4.865	9,80%
Súdwest-Fryslân	90.883	13,78%	2.570	13,85%	7.215	14,54%
Terschelling	4.928	0,75%	95	0,51%	290	0,58%
Tytsjerksteradiel	32.408	4,91%	885	4,77%	1.945	3,92%
Vlieland	1.291	0,20%	10	0,05%	75	0,15%
Waadhoeke	46.718	7,08%	1.225	6,60%	3.355	6,76%
Weststellingwerf	26.467	4,01%	560	3,02%	1.710	3,45%
Totaal	659.551	100%	18.560	100%	49.620	100%

Ondersteuning

Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

De ondersteuning heeft betrekking op de kosten voor bedrijfsvoering die gemaakt worden voor het uitvoeren van taken waarvoor gemeenten wettelijk verplicht moeten samenwerken alsmede van de taken waarvoor gemeenten vrijwillig samenwerken op een doelmatige en doeltreffende wijze.

De vrijwillige samenwerking vindt plaats voor:

- Zorg voor Jeugd Friesland;
- Fryske Regiovisie (voorheen foar Fryske Bern);
- Friese aanpak mensenhandel;
- Inkoop Jeugd;
- Rapid Responder GGZ.

De kosten voor zorgadministratie jeugd worden verdeeld over 4 gemeenten die hiervoor diensten afnemen. De overige kosten worden verdeeld over alle 18 Friese gemeenten.

Wat heeft het gekost?

Tabel 186 Resultaat Programma Ondersteuning

Bedragen x € 1.000

R2PGM0502 - Ondersteuning (Samenwerking en organisatie)	Begroting 2024		Realisatie (voor slot-boeking)		Resultaat (voor slot-boeking)		Slotboeking		Resultaat (na slot-boeking)		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
01. Bedrijfsvoering / instandhouding	6.048	6.048	6.344	6.048	-296			296	-296	296	0
02. Zorg voor Jeugd Friesland	214	214	222	214	-8			8	-8	8	0
03. Fryske Regiovisie	600	600	472	600	128			-128	128	-128	0
04. Friese aanpak mensenhandel	99	99	99	99							0
05. Inkoop Jeugd en verbeterplan GI	0	0	35	0	-35			35	-35	35	0
06. Rapid Responder GGZ	200	200	200	200							0
Totaal	7.161	7.161	7.372	7.161	-211	0	0	211	-211	211	0

Het programma ondersteuning laat een totale overschrijding zien van € 211.000. Voor een gedetailleerde analyse van deze overschrijding is het resultaat per onderdeel nader uitgewerkt.

01. Bedrijfsvoering/Instandhouding

Dit jaar hebben we te maken gehad met enkele langdurige zieken. De kosten voor vervanging en loopbaantrajecten hebben geleid tot een overschrijding van de personeelskosten. Daarnaast zijn vacatures moeilijk in te vullen, waardoor we genoodzaakt zijn tijdelijke en vaak duurdere inhuur te gebruiken. In de tweede helft van 2024 is bovendien een regievoerder voor Jeugdhulp Friesland aangesteld in het kader van het continuïteitsplan.

02. Zorg voor Jeugd

De subsidie aan Zorgbelang en de kosten van de verwijsindex zijn hoger uitgevallen dan geraamd.

03. Fryske Regiovisie Jeugd

De personele inzet voor de uitvoering van het programma is lager dan in de projectbegroting was opgenomen, wat heeft geleid tot vrijval van middelen. Het onderdeel scholing van actielijn 3 ‘versterken van de Friese gebiedsteams’ is niet uitgevoerd en wordt doorgeschoven naar 2025, inclusief het bijbehorende budget van € 50.000.

05. Inkoop Jeugd en verbeterplan GI's

Vanuit het DMO is de opdracht gegeven aan SDF om een evaluatie te organiseren van het inkoopproces Jeugd. Deze evaluatie richt zich op de inkoopprocessen van de percelen Specialistische Jeugdhulp en Wonen. De opdracht voor deze procesevaluatie is gegund aan bureau PPRC. Daarnaast is begin 2024 een verbeterplan GI's opgesteld. Voor beide kostenposten was geen budget geraamd in 2024.

Afrekening Friese gemeenten 2024

De totale kosten van het Programma Ondersteuning bedragen in 2024 in totaal € 7.372.000.

Van deze kosten is een bedrag van € 1.449.000 gedekt door een bijdrage vanuit Beschermd Wonen.

Er is een bedrag aan voorschotten in 2024 bij de gemeenten in rekening gebracht van € 5.712.173

Rekening houdend met voorgaande bijdragen dient er met de Friese gemeenten nog als volgt te worden afgerekend:

Tabel 197 Nog af te rekenen met Friese gemeenten

Bedragen x € 1.000

Totale kosten voor resultaatverwerking	7.372
Af: Bijdrage vanuit Beschermd Wonen	-/-1.449
Af: Voorschotten gemeenten in 2024	-/ 5.712
Nog af te rekenen met de Friese gemeenten over 2024	211

Toerekening van de kosten programma ondersteuning naar de diverse gemeenten.

In onderstaande tabel staan de lasten per gemeente op basis van de verdeelsleutel aantal inwoners op 1 januari 2023.

Tabel 208 Lastenverdeling per gemeente

Bedragen x € 1

Gemeente	Percentage inwoners	Bedrijfsvoering	Zorgadm. Jeugd 4 gemeenten	Bijdrage Beschermde Wonen	Zorg voor Jeugd	Regiovisie	Friese aanpak mensenhandel	Inkoop Jeugd +verbeterplan GI	Rapid Responder	Totaal
Achtkarspelen	4,27%	268.529		-61.860	9.484	20.139	4.214	1.512	8.540	250.558
Ameland	0,58%	36.475	2.700	-8.402	1.288	2.736	572	205	1.160	36.734
Dantumadeel	2,91%	183.003	15.174	-42.158	6.463	13.725	2.872	1.030	5.820	185.929
Fryske Marren	7,88%	495.553		-114.159	17.502	37.165	7.777	2.790	15.760	462.388
Harlingen	2,45%	154.074		-35.493	5.442	11.555	2.418	867	4.900	143.763
Heerenveen	7,83%	492.409		-113.435	17.391	36.929	7.728	2.772	15.660	459.454
Leeuwarden	19,27%	1.211.842		-279.167	42.799	90.884	19.019	6.822	38.540	1.130.739
Noardeast-Fryslân	6,95%	437.068	37.474	-100.685	15.436	32.779	6.859	2.460	13.900	445.291
Ooststellingwerf	3,92%	246.519		-56.790	8.706	18.488	3.869	1.389	7.840	230.021
Opsterland	4,56%	286.767		-66.061	10.128	21.507	4.500	1.614	9.120	267.575
Schiermonnikoog	0,15%	9.433	558	-2.173	333	707	148	53	300	9.360
Smallingerland	8,51%	535.173		-123.285	18.901	40.136	8.399	3.012	17.020	499.356
Súdwest-Fryslân	13,77%	865.961		-199.488	30.584	64.944	13.590	4.875	27.540	808.006
Terschelling	0,75%	47.166		-10.865	1.666	3.537	740	265	1.500	44.009
Tytsjerksteradiel	4,91%	308.778		-71.132	10.905	23.157	4.846	1.738	9.820	288.112
Vlieland	0,20%	12.578		-2.897	444	943	197	71	400	11.736
Waadhoeke	7,08%	445.243		-102.569	15.725	33.392	6.988	2.506	14.160	415.445
Weststellingwerf	4,01%	252.178		-58.093	8.906	18.913	3.958	1.420	8.020	235.302
Totaal	100%	6.288.749	55.906	-1.448.712	222.103	471.636	98.694	35.401	200.000	5.923.77

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de per saldo af te rekenen bedragen met de Friese gemeenten. De nog af te rekenen bedragen zijn al verwerkt in de exploitatie en de balans.

Tabel 219 Afrekening Friese gemeenten

Bedragen x € 1

Gemeente	Totaal te verrekenen	Bijdrage gemeenten als voorschot	Nog te verrekenen
Achtkarspelen	250.558	238.813	11.745
Ameland	36.734	32.649	4.085
Dantumadeel	185.929	174.096	11.833
Fryske Marren	462.388	429.145	33.243
Harlingen	143.763	136.634	7.129
Heerenveen	459.454	438.333	21.121
Leeuwarden	1.130.739	1.142.888	-12.149
Noardeast-Fryslân	445.291	423.690	21.601
Ooststellingwerf	230.021	224.614	5.407
Opsterland	267.575	250.491	17.084
Schiermonnikoog	9.360	7.492	1.868
Smallingerland	499.356	505.275	-5.919
Súdwest-Fryslân	808.006	773.224	34.782
Terschelling	44.009	40.468	3.541
Tytsjerksteradiel	288.112	272.784	15.328
Vlieland	11.736	9.115	2.621
Waadhoeke	415.445	394.386	21.059
Weststellingwerf	235.302	218.076	17.226
Totaal	5.923.777	5.712.173	211.604

Meedoen

In 2024 zijn voor de instandhouding van de voorzieningen voor maatschappelijke opvang, OGGZ, verslavingszorg, vrouwenopvang subsidies verleend. De dekking voor de instandhouding van betreffende voorzieningen is afkomstig uit:

- de decentralisatie uitkering maatschappelijke opvang (DUMO);
- vrouwenopvang (DUVO);
- decentralisatie-uitkering Uitstapprogramma's prostituees;
- en de specifieke uitkering voor de heroïnebehandelunit (HBU).

De subsidies worden verstrekt voor het uitvoeren van activiteiten op het gebied van opvang, outreachend werken, bieden van ondersteuning en samenwerking met de keten van zorg, ondersteuning en veiligheid. Ook voorziet SDF in de zorg en financiering van de Friese inwoners die gebruik maken van voorzieningen van Beschermd Wonen. Dit wordt gedekt uit de integratie-uitkering Bescherm Wonen.

Daarnaast zijn in het kader van het programma Brede Aanpak Dakloosheid (BAD) projecten uitgevoerd. De dekking hiervoor is afkomstig uit incidentele rijksmiddelen (Blokhuysgeld) en structurele rijksmiddelen vanaf 2022. De projecten uit de BAD bevinden zich in verschillende stadia van uitvoering.

Wat heeft het gekost?

Tabel 70 Resultaat programma Meedoen

Bedragen x € 1.000

R2PGM0102 - Meedoen (Sterke samenleving, kansen voor iedereen)	Begroting 2024		Realisatie (voor slot-boeking)		Resultaat (voor slot-boeking)		Slotboeking		Resultaat (na slot-boeking)	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
01. Maatschappelijke opvang verslavingszorg	15.737	-949	15.563	-949	174	-	174	-	-	-
02. Regeling heroïnebehandeling	867	-867	885	-885	-18	18	-	-	-18	18
04. Brede aanpak dakloosheid	6.313	-	1.360	-	4.953	-	-	-	4.953	-
Totaal maatschappelijke opvang	22.918	-1.816	17.809	-1.834	5.109	18	174	-	4.935	18
05. Vrouwenopvang	6.308	-	6.292	-	16	-	16	-	-	-
06. Toekomstscenario kind-gezinsbescherming	576	-	611	-35	-35	35	-	-	-35	35
07. Proeftuin toekomstscenario	500	-500	410	-410	90	-90	-	-	90	-90
08. Prostitutiebeleid Fryslân	-	-	1	-	-1	-	-	-1	-1	1
Totaal Vrouwenopvang	7.384	-500	7.315	-445	69	-55	16	-1	54	-54
10. Basis GGZ (Beschermd Wonen)	46.158	-	33.302	-	12.856	-	12.722	-	134	-
11. Eigen Bijdrage Wmo - Beschermd Wonen	-	-760	-	-626	-	-134	-	-	-	-134
12. Uitstapprogramma prostitutie	223	-	298	-	-75	-	-	-75	-75	75
13. Hoofdlijnenakkoord GGZ	2.688	-	2.688	-	-0	-	-	-	-0	-
Totaal Maatschappelijke ondersteuning	49.068	-760	36.288	-626	12.781	-134	12.722	-75	59	-59
14. Regeling Randvoorw. Functies JH	96	-96	102	-102	-5	5	-	-	-5	5
15. Regionaal Expertiseteam	296	-296	333	-296	-38	-	-	-38	-38	38
Totaal Jeugdzorg	392	-392	435	-397	-43	5	-	-38	-43	43
Totaal programma Meedoen	79.762	-3.468	61.846	-3.302	17.916	-166	12.912	-114	5.005	-52

Toelichting resultaat (voor slotboeking)

Onderstaand wordt per onderdeel een toelichting gegeven op overschrijdingen van baten en lasten in het programma Meedoen.

01. Maatschappelijke opvang verslavingszorg

Het resultaat van € 174.000 komt doordat de decentralisatie-uitkering € 29.000 hoger uitvalt dan verwacht en de Friese gemeenten dus minder hoeven bij te dragen. Het overige verschil is veroorzaakt doordat een aantal subsidies in werkelijkheid lager uitvallen dan waar bij het opstellen van de dekkingsplannen rekening mee is gehouden. Daarnaast was er vanuit de decentralisatie-uitkering geen bijdrage voor de heroïnebehandeling nodig, terwijl er wel € 58.000 was begroot.

02. Regeling heroïnebehandeling

Het resultaat op de baten van € 18.000 wordt veroorzaakt door een hogere uitkering van het Rijk dan in de begroting is meegenomen. Het resultaat op de lasten van € 18.000 wordt veroorzaakt door een hogere subsidieverlening dan in de begroting is meegenomen.

04. Brede aanpak dakloosheid

Voor de brede aanpak dakloosheid worden via het gemeentefonds jaarlijks middelen ontvangen. Er is een programma brede aanpak dakloosheid met een daarbij behorend bestedingsplan. Bestedingen worden onttrokken aan de reserve en ontvangsten worden gestort in de reserve. In 2024 waren de kosten € 1.360.000, terwijl de baten € 2.108.000 bedroegen. Per saldo is er in 2024 dus € 748.000 gestort in de reserve. Op 31 december 2024 is er nog € 4.953.000 beschikbaar in de reserve voor de brede aanpak dakloosheid.

05. Vrouwenopvang

Het resultaat van € 16.000 is veroorzaakt door een hogere uitkering van het Rijk (€ 30.000) verwerking in de septembercirculaire 2024. Daarnaast vallen de werkelijke subsidie-uitgaven iets lager uit dan waarin het dekkingsplan rekening mee is gehouden.

06. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Aan de decentralisatie uitkering vrouwenopvang wordt gedurende 4 jaren een bedrag toegevoegd voor toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. In 2024 is dit bedrag € 576.000. Voor het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming is een programma gemaakt met een bestedingsplan voor 4 jaren. Besteding loopt niet synchroon met de inkomsten. Niet bestede bedragen in een jaar worden overgeheveld naar een volgend jaar zodat er voldoende middelen beschikbaar blijven voor het hele programma gedurende 4 jaren. Vanuit 2023 was een bedrag overgeheveld van € 854.000 waardoor het beschikbaar budget in 2024 € 1.430.000 was. De uitgaven in 2024 waren in totaal €373.000. Het niet bestede budget van € 1.057.000 in 2024 is overgeheveld naar 2025. De verwachting is dat in 2025 het hele bedrag zal worden besteed.

07. Proeftuin toekomstscenario

Het Ministerie van Justitie en Veiligheid heeft in 2023 een totaalbedrag van €1.000.000 toegekend, bestaande uit twee subsidies van elk €500.000 voor de jaren 2023 en 2024. In deze periode is per jaar een voorschot van €400.000 ontvangen, wat resulteert in een totaal ontvangen voorschot van €800.000. De subsidie is verstrekt voor 2023 onder kenmerk 4273919 en voor 2024 onder kenmerk 5155056 en valt binnen het project Toekomstscenario Regio Fryslân, zoals opgenomen in de beschikking van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de toegekende subsidie, de gerealiseerde uitgaven, de ontvangen voorschotten en de nog te ontvangen rijks gelden. Dit overzicht dient tevens als financiële verantwoording richting het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Een deel van het beschikbare budget is niet volledig besteed. Binnen de proeftuin is samengewerkt met externe partijen. Professionals hebben uren ingezet binnen het MET. Enkele professionals

hebben minder uren gemaakt dan vooraf begroot. Hierdoor vielen de daadwerkelijk betaalde uren lager uit dan oorspronkelijk geraamd.

Tabel 71 Nog te ontvangen van rijk inzake proeftuin toekomstscenario

Bedragen x € 1

	Jaartal	Beschikking	Uitgaven
	2023	500.000	282.000
	2024	500.000	628.000
Totaal		1.000.000	910.000
Ontvangen voorschot Ministerie van Justitie en Veiligheid			800.000
Nog te ontvangen rijk			110.000

10. Basis GGZ - Beschermd Wonen

Sinds de openstelling van de Wet Langdurige Zorg (WLZ) voor beschermd wonen cliënten is een grote groep cliënten in de WLZ ingestroomd. De integratie uitkering beschermd wonen is daar grotendeels op aangepast. Er zijn meer cliënten in de WLZ gestroomd dan verwacht. Het huidige zorgbudget is toereikend om ongeveer 890 cliënten zorg te kunnen verlenen. Feitelijk zijn er gemiddeld 637 cliënten in zorg. Hierdoor blijft er veel geld over op dit onderdeel. Het resultaat voor 2024 bedraagt € 12.721.561. Dit bedrag wordt afgetrokken met de Friese gemeenten.

11. Eigen bijdrage Wmo - Beschermd Wonen

De eigen bijdrage is lager dan verwacht. Het resultaat hierop zit verwerkt in het resultaat vermeld onder punt 10.

12. Uitstapprogramma prostitutie - DUUP

Van het Rijk is hiervoor een vergoeding ontvangen van € 223.000. Van deze vergoeding wordt subsidie aan 2 aanbieders verstrekt. De verstrekte subsidies zijn in totaal hoger dan de vergoeding. In verband hiermee moet nog een bedrag van € 75.000 worden afgetrokken. Het streven is om de verleende subsidies binnen de uitkering te houden.

15. Regionaal expertiseteam (REX)

De vergoeding die hiervoor ontvangen wordt is niet geheel toereikend voor alle kosten. In verband hiermee moet € 38.000 worden afgetrokken met de Friese gemeenten

Afrekening programma Meedoen per gemeente

In onderstaande tabel worden de af te rekenen bedragen per gemeente weergegeven voor de onderdelen maatschappelijke- en vrouwenopvang, maatschappelijke ondersteuning (beschermd wonen) en jeugdzorg. Per saldo wordt een bedrag van € 12.797.000 gerestitueerd aan de Friese gemeenten.

Verdeelsleutel kosten programma Meedoen

Voor de verdeling van de kosten in het programma meedoen geldt:

- De verdeelsleutel nr. 2 uit tabel 2 - het aantal cliënten jeugdzorg per 1 januari 2023 voor het onderdeel REX;
De verdeelsleutel nr. 3 uit tabel 2 - het aantal cliënten Wmo per 1 januari 2023 voor alle overige onderdelen.

Tabel 72 Lastenverdeling programma Meedoen per gemeente

Gemeente	01. MO	05. VO	08. Prost.bel.	10. en 11 BW	12. DUUP	15. REX	Nog te verrek.
Achtkarspelen	6.435	580	-54	470.457	-2.768	-1.633	473.017
Ameland	877	79	-7	64.095	-377	-112	64.555
Dantumadeel	4.716	425	-40	344.831	-2.029	-973	346.930
Fryske Marren	11.589	1.044	-98	847.335	-4.986	-2.422	852.462
Harlingen	4.927	444	-41	360.213	-2.120	-811	362.612
Heerenveen	16.323	1.471	-138	1.193.448	-7.023	-2.838	1.201.243
Leeuwarden	35.259	3.177	-297	2.577.898	-15.170	-8.848	2.592.019
Noardeast-Fryslân	11.923	1.073	-100	871.691	-5.129	-2.473	876.985
Ooststellingwerf	7.189	648	-61	525.578	-3.093	-1.490	528.771
Opsterland	6.365	573	-54	465.329	-2.738	-1.500	467.975
Schiermonnikoog	175	16	-1	12.818	-75	-20	12.913
Smallingerland	17.060	1.537	-144	1.247.288	-7.340	-3.669	1.254.732
Súdwest-Fryslân	25.300	2.279	-213	1.849.781	-10.885	-5.210	1.861.052
Terschelling	1.018	92	-9	74.350	-438	-193	74.820
Tytsjerksteradiel	6.820	614	-57	498.659	-2.934	-1.794	501.308
Vlieland	263	24	-2	19.228	-113	-20	19.380
Waadhoeke	11.765	1.060	-99	860.154	-5.062	-2.483	865.335
Weststellingwerf	5.996	540	-50	438.409	-2.580	-1.135	441.180
Totaal	174.000	15.676	-1.465	12.721.562	-74.860	-37.624	12.797.289

2.10 Investeringsprogramma en fondsen

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste investeringen en een toelichting op de investeringsfondsen. In bijlage A Restantkredieten staat een totaaloverzicht met alle restantkredieten van lopende investeringen.

2.10a Toelichting investeringen 2024

Sterke samenleving met kansen voor iedereen

Onderwijs

De totale investering binnen dit programmaonderdeel bedraagt afgerond € 3 mln. En heeft met name betrekking op aanpassingen en uitbreidingen IKC De Pionier van € 1,7 mln en aanpassing van het binnenklimaat in het gebouw van het voortgezet onderwijs Beyers Naudé.

Opvang ontheemden

Voor de realisatie van opvangplekken voor ontheemden uit Oekraïne en statushouders zijn in 2023 units aangekocht en gronden bouwrijp gemaakt. In 2024 zijn hiervoor nog investeringen gedaan voor een bedrag van € 8,1.

Sport

In 2024 heeft voor een bedrag van € 4 mln aan investeringen plaatsgevonden voor de vervanging- en renovaties van kunstgras- en sportvelden alsmede het instandhouden van kleedgelegenheden, sporthallen en zwembaden en de omliggende infra.

Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving

Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

De vervanging van rioleringen gebeurt op basis van het Programma Water en Riolering (PWR). In totaal is in 2024 € 2,9 mln geïnvesteerd in de vervanging van rioleringen en in het kader van klimaatadaptatie is voor € 234.000 in bovengrondse maatregelen geïnvesteerd. In het kader van werk met werk maken is de uitvoering van de rioleringswerkzaamheden afgestemd met reconstructies en met onderhoudswerkzaamheden. Aan levensduur verlengend onderhoud en vervanging in civiele kunstwerken zijn € 1 mln aan investeringen gepleegd. Daarnaast zijn er voor vervangingen van lichtmasten en verkeersborden investeringen van € 573.000 uitgevoerd in de openbare ruimte. Verder is er voor vervanging van de tractiemiddelen een bedrag van € 625.000 uitgegeven en aan speelvoorzieningen € 586.000.

Circulaire en concurrerende economie

Economie

Bij de infrastructurele investeringen in de grondexploitatiegebieden gaat het om werkzaamheden die verband houden met het bouwrijp en woonrijp maken van deze gebieden. De Zuidlanden is veruit het grootste grondexploitatiegebied in de gemeente. In de verschillende deelgebieden in deze uitleglocatie zijn werkzaamheden verricht. In 2024 gaat het in totaal om € 13,7 mln met name in Middelsee. Zie hiervoor ook paragraaf 2.18 Grondbeleid.

Aan verduurzamingsinvesteringen in diverse panden € 408.000 besteed en betreft in veel gevallen werkzaamheden in wijk- en buurthuizen.

Verkeer, vervoer en waterstaat

In het kader van de notitie Fietsnetwerk Leeuwarden en visiedocument Fiets op 1 is voor € 2,2 mln geïnvesteerd in fietsroutes en -straten. Vanuit het investeringsprogramma heeft voor € 2,1 mln aan

infrastructurele werken plaatsgevonden op het gebied van openbaar vervoer, optimalisatie verkeersveiligheid en infrastructuur. Op het gebied van VRI's is voor een bedrag van € 0,8 mln aan investeringen gepleegd. In totaal bedroegen de investeringen in infrastructuur en mobiliteit € 5,1 mln.

Samenwerking en organisatie

In 2024 is voor € 2,7 mln aan investeringen gepleegd voor uitbreiding van de (digitale) infrastructuur.

2.10b Investeringsfondsen

De gemeente blijft investeren in de toekomst. Om beleidsambities die over meer jaren lopen goed uit te kunnen voeren, zijn drie investeringsfondsen in de vorm van reserves ingesteld:

1. klimaat, energie en biodiversiteit (€ 10 mln);
2. maatschappelijke vernieuwing; inclusief preventie, sport en cultuur (€ 15 mln);
3. strategische ontwikkeling; inclusief innovatie, stedelijke vernieuwing en mobiliteit (€ 15 mln).

De middelen uit deze reserves kunnen ingezet worden voor de grote transities, economische structuurversterking of investeringen voor de toekomst. Hiervoor is op 10 mei 2023 door de raad een kader vastgesteld. Hierin zijn voor de aanwending van deze fondsen enkele afspraken gemaakt. De grote transities zijn het vertrekpunt voor de aanwending van de fondsen in de komende jaren. Denk aan verduurzaming, volkshuisvesting, Leeuwarden Oost, de Spoorzone, binnenstad, gezondheid, sociale basis, Arcadia 2025 of digitalisering. Ook kunnen zo andere geldstromen uit fondsen van het Rijk en Europa benut worden, die vragen om gemeentelijke cofinanciering.

Hieronder is de bijgewerkte raming van het verloop van de standen van de investeringsfondsen tot eind 2024 weergegeven waarbij tevens rekening is gehouden met de geplande onttrekkingen in de komende jaren.

Tabel 73 Reserve klimaat, energie en biodiversiteit

Bedragen x € 1.000

Beginstand 1-1-2024	10.000
Onttrekkingen in 2024	
Vorbereidingskosten Binnenstad	-145
Arcadia	-360
Grondbank	-200
Binnenstad - Eewal	-200
Mobiliteitshub de Fellingen	-430
Eindstand 31-12-2024	8.665
Geraamde onttrekkingen 2025 en latere jaren	
Vorbereidingskosten Binnenstad	-155
Vergroening schoolpleinen	-1.000
Overige nog te verwerken in de begroting	
Binnenstad Ruiterskwartier en Nieuwestad	-3.150
Gebiedsontwikkeling Spoordok+	-1.610
Binnenstad middel lange termijn 1	-2.750
Geprognosticeerde stand reserve	0

Tabel 74 Reserve maatschappelijke vernieuwing

Bedragen x € 1.000

Beginstand 1-1-2024	14.891
Onttrekkingen in 2024	
Vorbereidingskosten Binnenstad	-268
Arcadia	-455
Programma Leeuwarden Oost	-639
Blockbuster	-150
European Youth capital (EYC)	-545
Leren voor morgen (LVM)	-38
Eindstand 31-12-2024	12.796
Geraamde onttrekkingen 2025 en latere jaren	
Vorbereidingskosten Binnenstad	-222
Programma Leeuwarden Oost	-3.072
European Youth capital (EYC)	-165
Arcadia	-235
Leren voor morgen (LVM)	-394
Blockbuster	-250
Overige nog te verwerken in de begroting	
MFC Grou	-4.000
Gebiedsontwikkeling Spoordok+	-552
Binnenstad - Ruiterskwartier en Nieuwestad	-3.250
Geprognosticeerde stand reserve	656

Tabel 75 Reserve strategische ontwikkeling

Bedragen x € 1.000

Beginstand 1-1-2024	15.000
Onttrekkingen in 2024	
Vorbereidingskosten Binnenstad	-437
Arcadia	-700
Binnenstad Ewal	-250
Blockbuster	-150
Mobiliteitshub de Fellingen	-1.720
Digital Twins	-350
Eindstand 31-12-2024	11.393
Geraamde onttrekkingen 2025 en latere jaren	
Vorbereidingskosten Binnenstad	-373
Blockbuster	-250
Digital Twins	-350
Leren voor morgen (LVM)	-432
Overige nog te verwerken in de begroting	
Binnenstad Ruiterskwartier en Nieuwestad	-4.000
Gebiedsontwikkeling Spoordok+	-2.838
Revitalisering centrumgebied Stiens	-2.000
Onderzoek Kletsefeart	-150
Fietsenstalling voormalig V&D pand	-1.000
Geprognosticeerde stand reserve	0

Toelichting op de 3 fondsen:

Bij een aantal posten uit de fondsen heeft eind 2024 een voorstel tot budgetoverheveling plaatsgevonden. Dit heeft plaatsgevonden bij: Digital Twins, Voorbereidingskosten Binnenstad, Arcadia, European Youth Capital, Blockbuster. Zie toelichting bij hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverheveling. Voor zover er substantiële bedragen zijn onttrokken, worden de voorstellen toegelicht:

Mobiliteitshub de Fellingen

In het najaar van 2024 is de aanbesteding voor een bouwteam voor het ontwerp en de realisatie van de hub in De Fellingen fase 1 succesvol doorlopen. Dit heeft geresulteerd in een gunning aan een aannemer en architect.

Inmiddels is het bouwteam ingericht, waarbij vanuit de gemeente een projectleider en team is samengesteld. Gezamenlijk wordt ingezet op optimalisatie met het meegegeven taakstellend budget. De realisatie van de hub moet afgerond zijn op het moment dat de eerste bewoners naar de wijk verhuizen, zodat het concept vanaf het begin beleefd wordt zoals het is bedoeld. De ontwikkelaar start heel binnenkort met de verkoop van de eerste woningen. Conform afspraak wordt gestart met bouw in oktober van dit jaar. De bouw van deze woningen duurt langer dan verwacht, maar geeft het bouwteam net even wat meer ruimte om tot een goed ontwerp te komen. De oplevering van de eerste woningen, en daarmee de hub, is gepland in Q4 van 2026 in plaats van de eerder aangenomen Q2. Conform het raadsvoorstel zijn de middelen die aan de reserve fondsen zijn onttrokken gestort in de reserve parkeren en de reserve afschrijvingen.

Arcadia

In 2024 is de planvorming voor Arcadia 2025 verder gegaan. De plannen voor Bouwurk hebben steeds meer vorm gekregen. Samen met de gemeente zijn de eerste gesprekken met de Friese bouwbedrijven gevoerd en is het ontwerp van het gebouw gemaakt. Van de middelen is de organisatiebijdrage aan Arcadia gefinancierd en heeft de gemeente programma- en marketingbudget beschikbaar gesteld voor het iconische project Bouwurk.

Grondbank

Project Grondbank houdt in het opzetten van een CO2 neutrale, klimaat neutrale, energie neutrale en duurzame circulaire grondbank. Hierbinnen zijn we met 4 uitwerklingslijnen bezig:

Organisatorisch, Energiebehoefte Grondbank en mogelijkheden extra energieopwekking (netcongestie), Realisatie beheerdersruimte kantoorpand en Realisatie terreininrichting. Het streven is om in de 2e helft 2025 te starten met de uitvoering grondbankonderdelen en in 2026 operationeel te zijn. Dit is afhankelijk van diverse te volgen procedures.

Met de bijdrage uit de fondsen wordt op dit moment onderzocht wat de energiebehoefte van de grondbank is (o.a. kantoor, elektrische dienstauto's toezichthouders, materieel grondbank, terreinvoorzieningen e.d.), welke extra energieopwekking mogelijkheden er zijn en vervolgens hoe deze extra energieopwekking kan worden ingezet. Ook de mogelijkheden ten aanzien van windenergie worden op dit moment onderzocht. Daarnaast wordt de plaatsing van de zonnepanelen op hergebruikt materiaal geïnventariseerd. Dit traject moet voor de zomer 2025 zijn afgerond.

European Youth Capital

De voorbereidingskosten van € 710.000 voor het Leeuwarder bid om in 2028 European Youth Capital (EYC) te worden, zijn gedekt ten laste van het strategisch fonds Maatschappelijke Vernieuwing, preventie, sport en cultuur. Die voorbereidingskosten zijn verdeeld over 2024 en 2025: Van de totale voorbereidingskosten van € 710.000 is € 545.000 aangevraagd voor 2024 en € 165.000 voor 2025. De focus op te realiseren activiteiten en te maken kosten is doorgeschoven van 2024 naar 2025 waardoor sprake is van een resterend saldo van € 350.000 ten opzichte van de begroting 2024. Dit resterend saldo wordt via de reserve budgetoverheveling meegenomen naar 2025.

Samen met jongeren en in samenwerking met een drietal kernpartners (Tienskip, Arcadia en Keunstwurk) en een groot aantal organisaties van en voor jongeren in Fryslân is in 2024 gewerkt aan de eerste inzending naar het European Youth Forum. Jongeren spelen daarbij een cruciale rol: hun meedenken, meepraten, meedoen binnen de EYC-kandidatuur draagt bij aan een steviger plek van jongerenparticipatie in Leeuwarden. Intussen (april 2025) is bekend gemaakt dat Leeuwarden één van de vijf finalisten is voor EYC2028. In november wordt bekend gemaakt wie van de vijf finalisten in 2028 de titel European Youth Capital draagt, in juni en oktober moet daarvoor een steeds verder uitgewerkt bid vanuit Leeuwarden naar het European Youth Forum worden gezonden. Met de Leeuwarder jongeren en partners, maar ook in de landelijke en Europese context wordt hieraan in 2025 verder gewerkt. Daarbij wordt ook ruimte gemaakt om jongeren aan de slag te laten gaan met concrete plannen en ideeën in en voor Leeuwarden, met ondersteuning en financiële bijdragen via “microbudgetting”.

Digital Twin

In de Fondsaanvraag ‘Inzet data & nieuwe technologie t.b.v. realisatie opgaven coalitieakkoord’ zijn middelen (€ 350.000 voor 2024) beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een zogenaamde Digital Twin: een digitale 3d weergave van de gemeente waaraan diverse datasets kunnen worden toegevoegd. Denk o.a. aan klimaatinformatie, gebouwen, overlastlocaties, mobiliteit. Met deze interne en externe data kunnen verschillende oplossingen voor een opgave worden gevisualiseerd in een realistische en breed toegankelijke 3d-weergave. Hiermee kunnen effecten van beoogde oplossing a,b of c worden geanalyseerd. Zo kan vooraf de best passende oplossing worden gevonden, zelfs over opgaves heen.

In 2024 is een projectgroep samengesteld en is opdracht verstrekt aan een leverancier om samen met diverse interne - en externe partners de basis voor deze digital twin neer te zetten. We focussen daarbij direct op ondersteuning van de opgave ‘Herinrichting Spoordok’. De beschikbaar gestelde middelen uit het fonds zijn (en worden) ingezet voor aanschaf en inrichting van de digital twin-omgeving, digitale opbouw/presentatie van het Spoordokgebied, Data-verzameling en opwaardering (o.a. mobiliteits-, gebouw-, klimaatgegevens), opleiding en projectmanagement.

2.11 Lokale heffingen

De paragraaf lokale heffingen gaat over de verantwoording van de gerealiseerde opbrengsten van de gemeentelijke belastingen, heffingen, retributies en de uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid.

De totale opbrengst aan belastingen en overige heffingen is in 2024 ruim € 88 mln. Dit is ongeveer 11% van de totale gemeentelijke baten.

In de onderstaande tabel staat een vergelijking tussen de begrote en de gerealiseerde opbrengsten van de lokale heffingen en retributies.

Tabel 7622 Opbrengsten van de lokale heffingen

Omschrijving heffing	Bedragen x € 1.000		
	Begroting 2024	Rekening 2024	Resultaat 2024
R2KDH001 - Algemene heffingen			
R2KDH110 - Onroerende-zaakbelastingen	40.532	41.088	555
R2KDH111 - Precariobelasting	492	549	57
Subtotaal	41.024	41.637	613
R2KDH002 - Bestemmingsheffingen			
R2KDH101 - Afvalstoffenheffing	18.530	18.563	33
R2KDH102 - Hondenbelasting	640	681	42
R2KDH103 - Rioolheffing	12.137	12.029	-109
R2KDH104 - Begraafrechten	840	876	37
R2KDH107 - Leges omgevingsvergunning	4.135	6.410	2.275
R2KDH108 - Havengelden	416	592	177
R2KDH109 - Parkeerbelasting	3.440	3.777	337
R2KDH112 - Toeristenbelasting	755	859	104
R2KDH113 - Leges Burgerzaken	2.001	2.616	615
R2KDH114 - Veerdiensten	72	120	47
R2KDH199 - Overige heffingen	145	535	390
Subtotaal	43.111	47.059	3.948
Totaal	84.136	88.697	4.561

Op de afwijkingen groter dan € 100.000 volgt hieronder een toelichting.

2.6a Onroerendezaakbelastingen

Areaaluitbreiding, extra inzet op controle op leegstand en een lager percentage oninbaar dan vooraf was ingeschat hebben geleid tot een meeropbrengst ten opzichte van de raming.

2.6b Rioolheffing

De realisatie van de rioolheffing laat een nadelig resultaat zien van € 109.000. Het gaat om een afwijking ten opzichte van een totaal geraamde baat van € 12.137.000. Dit is een afwijking van - 0,9%. Het nadelig resultaat komt doordat de werkelijke volle eenheden waterverbruik bij niet-woningen in werkelijkheid lager was dan het ingeschatte waterverbruik bij de begroting 2024.

2.6c Leges omgevingsvergunning

Het inschatten van het aantal aanvragen en de waarde van omgevingsvergunningen is moeilijk te voorspellen. De baten van de leges omgevingsvergunning liggen dit jaar € 2,2 mln hoger dan begroot. Naast de normale vergunningen voor kleine of middelgrote bouwprojecten, zijn dit jaar in verhouding veel vergunningen voor grote bouwprojecten afgegeven. Voorbeelden zijn het ziekenhuis en een aantal appartementencomplexen. Bij grote bouwprojecten gaat het ook om grote bouwsommen. De hoogte van de leges hangt af van de bouwsom. De baten van de leges omgevingsvergunning zijn daardoor flink hoger dan begroot.

2.6d Havengelden

Binnen de gemeente Leeuwarden moet onder andere bij de haven Prinsentuin in Leeuwarden havengeld worden betaald. In Grou zijn verschillende havens waar havengelden betaald moet worden. Hier gaat het onder andere om de Pikmeerhaven en de Nieuwe Kade. In de dorpen Warten en Jirnsom zijn ook een aantal ligplaatsen waarvoor havengelden betaald moet worden. Ook heeft de gemeente havens voor de beroepsvaart, zoals de laad- en loslocaties aan de Junokade en de Lorentzkade.

Van de meeropbrengst van € 177.000 is € 30.000 het gevolg van een goede bezetting van de havens voor beroepsvaart. De rest van de meeropbrengst komt door een hoge bezettingsgraad van de havens van Grou, Warten en de Prinsentuin. De baten waren 50%-50% verdeeld over de haven Prinsentuin en de havens buiten de stad. 2024 was binnen de hele gemeente Leeuwarden een goed watersportseizoen.

2.6e Parkeerbelasting

De inkomsten uit parkeerbelasting zijn € 337.000 hoger dan begroot. In 2024 is er een eenmalige compensatie geweest. Dit vanwege de derving van inkomsten door de invoering van de autoluwe binnenstad. Zonder deze compensatie is de realisatie in lijn met de begroting.

2.6f Toeristenbelasting

Het werkelijk aantal overnachtingen voor de opbrengst toeristenbelasting is hoger dan begroot. Hierdoor is er een meeropbrengst van € 104.000. In combinatie met lager toegerekende kosten voor de toeristenbelasting is in 2024 een bedrag van € 154.366 toegevoegd aan de reserve toeristenbelasting.

2.6g Leges Burgerzaken

Bij de leges van Burgerzaken zien we een positief resultaat van € 615.000. Dit komt door de piek van de reisdocumenten. Vanaf 2024 verliepen de eerste documenten met 10-jarige geldigheid. In 2024 zijn 60% meer aanvragen reisdocumenten verwerkt.

2.6h Overige heffingen

De opbrengsten uit overige heffingen bestaan onder andere uit inkomsten verkregen uit verkeersontheffingen, gehandicapten parkeerplaatsen, werkzaamheden ten behoeve van kabel- en leidingwerk en de uitvoering toezicht en handhaving. De hogere baten komen vooral doordat er meer vergoedingen voor graafwerkzaamheden (KLIC graafmeldingen) zijn ontvangen. Vanwege deze toekomstig uit te voeren herstraatwerkzaamheden is een netto meeropbrengst van € 280.000 aan de onderhoudsvoorziening verhardingen toegevoegd.

2.6i Lastendruk

Onderstaande tabel geeft het verschil weer tussen de gemiddelde lokale lasten van de gemeente Leeuwarden en het landelijk gemiddelde.

Tabel 77 Belastingcapaciteit

	Bedragen x € 1.000		
	Jaarrekening 2023	Primaire begroting 2024	Jaarrekening 2024
OZB-lasten gezin gem. WOZ-waarde	254	275	275
Riool-/waterzorgheffing gezin gem. WOZ-waarde	162	164	164
Afvalstoffenheffing gezin	334*	354**	336*
Totale woonlasten	750	793	775
Woonlasten landelijk gemiddelde t-1 (bron: Coelo, Atlas van de lokale lasten)	944	944	994
gemiddelde WOZ-waarde	235.000	244.000	249.000
Belastingcapaciteit	79,4%	84,6%	78,0%

* Gebaseerd op gerealiseerde hoeveelheid van 302 kg per gezin en 20 ledigingen per jaar.

** Gebaseerd op geschatte hoeveelheid van 428 kg per gezin en 27 ledigingen per jaar.

2.6j Kostendekkendheid heffingen en rechten

De kostendekkendheid van de heffingen wordt berekend op basis van wat is opgenomen in de financiële verordening. Als onderdeel van de jaarrekening wordt gekeken of de gerealiseerde baten de gerealiseerde lasten niet overschrijden. Bij de afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt het werkelijke saldo van lasten en baten na afloop van het jaar verrekend met een voorziening 'Egalisatie heffingen'.

Voor leges geldt ook dat de geraamde opbrengst de geraamde lasten niet mag overschrijden. Dat wordt beoordeeld op het niveau van de verordening waar de leges op zijn gebaseerd. Er kunnen meerdere legessoorten onder één verordening vallen. Zo vallen onder de Legesverordening bijvoorbeeld de Omgevingsvergunningen maar ook de leges voor Burgerzaken. Per groep van legessoorten mogen de geraamde baten niet groter zijn dan de geraamde kosten.

Hoewel in de begroting 2024 alle heffingen onder de maximale grens van 100% zaten, is in onderstaande tabel te zien dat de gerealiseerde opbrengsten rioolheffing en leges omgevingsvergunning bij het resultaat hoger zijn uitgevallen. De werkelijke kosten zijn bij beide onderdelen lager uitgevallen dan geraamd. De opbrengsten van de leges omgevingsvergunning zijn daarbij hoger uitgevallen dan geraamd. Dit vanwege een onvoorzien groter aantal afgegeven vergunningen voor grote bouwprojecten.

Tabel 78 Kostendekkendheid heffingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving heffing	Werkelijke lasten*	Perceptie-kosten	Onin-baarheid	Overhead	BTW	Lasten totaal	Baten	Kosten-dekking
R2KDH101 - Afvalstoffenheffing	16.959	133	186	384	3.398	21.058	18.563	88,0%
R2KDH103 - Rioolheffing	9.850	86	120	553	968	11.577	12.029	103,9%
R2KDH104 - Begraafrechten	1.068	6	9	231	64	1.378	876	63,6%
R2KDH107 - Leges omgevingsverg.	3.997	46	64	1.389	167	5.662	6.410	113,2%
R2KDH108 - Havengelden	967	4	6	184	86	1.247	592	47,5%
R2KDH113 - Leges Burgerzaken	2.685	19	26	545	107	3.382	2.616	77,4%
R2KDH114 - Veerdiensten	449	1	1	141	18	609	120	19,6%
R2KDH199 - Overige heffingen	2.352	4	5	616	145	3.123	542	17,4%
Totaal-generaal	38.327	298	417	4.042	4.952	48.036	41.749	

* Betreft de netto-lasten, dus de lasten minus de baten die geen belastingopbrengsten zijn (onttrekking voorziening bijv.)

2.6k Uitvoering Wet Waardering onroerende zaken

Op grond van de Wet WOZ wordt jaarlijks de waarde van de onroerende zaken in de gemeente Leeuwarden bepaald. Voor het belastingjaar 2024 geldt als waardepeildatum 1 januari 2023. De gemeente Leeuwarden had in 2024 76.110 objecten, waarvan ongeveer 8.587 niet-woningen. Ook voert de gemeente Leeuwarden de waardering uit voor de gemeenten Texel en Vlieland.

Waardeontwikkeling

In vergelijking met het jaar 2023 is de waarde van de woningen gemiddeld met 7,1% gestegen. Bij de niet-woningen was sprake van een stijging van gemiddeld 9,0%. De Waarderingskamer (toezichthouder kwaliteitsbewaking waardebepaling) heeft geoordeeld dat de waardebepaling juist is uitgevoerd.

Bezwaar en beroep

In 2024 zijn er 1.513 bezwaarschriften ingediend tegen 2.134 objecten. Dit is 35% minder dan in het piekjaar 2023. Er zijn 840 ambtshalve bezwaren ingediend. Hiervan is 60,8% toegekend.

Er is in 2024 tegen de WOZ-waarde van ongeveer 1.972 woningen en 162 niet-woningen bezwaar gemaakt. Dit is ongeveer 2,9% van alle woningen en ongeveer 1,8% van alle niet-woningen. Hiervan is bij de woningen 22,1% gegrond verklaard en bij de niet-woningen 30,2%. Verder geldt dat bij de bezwaarafhandeling bij 1.205 (61,1%) van de woningen een *no-cure-no-pay* bureau is ingeschakeld. Bij de categorie niet-woningen geldt dat voor 80 (49,4%) niet-woningen.

Voor belastingjaar 2024 zijn tot nu toe 60 beroepen ingediend, waarvan 37 door een *no-cure-no-pay* bureau.

Proces- en gerechtskostenvergoeding

De vergoeding van proceskosten aan commerciële rechtsbijstandverleners en *no-cure-no-pay* bureaus is ruim € 152.000 lager dan begroot. Dit bedrag is exclusief de te vergoeden proceskosten die in beroep nog kunnen worden toegewezen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de duur van een beroepsprocedure. Dit kan een jaar tot twee jaar duren. Ook is het percentage gegrond verklaarde bezwaren bij woningen een stuk lager dan in belastingjaar 2023. Daarom is er minder proceskostenvergoeding betaald.

2.61 Kwijtscheldingsbeleid

Inwoners met een laag inkomen kunnen kwijtschelding krijgen van de afvalstoffenheffing, OZB, de riool- en waterzorgheffing en precariobelasting voor woonschepen, woonarken en woonwagens.

De kwijtscheldingsregeling is landelijk bij ministeriële regeling vastgesteld. Deze regeling is geschreven voor de Rijksbelastingdienst en de politiek heeft bepaald dat lokale overheden deze regeling ook moeten volgen. Dit kan botsen met het gemeentelijke minimabeleid. Daarom mogen lokale overheden over vijf zaken zelf beleidskeuzes maken die ruimer zijn dan de vangnetregeling dat kwijtschelding is. De gemeente Leeuwarden past de meest ruime regeling voor kwijtschelding binnen de wettelijke mogelijkheden toe.

1. De lokale politiek mag beslissen of er wel, geen of beperkte kwijtschelding verleend kan worden. De gemeente Leeuwarden geeft (gedeeltelijk) kwijtschelding voor: OZB-woningen, riool- en waterzorgheffingen woningen en afvalstoffenheffing en voor de precariobelasting voor woonschepen, woonarken en woonwagens.
2. In de kwijtscheldingstoets bereken je de betalingscapaciteit. Voor de vaststelling van de betalingscapaciteit houd je rekening met de kosten van bestaan. Dit zijn kosten zoals huur, hypotheek, voeding, kleding en medicijnen. Landelijk is de kwijtscheldingsnorm voor de kosten van bestaan bepaald op 90% van de bijstand. Als lokale overheid mag je deze verhogen naar 100%. De gemeente Leeuwarden gebruikt de norm van 100%.
3. De kwijtscheldingsnorm voor pensioengerechtigden: landelijk wordt aangesloten bij de bijstand voor pensioengerechtigden. Als lokale overheid mag je de norm op de netto AOW zetten. Deze is veel hoger. De gemeente Leeuwarden gebruikt de norm van netto AOW.
4. De lokale overheid mag kosten van kinderopvang meenemen als uitgave in de berekening van de betalingscapaciteit. De gemeente Leeuwarden houdt bij de toets rekening met de kosten voor kinderopvang.
5. De lokale overheid mag bepalen dat ondernemers recht kunnen hebben op kwijtschelding van hun privé-aanslag. Gemeente Leeuwarden biedt ondernemers deze mogelijkheid.

Tabel 23 Kwijtgescholden belastingbedragen per belastingsoort			Bedragen x € 1.000	
Omschrijving heffing	Rekening 2023	Begroting 2024	Rekening 2024	Resultaat 2024
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	1.467	1.663	1.525	138
Kwijtschelding OZB	2	15	1	14
Kwijtschelding rioolheffing	442	514	441	74
Totaal	1.911	2.193	1.967	226

Een verzoek tot het verkrijgen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen wordt getoetst aan de betalingscapaciteit, de hoogte van het inkomen en het vermogen van de aanvrager. Hier zijn landelijke normeringen voor. In 2024 is ongeveer € 226.000 minder kwijtgescholden dan begroot. Het bedrag aan toegekende kwijtschelding neemt af. Dit komt omdat de informatie die wij via het Inlichtingenbureau ontvangen voor de afhandeling van kwijtscheldingsverzoeken kwalitatief steeds beter is. Het Inlichtingenbureau verzamelt en koppelt informatie van verschillende (overheids)instanties, zoals het UWV en RDW. De beoordeling van een aanvraag is dus steeds zuiverder en daarom wordt er minder kwijtschelding verleend.

2.12 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In deze paragraaf staat in welke mate de gemeente in staat is om onverwachte gebeurtenissen (risico's) met een financiële impact op te vangen, zonder ingrijpende beleidswijzigingen: het weerstandsvermogen.

2.12a Aanleiding en achtergrond

Net als in de afgelopen jaren is ook in deze jaarrekening het risicoprofiel bekeken. Daarvoor geldt als basis de [Kadernota Risicomanagement 2022](#) (raadsbesluit 12 oktober 2022). In de kadernota wordt onderscheid gemaakt in drie risicogroepen.

Begrip	Toelichting
Operationele risico's	Interne risico's die te beheersen zijn en die in principe vermijdbaar of te voorkomen zijn. Voorbeelden zijn continuïteitsrisico's in routinematige operationele processen, bijvoorbeeld door tekort schietende interne beheersing, onvoldoende capaciteit of deskundigheid en onethisch handelen van medewerkers of managers. Deze risico's worden proactief aangepakt door het (regelmatig) checken van processen en regels rondom gedrag en besluitvorming.
Strategische risico's	Gerelateerd aan de beleidsstrategie en daarmee vrijwillig geaccepteerde risico's zoals bij besluitvorming rond een risicovol project of programma. Risico's en rendement worden hierbij afgewogen. Bij deze risico's dient de kans van optreden dan wel de mogelijke impact te worden verkleind. Hierdoor kunnen weer nieuwe risico's worden genomen. Bij deze risico's dient een terugkerende dialoog tussen ambtelijk en bestuurlijk betrokkenen te worden georganiseerd. In onderstaande risicoanalyse gaat het om lening WTC/Stadion en de grondexploitaties.
Externe risico's	Niet beïnvloedbare, van buiten de organisatie komende risico's. Denk hierbij aan natuurrampen, macro-economische-, politieke- en demografische omstandigheden. Maar ook de 'Zwarte Zwanen', totaal onverwachte, niet voorzienbare gebeurtenissen met een hoge impact. Deze risico's moeten voor zover mogelijk geïnventariseerd worden en ook hier dient dialoog over plaats te vinden. De beheersing op externe risico's moet vooral gericht worden op het opvangen/verzachten van de impact van de gebeurtenis.

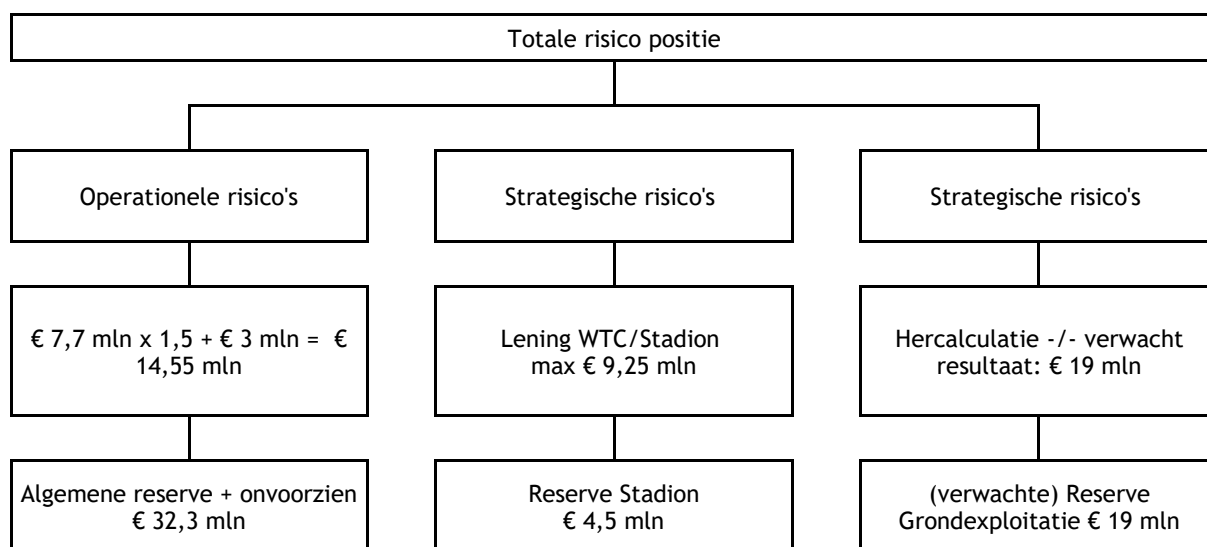
Net als in de vorige jaarstukken is bij deze risicoanalyse teruggekeken naar de geïnventariseerde risico's zoals opgenomen in de begroting 2025. Daarbij is beoordeeld in welke mate deze risico's zich hebben voorgedaan in 2024 en hoeverre sprake is van doorlopende restrisico's. Hierbij zijn de risico's ook geactualiseerd en indien nodig ook opnieuw gekwantificeerd voor de nieuwe risicosimulatie. Hierbij wordt rekening gehouden met een 90% zekerheid.

2.12b Resultaten risicoanalyse

Ten opzichte van de risicoanalyse van de begroting 2025 heeft één risico zich voorgedaan. Het is duidelijk geworden dat het risico dat de daadwerkelijke kosten voor jeugdzorg in 2025 hoger zijn dan begroot. Ondanks dat duidelijk is dat de kosten in 2025 daadwerkelijk hoger zijn dan de budgetten, is de kans dat het risico zich voordoet op 75% gesteld. Dat houdt verband met het feit dat VNG en het Rijk op dit moment in onderhandeling zijn over de compensatie voor de gestegen kosten. De verwachting is dat deze onderhandelingen een bijstelling van de budgetten tot gevolg zullen hebben, zodat het netto effect voor de financiële positie van de gemeente lager is.

In het volgende figuur staan de risicogebieden en de bijbehorende weerstandscapaciteit weergegeven alsmede de bedragen die uit de risicosimulatie zijn gerold.

Figuur 5 Risicogebieden en bijbehorende weerstandscapaciteit

Operationele risico's

De actuele positie m.b.t. de operationele risico's is ten opzichte van de begroting 2025 gestegen naar € 7,7 mln. Na vermenigvuldiging met de zekerheidsfactor van 1,5 is dit € 11,55 mln. Hierbij komt de aanvullende afdekking van € 3 mln voor de lening Cambuur. Er zijn 4 risico's in de risicosimulatie verwerkt en dat is gelijk aan de begroting 2025.

Strategische risico's

Voor de bouw van het voetbalgerelateerde deel van het stadion heeft de gemeente een lening verstrekt van € 14 mln. Het maximale risico (bedrag van openstaande lening) bedraagt gedurende de eerste 10 jaar € 9,25 mln bestaande uit € 14 mln minus de garantstelling van Van Wijnen van € 4,75 mln. Na de eerste tien jaar van de lening vervalt de garantstelling van Van Wijnen.

Tegenover dit risico zijn een aantal zekerheden overeengekomen:

- Instelling reserve van € 4,5 mln.
- Het hypotheekrecht en de garantstelling van Van Wijnen.

Daarnaast zullen de huurinkomsten die van Cambuur worden ontvangen rechtstreeks ingezet worden voor de rente- en aflossing. De komende jaren is het maximale risico € 9,25 mln. Uitgaande van een risicoprofiel van 50% is in de reserve voldoende weerstandsvermogen aanwezig.

In aanvulling op de lening van € 14 mln, heeft Cambuur de gemeente verzocht om nog een lening te verstrekken van € 6 mln. Dit is op 23 april 2024 door het college conform besloten. Conform de risico-inschatting van de eerste lening is ook bij deze lening uitgegaan van een risico-profiel van 50%. Om die reden wordt een bedrag van € 3 mln meegenomen in het benodigde weerstandsvermogen. De risico's met betrekking tot de leningen aan Cambuur hebben zich niet voorgedaan.

In de volgende tabellen staan de operationele- en strategische risico's die zijn geïnventariseerd en zijn ingevoerd in de risicosimulatie NARIS via Monte Carlo.

Tabel 80 Overzicht operationele risico's

Nr.	Gebeurtenis	Begroting 2025		Effect jaarstukken 2024	Actualisatie 2024		Invloed	Maatregel
		Kans	Max €		Kans	Max €		
1 (1)	Tekort door toename van jeugdigen met een (complexe) zorgvraag en hogere intensiteit van zorg.	75%	€ 7.200.000	De kostenstijging van de afgelopen jaren wordt veroorzaakt doordat meer jeugdigen zorg ontvangen en de intensiteit van de zorg toeneemt. Daarnaast ligt de Rijksbijdrage niet in lijn met de kostenontwikkeling. Deze kostenontwikkeling heeft geleid tot het project "beheersing kosten jeugdzorg" met een pakket aan maatregelen om de kosten te beperken. Een deel van de kostenstijging is tot 2025 incidenteel gedekt. Ook gaan de maatregelen de kostenstijging niet in één keer terugdringen omdat de gemeente slechts beperkte invloed heeft op beheersing van deze (kosten)ontwikkeling. Inmiddels is duidelijk dat de kosten voor 2025 daadwerkelijk hoger zullen zijn dan de beschikbare budgetten. Bij de actualisatie van dit risico is het bedrag bijgesteld naar het verwachte tekort voor € 9.200.000. Ondanks dat dit risico zich voordoet, is de kans gesteld op 75%. Dit houdt verband met het feit dat de VNG en het Rijk op dit moment in gesprek zijn om de baten die gemeenten ontvangen via het gemeentefonds te verhogen. Daardoor kan nog niet met zekerheid worden gesteld wat het financiële effect is voor de begroting 2025 en verder.	75%	€ 7.200.000	68,23%	In 2024 is een pakket aan maatregelen vastgesteld om de kosten te verlagen waarbij een hek om de jeugdzorg wordt gezet, afgeschaald wordt naar het voorliggende veld, het toezicht op de toegang wordt geïntensiveerd en de relatie met de aanbieders verandert. Het pakket aan maatregelen met een minimale en maximale opbrengst.
2 (2)	Garantstelling	7,50%	€ 19.443.476	De gemeente heeft voornamelijk in het kader van economisch beleid een aantal garantstellingen verstrekt aan privaatrechtelijke rechtspersonen. Indien	8%	€ 15.678.180	14,74%	

Nr.	Gebeurtenis	Begroting 2025		Effect jaarstukken 2024	Actualisatie 2024		Invloed	Maatregel
		Kans	Max €		Kans	Max €		
				deze partijen niet aan de verplichtingen voldoen, dan moet de gemeente die overnemen. Ten opzichte van de begroting 2025 is het risicoprofiel iets verlaagd.				
3 (3)	Continuïteit van jeugdzorg	50%	€ 2.000.000	De financiële positie van de grote jeugdhulpaanbieders ligt onder druk. Meestal gaat het om systeemaanbieders die te kampen hebben met hogere kosten dan relatief kleine aanbieders terwijl tegen dezelfde tarieven worden gedeclareerd op basis van reële tarieven volgens de AmVB. De marges zijn klein waardoor zorgaanbieders de noodklok luiden. Onderzoeken van o.a. Berenschot en de Jeugdautoriteit bevestigen het beeld en geven inzichten in de tekorten van de jeugdzorg aanbieders. Van één regionale jeugdhulpaanbieder is de financiële situatie niet rooskleurig. Voor het continueren van zorg in het geval dat zorg moet worden overgedragen aan een andere zorgaanbieders worden de kosten geschat op 2 keer de regionale maandomzet van deze zorg aanbieder. De regionale kosten worden geschat op plm. € 8 mln. Het aandeel van Leeuwarden bedraagt 25%.	60%	€ 2.000.000	12,51%	De zorgaanbieder werkt aan een continuïteitsplan om de financiële positie te verbeteren en kosten en baten met elkaar in evenwicht te brengen. De zorgaanbieders, de Jeugdautoriteit en gemeente Leeuwarden monitoren maandelijks de voortgang en ontwikkeling van de maatregel uit het continuïteitsplan.
4 (4)	Leningen	7,50%	€ 4.820.784	De gemeente heeft meerdere leningen verstrekt aan privaatrechtelijke rechtspersonen. Indien deze partijen niet aan de verplichtingen voldoen, dan bestaat de kans dat de betreffende leningen afgewaardeerd moeten worden. Het	8%	€ 4.820.784	4,53%	Het risico ontstaat zodra een privaatrechtelijke rechtspersoon niet meer kan bijsturen en dientengevolge ook niet meer aan de verplichtingen tegenover de

Nr.	Gebeurtenis	Begroting 2025		Effect jaarstukken 2024	Actualisatie 2024		Invloed	Maatregel
		Kans	Max €		Kans	Max €		
				gepresenteerde bedrag is het totaalbedrag van de afzonderlijke leningen. Ten opzichte van de begroting 2025 is het risicoprofiel iets gelijk.				gemeente kan voldoen. Bij tijdig bericht kan de gemeente over het algemeen nog meesturen en nader onheil voorkomen. Als tegenmaatregel bezoeken accounthouders nu frequenter de rechtspersonen aan wie de lening is verstrekt met als doel de meest actuele informatie te krijgen.

De uitkomst van bovengenoemde risicosimulatie voor operationele risico's bedraagt € 7,7 mln. Deze actuele risico inschatting laat ten opzichte van de weerstandsparagraaf bij de begroting 2025 een toename zien van € 0,1 mln. Dit wordt met name veroorzaakt door het verhogen van het risico met betrekking tot de tekoren op jeugdzorg.

Hercalculatie 1-1-2025

In het kader van de jaarrekening 2024 zijn alle grondexploitaties, waaronder Middelsee/De Zuidlanden, geactualiseerd met als peildatum 1-1-2025. Voor deze grondexploitaties is een risicoanalyse uitgevoerd. Ten aanzien van de projectspecifieke risico's en de overige algemene risico's zal in totaal ca. € 19 mln aan risico's moeten worden afgedekt. Ten opzichte van de paragraaf 2.12 Weerstandsvermogen en risicobeheersing begroting 2025 is het risico gedaald van € 22,8 mln naar € 19 mln. Het risicoprofiel is met € 3,8 mln afgenomen omdat een deel van de risico's in werking is getreden en in de betreffende grondexploitaties zijn verwerkt, waardoor deze risico's lager worden ingeschat. Dit geldt met name voor Middelsee waar de belangrijkste risico's aan de kostenkant zoals extra kosten grondwerk en prijsstijgingen na aanbesteding deels in werking zijn getreden en in het resultaat zijn verwerkt. Dit heeft er met name toe geleid dat de NCW van de grex Middelsee/De Zuidlanden gedaald is van € 0,1 mln voordelig per 1-1-2024 naar € 5,2 nadelig per 1-1-2025.

2.12d Financiële kengetallen

Gemeenten zijn verplicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheer een set financiële kengetallen op te nemen (BBV artikel 11, tweede lid, onder d). Doel is inzicht te geven in de ontwikkeling van de schuldpositie van de gemeente Leeuwarden. De volgens het BBV verplichte balans (zie hoofdstuk 3.3) is de basis voor de kengetallen m.b.t. de schuldpositie. In bijlage E is de berekening van de kengetallen opgenomen. Het betreft de volgende kengetallen:

Tabel 8124 Schematische toelichting op de kengetallen

kengetal:	duidt op:	relevantie:
Netto Schuldquote	- Beslag van de rentelasten op de exploitatie. - Risico van onhoudbare schuld.	De schuldquote is het kengetal waarmee de ontwikkeling van de schuldpositie wordt gevolgd en het beslag van de rentelasten op de exploitatie. Indien nodig kan op basis hiervan worden bijgestuurd.
Solvabiliteit	Vermogen om aan de langlopende verplichtingen te voldoen.	Voor het financieel beleid is de ontwikkeling van het Eigen Vermogen relevant in relatie tot de risico's die gemeente loopt (het kunnen opvangen daarvan) en de egalisatiefunctie van de Algemene Reserve.
Grondexploitatie	Omvang van de grondexploitatie van de gemeente.	De boekwaarde van de gronden is van belang, omdat deze waarde in de toekomst moet worden terugverdeind bij verkoop.
Structurele exploitatieruimte	Mate waarin structurele lasten gedekt worden door structurele baten.	Het financieel beleid van de gemeente Leeuwarden is er op gericht om een structureel sluitende meerjarenraming te realiseren. Dit betekent dat dit kengetal in ieder geval het laatste jaar van de meerjarenraming 0 of hoger moet zijn. Relevant daarom voor de meerjarenraming.
Belastingcapaciteit	Verschil tussen de gemiddelde lokale lasten en het landelijk gemiddelde.	Met name relevant voor de politieke afweging over de hoogte van de lokale lasten.

De financiële kengetallen

Het onderstaande overzicht laat de ontwikkeling van de financiële kengetallen zien.

Tabel 82 Financiële kengetallen

in %

	Rekening 31-12-2023	Prognose 31-12-2024	Realisatie 31-12-2024
1a Netto schuldquote	65,1	74,2	59,0
1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen	64,3	73,2	58,3
2 Solvabiliteit	16,9	14,4	18,9
3 Grondexploitatie	26,5	26,2	24,4
4 Structurele exploitatieruimte	1,99	1,71	1,96
5 Belastingcapaciteit	79,4	84,0	78,0

De *netto schuldquote* is in 2024 beter (lager) dan werd voorzien in de begroting. De ontwikkeling van de schuld(quote) is in belangrijke mate het resultaat van investeringsbeslissingen waarbij andere overwegingen dan de ontwikkeling van de schuld een hoofdrol spelen. Het sturen op de omvang van de baten met als doel het realiseren van een bepaalde schuldquote vindt dan ook niet plaats: de omvang van de baten wordt, voor zover daar invloed op uitgeoefend kan worden, bepaald binnen de kaders van het begrotingsbeleid. De daling van de quote ten opzichte van de begroting komt o.a. doordat minder geleend is dan begroot.

Hoewel de *Solvabiliteit* geen rol van betekenis speelt in het te voeren financieel beleid, doet een component van de solvabiliteit dat wel degelijk: de ontwikkeling van het eigen vermogen en dan met name de Algemene Reserve wordt door het periodiek vaststellen van de financiële positie voor de begroting nauwlettend bewaakt. Als de stand van de Algemene Reserve onder een bepaalde omvang dreigt te zakken, worden maatregelen getroffen om dat te voorkomen. Noodzaak daartoe wordt niet op basis van de solvabiliteit bepaald maar op basis van de stand van de Algemene Reserve en de prognose van het verloop daarvan. De laatste doorrekening van de financiële positie geeft geen aanleiding tot het nemen van maatregelen.

Wat voor het kengetal solvabiliteit geldt, geldt feitelijk ook voor het kengetal *Grondexploitatie*. Het kengetal wordt niet gebruikt bij het te voeren grondbeleid, maar uiteraard worden de grondexploitaties wel strak gestuurd. Het kengetal speelt daarbij geen rol. Het kengetal grondexploitaties geeft weer hoe de boekwaarde van de grondexploitaties zich verhoudt tot de totale baten van de gemeenten. Deze verhouding daalde licht in 2024 naar 24,4%. Dit is met name het gevolg van een stijging van de gemeentelijke exploitatiebaten (2024: € 758 mln, 2023: € 695 mln).

Van het kengetal *Structurele exploitatieruimte* is vooral het teken (+ of -) van belang. Een positieve structurele exploitatieruimte geeft aan dat de structurele inkomsten hoger zijn dan de uitgaven. Evenals in 2023 is er ook in 2024 sprake van een beperkte structurele exploitatieruimte.

Het kengetal *Belastingcapaciteit* geeft de verhouding weer tussen de totale woonlasten in Leeuwarden (bij een gemiddelde WOZ-waarde) en het landelijke gemiddelde. Hieruit blijkt dat de lastendruk in Leeuwarden beneden het landelijk gemiddelde ligt. We zien dat in 2024 de relatieve lastendruk weer iets is gedaald ten opzichte van 2023 en eerdere jaren.

2.13 Onderhoud kapitaalgoederen

Om inzicht te bieden in de onderhoudsopgave van de gemeente wordt in onderstaande tabel de omvang van het te onderhouden areaal en de bijbehorende financiële middelen weergegeven.

Tabel 83 Omvang van het te onderhouden areaal en bijbehorende financiële middelen

	Begroting 2024 na wijziging	Jaarrekening 2024	Resultaat 2024
<u>Onderhoud wegen</u>	14.985	14.959	26
Onderhoud van ca. 803 ha verharding			
<u>Riolering</u>	10.078	9.871	207
Onderhoud van ca. 745 km riool			
Onderhoud van ca. 17.800 inspectieputten			
Schoonmaken van ca. 56.600 straatkolken			
Reinigen van ca. 100 km riool			
Vervangen en relinen van ca. 1,5 km riool			
<u>Kunstwerken</u>	5.180	4.942	238
36 beweegbare bruggen			
39 aanlegvoorzieningen/boothellingen			
27 duikers			
35 onderdoorgangen en tunnels			
235 steigers en vlonders			
8 stuwen			
82 trappen			
451 vaste bruggen			
10 viaducten			
<u>Water</u>	2.746	2.751	-5
14,2 km walmuren			
37,7km zware walbeschoeiing			
58,85 km lichte walbeschoeiing			
1.830 ha wateroppervlak (meren, kanalen en vaarten)			
534 km (berm)sloot			
<u>Groen</u>	14.566	14.782	-216
Groene Ster (ca. 400 ha), Froskepôle (ca. 13 ha), Lwd.			
Bos (ca. 110 ha), Hempenser Bos (110 ha),			
Diverse locaties bos Leeuwarden Zuid (ca. 5 ha)			
Gras ca. 500 ha			
Gazons ca. 262 ha			
Beplanting ca. 175 ha			
Bomen ca. 62.466			
<u>Reiniging verhardingen</u>	3.183	3.047	136
Schoonhouden wegen en pleinen			
Onkruidbestrijding op ca. 258 ha			
<u>Zwerfvuilbestrijding</u>	326	330	-4
Zwerfvuilbestrijding op 356 ha			
Totaal	51.064	50.682	382

De belangrijkste kapitaalgoederen in de openbare ruimte (zoals wegen, riolering, groen) zijn als objecten opgenomen in een beheerpakket. Per object is veel data beschikbaar, bijvoorbeeld over de onderhoudstoestand, jaar van aanleg etc. Met behulp van dit beheerpakket stellen we jaarlijks een Meerjaren Onderhouds Planning (MJOP) op. Bij de planning van werkzaamheden (vaak projectlocaties) wordt gekeken of deze kunnen samenvallen met nabijgelegen (gebieds)ontwikkelingen, herinrichtingsplannen of andere geplande maatregelen en opgaven.

We werken conform nota Beheer en onderhoud openbare ruimte. In deze nota staan de huidige kaders en werkwijzen voor de verschillende assets beschreven. Ook ontwikkelingen zoals de beheerstrategie, de geleidelijke omvorming naar risicogestuurd beheer en de effecten van duurzaamheidseisen ten aanzien van het beheer zijn opgenomen in die nota.

Om de kapitaalgoederen te kunnen onderhouden, zijn er financiële voorzieningen voor verhardingen, civiele kunstwerken, waterwegen/baggeren en rioleringen. De vigerende beheerplannen (2023-2026) vormen de onderbouwing voor deze voorzieningen. Door op deze manier te werken, voldoen we aan de BBV-regels. We sturen op het realiseren van de vastgestelde kwaliteitsniveaus en veelal op basis van risicogestuurd beheer (in essentie sturen we daarbij op de vragen: voldoet het object nog en welke risico's zijn er als het beheer en onderhoud wordt uitgesteld?).

In 2024 zijn er twee schouwrondes gedaan om het verzorgingsniveau in beeld te brengen. We constateren dat gemiddeld alle onderdelen op het afgesproken verzorgingsniveau scoorden. Er zijn uitschieters in zowel positieve als negatieve zin. In de binnenstad, parken en stationsgebied geldt niveau hoog, maar scoren we op verschillende plekken voor zwerfafval en onkruid op niveau basis. Er zijn ook diverse plekken waar het basisniveau geldt en toch een hoog niveau wordt gescoord. We sturen hierop bij via onder andere het uitvoeringsplan zwerfafval (zie programma Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing). Een schouw is een momentopname. Zaken zoals weersomstandigheden kunnen bepalend zijn in het gebruik van de openbare ruimte én bijvoorbeeld de groeiomstandigheden, waardoor scores soms lager of hoger uitvallen. We gaan momenteel na hoe we naast onze eigen schouw ook andere indicatoren (bewonerstevredenheid, meldingen) een plek kunnen geven in het monitoren van het geleverde kwaliteitsniveau.

2.13b Wegen

Op basis van de inspectiecyclus is begin 2024 de Meerjaren Onderhouds Planning (MJOP) voor de wegen bijgesteld en aangevuld. Met deze terugkerende planning wordt de onderhoudsbehoefte bepaald en de financiële voorziening onderbouwd. Het lukt ons om het kwaliteitsniveau van de verhardingen voor de gehele stad op gemiddeld 'basis' te onderhouden. Dit betekent dat we in enkele jaren een flinke verbetering hebben gerealiseerd en dat de daartoe ter beschikking gestelde middelen ook daadwerkelijk het verschil hebben gemaakt.

Bij een aantal fietspaden is de tegelverharding omgevormd naar beton of asfalt. Dit resulteert erin dat de onderhoudskosten op lange termijn afnemen. Bovendien neemt het fietscomfort toe. Er zijn in 2024 grootschalige onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd of voorbereid op onder andere de volgende locaties: de Dekemawei, Weidumerdyk, Leechlan, Timorstraat. Ook zijn de fiets- en voetpaden langs het westelijk deel van de Aldlansdyk en langs de Groningerstraatweg aangepakt. Daarnaast is op tal van locaties in het kader van het zogenaamde midschalig elementen onderhoud herstraatwerk uitgevoerd. Tevens vonden kleinschaligere onderhouds- en herstelwerkzaamheden aan asfalt- en klinkerwegen en trottoirs plaats.

2.13b Riolering

De rioleringswerkzaamheden (vervanging en verbetering) zijn uitgevoerd op basis van het Programma Water en Riolering. Dit PWR 2023-2027 geeft invulling aan de gemeentelijke zorgplicht voor stedelijk afval-, hemel- en grondwater en is de basis voor het treffen van klimaatadaptieve maatregelen. In 2024 hebben we onze risicogestuurde werkwijze gecontinueerd. Daarnaast zijn de werkzaamheden zoveel mogelijk afgestemd op andere opgaven. Dit betekent dat een aantal van onze geplande projecten in de planning is verschoven. Met name de opgaven (vervanging en uitbreiding) van de nutsbedrijven leiden steeds vaker tot her-prioritering. Dit betekende in 2024 het volgende voor onze planning:

- vervangen riolering en aanleg regenwaterriool Vogelbuurt Stiens, gaat naar verwachting plaatsvinden na vervangen kabels en leidingen medio 2025;
- vervangen riolering en aanleg regenwaterriool Insulindestraat Leeuwarden (i.c.m. woningenbouwontwikkeling Cambuurstadion) wordt uitgesteld naar 2029;
- vervangen riolering Kerkbuurt Wergea, is in voorbereiding;
- vervangen riolering Cambuurstraat Leeuwarden is uitgevoerd.

Voor het onderdeel klimaatadaptatie wordt verwezen naar paragraaf 2.6 Volhoudbaar.

2.13c Water

Ook in 2024 zijn reguliere hekkelwerkzaamheden aan de watergangen en vijvers uitgevoerd. Jaarlijks betreft dit circa 545 km watergang en circa 40 ha vijver. Vanwege de PFAS-problematiek en de hoge meerkosten zijn er in 2024 geen hekkelwerkzaamheden uitgevoerd in het Leeuwarder Bos. In het gebied tussen Bilgaard en Jelsum hebben we bewust alleen de sloten gehekkeld met een belangrijke watervoerende functie en die goed bereikbaar zijn met een vrachtauto. Dit was noodzakelijk omdat het plantmateriaal direct moest worden afgevoerd naar een erkende verwerker en niet op de kant mocht worden gelegd.

In 2024 is de vijver langs de Canadezenlaan (Vrijheidswijk) en een deel van de haven in Grou gebaggerd. Daarnaast is de Trompsloot bij Lekkum gebaggerd. Tevens is er een start gemaakt met het wegwerken van het achterstallig onderhoud voor de overdracht naar het Wetterskip. Deze werkzaamheden worden begin 2025 afgerond.

2.13d Bruggen, viaducten, tunnels en oevervoorzieningen

Aan diverse bruggen is onderhoud gepleegd, zoals het vervangen van dekken, leuning en voegovergangen en het uitvoeren van schilderwerk. Op basis van inspecties is de vervangingsopgave voor de komende jaren bepaald. Dit komt boven op de benodigde middelen voor het onderhoud. Voor de acties voor het inzichtelijk maken van de vervangingsopgave voor de langere termijn wordt verwezen naar het programma Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing.

De inspectierondes van 'civieltechnische kunstwerken' hebben tot het inzicht geleid dat nader onderzoek naar tekortkomingen nodig is om gerichte onderhoudsmaatregelen te kunnen bepalen en uitvoeren. In 2024 is er naast de civiele kunstwerken ook een Meerjaren Onderhouds Planning (MJOP) op basis van NEN-inspectie opgesteld voor de walkeringen.

Het project centralisering van brugbediening wordt in samenwerking met de Provincie Fryslân uitgevoerd. Een omvangrijk project hierbij is de renovatie van de Hermesbrug, hiervoor is een bouwteam ingesteld en er is gestart met de engineering. Het ontwerp en bestek van de vervanging van de Oxenabrids (in combinatie met de centrale brugbediening) is afgerond. De aanbesteding zal begin 2025 plaatsvinden.

Daarnaast is de brug nabij Snakkerburen vervangen en zijn er bij diverse kunstwerken conserverings- en herstelmaatregelen uitgevoerd.

Voor de walkeringen is in 2024 groot onderhoud/vervanging gepleegd aan de damwand langs het Alddiel(Camminghaburen), De Hillebuorren in Wergea en langs de Dokkumer Ee.

2.13f Groen

Groenbeheer

In 2024 is conform het groenbeleidsplan het groenbeheer uitgevoerd. Voor het onderdeel bestrijding van invasieve soorten wordt verwezen naar het programma Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing.

In veel wijken is verouderd openbaar groen stevig aangepakt zodat het weer beter oogt én we het groen efficiënter kunnen beheren. Waar mogelijk is overgestapt van intensief naar extensief beheer om bij te dragen aan de verhoging van de biodiversiteit. Dit betekent dat minder frequent wordt gemaaid en er naast gras ook meer ruimte is voor bloemen. Op de online maaikaart kunnen bewoners het maairegime in hun eigen omgeving zien.

We continueren de aanpak van de verhoging van de biodiversiteit door het beheer. Daarvoor is het beleidskader biodiversiteit en aansluitend het bijbehorende uitvoeringsprogramma vastgesteld. Ook is het uitvoeringsprogramma vergroening opgesteld. Hiermee wordt hernieuwd invulling gegeven aan de gemeentelijke groenambities.

Bomenbeheer

Op basis van boomveiligheidsinspecties is de actuele toestand goed in beeld. Voor een deel is er sprake van bomen met een slechte conditie (veelal veroorzaakt door een slechte groeiplaats) en voor een deel is sprake van oprukkende boomziektes (grotendeels essentaksterfte). De eerdere inzichten lieten zien dat er in de komende 10 jaar totaal circa 5.640 slechte bomen vervangen moeten worden en circa 900 essen. Deze vervanging van bomen, waar mogelijk gecombineerd met meer vergroening is in 2024 vervolgd. Ook zijn er op diverse locaties nieuwe bomen geplant, waaronder 91 stuks in Leeuwarden Oost. De mogelijkheden voor het verbeteren van de conditie van bomen zijn in kaart gebracht zodat we die werkzaamheden vanaf 2025 kunnen inplannen.

2.13g Vastgoedbeheer

Gebouwen

Het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) van Cluster Vastgoed is leidend voor de onderhoudswerkzaamheden aan de gemeentelijke gebouwen. In 2024 is onderhoud uitgevoerd aan diverse gebouwen conform dit MJOP. Zo is bijvoorbeeld de dakbedekking van Wijkcentrum Nijlân vervangen, is de kiosk in de Groene Ster verbouwd, zijn de klokken van de Oldehove gerenoveerd, is een deel van de verlichting vervangen in De Harmonie en zijn diverse monumenten geschilderd. Het doel van het onderhoud is om de gebouwen in zijn geheel op conditiescore 3 te houden van de NEN2767 zoals afgesproken in de nota vastgoed (2020). Het MJOP wordt met eigen gecertificeerde medewerkers opgesteld en verwerkt in het onderhoudsprogramma Planon. Om te weten of we operationeel en financieel nog steeds goed in control zijn is in 2024 een extern bureau ingehuurd om een steekproef te doen van de accuraatheid van het MJOP. Geconcludeerd is dat de te onderhouden elementen goed in Planon zijn verwerkt. De financiële vertaling daarvan wordt op dit moment nog nader geanalyseerd.

Gymlokalen

De meerjaren onderhoudsplanning (MJOP) voor de gymzalen is middels het beheerssysteem (Planon) in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat de huidige voorziening meerjarig voldoende is.

2.14 Financiering

2.14a Inleiding

In de door de Raad vastgestelde financiële verordening 2023 van Gemeente Leeuwarden liggen algemene uitgangspunten vast om uitvoering te geven aan het financieringsbeleid van de gemeente.

2.14b Uitgangspunten renteontwikkeling in de begroting

In de begroting 2024 werd rekening gehouden met een stabiel renteniveau, met eventueel een lichte stijging van het rentetarief. In werkelijkheid waren de tarieven hoger dan begroot. De gemiddelde rente op de langlopende schuld is van 2,21% naar 2,25% gestegen. Er is in 2024 één kasgeldlening aangetrokken.

2.14c Financiering en omslagrente

De omslagrente voor de grondexploitaties kent zijn eigen verplichte systematiek. In 2024 is voor de grondexploitaties gerekend met 1,97% en voor de resterende investeringen met 1,00%. Zodra de afwijking tussen de gehanteerde omslagrente en de werkelijke rentelast groter wordt dan 0,5% dient de gehanteerde omslagrente aangepast te worden. Onderstaande tabel geeft inzicht tussen de rentekosten en rentedekking binnen de jaarrekening 2024.

Tabel 254 Treasury resultaat 2024

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	8.909
b.	De externe rentebaten (idem)	-760
	Saldo rentelasten en rentebaten	8.149
c1.	De rente die aan de grondexploitaties moet worden doorberekend	-3.673
c2.	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-193
c3.	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	229
	Aan taakvelden toe te rekenen rente	-3.637
d1.	Rente over eigen vermogen	-
d2.	Rente over voorzieningen	-
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	4.512
e.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	4.671
f.	Renteresultaat op het taakveld Treasury	-159

Doordat er een verschil is tussen het gehanteerde omslagpercentage en het werkelijke percentage (toegestaan binnen een bandbreedte van -0,5% en 0,5%) ontstaat een renteresultaat.

Het gepresenteerde renteresultaat van € 159.000 betekent dat de gehanteerde omslagrente van 1,00% nagenoeg gelijk is aan het werkelijke percentage (0,97%). Het verschil bevindt zich binnen de gestelde bandbreedte, wat betekent dat een reëel rentepercentage wordt toegerekend aan de activa.

2.14d Renterisicobeheer

De gemiddelde netto vlottende schuld per kalenderkwartaal wordt getoetst aan de kasgeldlimiet. Het begrotingstotaal aan lasten conform de primitieve begroting 2024, exclusief het structureel begrotingsresultaat van € 9,2 mln, is € 644,0 mln. De toegestane kasgeldlimiet is 8,5% van dit bedrag ofwel € 54,7 mln. Uit onderstaande tabel blijkt dat de vlottende schuld in 2024 binnen de door de wet FIDO vastgestelde kasgeldlimiet is gebleven.

Tabel 8526 Kasgeldlimiet (wet Fido)

Bedragen x € 1.000

rapportage wet Fido	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
gemiddelde per kwartaal	-4.981	14.366	-32.116	-23.201
kasgeldlimiet wet Fido 8,5% van € 644,0 mln.	-54.742	-54.742	-54.742	-54.742
ruimte onder de kasgeldlimiet	49.762	69.108	22.626	31.541

De hoogte van de jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen van opgenomen leningen wordt getoetst aan de renterisiconorm. In de wet FIDO is het renterisico bepaald op 20% van het begrotingsvolume. In de financiële verordening hanteert onze gemeente een percentage van 10%. Uit onderstaande tabel blijkt dat we in 2024 binnen de renterisiconorm zijn gebleven. Ook de komende jaren verwachten we onder deze norm te blijven.

Tabel 276 Rente risiconorm en renterisico's vaste schuld

Bedragen x € 1 mln

	2024	2025	2026
1 Renteherziening	0,8	0,0	0,0
2 Aflossing	54,9	41,9	39,9
3 Rente risico (1+2)	55,7	41,9	39,9
4 Rente risiconorm	64,4	64,4	64,4
5 Ruimte onder risiconorm (4-3)	8,7	12,5	14,5
<i>Berekening rente risiconorm</i>			
Het normpercentage	10%		
Begrotingstotaal 2024	644,0		
Rente risiconorm	64,4		

Conform de financiële verordening wordt er geen gebruik gemaakt van financiële derivaten. Het toegestane gebruik hiervan is door de Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) overigens al beperkt tot het afdekken van financiële risico's.

2.14e Kredietrisico op verstrekte geldleningen

Van de uitgezette gelden kan het volgende overzicht worden gegeven.

Tabel 287 Verstrekte geldleningen

Bedragen x € 1 mln

Risicogroep	Met/zonder (hypothecaire) zekerheid	Restant- vordering 31-12-2023	Restant- vordering 31-12-2024
Woningcorporaties met garanties WSW	Zonder	0,1	0,1
Leningen uit hoofde van leenbijstand en bijzondere bijstand	Zonder	2,1	1,9
Leningen uit hoofde van krediethypotheek bijstand	Met	0,8	0,8
Leningen aan deelnemingen en verbonden partijen	Zonder	5,0	4,8
Overige toegestane instellingen (volgens de Wet FIDO)	Zonder	26,9	33,5
Totale nominale restantvordering		35,0	41,2
Voorziening		-0,6	-0,6
Boekwaarde verstrekte geldleningen		35,6	41,8

Voor verstrekte leningen geldt dat er per soort verstrekte lening een risicoprofiel wordt opgesteld. Afhankelijk van de zekerheden, zoals een hypothecaire zekerheid, wordt een eventuele voorziening getroffen. In de paragraaf 2.12 Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt verder ingegaan op de risico's als ook in de paragraaf 2.17 Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden.

2.14f Financieringsstrategie

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten wordt uitgegaan van integrale financiering. Steeds wordt gekeken naar de totale financieringsbehoefte. In 2024 is ervoor gekozen om de financieringsbehoefte voor dit jaar af te dekken met een één langlopende lening. Daarnaast is een lening van de BNG overgenomen waar de gemeente garant voor stond. Er is in totaal voor € 6,7 mln. aan langlopende leningen aangetrokken.

Tabel 298 Overzicht leningen en aflossingen

Omschrijving	Bedrag x € 1 mln	Gemiddeld rente %	Invloed op gemiddelde rente
Stand op 31 december 2023	378,3	2,21%	
Nieuwe leningen	6,7	3,16%	0,02%
Reguliere aflossingen	54,9	2,14%	0,02%
Vervroegde aflossingen	0	0,00%	0,00%
Renteaanpassing (oud percentage)	0	0,00%	0,00%
Renteaanpassing (nieuw percentage)	0	0,00%	0,00%
Stand per 31 december 2024	330,1	2,25%	0,04%

2.14g Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals provincies, gemeenten en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn vanaf 2013 dit bij het ministerie van Financiën te doen.

Tabel 309 Schatkistbankieren

	kwartaal 1	kwartaal 2	kwartaal 3	kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	0	11	0	0
Drempelbedrag	10.288	10.288	10.288	10.288
Ruimte (+) overschrijding (-)	10.288	10.277	10.288	10.288

2.14h Betalingsgedrag

In 2024 werd 93% van de facturen door de gemeente Leeuwarden tijdig betaald binnen 30 dagen, 71% werd binnen 14 dagen betaald. In 2023 werd 91% binnen 30 dagen en 69% binnen 14 dagen betaald.

2.14i Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat borg voor diverse leningen. Voor een overzicht van de gewaarborgde geldleningen, wordt verwezen naar Bijlage C. Gewaarborgde geldleningen en garanties.

2.15 Bedrijfsvoering

2.15a Inleiding

De medewerkers die werkzaam zijn in de bedrijfsvoering ondersteunen en adviseren op het gebied van mens en organisatie, ICT en informatievoorziening, financiële administratie, planning & control, marketing en communicatie, huisvesting & faciliteiten en juridische zaken.

Het college ziet het als zijn taak om te werken aan de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie zodat deze huidige en toekomstige opgaven het hoofd kan bieden. Dat is ook waarom organisatieontwikkeling als onderdeel van bedrijfsvoering wordt gezien. Een effectieve bedrijfsvoering resulteert in plezierige werkomgeving, verbeterde dienstverlening, kostenbesparingen en een betere algemene werking van de gemeentelijk organisatie.

2.15b Wat wilden we bereiken en wat hebben we daarvoor gedaan?

Het college heeft in 2024 met management en medewerkers verder gewerkt aan de ontwikkeling van onze organisatie. Vertrekpunten zijn de organisatiewaarden Robuust, Lenig én in Verbinding:

- *Robuust*: onze dienstverlening en bedrijfsvoering zijn betrouwbaar, voorspelbaar, professioneel en blijvend in balans bij onverwachte ontwikkelingen;
- *Lenig*: we denken en werken van buiten naar binnen, zijn adaptief, nemen initiatief, tonen lef, kunnen overlaten aan anderen en zijn innovatief;
- *én in verbinding*: met elkaar, met bestuur, met inwoners, met ondernemers en met onze ketenpartners.

Vanuit deze waarden is gewerkt aan de ontwikkeling van onze bedrijfsvoering. Wat we hiermee willen bereiken is een organisatie die in staat is om op adequate wijze te werken aan de realisatie van de doelen uit het coalitieakkoord en kan inspelen op continue en onvoorziene veranderingen.

In het vervolg van deze paragraaf zijn de belangrijkste uitkomsten en prestaties toegelicht. Het tweede deel bestaat uit de personeelsmonitor 2024. Hierin zijn de personele samenstelling, verloop en aanverwante onderwerpen uitgewerkt.

2.15c De belangrijkste prestaties die de bedrijfsvoering hebben verbeterd

Organisatieontwikkeling: concernsturing

Het werken aan en met Concernsturing is een continu proces. Het vraagt permanent aandacht en inzet van management en medewerkers. Werken vanuit Concernsturing betekent het erkennen en omarmen van de noodzaak dat op een toenemend aantal (complexe) vraagstukken meer samenhang en samenwerking nodig is. Dit kan alleen in een organisatie waarin medewerkers ruimte ervaren om samen te werken, te mogen experimenteren, creatief te kunnen zijn en het gevoel van gebaande paden af te mogen wijken. En waar leiderschap dienend is. Vanuit deze context is in 2024 gewerkt aan:

- de invulling van de teamleiderslaag zodat leidinggevendenden voldoende tijd en aandacht hebben voor iedere medewerker en teams een grootte kennen van maximaal 25 medewerkers
- het -onder andere tijdens de tweedaagse voor leidinggevendenden- verder versterken van de onderlinge samenwerkingsrelaties onder alle leidinggevendenden
- een bijeenkomst voor alle medewerkers. Hierin is gevierd dat 'Robuust, Lenig en in verbinding' niet alleen meer een ambitie is maar inmiddels ook een manier van werken. Een manier van werken die versterkt wordt door de tijdens de bijeenkomst geïntroduceerde '5 gedragingen': nieuwsgierigheid, verantwoordelijkheid, hoe kan het wél, aanpassingsvermogen en afspraken nakomen.
- de introductie van het Centraal-Management-Team (CMT). Het CMT-overleg bestaat uit alle sectormanagers en is gezamenlijk (functioneel) verantwoordelijk voor wat speelt binnen de

ambtelijke organisatie. Het CMT stemt af en besluit over inzet van ondersteuning binnen de beschikbare middelen

HR op Koers

Het aantrekken en behouden van talent kwam tot uiting in een tweetal beleidsvoornemens gedurende 2024:

1. Aantrekkelijk werkgever met aantrekkelijke, lokale, arbeidsvoorwaarden;
2. Inclusieve werkgever met aandacht voor Diversiteit en Inclusie.

Ten aanzien van het voornemen Aantrekkelijk werkgeverschap hebben we aandacht besteed aan kaders voor een nieuwe regeling rondom woon-werkverkeer. De interne afstemming over de aanpassingen in de regeling vergoeding woon-werk verkeer kent een lange doorlooptijd.

Ten aanzien van Diversiteit en Inclusie is in 2024 de projectorganisatie verder aangevuld en versterkt met nieuwe medewerkers. Diverse initiatieven zoals: inclusieve vacatureteksten, objectieve werving en gestructureerd interview zijn in 2024 via pilots uitgevoerd. In 2025 zullen de diverse initiatieven worden geëvalueerd en waar wenselijk worden geïmplementeerd in de reguliere bedrijfsvoering.

'Overal samen werken - Oeral gearwurkje'

De eerste etage Carré is vanaf de zomer 2023 tot en met begin 2024 verbouwd. Circulariteit was hierbij een belangrijk speerpunt. De verbouwde etage is in maart 2024 in gebruik genomen. Dankzij het ontwerp, waarbij geen vaste teams op de etage zijn gevestigd, kunnen alle medewerkers gebruik maken van deze circulair verbouwde ruimte.

De circulaire verbouwing is uniek. Ongeveer 85% van wat er op de etage is toegepast is circulair. Vele organisaties en overheden zijn langs geweest om te kijken hoe gemeente Leeuwarden dit heeft opgepakt en uitgevoerd. De circulaire ervaringen van de gemeente en de diverse betrokken partners zijn vervolgens vastgelegd in een boek, zowel in beeld als in tekst.

Informatiebeveiliging, privacy en data-ethiek

In 2024 is een GAP-analyse (nulmeting) op de Informatiebeveiliging uitgevoerd. De GAP-analyse laat zien hoe gemeente Leeuwarden ervoor staat met betrekking tot de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De gemeente scoort in de basis voldoende. Een aantal onderwerpen vraagt op korte termijn aandacht:

- Beheer van bedrijfsmiddelen (aanvaardbaar gebruik van bedrijfsmiddelen);
- Toegangsbeveiliging (toegang tot netwerken en netwerkdiensten);
- Cryptografie (cryptografiebeleid).

Daarnaast is in 2024 een TPM-verklaring (Third Party Memorandum) afgegeven over de SSC-werkplek om aan de samenwerkingspartners aan te tonen aan welke BIO-normen en beveiligingseisen wordt voldaan. Waar er vanuit de jaarlijkse ENSIA-verantwoording over 2023 nog diverse aandachtspunten voor DigiD-koppelingen en Suwinet waren, zijn er over 2024 geen aandachtspunten meer voor de DigiD-koppelingen en Suwinet. Ook is er in 2024 gewerkt aan bewustwording door een phishing-campagne uit te voeren. Verder is de ICT-omgeving door een externe onafhankelijke partij gecontroleerd op (kritische) kwetsbaarheden.

In 2024 zijn er in totaal 96 datalekmeldingen gedaan. Daarvan zijn er 39 gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Alle datalekken zijn geanalyseerd en bij een aantal heeft dat geleid tot aanpassingen in processen. Op deze manier bereiken we niet alleen het herkennen en melden van datalekken, maar ook het voorkomen ervan in de toekomst. Daarnaast heeft het vergroten van bewustwording ook in 2024 de nodige aandacht gekregen; niet alleen via de digitale leerlijn Arda,

maar ook via interne opleidingen (zoals “AVG in vogelvlucht”) wordt aandacht besteed aan privacy en wat dat betekent in ons dagelijks werk.

Frauderisicobeheersing en integriteitsbeleid

In 2024 zijn de volgende acties uitgevoerd:

- **Frauderisicobeheersing:** In 2024 is het overzicht met frauderisico's in de verschillende processen geactualiseerd en beoordeeld of de van toepassing zijnde beheersmaatregelen van voldoende niveau zijn, zodat een acceptabel restrisico overblijft. Dit heeft geen restrisico's opgeleverd die onmiddellijk om interventies vragen. De focus is gericht op de processen die vanwege hun aard frauderisico's bevatten: betalingsverkeer, crediteuren, grondtransacties, belastingheffing, inkoop- en aanbestedingen, subsidieverlening, kasbeheer, salarisbetalingen, uitkeringsverstrekking, treasury en huren en pachten.
- **Integriteitsbeleid:** Begin 2024 is het nieuwe integriteitsbeleid voor de ambtelijke organisatie vastgesteld. Onderdeel van het integriteitsbeleid is het uitvoeringsplan waarin verschillende acties zijn benoemd. In het afgelopen jaar zijn de meeste acties afgerond, zoals het dilemma spel integreren bij de ambtseed en het vergroten van bekendheid van vertrouwenspersonen. Daarnaast heeft het college verschillende personeelsregelingen vastgesteld, zoals de nieuwe gedragscode, regeling nevenwerkzaamheden, klachtenregeling en de klokkenluidersregeling. Ook zijn in 2024 op grond van de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur de gedragscodes voor Raadsleden en de Burgemeester en de Wethouders geactualiseerd en door de Raad vastgesteld. Gelijktijdig zijn de 'procesafspraken integriteit politieke ambtsdragers gemeente Leeuwarden 2024' door de raad vastgesteld. Deze procesafspraken zijn opgezet als een routekaart voor alle politieke ambtsdragers om een zorgvuldige handelwijze bij een vermeende integriteitsschending te borgen.

Uitgaande van de rapporteringsgrens van €350.000 voor het onderwerp Misbruik en Oneigenlijk gebruik zijn er alleen binnen bijstandsuitkeringen fraudegevallen geconstateerd in 2024. Er is voor een bedrag van € 381.000 aan terugvorderingen opgelegd.

Informatieplicht aan- en verkopen > € 2,5 mln

In de financiële verordening 2023 is lid 2 van artikel 7 nieuw opgenomen: de raad wordt in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken jaarlijks achteraf geïnformeerd over alle aan- en verkopen van goederen, werken en diensten groter dan € 2.500.000 middels het opnemen van een lijst met in het boekjaar nieuw afgesloten verplichtingen. Onderstaand is deze lijst opgenomen.

Tabel 90 Lijst met in 2024 afgesloten aankoopverplichtingen > € 2,5 mln Bedragen x € 1.000

Relatiennaam	Totale contractwaarde	Omschrijving overeenkomst
Herberg Oer't Hout Grou B.V.	3.323	Huur opvang Oekraïense vluchtelingen
Kersten Hulpmiddelenspecialist B.V.	28.620	Huur en onderhoud WMO Hulpmiddelen

Tabel 91 Lijst met in 2024 afgesloten verkoopverplichtingen > € 2,5 mln Bedragen x € 1.000

Relatiennaam	Totale contractwaarde	Omschrijving overeenkomst
MWPO Holding B.V.	8.097	Reeds gemeld in jaarstukken 2023: Grond De Fellingen Fase 1
Leyten Vastgoedexploitatie II B.V.€	9.125	Grond Nieuw Oud Oost

Rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording gaat enkel in op de fouten en onduidelijkheden die tot stand komen op de zuivere rechtmatigheidscriteria. Deze criteria houden in dat het college opereert binnen de gestelde budgetten door de raad (begrotingscriterium), dat gelden worden besteed en ontvangen conform de geldende wet- en regelgeving (voorwaardencriterium) en dat het college voldoende maatregelen treft om te voorkomen dat inwoners of bedrijven geen misbruik maken van de voorzieningen die de gemeente verstrekt (Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium).

In de financiële verordening 2023 is artikel 9 nieuw opgenomen: de raad wordt in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken jaarlijks geïnformeerd over de geconstateerde afwijkingen (fouten of onduidelijkheden) groter dan de rapportagegrens van € 350.000. Onderstaand is een nadere toelichting opgenomen.

Begrotingscriterium

Lastenoverschrijding: acceptabel of niet

Binnen twee programma's zijn lastenoverschrijdingen. Dit zijn grotendeels acceptabele begrotingsonrechtmatigheden. De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheid wordt in deze paragraaf nader toegelicht.

Tabel 312 Conclusie begrotingsrechtmatigheid programma's Bedragen x € 1.000

Programma's	Begroting	Rekening	Lasten- overschrijding	Acceptabel	Niet- acceptabel
	na				
	wijziging				
	Lasten	Lasten			
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie					
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat	38.786	39.069	-283	119	<u>-402</u>
Bestaande uit:					
R2TKV0210 - Verkeer en vervoer	30.715	29.878	837	837	<u>0</u>
R2TKV0220 - Parkeren	2.811	3.773	-962	-560	<u>-402</u>
R2TKV0230 - Recreatieve havens	804	864	-60	-60	<u>0</u>
R2TKV0240 - Economische havens en waterwegen	3.666	3.587	79	79	<u>0</u>
R2TKV0250 - Openbaar vervoer	790	967	-177	-177	<u>0</u>
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie					
R2PGM0501 - Bestuur	5.833	7.012	-1.179	-1.179	<u>-0</u>
Totalen 2024	44.619	46.081	-1.462	-1.060	-402

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat, taakveld parkeren.

Van de totale lastenoverschrijding van € 0,96 mln is € 0,4 mln als niet-acceptabel beschouwd op basis van de regels in de financiële verordening artikel 10. Binnen taakveld parkeren valt het beheer en onderhoud van fietsenstallingen en van de parkeergarages en -terreinen. Bij de fietsenstallingen Zaailand, St. Jacobsstraat en Stationsgebied is een tendens zichtbaar van hogere salarislasten (€ 170.000). Bij de parkeergarage Oosterstraat en parkeerterrein Heliconweg was er in 2024 een onverwachte aanslag voor het gebruikersgedeelte (€ 78.000) en is een tendens zichtbaar van hogere onderhoudslasten (€ 102.000).

De tendens voor het hele taakveld parkeren is inzichtelijk gemaakt van 2019 t/m 2029 en wordt gemonitord. De begroting 2025 wordt hierop aangepast.

Baten over- en onderschrijdingen, lastenonderschrijdingen: tijdig gemeld aan de raad of niet

Het overgrote deel van deze afwijkingen wordt als tijdig gemeld beschouwd op basis van melding in de jaarstukken. In de andere gevallen is sprake van melding in de turap en is daarom als tijdig beschouwd.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium van de rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking het niet volledig naleven van voorwaarden die zijn opgenomen in wet- en regelgeving. Dit betreft in het bijzonder afwijkingen op het terrein van de Europese aanbesteding.

De totale fout op dit terrein is berekend op € 2,7 mln. Daarbij dient te worden opgemerkt dat de accountantscontrole op dit onderwerp op moment van schrijven nog niet volledig was afgerond, zodat er mogelijk nog een (beperkte) wijziging in deze bevinding optreedt. Over 2023 was sprake van een onrechtmatigheid van ca € 3,7 mln.

Als gekeken wordt naar de samenstelling van de geconstateerde fout van € 1,5 mln. is van belang dat deze fout voor ca € 1 mln. bestaat uit het doorwerken van geconstateerde rechtmatigheidsfouten bij vorige controles. Voorts is van belang dat het resterende deel van de fout voor ca € 1,2 mln wordt veroorzaakt door overschrijding van de contract waarde en voor het overige deel door het ten onrechte niet uitschrijven van een Europese aanbesteding.

Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium

Bij misbruik en oneigenlijk gebruik gaat het om derden die misbruik maken van gemeentelijke regelingen. Binnen de primaire processen vinden, naast de controle bij het verstrekken van de bijstandsuitkering, eveneens controles plaats tijdens het gebruik van de regelingen. Wanneer we vanuit deze controles misbruik constateren, dan herstellen we dit door de bijstandsuitkering terug te vorderen. Voor 2024 hebben wij € 381.000 aan dergelijke vorderingen opgelegd. Deze omvang is een daling ten opzichte van 2023 (€ 801.450).

In control statement

In 2024 heeft het college voor het eerst (over boekjaar 2023) een rechtmatigheidsverantwoording afgelegd. Daarnaast is verder gewerkt aan het instrument van 'in control statement'. Het doel hiervan is dat managers met ondersteuning van onder meer controllers en met gebruik van onderliggende (V)IC informatie een onderbouwde uitspraak doen over de mate waarin de onder hen vallende processen in control zijn. Daarmee wordt niet perse bedoeld dat de betrokken processen uitputtend voldoen aan de principes van interne beheersing en relevante kaderstellingen. Wel wordt minimaal beoogd dat in ieder geval een volledig inzicht en overzicht bestaat omtrent de mate waarin dit het geval is en dat risico's en verbetermaatregelen geduid kunnen worden. In 2024 is (over boekjaar 2024) voor 16 processen gewerkt aan een ICS. Afronding vindt conform planning plaats in 2025, zodat ook de bevindingen van de IC-controles over Q4 van 2024 kunnen worden betrokken.

De relatie tussen de ICS en RMV is dat daar waar in ICS verklaringen conclusies zijn opgenomen die vallen onder de scope van de RMV, de beoordeling op deze punten kan worden gebruikt als input voor de rechtmatigheidsverantwoording van het college. Complicatie daarbij is dat de rechtmatigheidsverantwoording zich nagenoeg volledig toespitst op aanbestedingsrechtmatigheid en begrotingsrechtmatigheid, twee invalshoeken die lastig zijn te koppelen aan specifieke processen dan wel aan een exclusieve managementverantwoordelijkheid. Daarvoor is er voor het voor gekozen om in het startjaar van afgifte van de ICS-verklaringen (in 2024 over boekjaar 2023) de rechtmatigheidsverantwoording primair in te steken vanuit een eigenstandige concernbrede analyse en dus niet of minder als afgeleide van de individuele ICS-verklaringen. In de doorgroei van het ICS-instrument zal worden getracht de RMV te integreren in de ICS-verklaring. In de individuele ICS-verklaring wordt wel expliciet aandacht besteed aan de mate waarin het proces gevoelig kan zijn

voor misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) en de daartegen getroffen maatregelen. M&O is de derde pijler van het begrip (financiële) rechtmatigheid, naast het naleven van de voorwaarden van relevante wet- en regelgeving en de begrotingsrechtmatigheid (mate waarin de gerealiseerde financiële resultaten afwijken van de actuele begroting).

2.15d Personeelsmonitor

Personele sterkte 204

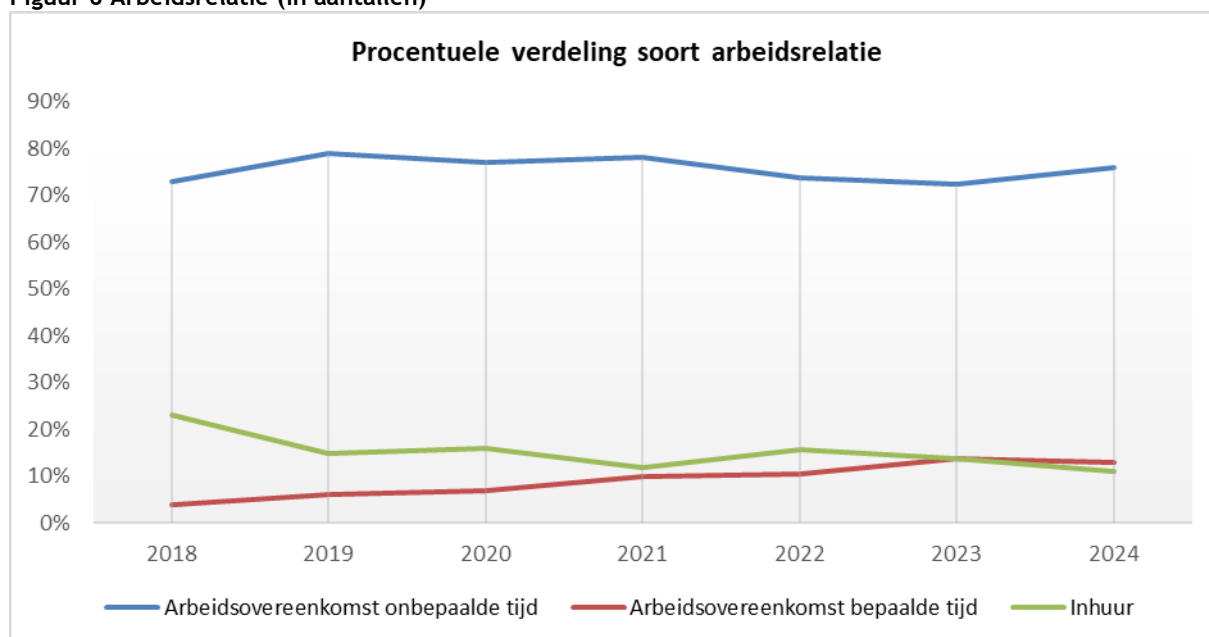
Tabel 323 Overzicht personele sterkte 2024 (in fte's)

	Bezetting 31-12-2023	Bezetting 31-12-2024
Raadsleden	39,0	39,0
Burgemeester en Wethouders	7,0	7,0
Overig gemeentepersoneel		
Griffie	8,4	8,6
Directie	4,0	4,0
Concern	25,7	30,8
Sociaal domein	406,3	397,4
Fysiek domein	561,2	558,1
SW-medewerkers	50,1	47,3
Sociaal Domein Fryslân	49,9	54,1
Shared Service Centrum	310,5	328,1
Publieke dienstverlening	190,6*	168,2
Veiligheidsdomein	162,5*	174,7
Vereniging Friese gemeenten	3,6	3,7
Totaal	1.818,8	1.821

Bron: Personeelsinformatiesysteem (Profit)

* In 2023 is per abuis de bezetting van Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân (ZVHF) (19,8 fte) gepresenteerd onder Publieke Dienstverlening in plaats van het Veiligheidsdomein. De cijfers zijn daarom aangepast ten opzichte van de tabel in de jaarstukken 2023.

De totale bezetting (structureel en tijdelijk) bedroeg 1.821 fte op peildatum 31-12-2024. Ten opzichte van de totale bezetting op 31-12-2023 bedraagt het verschil 2,2 fte. In 2024 heeft een verschuiving plaatsgevonden van planning & control (P&C) medewerkers van sociaal en fysiek domein naar het shared service centrum.

Figuur 6 Arbeidsrelatie (in aantallen)

Bron: Personeelsinformatiesysteem (tot en met 2021: PIMS, vanaf 2022: Profit), peildatum 31-12

Het percentage arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd steeg van 73% in 2023 naar 76% in 2024. Het percentage arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd (13%) is licht gedaald ten opzichte van 2023 (14%). Hierin zijn ook de jaarcontracten opgenomen, welke betrekking hebben op structurele formatie, maar bij aanvang gestart wordt met een jaarcontract. Het percentage inhuur (11%) is gedaald ten opzichte van 2023 (14%). Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door in te zetten op vast personeel.

Tabel 334 Personele kosten

Bedragen x €1.000

	Begroting 2024	Rekening 2024
Kosten personeel	132.798	132.009
Inhuur personeel	16.715	20.444
Vergoedingen voor personeel	-213	-1.015
Totaal	149.300	151.439

Bron: Coda

De totale personele lasten bedroegen ca. € 151 mln. Dit is ongeveer € 2 mln meer dan was begroot. De kosten van vast personeel zijn iets lager uitgevallen dan geraamd, namelijk € 132 mln tegen € 132,8 mln geraamd. De kosten van inhuur personeel zijn hoger dan geraamd. Daar staat een voordeel op vergoedingen voor personeel tegenover van € 0,8 mln. Op het geheel is een hogere last gerealiseerd dan was begroot. Dit heeft onder andere te maken met ziektevervanging en het uitvoeren van additionele taken met een tijdelijk karakter en budget, waarvoor tijdelijk personeel is ingehuurd. Bijvoorbeeld voor projecten, de opvang van ontheemden en activiteiten die worden bekostigd vanuit specifieke uitkeringen van het Rijk.

Ziekteverzuim

Het ziekteverzuim (excl. zwangerschapsverlof) in 2024 bedroeg 6,6% (2023: 6,5%). Het verzuimpercentage is ten opzichte van de vorige periode gedaald net als de meldingsfrequentie.

Stages

In 2024 bedroeg het totaal aantal stage- en werkervaringsplaatsen 78, een daling ten opzichte van de 83 personen in 2023. In de komende periode zullen we onderzoeken hoe we deze groep na hun stage aan ons kunnen binden.

Wet Banenafspraken

De Wet banenafspraken komt voort uit het Sociaal akkoord 2013, waarbij is afgesproken 125.000 extra banen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervan moeten gemeenten er 4.430 realiseren. Voor Leeuwarden komt dit neer op 45 extra banen per 2024. Van de 45 extra banen per 2024 zijn er vanaf 2016 in totaal 30 plaatsen gerealiseerd. In 2024 zijn er 4 medewerkers onder deze regeling aangenomen. Er zijn door de jaren heen meer mensen geplaatst, maar een behoorlijk aantal daarvan telt inmiddels niet meer mee. Dit komt onder andere door het beëindigen van de loondispensatie na 5 jaar, het verdienen van 100% loonwaarde door kandidaten of uitdiensttreding. Door deze oorzaken en zeker ook door het instromen van medewerkers en de hogere verdien capaciteit blijft dit een uitdaging, ondanks de inspanningen die zijn en worden verricht.

Meldingen vermoeden misstanden en klachten ongewenste omgangsvormen

In het afgelopen jaar zijn er drie meldingen van een vermoeden van een misstand onderzocht (2023: 4). Twee meldingen waren niet ontvankelijk en bij één melding was er geen sprake van een integriteitsschending. Daarnaast hebben 45 medewerkers gebruik gemaakt van de inzet van de interne en externe vertrouwenspersonen (2023: 35). Deze gevraagde inzet had betrekking op (seksuele) intimidatie, onheuse bejegeningen en pesten.

Klachten

De klachtenbemiddelaar heeft in 2024 in totaal 441 klachten ontvangen, in 2023 waren dat 382. In 2024 zijn bijna 90% van de klachten (395) informeel opgelost. 1 klacht is (deels) gegrond verklaard. 12 klachten zijn buiten behandeling gesteld. De buiten behandeling gestelde klachten zijn bijvoorbeeld klachten waarbij er geen contact kan worden gelegd met de indiener van de klacht of klachten die bij de verbonden partijen van de gemeente thuishoren.

Agressie

De agressie richting medewerkers van de gemeente is de laatste jaren zowel in aantal als in heftigheid toegenomen. Dit geldt ook voor 2024. De gemeente beantwoordt agressie in intimidatie met waarschuwingen, maar ook met telefoon-, email- en whatsappverboden. In 2024 kregen 22 mensen een pandverbod (geen toegang tot gemeentelijke gebouwen); dit waren er 13 meer dan in 2023. Het agressie interventieteam heeft in 2024 vaker stand-by moeten staan. Ook is vaker hulp gevraagd aan handhaving en/of politie. We blijven inzetten op vermindering van agressie. Één van de maatregelen die in 2024 is genomen, is een veiliger inrichting van de ontvangsthuis en het gemeentekantoor.

Klachten bij de Nationale Ombudsman

Bij de Nationale Ombudsman zijn in 2024 in totaal 51 klachten (2023: 64) over de gemeente Leeuwarden binnengekomen. 50 klachten zijn afgehandeld. 3 klachten zijn opgelost door interventie. 4 klachten zijn onderzocht per brief. 4 klachten waren vooral klachten van inwoners die niet eerst bij de gemeente zijn ingediend of niet met een eenvoudige reactie konden worden afgehandeld. 2 klachten zijn tussentijds beëindigd. 1 klacht is ingetrokken.

WNT Verantwoording

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) verplicht gemeenten sinds 2013 verantwoording af te leggen over het totaal aan betalingen aan een werknemer in enig jaar dat uitgaat boven het toetsloon. In 2024 bedroeg de algemene norm € 233.000 incl. belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage. Voor de gemeente Leeuwarden zijn de gemeentesecretaris en de griffier gekwalificeerd als topfunctionarissen.

Voor de gemeentesecretaris (de heer E. de Jong) komt het bedrag op € 186.937. Voor de griffier (de heer F. van der Heide) luidt dit bedrag € 158.217.

Zie overzichten in hoofdstuk 3.2.3 Informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).

2.16 Openbaarheidsparagraaf

In overeenstemming met artikel 3.5 van de Wet open overheid (Woo) besteden we in deze paragraaf aandacht aan de uitvoering van de Woo.

2.11a Inleiding

Transparantie is essentieel voor het vertrouwen van bewoners in de gemeente. Inzage geven in gemeentelijke informatie draagt daaraan bij. De Woo stimuleert actieve en passieve openbaarmaking van documenten en data. Voor de openbaarmaking is het noodzakelijk dat de informatiehuishouding op orde is en dat duurzame toegankelijkheid van digitale documenten is geborgd. Deze bestuursperiode werkt de gemeente aan de implementatie van de Woo. De VNG heeft een meerjarenplan duurzame toegankelijkheid van digitale documenten voor gemeenten geschreven en helpt gemeenten bij het voldoen aan de verplichtingen van de Woo.

2.11b Wat willen we bereiken?

Sinds 1 mei 2022 is de Woo van kracht. De wet beoogt de openheid en transparantie van het gemeentebestuur te bevorderen en moet ervoor zorgen dat gemeentelijke informatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De Woo verplicht de gemeente zo veel mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren. In 2030 moeten we voldoen aan alle in de Woo gestelde eisen.

2.11c Stand van zaken

• *Passieve openbaarmaking*

Bewoners, pers en andere geïnteresseerden kunnen een Woo-verzoek doen om informatie openbaar te maken. In 2024 zijn er 96 formele Woo-aanvragen ingekomen. In 2023 waren dat er 69 en in 2022 waren dat er 40.

Van de 95 inkomen Woo-verzoeken zijn er 16 verzoeken afgebroken of buiten behandeling gesteld. Dit omdat er door de verzoeker niet is gereageerd op precisering of omdat het verzoek is afgedaan als zijnde een informeel informatieverzoek. Verder zijn er 6 verzoeken buiten behandeling gesteld omdat er sprake was van misbruik van recht. Deze verzoeken waren afkomstig van 3 verschillende personen. Van de overige verzoeken zijn er 49 toegekend en 10 afgewezen. De 13 overgebleven verzoeken zijn nog in behandeling. Afhandeling daarvan zal plaatsvinden in 2025. Van de 10 verzoeken die zijn afgewezen, zijn er 5 verzoeken afgewezen omdat de informatie niet bij de gemeente Leeuwarden berust. Er zijn 3 verzoeken afgewezen omdat de gevraagde informatie reeds openbaar was. De 2 overige verzoeken is er 1 afgewezen omdat deze was ingediend bij het verkeerde bestuursorgaan. De andere is afgewezen in het kader van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer.

Tegen 11 besluiten is bezwaar ingesteld. De reden voor het instellen van bezwaar is veelal dat de bezwaarmaker meent dat het Woo-besluit niet volledig is. Er wordt dus niet enkel bezwaar ingesteld tegen afwijzende besluiten. Van de 11 ingediende bezwaren zijn er nog 6 in behandeling. Van de overige 5 bezwaren zijn er 3 ongegrond verklaard, is er 1 ingetrokken en is er 1 doorgezonden.

De complexiteit en/of omvang van verzoeken is vaak een reden tot verdaging en een langere afhandelingsdij. Verzoeken worden over het algemeen binnen de termijn afgehandeld. Er is geen exact percentage beschikbaar waaruit blijkt hoeveel van de verzoeken tijdig zijn afgesloten. Dit heeft te maken met het moment dat wordt vastgelegd als datum van afdoening. Het registratiesysteem ziet een datum als "buiten termijn", maar die afhandelingsdatum kan niet worden aangepast op lopende afspraken met de verzoeker als een verzoek meer tijd in beslag neemt. Wel kan met zekerheid worden gezegd dat geen van de verzoeken in 2024 de datum van een ingebrekestelling hebben overschreden. Er zijn in 2024 namelijk geen dwangsommen verbeurd. Soms wordt het webformulier op de website van de gemeente Leeuwarden gebruikt voor 'gewone'

verzoeken, niet zijnde Woo-verzoeken. Dergelijke verzoeken worden doorgezet naar de juiste vakafdeling en aldaar afgehandeld.

- **Actieve openbaarmaking**

De Wet open overheid (Woo) is in 2022 gedeeltelijk in werking getreden. Uit de Woo volgt een actieve openbaarmakingsplicht voor zeventien informatiecategorieën, waarvan elf voor gemeenten. Deze verplichting wordt de komende jaren stapsgewijs en per categorie ingevoerd. De openbaarmaking van wetten en algemeen verbindende voorschriften, overige besluiten van algemene strekking en gegevens over de organisatie, werkwijze en bereikbaarheid is per 1 november 2024 verplicht. De gemeente Leeuwarden voldoet aan de huidige eisen.

Het is nog niet exact bekend wanneer de verplichting voor wat betreft de andere categorieën ingaat. De datum wordt per categorie vastgesteld per Koninklijk Besluit. Daarop vooruitlopend maakt Leeuwarden al wel zoveel mogelijk van de verplichte informatiecategorieën actief openbaar. Zo zijn de lokale regelgeving, organisatiegegevens, raadsstukken, overige bestuursstukken, stukken van adviescolleges, convenanten, jaarplannen en -verslagen, onderzoeken en Woo-verzoeken en -besluiten reeds actief openbaar. In 2024 heeft de voorbereiding voor de actieve openbaarmaking van klachten plaatsgevonden, zodat daar per 2025 mee kan worden gestart. In 2024 is ook onderzocht welke beschikkingen reeds gepubliceerd worden. Dat onderzoek moet nog worden afgerond. Het is de verwachting dat dat in 2025 zal plaatsvinden. Opmerking verdient dat beschikkingen - naar verwachting - formeel pas in 2026 actief openbaar moeten worden gemaakt.

- **Technische realisatie**

Met het oog op het geautomatiseerd actief openbaar kunnen maken van een aantal verplichte informatiecategorieën, is in 2024 het project voor de inrichting van de benodigde informatievoorziening en systemen vervolgd. Het Rijk heeft de ontwikkeling van het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) stopgezet. Dit heeft geen nadelig effect gehad op de informatievoorziening aan onze inwoners, omdat in de plaats daarvan is gekozen voor een tijdelijke handmatige publicatie-oplossing op de website van de gemeente Leeuwarden. Hier zijn inmiddels de geanonimiseerde en afhandelde Woo-verzoeken uit 2022, 2023 en 2024 te vinden.

De Woo-index is een centrale verwijzingsplek voor alle overheidsinformatie die openbaar is gemaakt op grond van de Woo. Dit komt in de plaats van het te complexe PLOOI. De Woo-index is nog in ontwikkeling. De gemeente Leeuwarden is wel reeds aangesloten op de Woo-index. De ontwikkelingen op het gebied van de Woo-index en de bijkomende eisen zullen in de gaten gehouden worden in 2025.

- **Informatiehuishouding op orde**

De Woo herhaalt het voorschrift uit de Archiefwet dat documenten in goede, geordende en toegankelijke staat gehouden en bewaard moeten worden. Het op orde brengen van de informatiehuishouding houdt in dat gearchiveerde informatie vindbaar is en ontsloten kan worden, niet alleen na overdracht aan het archief, maar juist in de fase daarvoor. Dat betekent dat de gemeente ervoor moet zorgen dat het beheer van haar archiefbescheiden voldoet aan de toetsbare eisen. De Woo geeft bestuursorganen tot 2030 om de infohuishouding op orde te brengen.

Met de Agenda Informatiebeheer brengen we binnen de gemeente Leeuwarden de informatiehuishouding op orde conform de Woo, het Archiefbesluit 1995 en het Besluit informatiebeheer Leeuwarden 2018. Eén van de speerpunten voor 2024 was het verantwoord kunnen bewaren van digitale documenten en gegevens, waarvan de integriteit, de toegankelijkheid en beschikbaarheid gegarandeerd is. Dit naar aanleiding van een gezamenlijk project met de gemeenten Noardeast-Fryslân en Waadhoeke. Aan deze thema's is in 2024 verder gewerkt. Tevens is er in 2024 een start gemaakt aan een bewustwordingscampagne om iedereen binnen de

gemeentelijke organisatie ervan te doordringen dat gemeentelijke informatie een semantisch kapitaalgoed is dat met de nodige waarborgen omgeven moet worden.

- Het gezamenlijke (met de gemeenten Noardeast-Fryslân en Waadhoeke) project Digitale bewaarstrategie heeft geresulteerd in een aantal thema's waaraan in 2024 door Leeuwarden verder is gewerkt. Dit gaat (in het kort) om het in praktijk brengen van beheersmaatregelen die gaan over menselijk handelen en het aanpassen of aanschaffen van informatiebeheersystemen.
- Om te bereiken dat iedereen beschikt over de juiste kennis en deskundigheid en zo kan bijdragen aan een goede informatiehuishouding van onze organisatie is er gewerkt aan thema's zoals bewustwording en digitale vaardigheden. Hiervoor is in 2024 een start gemaakt met de bewustwordingscampagne met o.a, een enquête en de start van organisatiebrede digitale leerlijn Eureka.
- Het [Handboek Vervanging gemeente Leeuwarden 2024](#) is gerealiseerd en vastgesteld. Papieren documenten kunnen vervangen worden door digitale exemplaren volgens de hierin vastgestelde procedures en de papieren exemplaren mogen definitief verwijderd worden.
- Aan het verantwoord kunnen vernietigen van digitale documenten en gegevens en het reguleren van migraties en conversies is in 2024 verder gewerkt en zal in 2025 worden afgerond.

2.11d Wat heeft het gekost?

Ter ondersteuning van gemeenten bij de implementatie en uitvoering van de Woo, heeft het Rijk financiële middelen beschikbaar gesteld. Het budget is deels ingezet: plm. €42.000 is ingezet ten behoeve van ondersteuning en advisering bij de publicatie van stukken, opleidingen en technische ondersteuning van het automatisch anonimiseren van documenten (DigEplan). De middelen die dit jaar ongemoeid zijn gebleven, komen ten gunste van het rekeningresultaat. Opmerking verdient dat er in 2024 gestart is met de werving van een tweedelijns Woo-contactpersoon om aan een wettelijke verplichting te voldoen. De aanstelling van deze Woo-contactpersoon wordt gedekt uit de structurele middelen die we hebben ontvangen. De uitgaven in 2025 zullen derhalve hoger liggen.

Tabel 345

Resultaat 2019 Bestuur	Lasten	Bedragen x € 1.000	
		Baten	Saldo
A. Begroting 2019 primitief	8.646	318	-8.328
B. Begroting 2019 na wijziging	8.658	318	-8.340
C. Rekening 2019	8.122	372	-7.750
Resultaat (B-C)	536	-54	-590

2.17 Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden

2.17 Verbonden partijen en andere samenwerkingsverbanden

Deze paragraaf biedt informatie over alle partijen waarmee de gemeente bestuurlijke en financiële banden onderhoudt. Het verscherpt toezicht op verbonden partijen met een hoog risicoprofiel wordt hierin toegelicht.

2.17a Inleiding

Definitie verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap heeft door een vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang betreft het bedrag dat de gemeente aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld en dat zij kwijt is in geval van een faillissement van de verbonden partij, respectievelijk het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Instellingen waarmee alleen een subsidierelatie is aangegaan zonder dat het hiervoor beschreven bestuurlijk en financieel belang aanwezig is, vallen buiten de definitie van verbonden partij.

Kadernota Verbonden partijen

Op 13 november 2017 is de Kadernota Verbonden partijen 2017 geamendeerd door de raad vastgesteld. In deze kadernota komt vooral de rol van de verbonden partijen aan de orde, belicht vanuit een gemeentebrede visie en beleid op deze partijen.

Andere samenwerkingsverbanden

Naast de verbonden partijen bevat deze paragraaf ook de centrumregelingen die op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen zijn getroffen. Deze vorm van samenwerking kent geen eigen rechtspersoonlijkheid en is formeel gezien geen gemeenschappelijke regeling en in die zin geen verbonden partij.

2.17b Bijzonderheden met betrekking tot de verbonden partijen met een hoog risicoprofiel

Er wordt onderscheid gemaakt tussen partijen op basis van het risicoprofiel. Hieronder staat informatie over partijen met een hoog risicoprofiel. Die informatie gaat verder dan wat voorgeschreven is voor de lijst van verbonden partijen.

- **Bijzonderheden gemeenschappelijke regeling FUMO**

Vanaf 1 januari 2024 is de Omgevingswet ingevoerd. Dit heeft aanzienlijke gevolgen gehad voor de FUMO. Het heeft onder andere geleid tot een substantiële verschuiving van taken van de gemeente naar de FUMO. Het overgangsjaar 2024 heeft geleid tot incidentele extra uitgaven en een beperkte structurele taakverzwaring. Deze wijzigingen hebben tot extra kosten voor de FUMO geleid. Onze bijdrage aan de FUMO voor 2024 en verder is daarom verhoogd. Deze verhoging is toegelicht in het raadsvoorstel "Begrotingswijziging 2024 FUMO". Op basis van de werkelijk afgenomen uren is de bijdrage in 2024 circa € 100.000 lager uitgekomen dan begroot (circa € 1,4 mln).

- **Bijzonderheden NV Caparis**

De continuïteit en het rendement van het sociaal ontwikkelbedrijf van Caparis staat al een aantal jaar onder druk door (versnelde) uitstroom van Wsw-medewerkers en beperkte instroom van nieuwe doelgroepen vanuit de aandeelhouders. Dit vraagstuk is in 2023 geanalyseerd en geduid door een zogenaamde perspectiefgroep, met deelnemers vanuit aandeelhoudende gemeenten en management van Caparis. Uitkomst van de perspectiefgroep was dat wordt ingezet op een scenario van gematigde krimp. Tegenover de uitstroom van de huidige doelgroep, wordt instroom van nieuwe

doelgroepen gezet. Het is de verwachting dat Caparis op middellange termijn een positief resultaat kan behalen. Op de korte termijn, zal naar verwachting echter sprake zijn van verliezen.

Eind 2024 hebben de aandeelhouders van Caparis gesproken over verlenging van de dienstverleningsovereenkomst Baanafsprak banen 2025. Het werd duidelijk dat er behoefte was gezamenlijke intenties vast te leggen over ontwikkelingen in de sociale infrastructuur rondom het Sociale Werkbedrijf Caparis. Met als doel om Caparis op lange termijn financieel op koers te kunnen houden en een toekomstbestendige effectieve sociale infrastructuur in de regio te realiseren. Besluitvorming door het college vindt plaats in Q1 2025.

2.17c Lijst van de verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

De Marrekrite

Hûs en Hiem

Veiligheidsregio Fryslân

Sociale Werkvoorziening Fryslân

Fryske Utfieringsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)

Stichtingen en verenigingen

Stichting Cultureel Centrum De Harmonie

Stichting Kredietbank Nederland (KBNL)

Vennootschappen en coöperaties

CV Blitsaerd

Coöperatie Openbare Verlichting en Energie Fryslân (OVEF)

DataFryslân

Parkeergarages Leeuwarden CV

Afvalsturing Friesland NV (handelsnaam Omrin)

NV Fryslân Miljeu (handelsnaam Omrin)

BV Sport

Caparis NV

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Diverse rechtspersonen voortvloeiend uit de verkoop van Essent

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV

Blitsaerd Beheer BV

Gemeenschappelijke regelingen		Verkeer, vervoer en waterstaat				
De Marrekrite						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Recreatieschap Marrekrite verzorgt de recreatieve basisinfrastructuur in Friesland op het gebied van water- en landrecreatie.					
Gemeentelijk belang	De gemeente Leeuwarden heeft tot doel de voorzieningen op het gebied van watersport en het onderhoud van fietsknooppunten op een goed niveau te houden. Hieronder valt ook het verwijderen van afval op de recreatieplaatsen. Een beleidsvoornemen dat vele andere gemeenten en ook de provincie hebben. Om dit beleid uniform gestalte te geven nemen deze partijen deel in de gemeenschappelijke regeling Marrekrite die uitvoerend is voor de beleidsvoornemens.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024	166				
	2025	171				
	2026	176				
	2027	181				
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur door de wethouder (stemverhouding: 1/14).					
Financieel belang	Bijdrage in de kosten van de GR obv aantal inwoners.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	4.703	4.813	4.328	4.894	91
	2024	4.328	4.894	4.256	6.861	128
	2025	4.256	6.861	3.713	7.846	-4
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024	Concept jaarrekening				
	2025	Gewijzigde begroting				
	Bestuur	Directeur	L. Touwen			
		Voorzitter	F. Douwstra			
Overige informatie						

Gemeenschappelijke regelingen		Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing					
Hûs en Hiem							
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag						
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Hûs en hiem heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van bouwkundige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân.						
Gemeentelijk belang	De gemeente heeft tot doel kritisch te zijn op bouwvoornemens die effect hebben op het aanzien van de stad. Om die reden neemt de gemeente deel in een onafhankelijk toetsing- en beoordelingsorgaan dat bouwvoornemens toetst op architectonische waarde en inpassing in de omgeving. De ‘kan bepaling’ is van toepassing waarmee de Rijksoverheid beoogt dat gemeenten zelfstandig (dus niet via een extern orgaan) mogen toetsen. Hiervan zijn beschermde stads- en dorpsgezichten uitgezonderd. De gemeente heeft zich vooralsnog niet uitgesproken of deze bepaling actief zal worden toegepast.						
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)					
	2024						
	2025						
	2026						
	2027						
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in zowel het dagelijks als algemeen bestuur. Elke gemeente in Friesland heeft 1 stem (stemverhouding: 1/17)						
Financieel belang	Elke deelnemende gemeente draagt bij in de kosten van Hûs en Hiem naar rato van de dienstverlening op basis van tarieven die door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld en meegedeeld aan de gemeenten.						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces							
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)			
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	
	2023	338	483	257	453	-81	
	2024	257	453	383	425	126	
	2025	383	425	383	403		
	Status financiële cijfers						
	2023	Vastgestelde jaarrekening					
	2024	Concept jaarrekening					
	2025	Gewijzigde begroting					
	Bestuur	Directeur	M. Visser				
		Voorzitter	H. de Haan				
Overige informatie							

Gemeenschappelijke regelingen		Veiligheid				
Veiligheidsregio Fryslân						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	De Veiligheidsregio Fryslân - bestaande uit de GGD, Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR) en de Brandweer Fryslân - is een gemeenschappelijke regeling van alle Friese gemeenten en verzorgt de wettelijke taken op het gebied van veiligheid en gezondheid voor alle inwoners van Fryslân.					
Gemeentelijk belang	Uitvoering van wettelijke taken, zoals bepaald in de Wet Publieke gezondheid (WGP) en de wet Veiligheidsregio. In de begroting van de Veiligheidsregio Fryslân met daarin opgenomen de beleidsvoornemens, wordt onderscheid gemaakt in drie programma's: gezondheid, crisisbeheersing en brandweer. De governance van de regeling bestaande uit twee bestuurscommissies (gezondheid en veiligheid), sluit hierop aan.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024	15.528				
	2025	18.119				
	2026	18.598				
	2027	19.508				
Bestuurlijk belang	Elke gemeente in Friesland heeft 1 stem (stemverhouding: 1/18) in het Algemeen Bestuur, de burgemeester is voorzitter van het Algemeen Bestuur. De burgemeester is ook voorzitter van het Dagelijks Bestuur van de regeling en van de bestuurscommissie Veiligheid.					
Financieel belang	Bijdrage in de kosten van de GR obv aantal inwoners.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	9.527	81.045	8.868	82.448	562
	2024	7.801	80.075	10.662	87.343	3.643
	2025	10.662	87.343	4.701	101.237	
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024	Concept jaarrekening				
	2025	Gewijzigde begroting				
	Bestuur	Directeur	W. Kleinhuis			
		Voorzitter	S. Buma			
Overige informatie						

Gemeenschappelijke regelingen		Bestaanszekerheid					
Sociale Werkvoorziening Fryslân							
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag						
Openbaar belang (doel verbonden partij)	De gemeenschappelijke regeling heeft tot doel de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en daaruit voortvloeiende voorschriften uit te voeren voor de acht aangesloten gemeenten. De uitvoering van de Wsw heeft het bestuur van de gemeenschappelijke regeling opgedragen aan Caparis NV.						
Gemeentelijk belang	Effectieve uitvoering van de WSW als onderdeel van de Participatiewet.						
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)					
	2024						
	2025						
	2026						
	2027						
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het bestuur (stemverhouding: 1/8).						
Financieel belang	Bijdrage in de kosten van de GR o.b.v. aantal inwoners.						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces							
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)			
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	
	2023		3.719		4.210	0	
	2024		4.210		2.088	0	
	2025		2.088		4.000	0	
	Status financiële cijfers						
	2023	Vastgestelde jaarrekening					
	2024	Concept jaarrekening					
	2025	Gewijzigde begroting					
	Bestuur	Directeur	Via mandaat belegd bij Caparis NV				
		Voorzitter	A.W. Reitsma				
Overige informatie							

Gemeenschappelijke regelingen		Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing					
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)							
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Hoog						
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Het betreft een Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Verantwoordelijk voor de uitvoering van de wettelijke basistaken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) die voortvloeien uit de Omgevingswet.						
Gemeentelijk belang	Het effectief uitvoeren van vergunnings- en handhavingstaken door expertise in de Provincie Friesland te bundelen binnen een uitvoeringsorgaan. Het taakgebied is primair de complexere en risicovolle bedrijven (basistakenpakket), waarbij ook een bovenlokale handhavingsaanpak nodig is. Secundair kan de FUMO aanvullende taken (niet-basistaken) op verzoek van de deelnemers uitvoeren. Alle gemeenten, de provincie en het Wetterskip in Friesland nemen deel in de FUMO. De gemeente Leeuwarden streeft correcte handhaving en vergunningverlening na, de FUMO voert uit.						
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)					
	2024	1.552					
	2025	1.726					
	2026						
	2027						
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordiging in het algemeen bestuur.						
Financieel belang	Verrekening resultaat naar rato van de begrote afname in enig jaar (ligt rond de 5,4%)						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces							
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)			
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	
	2023	1.207	3.824	1.278	5.327	72	
	2024	1.278	5.327	840	256	-362	
	2025	840	256	1.200	3.200		
	Status financiële cijfers						
	2023	Vastgestelde jaarrekening					
	2024	Concept jaarrekening					
	2025	Gewijzigde begroting					
	Bestuur	Directeur	P. Hofstra				
		Voorzitter	I. Groeneveld				
	Overige informatie						

Stichtingen en verenigingen		Cultuur				
Stichting Cultureel Centrum De Harmonie						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	De stichting De Harmonie beheert en exploiteert de gemeentelijke schouwburg in de stad Leeuwarden. Zij programmeert en distribueert een gevarieerd aanbod aan theater- en muziekvoorstellingen. Ook ondersteunt de stichting een aantal festivals en speciale culturele projecten en verhuurt zij zaalruimten aan uiteenlopende organisaties en instellingen.					
Gemeentelijk belang	Stichting De Harmonie levert een bijdrage aan de begrotingsdoelen die in het programma Cultuur zijn opgenomen. Dit betreft bijvoorbeeld het ontwikkelen van het cultureel bewustzijn van bewoners, het zorgen van een sterke culturele basis-infrastructuur en het aanbieden van een breed geschakeerd cultureel aanbod. De visie van de gemeente ten aanzien van deze verbonden partij is dat op deze wijze de uitvoering van de hiermee verbonden taken zo goed mogelijk is gediend.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024					
	2025					
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Het bestuur van de stichting wordt benoemd door de gemeente. Bestuursbesluiten met belangrijke financiële gevolgen hebben de goedkeuring nodig van het college.					
Financieel belang	De gemeente is gehouden eventuele exploitatietekorten met een bijdrage te dekken. Dit is vastgelegd in de statuten van de stichting.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	1.985	4.595	1.511	5.497	-253
	2024	1.511	5.497			
	2025					
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024					
	2025					
	Bestuur	Directeur	M. van der Woude			
		Voorzitter				

<i>Overige informatie</i>	In de vergadering van 16 oktober 2024 heeft de gemeenteraad besloten om statuten van stichting cultureel centrum de Harmonie te wijzigen. Onderdeel van deze statutenwijziging is dat de gemeente niet langer statutair garant staat voor tekorten bij De Harmonie. Door de opheffing van de garantstelling, en de daarbij behorende gemeentelijke bestuurlijke en financiële invloed, zal de stichting met ingang van 1 januari 2025 niet langer een verbonden partij voor de gemeente zijn. De stichting valt dan in het regime van reguliere gesubsidieerde instellingen, waarbij de subsidierelatie en de huurrelatie de relatie definieert.

Stichtingen en verenigingen		Bestaanszekerheid					
Stichting Kredietbank Nederland (KBNL)							
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag						
Openbaar belang (doel verbonden partij)	De stichting Kredietbank Nederland is een sociale kredietbank die o.a. mensen met financiële problemen helpt. De belangrijkste diensten die de bank in dit verband aanbiedt zijn o.a.: sociale kredietverlening, schuldhulpverlening, inkomensbeheer, preventie en beschermingsbewind. Een ander openbaar belang dat gediend wordt is de uitoefening van het toezicht op de bank door de gemeente op basis van Wet op het Financieel Toezicht.						
Gemeentelijk belang	De KBNL voert in het kader van het gemeentelijk minimabeleid de schuldhulpverlening uit op basis van de gemeentelijke visie. Ook de sociale kredietverlening aan inwoners van de gemeente Leeuwarden wordt door de KBNL uitgevoerd.						
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)					
	2024						
	2025						
	2026						
	2027						
Bestuurlijk belang	De meerderheid van de Raad van Toezicht wordt benoemd op voordracht van gemeente Leeuwarden. Verder dient de gemeente de begroting en de jaarrekening goed te keuren.						
Financieel belang	De gemeente financiert KBNL met een langlopende lening van € 1,352 mln. Dit bedrag heeft de bank weer uitgeleend aan de inwoners van de gemeente Leeuwarden.						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces							
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)			
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	
	2023	2.728	44.360	3.209	47.554	482	
	2024	3.209	47.554				
	2025						
	Status financiële cijfers						
	2023	Vastgestelde jaarrekening					
	2024						
	2025						
	Bestuur	Directeur	H. van der Meulen				
		Voorzitter	S. Feitsma				
Overige informatie							

Vennootschappen en coöperaties		Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
CV Blitsaerd						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Woningbouw in het hogere segment.					
Gemeentelijk belang	Voor een evenwichtige woningvoorraad heeft de gemeenteraad in 2003 (en 2005) besloten tot het aangaan van een PPS waarmee marktpartijen het hogere segment bedienen. Hierbij zijn kaders vastgesteld voor 400 woningen. De gemeente is alleen commanditaire vennoot in de CV.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024					
	2025					
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Commanditair of stille vennoot (49%).					
Financieel belang	CV Commanditair kapitaal € 2.262.094.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	295	2.712			
	2024					
	2025					
	eigen vermogen is zonder de egalisatiereserves voor rente en afschrijving					
	Status financiële cijfers					
	2023					
	2024					
	2025					
Bestuur	Directeur	H. Wind				
	Voorzitter					
Overige informatie						

Vennootschappen en coöperaties		Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
Coöperatie Openbare Verlichting en Energie Fryslân (OVEF)						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Middel					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	OVEF is opgericht ten behoeve van het als Friese overheden gezamenlijk kunnen beheren van de openbare verlichting in Friesland. Daarnaast beheer OVEF de openbare laadpalen in Friesland. Sinds 2024 is OVEF energieleverancier voor haar eigen leden en afnemers.					
Gemeentelijk belang	Beheer en onderhoud openbare verlichting, energiediensten en laadinfradiënten.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024	77				
	2025	80				
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de ledenvergadering (3/48).					
Financieel belang						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	426	103			
	2024					
	2025					
	Status financiële cijfers					
	2023					
	2024					
	2025					
	Bestuur	Directeur	J. Haakma			
		Voorzitter				
Overige informatie						

Vennootschappen en coöperaties		Ondersteuning					
DataFryslân							
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag						
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Het doel van DataFryslân is om als overkoepelende data-autoriteit bij te dragen aan beter beleid en effectievere dienstverlening door Friese maatschappelijke organisaties voor de inwoners van Fryslân.						
Gemeentelijk belang	DataFryslân is voor de gemeente als onafhankelijke Friese data-autoriteit het platform waar regionale partijen samen investeren in en experimenteren met data en kennis delen. De gemeente kan zo betere beleidsbeslissingen nemen, gebaseerd op objectieve (micro)data.						
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)					
	2024	168					
	2025						
	2026						
	2027						
Bestuurlijk belang	Deelname ledenvergadering. Voorzitterschap bestuur.						
Financieel belang	De gemeente Leeuwarden is lid van de coöperatie. Een lid van de coöperatie betaalt eenmalig een bedrag aan entreegeld en vervolgens jaarlijks een bedrag aan contributie.						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces	De ledenvergadering bepaalt wie er uit hun midden gekozen wordt in het bestuur van de coöperatie. De ledenvergadering stelt ook jaarlijks de begroting en jaarstukken vast.						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)			
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	
	2023	372	118	427	577	55	
	2024	427	577				
	2025						
	Status financiële cijfers						
	2023	Vastgestelde jaarrekening					
	2024						
	2025						
	Bestuur	Directeur	R. Simons				
		Voorzitter	E. de Jong				
Overige informatie							

Vennootschappen en coöperaties		Verkeer, vervoer en waterstaat				
Parkeergarages Leeuwarden CV						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	De vennootschap heeft als doel het beheren en exploiteren van parkeergarages in de gemeente Leeuwarden en in het bijzonder 1. de parkeergarage De Klanderij 2. de parkeergarage Oldehove 3. de parkeergarage Hoeksterend (Bastion) 4. de parkeergarage Wilhelminaplein (Zaailand) 5. de parkeergarage Oosterstraat 6. de parkeergarage Revijs					
Gemeentelijk belang	Voorzien in een adequate hoeveelheid toegankelijke overdekte parkeervoorzieningen, primair voor de bezoekers aan de binnenstad. Hierbij wordt gestreefd naar een evenwicht tussen parkeergarages aan de rand van de binnenstad en het hart van de binnenstad. Tevens voorzien de parkeergarages in reductie van ongeoorloofd parkeren in de openbare ruimte.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024					
	2025					
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Zeggenschap bedraagt 50%.					
Financieel belang	Het resultaat van de parkeergarages CV wordt conform statuten verrekend met het commanditair kapitaal van de gemeente in de CV. Het commanditaire kapitaal van de gemeente bedraagt op 1 januari 2023 € 4.032.000.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	4.367	344	2.982	572	509
	2024	2.982	572	3.144	678	671
	2025					160
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024	Concept jaarrekening				
	2025	Concept begroting				
	Bestuur	Directeur	A. Zantman			
Voorzitter						
Overige informatie						

Vennootschappen en coöperaties		Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
Afvalsturing Friesland NV (handelsnaam Omrin)						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Afvalsturing Friesland richt zich op de nascheiding van herbruikbare materialen uit huishoudelijk afval. Daarvoor ontvangt zij afvalstromen van onder meer de gemeente Leeuwarden.					
Gemeentelijk belang	De gemeente heeft een verantwoordelijkheid als het gaat om het verwerken van huishoudelijk afval op een efficiënte en milieuvriendelijke manier. Tevens is de doelstelling van de gemeente om met een goede afvalscheiding (ook bij de bron) de verwerkingskosten laag te houden. Om deze doelstellingen te bereiken wordt de uitvoering door Afvalsturing Friesland NV uitgevoerd. De Reststoffen Energiecentrale (REC) die door Afvalsturing in 2011 is gestart, beschikt over een grote capaciteit die - naast de scheiding van afvalstromen - zorgt voor acceptabele verwerkingskosten. Dit gewenste effect wordt teruggezien in de lokale heffingen.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024					
	2025					
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Zeggenschap als aandeelhouder.					
Financieel belang	De gemeente Leeuwarden bezit 426 aandelen ofwel een belang van 14,2%					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	70.303	40.671	78.528	36.732	10.322
	2024	78.528	36.732	83.562	127.471	7.130
	2025	83.562	127.471			
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024	Vastgestelde jaarrekening				
	2025					
	Bestuur	Directeur	J. Vernooij			
Voorzitter		P.E.J. den Oudsten				
Overige informatie						

Vennootschappen en coöperaties		Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
NV Fryslân Miljeu (handelsnaam Omrin)						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Inzameling van (huishoudelijk) afval.					
Gemeentelijk belang	De gemeente heeft een wettelijke taak om huishoudelijk afval in te zamelen. Dit in de breedste zin van het woord. De operationele taak van deze inzameling wordt gedaan door Fryslân Miljeu. Het gemeentelijk belang is om op deze manier, naast adequate afvalinzameling, ook het daarbij behorende tarief dat wordt doorbelast aan bewoners onder controle te houden.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024					
	2025					
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Zeggenschap als aandeelhouder.					
Financieel belang	De gemeente Leeuwarden bezit 41.612 aandelen A ofwel een belang van 51,7 % in de regio Noordwest respectievelijk 26,5 % in de NV.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	11.303	6.735	11.573	7.767	1.007
	2024	11.573	7.767			
	2025					
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024					
	2025					
	Bestuur	Directeur	J. Vernooij			
		Voorzitter	G. Gerbrandy			
	Overige informatie					

Vennootschappen en coöperaties		Volksgezondheid en Sport					
BV Sport							
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag						
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Uitvoering van het gemeentelijke sportbeleid met als strategisch doel: een sportieve, gezonde en leefbare samenleving.						
Gemeentelijk belang	De BV Sport beheert en exploiteert de gemeentelijke sportaccommodaties en voert een breed scala aan activiteiten uit om de doelstellingen van het gemeentelijke sportbeleid te realiseren.						
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)					
	2024	12.115					
	2025	13.391					
	2026						
	2027						
Bestuurlijk belang	Zeggenschap als aandeelhouder.						
Financieel belang	De gemeente Leeuwarden is enig aandeelhouder van de BV Sport. Het geplaatst en gestort aandelenkapitaal bedraagt € 45.000 en een kapitaalstorting van € 950.000.						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces							
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)			
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	
	2023	4.048	11.072	4.208	12.786	161	
	2024	4.208	12.786				
	2025						
	Status financiële cijfers						
	2023	Vastgestelde jaarrekening					
	2024						
	2025						
	Bestuur	Directeur	J. van der Kooi				
		Voorzitter	J. Staal				
Overige informatie							

Vennootschappen en coöperaties		Bestaanszekerheid				
Caparis NV						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Hoog					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Caparis NV is het bedrijf waar mensen met een WSW-indicatie werken, maar ook mensen met indicaties voor beschut werk en baanafpraakbanen. Caparis NV sluit dienstverleningsovereenkomst (DVO) af met 8 gemeenten waarvan 4 aandeelhouder zijn, waaronder de gemeente Leeuwarden.					
Gemeentelijk belang	Bij Caparis NV werken mensen met een WSW-indicatie, maar ook mensen met een indicatie beschut werk of mensen die tijdelijk bij Caparis werken om afstand tot de (reguliere) arbeidsmarkt te verkleinen. Caparis heeft de opdracht om de arbeidsmogelijkheden van WSW-ers te ontwikkelen en zo goed mogelijk te benutten. Als het moet binnen het eigen bedrijf maar als het kan daarbuiten. Deze opdracht moet bovendien binnen de financiële kaders van de afgesloten DVO uitgevoerd worden.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024					
	2025					
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Zeggenschap als aandeelhouder.					
Financieel belang	De gemeente Leeuwarden bezit 9.954 aandelen ofwel een belang van 35,25% van het aantal uitstaande aandelen. Het geplaatst aandelenkapitaal bedraagt € 45.000.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	8.174	20.697	7.594	20.089	-580
	2024	7.594	20.089	6.260	20.720	-1.062
	2025	6.260	20.720	5.369	20.749	-1.062
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024	Concept jaarrekening				
	2025	Gewijzigde begroting				
	Bestuur	Directeur	A. Bonnema			
		Voorzitter	G. Jaarsma			
Overige informatie						

Vennootschappen en coöperaties		Ondersteuning					
NV Bank Nederlandse Gemeenten							
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag						
Openbaar belang (doel verbonden partij)	De BNG is de bankier van en voor overheden evenals instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de inwoners.						
Gemeentelijk belang	De BNG is de huisbankier van de gemeente. Daarnaast deelt de gemeente mee in een eventuele dividenduitkering op grond van de aandelen die de gemeente in de BNG bezit.						
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)					
	2024						
	2025						
	2026						
	2027						
Bestuurlijk belang	Zeggenschap als aandeelhouder.						
Financieel belang	De gemeente Leeuwarden bezit 207.990 aandelen (geplaatst en volgestort aandelenkapitaal van de BNG bedraagt 55.690.720 aandelen).						
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces							
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)			
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat	
	2023	4.615.000	107.459.000	4.721.000	110.819.000	254.000	
	2024	4.721.000	110.819.000	4.777.000	123.614.000	294.000	
	2025	4.777.000	123.614.000				
	Status financiële cijfers						
	2023	Vastgestelde jaarrekening					
	2024	Vastgestelde jaarrekening					
	2025						
	Bestuur	Directeur	P. Risch				
Voorzitter							
Overige informatie							

Vennootschappen en coöperaties		Ondersteuning				
Diverse rechtspersonen voortvloeiend uit de verkoop van Essent						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland, diende Essent uiterlijk voor 01 januari 2011 gesplitst te worden in een netwerkbedrijf en een productie- en leveringsbedrijf. Deze verplichte splitsing is doorgevoerd per 30 juni 2009. De aandelen van de productie -en leveringsbedrijf zijn daarop verkocht aan het energiebedrijf RWE. Het netwerkbedrijf is Enexis Holding NV geworden. Daarnaast omvatte Essent ook een milieubedrijf, Essent Milieu Holding NV, dat zich richtte op afvalverwijdering en afvalverwerking. Dit bedrijf bleef achter en kreeg de naam Attero BV. In 2014 zijn de aandelen van deze laatste BV verkocht aan de private equity organisatie Waterland. Verder leidde de verkoop van Essent tot verzelfstandiging van het 50% belang dat Essent had in de Elektriciteitsproductiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Hiervoor is een nieuwe BV opgericht, Publiek Belang Elektricit eitsproductie BV (PBE), waarvan de aandelen worden gehouden door de voormalige publieke aandeelhouders van Essent. Doel hiervan was het veilig stellen van het publiek belang, dat indertijd geacht werd mogelijk geschaad te worden door de verkoop van dit belang aan RWE (met het oog op het belang van de kerncentrale). Op dit moment is er overeenstemming bereikt met Delta NV, de andere grootaandeelhouder van EPZ, over de verkoop van EPZ aan RWE. Daardoor is de inrichting van PBE aangepast naar de status van een Special Purpose Vehicle (verkoop vennootschap). De splitsing en verkoop van Essent heeft verder geleid tot een aantal vennootschappen die meer technisch van aard zijn, in de zin dat ze als tijdelijke constructie dienen om mogelijke verplichtingen, claims en overige zaken, voortvloeiende uit de verkoop van Essent, te dekken respectievelijk definitief af te wikkelen. Deze vennootschappen zijn: CBL Vennootschap BV , CSV Amsterdam BV, Verkoop Vennootschap BV en Vordering op Enexis BV. Deze laatste 4 vennootschappen worden hieronder niet verder toegelicht gezien hun geringe financiële en bestuurlijke belang.					
Gemeentelijk belang	Er is geen directe relatie tussen de activiteiten van de verbonden partij en de gemeentelijke begrotingsdoelstellingen.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024					
	2025					
	2026					
	2027					
Bestuurlijk belang	Per BV verschillend.					
Financieel belang	Per BV verschillend.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	210	13	84	64	-126
	2024	84	64	8.580	7	8.096

	2025	8.580	7			
	Status financiële cijfers					
	2023	Vastgestelde jaarrekening				
	2024	Vastgestelde jaarrekening				
	2025					
Bestuur	Directeur					
	Voorzitter					
Overige informatie						

Vennootschappen en coöperaties		Ondersteuning				
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Onderdeel van Essent in 2009 bij de verkoop aan RWE, was het 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), o.a. eigenaar van de kerncentrale in Borssele. Het bedrijf Delta N.V. (destijds 50% aandeelhouder, nu 70% aandeelhouder) heeft de verkoop van dit bedrijfsonderdeel van Essent aan RWE in 2009 bij de rechter aangevochten. Als consequentie op deze gerechtelijke procedure is in 2009 het 50% belang van Essent in EPZ tijdelijk ondergebracht bij Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (“PBE”). In 2010 is op gezamenlijk initiatief van de aandeelhouders van PBE en de provincie Zeeland als belangrijkste aandeelhouder van Delta N.V. een bemiddelingstraject gestart om het geschil tussen partijen op te lossen. In 2011 is dit bemiddelingstraject succesvol afgerond. Op 30 september 2011 is, 2 jaar na de verkoop van de aandelen Essent, het 50% belang in EPZ alsnog geleverd aan RWE. De vennootschap dient als gevolg van contractuele verplichtingen met betrekking tot het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009 nog in stand gehouden te worden. Het bestuur van de vennootschap is in overleg met de andere contractuele partijen om na te gaan of deze contractuele verplichtingen voortijdig kunnen worden beëindigd en de vennootschap vervolgens kan worden ontbonden.					
	Gemeentelijk belang					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024	0				
	2025	0				
	2026	0				
	2027					
Bestuurlijk belang		Aantal aandelen 155.738 stuks.				
Financieel belang		De gemeente Leeuwarden bezit 2.080 aandelen, ofwel een belang van 0,01%.				
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	1.480	10	84	64	-126
	2024	84	64	8.580	7	8.096
	2025	8.580	7			
	Niet opgenomen gezien het geringe financiële en bestuurlijke belang.					
	Status financiële cijfers					
2023	Vastgestelde jaarrekening					
2024	Vastgestelde jaarrekening					

	2025	
<i>Bestuur</i>	Directeur	
	Voorzitter	
<i>Overige informatie</i>		

Vennootschappen en coöperaties		Milieu, volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing				
Blitsaerd Beheer BV						
Risicoprofiel (hoog*/middel/laag) *zie toelichting	Laag					
Openbaar belang (doel verbonden partij)	Woningbouw in het hogere segment.					
Gemeentelijk belang	Voor een evenwichtige woningvoorraad heeft de gemeenteraad in 2003 (en 2005) besloten tot het aangaan van een PPS waarmee marktpartijen het hogere segment bedienen. Hierbij zijn kaders vastgesteld voor 400 woningen. De gemeente is aandeelhouder van de BV.					
Gemeentelijke bijdrage	jaar	bijdrage (x 1.000 euro)				
	2024	0				
	2025	0				
	2026	0				
	2027					
Bestuurlijk belang	Zeggenschap als aandeelhouder (50%).					
Financieel belang	Aandelenkapitaal € 9.000.					
Toelichting benoeming en besluitvormingsproces						
Financiële kerngegevens	Jaar	Stand 1 januari (x 1.000 euro)		Stand 31 december (x 1.000 euro)		
		Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Resultaat
	2023	44	7			
	2024					
	2025					
	Status financiële cijfers					
	2023					
	2024					
	2025					
	Bestuur	Directeur	H. Wind			
		Voorzitter				
Overige informatie						

2.12d Lijst van de centrumregelingen

Lijst centrumregelingen

Gemeente Noardeast Fryslân en de gemeente Leeuwarden
 Dienst Sociale zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân en de gemeente Leeuwarden
 Gemeente Waadhoeke en de gemeente Leeuwarden
 Gemeenten Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland en de gemeente Leeuwarden
 Sociaal domein Friese gemeenten

Centrumgemeente regeling (Art.8, lid 4 WGR, geen rechtspersoonlijkheid)	
Samenwerking Gemeente Noardeast Fryslân en de gemeente Leeuwarden	
<i>Risicoprofiel</i>	Laag
<i>Startjaar</i>	2015
<i>Openbaar belang (doel van de samenwerking)</i>	De centrumregeling is getroffen in verband met het tot stand brengen van facilitaire voorzieningen (in dezen vooreerst ICT) ter ondersteuning van de uitvoering van de aan de gemeentelijke bestuursorganen opgedragen taken.
<i>Gemeentelijk belang</i>	Intensieve samenwerking met diverse overheidspartners op het terrein van de bedrijfsvoering, past binnen de ambitie van de gemeente Leeuwarden om de regionale samenwerking te intensiveren en uit te breiden.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college van de gemeente Leeuwarden heeft mandaat, volmacht en machtiging verkregen om alle besluiten te nemen ter uitvoering van de taken die in deze regeling zijn opgedragen aan de gemeente Leeuwarden.
<i>Financieel belang</i>	De kosten voor uitvoering van de opgedragen taken van de centrumgemeente worden op basis van een integrale kostprijsberekening en op basis van evenredigheid van de afname.

Centrumgemeente regeling (Art.8, lid 4 WGR, geen rechtspersoonlijkheid)	
Samenwerking Dienst Sociale zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân en de gemeente Leeuwarden	
<i>Risicoprofiel</i>	Laag
<i>Startjaar</i>	2015
<i>Openbaar belang (doel van de samenwerking)</i>	De centrumregeling is getroffen in verband met het tot stand brengen van facilitaire voorzieningen (in dezen vooreerst ICT) ter ondersteuning van de uitvoering van de aan de gemeentelijke bestuursorganen opgedragen taken.
<i>Gemeentelijk belang</i>	Intensieve samenwerking met diverse overheidspartners op het terrein van de bedrijfsvoering, past binnen de ambitie van de gemeente Leeuwarden om de regionale samenwerking te intensiveren en uit te breiden.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college van de gemeente Leeuwarden heeft mandaat, volmacht en machtiging verkregen om alle besluiten te nemen ter uitvoering van de taken die in deze regeling zijn opgedragen aan de gemeente Leeuwarden.
<i>Financieel belang</i>	De kosten voor uitvoering van de opgedragen taken van de centrumgemeente worden op basis van een integrale kostprijsberekening en op basis van evenredigheid van de afname.

Centrumgemeente regeling (Art.8, lid 4 WGR, geen rechtspersoonlijkheid)	
Samenwerking Gemeente Waadhoeke en de gemeente Leeuwarden	
<i>Risicoprofiel</i>	Laag
<i>Startjaar</i>	2015
<i>Openbaar belang (doel van de samenwerking)</i>	De centrumregeling is getroffen in verband met het tot stand brengen van facilitaire voorzieningen (in dezen vooreerst ICT) ter ondersteuning van de uitvoering van de aan de gemeentelijke bestuursorganen opgedragen taken.
<i>Gemeentelijk belang</i>	Intensieve samenwerking met diverse overheidspartners op het terrein van de bedrijfsvoering, past binnen de ambitie van de gemeente Leeuwarden om de regionale samenwerking te intensiveren en uit te breiden.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college van de gemeente Leeuwarden heeft mandaat, volmacht en machtiging verkregen om alle besluiten te nemen ter uitvoering van de taken die in deze regeling zijn opgedragen aan de gemeente Leeuwarden.
<i>Financieel belang</i>	De kosten voor uitvoering van de opgedragen taken van de centrumgemeente worden op basis van een integrale kostprijsberekening en op basis van evenredigheid van de afname.

Centrumgemeente regeling (Art.8, lid 4 WGR, geen rechtspersoonlijkheid)	
Samenwerking Gemeenten Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling, Texel en Vlieland en de gemeente Leeuwarden	
<i>Risicoprofiel</i>	Laag
<i>Startjaar</i>	2016
<i>Openbaar belang (doel van de samenwerking)</i>	De centrumregeling is getroffen in verband met het tot stand brengen van facilitaire voorzieningen (in dezen vooreerst ICT) ter ondersteuning van de uitvoering van de aan de gemeentelijke bestuursorganen opgedragen taken.
<i>Gemeentelijk belang</i>	Intensieve samenwerking met diverse overheidspartners op het terrein van de bedrijfsvoering en belastingen, past binnen de ambitie van de gemeente Leeuwarden om de regionale samenwerking te intensiveren en uit te breiden.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college van de gemeente Leeuwarden heeft mandaat, volmacht en machtiging verkregen om alle besluiten te nemen ter uitvoering van de taken die in deze regeling zijn opgedragen aan de gemeente Leeuwarden.
<i>Financieel belang</i>	De kosten voor uitvoering van de opgedragen taken van de centrumgemeente worden op basis van een integrale kostprijsberekening en op basis van evenredigheid van de afname.

Centrumgemeente regeling (Art.8, lid 4 WGR, geen rechtspersoonlijkheid)	
Samenwerking Sociaal domein Friese gemeenten	
<i>Risicoprofiel</i>	Laag
<i>Startjaar</i>	2015
<i>Openbaar belang (doel van de samenwerking)</i>	Beleidsvoorbereiding ten behoeve van de wettelijke taken op terrein van jeugdzorg, maatschappelijke ondersteuning en participatie en de inkoop ten behoeve van wettelijke taken op het terrein van jeugdzorg en maatschappelijke ontwikkeling doelmatig en kwalitatief hoogwaardig te organiseren met de gezamenlijke Friese gemeenten.
<i>Gemeentelijk belang</i>	De gemeente Leeuwarden is centrumgemeente en voert voor alle 18 Friese gemeenten de inkoop, de daarmee samenhangende beleidsvoorbereiding en het financieel beheer uit.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Het college van de gemeente Leeuwarden heeft mandaat, volmacht en machtiging verkregen om alle besluiten te nemen ter uitvoering van de taken die in deze regeling zijn opgedragen aan de gemeente Leeuwarden.
<i>Financieel belang</i>	De kosten voor uitvoering van de taken van de centrumgemeente worden verdeeld onder alle Friese gemeenten, deels op basis van inwonersaantal en deels op basis van het percentuele aandeel cliënten Jeugdwet.

2.18 Grondbeleid

Deze paragraaf gaat over het grondbeleid van de gemeente, de hiermee gepaard gaande risico's en het afdekken daarvan.

Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht gemeenten om in de begroting en in de jaarrekening een paragraaf over het grondbeleid op te nemen. Hierin komt aan bod hoe de gemeente het grondbeleid inzet om de bestuurlijke doelen te bereiken. Jaarlijks worden alle grondexploitaties herijkt op peildatum 1 januari.

2.18a Kaders van het grondbeleid

De grondexploitaties worden uitgevoerd binnen diverse (beleids)kaders. Voorbeelden van deze kaders zijn de wettelijke regelgeving vanuit het BBV en de gemeentelijke financiële verordening, de nota's Grondbeleid en Gronduitgifte- en prijsbeleid.

De meest recente nota Grondbeleid is op 7 oktober 2020 vastgesteld door de gemeenteraad. In de Nota grondbeleid 2020 heeft de raad keuzes gemaakt welke instrumenten van grondbeleid de gemeente inzet. Een Nota grondbeleid wordt meestal elke vier jaar herzien, tegelijk met een college- en raadsperiode. De voorbereidingen voor een nieuwe nota grondbeleid¹ zijn inmiddels opgestart en we verwachten dat deze in 2025 ter besluitvorming aan de gemeenteraad kan worden aangeboden. De gemeente Leeuwarden voert overwegend een actief grondbeleid uit. Maar ook faciliterend grondbeleid evenals mengvormen van actief en faciliterend grondbeleid.

In de gebiedsontwikkeling moet bij de uitgifte van grond sinds eind 2021 rekening gehouden worden met het Didam arrest. Eén-op-één-uitgiftes kunnen niet zomaar meer. In de nota grondprijs en uitgiftebeleid 2023 zijn de methoden voor bepaling van grondprijzen, de wijze van gronduitgifte en grondprijsvorming vastgelegd. Deze nota is op 14 november 2023 door het college vastgesteld.

2.18b Visie op het grondbeleid

De visie op grondbeleid hangt nauw samen met demografische ontwikkelingen, de economische groei en de ruimtebehoefte van andere opgaven, zoals de energietransitie, nieuwe infrastructuur en wateropvang.

Anticiperen op groei

Het aantal huishoudens in de gemeente Leeuwarden is de afgelopen jaren veel harder gegroeid dan dat er woningen zijn gebouwd. Het woningtekort is daardoor fors opgelopen.² Daarnaast is de verwachting dat de groei van huishoudens aanhoudt. De omvang van groei hangt vooral af van de migratie, waarbij verschillende groeiscenario's voor te stellen zijn. Voorlopig koersen we tot en met 2040 op de behoefte van 10.000 tot 15.000 extra woningen, onder de belangrijke voorwaarde dat de programmering eenvoudig op- of af te schalen is.³ Dat komt neer op een woningproductie van 700 tot 1.000 woningen per jaar. Die woningen landen voor een deel in de dorpen, maar voornamelijk in Leeuwarden-stad.

Compacte stad

In de stad en dorpen streven we naar een concentratie van wonen, werken en voorzieningen. Hiermee kunnen we het voorzieningenniveau behouden, duurzame mobiliteit stimuleren en in het

---

¹ Door inwerkingtreding van de Omgevingswet is het stelsel van naamgeving en besluitvorming met betrekking tot beleidsnota's gewijzigd. Om die reden zal de nota hernoemd worden naar het beleidsprogramma grondbeleid en kostenverhaal, samen met een toevoeging met de hoofdlijnen van het grondbeleid aan de Omgevingsvisie.

² Volgens ABF Research is het woningtekort in de provincie Fryslân in 2023 2,8%. Als we dit verdisconteren naar de gemeente Leeuwarden, komt dat neer op $(64.684 * 2,8\% =) 1.800$ woningen.

³ Beleid wonen in de stad, conceptversie, juni 2024

ommeland meer ruimte geven aan andere opgaven. Daar waar we de afgelopen jaren vooral woningbouw hebben ontwikkeld aan de randen van de stad of dorpen, verschuift de focus nu steeds meer naar binnenstedelijke gebiedsontwikkeling. Binnen het grondbeleid betekent dit dat, naast de ontwikkeling van de uitbreidingslocaties Zuidlanden/Middelsee, herstructurering en verkleuring van gebieden in de stad (Spoordok) en dorpen (Van Halbertsmaterrein, Grou) een steeds grotere rol gaan spelen.

Meer regie op verstedelijking

Op locaties met én zonder grondeigendom willen we als gemeente regie houden op de verstedelijkingsopgave. Dit doen we onder andere door samen met de provincie in de Regionale Woondeals afspraken te maken over aantal woningen, segmenten en doelgroepen. Daarnaast kijken we met het oog op het woningtekort samen met provincie en marktpartijen hoe we plannen kunnen versnellen. En tot slot, zijn we bezig met het eenduidig vastleggen van bovenwijks kostenverhaal op het casco van de stad, om gemeentelijke investeringen te kunnen verhalen op diegene die de bouwplannen ontwikkelen. Dit geeft, ook als we niet zelf eigenaar zijn van de grond, de mogelijkheid om in bovenwijkse voorzieningen te investeren, en stad en dorpen in brede zin te ontwikkelen.

Marktomstandigheden

Het herstel van de woningmarkt zette in 2024 door. Door loonstijgingen en schaarste op de woningmarkt zijn de transactieprijzen van de woningbouw (zowel nieuwbouw als bestaande bouw) in 2024 gestegen.

De gemiddelde transactieprijs van een bestaande woning in de regio waar gemeente Leeuwarden onder valt, is in het vierde kwartaal van 2024 met 10,6 % stegen ten opzichte van het vierde kwartaal van 2023 (Marktoverzicht Noord Friesland NVM, Q4 2024).

De sterk stijgende prijzen van bestaande koopwoningen stuwden de vraag naar nieuwbouwwoningen. Dankzij de sterk gestegen inkomens komen de relatief dure nieuwbouwwoningen ook weer wat meer binnen bereik van huizenkopers.

Ook de prijs van nieuwbouwwoningen laat een stijgende lijn zien. Maar deze is minder hoog dan bij bestaande koopwoningen in de regio. De focus in nieuwbouwprojecten ligt op betaalbare woningbouw. Dit vertaalt zich in kleiner wordende nieuwbouwwoningen (lagere transactieprijzen) en hogere vierkante meterprijzen.

Maatregelen vanuit het Rijk zoals de start bouwimpuls (SBI) hebben er voor gezorgd dat meer woningbouwprojecten kunnen starten met bouwen in de periode tot 31 december 2025.

Andere positieve ontwikkelingen zijn de verwachte verlaging van de hypotheekrente en extra leencapaciteit voor woningen met een gunstig energielabel in 2024.

De Raad van State heeft op 18 december 2024 een uitspraak gedaan waarmee intern salderen van stikstofuitstoot vergunningsplichtig wordt. Voor bijvoorbeeld Middelsee is bij het bestemmingsplan gebruik gemaakt van intern salderen. Dit bestemmingsplan is onherroepelijk en hier worden geen problemen verwacht. Voor grote ontwikkelingen (bijvoorbeeld Werpsterhoeke) zou dit gevolgen kunnen hebben bij de planologische procedure of het aanvragen van vergunningen, maar tot nog toe voorzien we geen problemen of vertraging.

Op 22 januari 2025 heeft de rechtbank Den Haag uitspraak gedaan in de rechtszaak die door Greenpeace Nederland is aangespannen tegen de Staat. Het kabinet heeft besloten een ministeriële commissie op te richten. In die samenstelling wordt de uitspraak snel en grondig bestudeerd om te bepalen wat de uitspraak vraagt. Op dit moment is niet bekend wat deze uitspraak concreet betekent voor de plannen in Leeuwarden.

Daarnaast zijn er ook nog landelijke problemen met het stroomnet en netcongestie, zo ook in onze gemeente. Hierdoor worden grootverbruikers op dit moment op de wachtlijst gezet totdat er extra stroom beschikbaar is. Extra stroom is beschikbaar als er een nieuw onderstation gerealiseerd is en extra middenspanningskabels zijn aangelegd.

Om ervoor te zorgen dat de grootverbruikers zo spoedig mogelijk aangesloten kunnen worden, heeft de gemeente Leeuwarden in Middelsee en Zwette V de grootverbruikaansluitingen die nodig zijn voor de gebiedsontwikkeling alvast aangevraagd. Dit betekent dat we in aanmerking kunnen komen voor capaciteit zodra er ruimte op het net ontstaat, bijvoorbeeld door de maatregelen van het Friese Actieplan netcongestie. Liander geeft op dit moment een datum af van 2032 waarop de voorzieningen van stroom voorzien kunnen worden. Echter wordt er met concrete acties (o.a. een warmtenet) geprobeerd deze termijn naar voren te halen, we verwachten op dit moment 2029.

Projecten

De gemeente Leeuwarden voert zowel actief, faciliterend als mengvormen van actief en faciliterend grondbeleid. Zuidlanden Middelsee is de grootste locatie waar de gemeente actief beleid voert.

De Zuidlanden/Middelsee (actief grondbeleid)

In november is het project Huis aan de Haven (van MWPO) opgeleverd.

Direct grenzend aan dit complex is de haven geopend en het water het gebied ingelaten. In het gebied rondom de haven willen we zo circulair als mogelijk inzetten bij de aanleg van steigers en aanlegvoorzieningen. Deze werkzaamheden zijn inmiddels aanbesteed.

Een project met 8 waterwoningen (Wetter Wenje) is in aanbouw en wordt begin dit jaar opgeleverd.

Maatregelen vanuit het Rijk om woningbouwprojecten los te trekken (Start Bouw Impuls SBI) hebben effect. In 2024 is gestart met de bouw van de projecten van Toeck, BPD en PC Vastgoed. Begin 2025 is gestart met de bouw van SEBB (sociale huur woningen), Slokker, Jorritsma en Friso. Dit zijn allemaal projecten in Middelsee fase 1.

In Middelsee fase 2 is in 2024 de bouw van meerdere complexen met beleggershuur en koopappartementen langs de Overijsselselaan gestart, totaal 110 woningen. Dit betreffen complexen van Onix, Zwanenburg en Van Wijnen.

Voor De Fellingen is de tender voor het bouw- en woonrijp maken en de realisatie van circa 224 woningen gegund aan MWPO (Fase 1). Het betreft 75% betaalbare woningen (25% sociale huur, 25% middenhuur en 25% betaalbare koop). Voor de Fellingen hebben we WBI subsidie vanuit het Rijk ontvangen voor totaal 3 fasen, ruim 600 woningen.

De gemeenteraad heeft op 19 juni 2024 besloten om een krediet van € 2,7 mln beschikbaar te stellen voor de bouw van de eerste mobiliteitshub in De Fellingen. Het belangrijkste aspect van het realiseren van een hub is het in gang zetten van een gedragsverandering. De verandering houdt in dat de wijk zo is ingericht dat wonen, fietsen, wandelen, spelen in de straten en op de erven voorop staat en dat men zoveel mogelijk gebruik gaat maken van deelmobiliteit in plaats van de eigen auto. De aanbesteding van de bouw van de mobiliteitshub is gestart. Ook is gestart met voorbereiding van de tenders voor de bouw van de volgende circa 430 woningen en de aanleg van het Redbadpark.

De vrije kavels in Unia en de kavels van de eerste fase Barrahûs - organisch ontwikkelen zijn op de markt gebracht en allemaal verkocht in 2024.

Samen met de programmagroep Spoorzone wordt gewerkt aan een ontwikkelkader voor o.a. De Werp. De planning is erop gericht dat het ontwikkelkader in de loop van 2025 gereed is voor

vaststelling. Dit kader - waarbij in potentie ook extra woningen worden toegevoegd - dient dan als onderlegger voor de grondexploitatie per 01-01-2026.

Daarnaast worden de eerste invullingen gemaakt van plannen in Middelsee fase II. De ontwikkeling van het sportgebied is opgepakt net als de voorzieningenzone waarbij gekeken wordt naar een supermarkt - en mogelijk vooruitlopend daarop een tijdelijke supermarkt.

In Middelsee is de Middelseefeat opgeleverd en door afronding van de Redbadwei is een groot deel van de hoofdstructuur/ infrastructuur gereed. In de Zuidlanden worden een aantal woongebieden woonrijp gemaakt.

Er zijn twee specifieke uitkeringen van het Rijk toegezegd voor Zuidlanden/Middelsee:

- WBI Woningbouwimpuls (€3.549.000,- in december 2022)
- MIRT specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur (€12.054.000,- in december 2023)

Omdat niet alle kosten volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in de grondexploitatie opgenomen mogen worden (tunnel en gebouwde parkeervoorziening) is slechts een deel van de specifieke uitkering in de grondexploitatie opgenomen. De onderbouwing is als volgt:

Tabel 96 Specifieke uitkering van het Rijk Zuidlanden/Middelsee Bedragen x € 1.000

	Grondexploitatie	Buiten Grex	Totaal
WBI (De Fellingen)	1.899	1.650	3.549
Totaal	1.899	1.650	3.549
MIRT			
- Geluidsschermbaan Unia	1.556	-	1.556
- Bruggen Unia	1.129	-	1.129
- Ronde Unia	334	-	334
- Ontsluitingsweg Unia	278	-	278
- Ronde De Hem	334	-	334
- Bruggen Middelsee	1.620	-	1.620
- Geluidsschermbaan Middelsee	1.769	-	1.769
- Fietstunnel Redbadwei Zuid	-	292	292
- Mobiliteitshubs Middelsee	38	4.706	4.744
Totaal	7.058	4.998	12.056

Bedrijventerreinen (actief grondbeleid)

Op Zwette IV en V zijn nog kavels beschikbaar. De laatste kavel van Frisia is onder optie. De vraag ligt iets lager dan het gemiddelde per jaar van de afgelopen 3 jaar.

In totaal is voor Leeuwarden tot 2035 de vraag geraamd op 52 ha, waarvan 10,2 ha op bestaande bedrijventerreinen ingevuld kan worden. Daarnaast kan op kleine bedrijventerreinen de lokale vraag van ca. 20 ha ingevuld worden.

Hierdoor is er nog ruimte voor ca. 22 ha nieuw bedrijventerrein ten behoeve van Zwette VI. De gemeente Leeuwarden is gestart met de planontwikkeling van Zwette VI gebaseerd op basis van een vraagprognose van gemiddeld 2,9 ha per jaar. Met Zwette VI wordt een bijdrage geleverd aan het faciliteren van toekomstgericht, emissie vrij, groen en klimaat adaptief ondernemen op een landschappelijk goed ingepast en bereikbaar bedrijventerrein. Voor de ontwikkeling van Zwette VI zal eerst een stedenbouwkundig- en beeldkwaliteitsplan worden opgesteld voordat een omgevingsplan procedure kan worden opgestart.

Overige projecten

Heechterp (herstructurering)

In september 2023 is het bestemmingsplan en de bijbehorende grondexploitatie van Heechterp door de gemeenteraad vastgesteld. In 2024 wordt het ontwerp en het woningbouwprogramma nader uitgewerkt.

Steenslân II (actief grondbeleid)

Voor het uitbreidingsplan Steenslân II in Stiens (105 woningen) zijn in een aantal participatiesessies een bouwprogramma en een stedenbouwkundige opzet tot stand gekomen. Het stedenbouwkundig plan is vastgesteld eind 2023, het bestemmingsplan en de grondexploitatie in september 2024. Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld en een voorlopige voorziening aangevraagd, waardoor het bestemmingsplan nog niet onherroepelijk is. De voorbereiding van de realisatie wordt zover als mogelijk doorgezet. Het plan bevat 30% sociale huurwoningen en een mix van rij-, twee-onder-een-kap- en vrijstaande woningen, woonarken en appartementen. De opzet van het plan is zeer ruim met veel groen en water, waarbij biodiversiteit wordt uitgevoerd door de zogenaamde doelsoortenaanpak.

Nieuw Oud Oost (gemengd)

Betreft de herontwikkeling van de huidige locatie van het Cambuurstadion. Vanwege de nieuwbouw van het stadion elders heeft het stadion geen functie meer. Een stedenbouwkundig plan voor maximaal 550 woningen en hoogwaardig openbaar gebied is in 2023 vastgesteld door de raad. De gronden zijn in eigendom van twee partijen, projectontwikkelaar Leyten (eigenaar van het stadion) en de gemeente. Leyten en de gemeente hebben in 2024 in een anterieure overeenkomst afspraken vastgelegd over het kostenverhaal op het perceel van Leyten en de grond- en bouwexploitatie. Ook zijn in 2024 het bestemmingsplan en de grondexploitatie vastgesteld. Het bestemmingsplan is onherroepelijk, de voorbereiding van de realisatie is in volle gang.

Spoordok (faciliterend)

Het project Spoordok omvat de herontwikkeling van circa 16,5 hectare bedrijven- en kantorenterrein aan de westzijde van station Leeuwarden tot rond de 2.000 woningen en een substantieel aandeel niet-wonen. Een gebiedsvisie met globaal programma en ruimtelijke structuur is in 2021 vastgesteld door de raad. Vervolgens is er in 2024 een ontwikkelkader uitgewerkt: een samenhangend ruimtelijk, programmatisch en financieel kader voor latere uitwerking in deelgebieden.

Het college heeft op 26 november 2024 het Ontwikkelkader Spoordok 'Stadsterp van de toekomst' vastgesteld als een programma onder de Omgevingswet. Het ontwikkelkader is alleen bindend voor de gemeente zelf. De volgende stap is een stedenbouwkundig raamwerk en juridische vastlegging middels een Bopa voor de 1^e fase en een omgevingsplan voor de volgende fase op basis waarvan na vaststelling gestart kan worden met de bouw.

Er zijn meerdere grondeigenaren, waaronder (al dan niet zelf bouwende) projectontwikkelaars, ondernemers met eigen vastgoed en openbaar vervoer- en infrapartijen. De gemeente heeft zelf het huidige openbaar gebied in eigendom. De gemeente neemt tot nu toe een grotendeels faciliterende rol aan. De gemeente sluit bij voorkeur anterieure overeenkomsten met initiatiefnemers om haar kostenverhaal te borgen. Daar waar (nog) geen anterieure overeenkomsten worden gesloten zal kostenverhaal publiekrechtelijk geborgd worden. Er is een specifieke uitkering toegekend uit de versnellingsgelden, waarmee een nog te realiseren mobiliteitshub deels kan worden bekostigd. Deze specifieke uitkering heeft als voorwaarde dat in 2027 gestart dient te worden met de woningbouw.

Om dit gezamenlijke proces met de grondeigenaren in een stabiele omgeving te houden en mogelijke prijsopdrijving te voorkomen, heeft de raad de eigendomssituatie 'bevroren' door het

vestigen van voorkeursrecht op het hele plangebied. Een grondeigenaar die wil verkopen, moet het perceel nu eerst aan de gemeente te koop aanbieden.

Met een aantal ontwikkelgerichte grondeigenaren is een Afsprakenkader opgesteld. Hierin zijn de uitgangspunten opgenomen waarmee de basis is gelegd voor verdere uitwerking in de komende haalbaarheidsfase. Resultaat van die komende haalbaarheidsfase wordt het sluiten van anterieure overeenkomsten met deze grondeigenaren. Met deze anterieure overeenkomsten is het kostenverhaal voor de eerste fase passend bij hetgeen noodzakelijk is voor een haalbaar Spoordok. De gemeente is verantwoordelijk voor de investeringen in openbare ruimte/voorzieningen. De hiervoor benodigde kredieten moeten nog, indien van toepassing, beschikbaar worden gesteld door de gemeenteraad. De hiermee gepaard gaande kosten zullen op basis van de criteria Profijt, Proportionaliteit en toerekenbaarheid deels verhaald worden op de ontwikkelaars. Uiteraard zullen deze voorzieningen gefaseerd worden uitgevoerd en passend bij de realisatie van Spoordok.

Het financieel risico voor de gemeente is tot nu toe beperkt tot de gemeentelijke voorbereidingskosten. Deze kosten zijn op de balans opgevoerd als nog te verhalen kosten en zullen naar verwachting worden verhaald op de grondeigenaren.

Warten (gemengd)

Aan de westkant van Warten is een plan voor 32 woningen voorbereid. Projectontwikkelaar Zwanenburg Projecten B.V. heeft het grootste deel van de grond in bezit waarop 20 vrijstaande en twee-onder-een-kapwoningen zijn gepland, de gemeente heeft grond voor acht sociale huurwoningen en vier twee-onder-een-kapwoningen. Na meerdere bijeenkomsten met omwonenden en Dorpsbelang heeft een ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen. Eerste helft 2025 zal naar verwachting een anterieure overeenkomst gesloten worden tussen Zwanenburg en de gemeente en kunnen het bestemmingsplan, beeldkwaliteitsplan en de grondexploitatie ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Halbertsmalocatie (faciliterend)

Dit betreft de herontwikkeling van de Halbertsmalocatie in Grou. Een stedenbouwkundig plan voor maximaal 195 woningen is opgesteld in samenspraak met het dorp, de gemeente en de ontwikkelaar. In het plan is ook een brug bedacht over de Rjochte Grou. Deze brug moet zorgen voor verbinding tussen het centrum en de nieuwe locatie. Het ontwerpbestemmingsplan lag tot 2 februari 2024 ter inzage. De gronden zijn in eigendom van de ontwikkelaar Fagot B.V. De beoogde brug ligt op grond van de gemeente. Er zijn gesprekken tussen Fagot en de gemeente over een nog te sluiten anterieure overeenkomst. Het kostenverhaal op het perceel van Fagot en bovenwijkse voorzieningen, zoals een eventuele brug, zullen daarin een plek krijgen, evenals de te realiseren ligplaatsen op grondeigendom van de gemeente.

Grut Palma West (faciliterend)

Het project Grut Palma West omvat de ontwikkeling van circa 2,9 hectare aan de westzijde van Wergea. Het merendeel is in eigendom van Harns Invest. De beoogde ontwikkeling omvatte 55 grondgebonden woningen. Het is de wens om een gevarieerde woonwijk met kwaliteit en een hoog aandeel betaalbare koop te ontwikkelen. Het ontwerp bestemmingsplan heeft tot en met 1 februari 2024 ter inzage gelegen. Op basis van de ontvangen zienswijzen wordt nu gewerkt aan enkele aanpassingen in het plan. Verwacht wordt dat het bestemmingsplan uiterlijk het 3^e kwartaal 2025 ter vaststelling wordt aangeboden aan de gemeenteraad. Er zijn gesprekken tussen Harns Invest en de gemeente over een nog te sluiten anterieure overeenkomst. Onder andere het kostenverhaal en andere afspraken over de ontwikkeling zullen daarin een plek krijgen. Hierdoor is het financieel risico voor de gemeente zeer beperkt.

2.18c Financiële verantwoording grondexploitaties (actief grondbeleid)

Jaarlijks worden alle grondexploitaties volledig herzien. Ten behoeve van de jaarrekening 2024 zijn de hercalculaties herzien per 1-1-2025. Hiervoor zijn de volgende parameters gebruikt:

Tabel 97 Parameters actualisatie grondexploitatie per 01-01-2025

	vanaf 1-1-2024 tot 1-1-2025	vanaf 1-1-2025 tot 1-1-2026	vanaf 1-1-2026 tot 1-1-2028	vanaf 1-1-2028
<i>Parameter kostenstijging</i>				
Woningbouw	2,5	3,0	2,0	2,0
Niet-woningbouw	2,5	3,0	2,0	2,0
Plankosten	6,6	3,1	2,0	2,0
<i>Parameter opbrengstenstijging</i>				
Woningbouw:				
- vrije sector	4,0	4,0	2,0	2,0
- sociaal en middenhuur	2,0	2,0	2,0	2,0
Niet-woningbouw:				
- Bedrijven	3,0	2,0	2,0	2,0
- Kantoren	1,0	1,0	1,0	2,0
- Winkels	1,0	1,0	1,0	2,0
<i>Parameter rente en discontovoet</i>				
Rekenrente	1,97	1,50	1,50	1,50
Discontovoet	2,0	2,0	2,0	2,0

Onderstaand een overzicht van de Netto Contante Waarde van de hercalculatie per 1-1-2024 en per 1-1-2025.

Tabel 358 Overzicht verwachte resultaten lopende grondexploitaties en verliesvoorziening

	Bedragen x € 1.000		
	1-1-2024	1-1-2025	Voorziening verlies complexen
Heechterp	43	71	-
Grut Palma	-1.131	-1.208	-1.208
Wirdum Hikkemieden	-1.069	-1.063	-1.063
Steenslan	-	175	-
Wytgaard uitbreiding	15	5	-
Zuidlanden / Middelsee	80	-5.246	-5.246
Nieuw Oud Oost	-	4.792	-
	-2.062	-2.474	-7.517
Zwette IV	56	131	-
Zwette V	728	1.117	-
Frisia	-283	-283	-283
	501	965	-283
	-1.557	-1.509	7.800

Op basis van deze laatste herziening bedraagt de voorziening negatieve complexen € 7,8 mln en is gevormd ter afdekking van het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitaties Wirdum-Hikkemieden, Grut Palma en Frisia en Zuidlanden/Middelsee.

Het resultaat van de positieve complexen resultaat per 1-1-2025 bedraagt € 6,3 mln.

Het totale resultaat op contante waarde per 1-1-2025 van alle lopende grondexploitaties bedraagt € 1.510.000 negatief na de diverse winstnemingen.

Voor winstneming geldt de percentage of completion methode (POC): voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst op basis van de eindwaarde worden genomen. De winstnemingen zien er als volgt uit:

Tabel 369 Winstneming   Bedragen x € 1.000

Wytgaard	49
Zwette IV	79
Zwette V	411
	539

Voor de projecten Steenslan Heechterp en Nieuw-Oud Oost kan volgens de POC methode nog geen winst genomen worden omdat er per 01-01-2025 nog geen opbrengsten gerealiseerd zijn.

In de loop van 2025 zullen de actuele hercalculaties 2025 aan de raad ter vaststelling worden aangeboden.

2.1.8d Reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitaties wordt gebruikt voor:

- Opvangen verliezen grondexploitaties;
- Afdracht winsten grondexploitaties;
- Ter afdekking van de berekende risico's van grondexploitaties.

Bij het opstellen van de jaarrekening wordt het risicoprofiel van het grondbedrijf berekend en de hoogte van de reserve grondexploitaties moet voldoende zijn om dit te kunnen opvangen. Bij een surplus in de reserve wordt dit afgedragen aan de algemene middelen en bij een tekort wordt dit weer aangevuld uit de algemene middelen.

In de nota Hercalculatie grondexploitaties 2024 was het verwachte saldo van de reserve per 31 december 2024 € 18,4 mln. Het verschil ten opzichte van de werkelijke stand per 31-12-2024 bedraagt afgerond € 3,5 mln lager en is veroorzaakt door het resultaat van het product grondbeleid over 2024, de storting in de verliesvoorziening van met name Middelsee/De Zuidlanden op basis van de geactualiseerde hercalculatie per 1-1-2025, de winstneming binnen 3 grondcomplexen en een benodigde aanvullende storting om de reserve grondexploitatie op peil te brengen om het risico binnen het grondbedrijf af te kunnen dekken.

Het saldo van de reserve grondexploitaties per 31-12-2024 ziet er als volgt uit:

Tabel 100 Reserve grondexploitatie	Bedragen x € 1.000	
Stand 31-12-2023		18.491
Resultaat product grondbeleid	211	
Verliesvoorziening	-5.329	
Winstneming	539	
Aanvullende storting	<u>1.031</u>	
		-3.548
Reserve 31-12-2024		14.943

Het meerjarenperspectief ziet er als volgt uit:

Tabel 10137 Meerjarenperspectief	Bedragen x € 1.000					
Meerjarenperspectief	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stand per 1 januari	14.943	14.881	14.818	14.754	16.940	18.000
Ontwikkelbudget	-62	-63	-64	-64	-65	-65
Resultaat afgesloten projecten				2.250	1.125	1.125
Stand 31 december	14.881	14.818	14.754	16.940	18.000	19.060

Voor macro economische en project specifieke risico's is sprake van een bedrag van afgerond € 19 mln per 1-1-2025.

Tabel 102 Benodigd weerstandsvermogen	Bedragen x € 1.000		
Projecten	Benodigde weerstandscapaciteit er project 1-1-2024	Benodigde weerstandscapaciteit er project 1-1-2025	Verschil
Zuidlanden / Middelsee	20.974	16.793	4.181
Heechterp	240	719	-479
Wirdum Hikkemieden	27	17	10
Zwette IV	64	111	-47
Frisia	1.449	1.384	65
	33	29	4
Stand per 31 december	22.787	19.053	3.734

Ten opzichte van vorig jaar is een deel van de risico's in werking getreden en in de betreffende grondexploitaties verwerkt, waardoor deze risico's lager worden ingeschat. Dit geldt met name voor Middelsee.

Voor Middelsee zijn de belangrijkste risico 's aan de kostenkant extra kosten grondwerk en prijsstijgingen na aanbesteding. Deze risico's zijn deels opgetreden en in het resultaat verwerkt. Het risicobedrag is daarom verlaagd.

De belangrijkste risico's aan de opbrengstenkant zijn:

- minder vraag naar appartementen;
- minder uitgeefbare gronden door onduidelijkheid tracés en;
- het niet voldoen aan de voorwaarden van de subsidies, terugbetalen van de subsidies.

Omdat een deel van de appartementen in Middelsee per 01-01-2025 verkocht of onder contract is, is het risicobedrag verlaagd.

Uit gesprekken met de subsidie verleners is gebleken dat als er tijdig geïnformeerd wordt over vertraging er een kleine kans is dat subsidies terugbetaald hoeven te worden. In de risicoanalyse hebben we de kans op optreden daarom naar beneden bijgesteld.

Minder uitgeefbare kavels door onduidelijkheid tracés is nog steeds een belangrijk risico.

Om het volledige risico van de grondexploitaties af te kunnen dekken is een aanvullende storting ten laste van het rekeningresultaat gedaan in de reserve grondexploitatie van afgerond € 1.031 mln. Hiermee is de verwachte stand per 2030 in principe toereikend om de risico's af te kunnen dekken.

C Voorgenomen budgetoverhevelingen

2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen

In onderstaande tabel en toelichting zijn de reserve budgetoverhevelingen opgenomen. Ter verduidelijking zijn de overhevelingen, die allemaal conform het BBV in taakveld mutaties reserve zijn opgenomen, onderverdeeld naar de taakvelden waar de budgetten zijn geraamd. Er is sprake van een 'Voorgenomen storting' als het budget uit 2024 betreft. Bij middelen uit eerdere jaren is er sprake van 'Overheveling'. Daarnaast is een onderscheid gemaakt naar overhevelingen die toezien op specifiek benoemd in de financiële verordening, reguliere budgetten en regiomiddelen.

Tabel 103 Saldo ultimo 2024 reserves budgetoverhevelingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 1-1-2024	Vermeer- deringen	Verminder- deringen	Stand 31-12-2024

Specifieke overheveling conform financiële verordening:

Verplichtingen O&I-prioritering	1.155	1.347	1.155	1.347
Impuls Sociale Investerings (ISI)	198	50	74	173
Totaal specifieke overhevelingen	1.353	1.397	1.229	1.520

Budgetoverheveling regionale middelen:

Friesland werkt regionaal	2.960	296	1.473	1.783
Brede aanpak dakloosheid SDF	4.205	2.108	1.360	4.953
Laaggeletterdheid	339		246	93
Regionale samenwerking	~~3.390~~	280	~~2.450~~	~~2.940~~
Regionale energie strategie (RES)	769	1.013	769	1.013
Totaal overheveling regionale middelen	8.553	3.697	4.128	8.122

Budgetoverhevelingen naar 2025 (exclusief regionale middelen):

Energietoeslag-regeling	1.825	-	1.825	-
Gem.hulp gedup. Toeslagenprobl.	122	-	61	61
Aanpak problematiek jeugdzorg	-	2.361	219	2.143
Visie armoede en schuldhulp	865	-	200	665
Uitvoeringskosten TOZO	199	-	56	143
React EU	310	-	310	-
Project buurtgezinnen L'den	95	-	50	45
Sociale basis	208	-	208	-
Subsidie WTC/stadion gebied	1.638	1.043	1.638	1.043
OHBA-regeling COA	451	179	-	630
Klimaataakkoord	430	309	430	309
Digitaal archiveren bouwdoossiers	225	-	225	-
Visualisatie en GIS	160	-	160	-
Transitiekosten Omgevingswet	205	1.152	205	1.152
Huisv.verord./Verhuurderschap	158	-	158	-
Wet kwaliteitsborging	193	-	193	-
Programma Leeuwarden Oost	4.214	4.034	4.214	4.034
MKB Versterkende maatregelen	573	804	573	804
Data Fryslân	121	-	121	-

Omschrijving	Stand 1-1-2024	Vermeer- deringen	Verminder- deringen	Stand 31-12-2024
Investing in bedrijfsvoering	1.945	2.730	1.945	2.730
Netwerkcentrum De Klomp	-	180	-	180
Vroegsignalering	-	215	-	215
European Youth Capital 2028	-	350	-	350
Landelijk Gebied	-	60	-	60
Toekomstbestendig Energiebeleid (DU)	-	370	-	370
Wet kwaliteitsborging	-	209	-	209
Implementatie Wet Goed verhuurderschap	-	108	-	108
Veilige opslag klein gereedschap	-	100	-	100
Bonifatiuskerk subsidie onderhoud	-	200	-	200
Ondermijning	-	285	-	285
Straatintimidatie	-	50	-	50
Programma Arcadia	-	1.016	-	1.016
Programma Binnenstad	-	340	-	340
Blockbuster investeringsagenda	-	45	-	45
Digital Twin	-	340	-	340
ESF-projecten lokaal	-	250	-	250
Totaal reguliere overhevelingen	13.936	16.730	12.792	17.876
Totaal budgetoverheveling 2024-2025	23.843	21.824	18.148	27.519

Reserve budgetoverhevelingen

Specifieke overheveling conform financiële verordening:

Programma Ondersteuning

Taakveld Overhead

O&I-prioritering: Voorgenomen storting € 1.347.000

Voor O&I-projecten is in de financiële verordening (art 15: lid 5) vastgelegd dat onder- en overuitputting worden geëgaliseerd met de reserve budgetoverheveling. Eind 2024 bedraagt de eindstand van de O&I prioritering € 1.347.000. Deze middelen worden in 2025 en verder ingezet voor de realisatie van verschillende ICT-projecten.

ISI - Impuls Sociale Investerings: Voorgenomen storting € 50.000

Conform de financiële verordening blijft het niet bestede deel van het budget ISI via de reserve budgetoverheveling beschikbaar voor het volgende jaar. Vanuit 2023 is nog € 197.000 beschikbaar, waarvan in 2024 € 74.000 besteed. De resterende € 123.000 wordt overgeheveld naar 2025. In 2024 is door de Raad € 50.000 toegevoegd aan het budget ISI en deze wordt overgeheveld naar 2025. Voor het verloopoverzicht van het budget ISI zie hoofdstuk 2.1.5.

Budgetoverhevelingen regiomiddelen:

Programma Bestaanszekerheid

Taakveld Arbeidsparticipatie

Fryslân Werkt (arbeidsmarktregio) Regionaal: Voorgenomen storting € 296.000

Leeuwarden heeft als centrumgemeente van de arbeidsmarktregio Fryslân regionale herstellmiddelen ontvangen uit het Corona Steunpakket en aanvullende regionale financiering. In de Collegevergadering van 29 november 2022 is voor deze regionale middelen een meerjarig bestedingsplan met een looptijd van 2023 t/m 2026 vastgesteld. Eind 2023 was hiervan nog € 2.960.000 beschikbaar. Voor 2024 waren de uitgaven begroot op € 1.4870.000 en hiervan is een bedrag € 1.191.000 uitgegeven. Voorgesteld het overgebleven bedrag van € 296.000 te storten en het totale bedrag over te hevelen naar 2025. Voor 2025 en 2026 is daarmee € 1.783.000 beschikbaar voor de uitvoering van het bestedingsplan.

Programma Meedoen

Taakveld Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

Brede aanpak dakloosheid SDF: Voorgenomen storting € 2.108.000

Voor de brede aanpak dakloosheid worden via het gemeentefonds jaarlijks middelen ontvangen. Voor 2024 bedraagt de bijdrage in de meicirculaire € 2.108.000. Er is een programma brede aanpak dakloosheid met een daarbij behorend bestedingsplan. Voor 2024 was begroot een besteding van € 4.205.000. In 2024 is een bedrag van € 1.360.000 besteed en uit de reserve gehaald, waardoor er € 2.845.000 minder is uitgegeven dan via de decentralisatie uitkering nationaal actieplan dakloosheid is ontvangen en was begroot voor 2024. Het niet bestede budget blijft beschikbaar en wordt meegenomen in het bestedingsplan 2025. Daarom wordt voorgesteld om het resterende budget van € 2.108.000 plus € 2.845.000 over te hevelen naar 2025. Op 31 december 2024 is er nog € 4.953.000 beschikbaar in de reserve voor de brede aanpak dakloosheid voor besteding in de komende jaren.

Programma Onderwijs

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Laaggeletterdheid Regionaal: Voorgenomen overheveling € 93.880

Leeuwarden ontving in 2023 namens de regiogemeenten € 204.000 van het Rijk voor de bestrijding van laaggeletterdheid. Samen met het restant van het voorgaande jaar was er voor 2024 € 339.380 beschikbaar. In 2024 is hiervan € 245.500 uitgegeven. Het resterende bedrag van € 93.880 zal in 2025 worden besteed.

Programma Bestuur

Taakveld Bestuur

Regionale Samenwerking: Voorgenomen storting/overheveling € 280.000

Op 22 november 2022 heeft het college van B&W een bestedingsplan Restitutie Stadsregiogelden vastgesteld, waarin het dit budget heeft bestemd voor aanwending per 1 januari 2023 en verder. Per 1 januari 2020 is het regionale samenwerkingsverband Stadsregio Leeuwarden beëindigd. Bij de beëindiging van de Stadsregio is afgesproken dat de gelden van € 309.500 aangewend worden voor toekomstige samenwerking in de regio. Hiervan is nog € 280.000 beschikbaar. Het college van B&W heeft het bestedingsplan voor de besteding van deze gelden vastgesteld zodat de gelden conform

dit plan kunnen worden besteed aan diverse doelen voor regionale samenwerking en in de begroting kunnen worden verwerkt. Het bestedingsplan 'Regionale samenwerking' dat ten grondslag ligt aan dit budget, kent op 2 onderdelen vertraging; het LEADER programma is later gestart dan gepland en de projecten binnen de Regiodeal Noord West Fryslân zijn minder snel tot ontwikkeling gekomen dan gedacht. Voorgesteld wordt om het resterende budget van € 280.000 over te hevelen naar 2025.

Programma Milieu, Volkshuis., LO en Stedelijke vernieuwing

Taakveld Milieubeheer

Regionale Energie Strategie (RES): Voorgenomen storting € 1.013.000

Op 19 november 2019 heeft het college van B&W het startdocument Regionale Energie Strategie (RES) vastgesteld. Middels een Friese samenwerking wordt gewerkt aan de voorbereiding van deze RES als onderdeel van het nationale Klimaatakkoord. Het Rijk heeft voor de periode van 2020 tot en met 2023 € 2.528.000 beschikbaar gesteld voor de ondersteuning van dit traject. In 2024 heeft het Rijk er nog € 494.000 aan toegevoegd. De gemeente Leeuwarden treedt hierbij als penvoerder op maar het samenwerkingsverband Friese Energie Tafel (FET) gaat erover. De middelen zijn bedoeld voor de regio en kunnen gedurende meerdere jaren worden ingezet. Daarom wordt voorgesteld om het budget van € 1.013.000 over te hevelen naar 2025.

Budgetoverhevelingen naar 2025 (exclusief regiomiddelen):

Programma Bestaanszekerheid

Taakveld Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Vroegsignalering (Eropaf-team Amarylis): Voorgenomen storting € 215.000

Bij de septembercirculaire 2023 heeft de gemeente voor 2024 een bedrag van € 586.000 ontvangen voor vroegsignalering. Deze middelen worden ingezet voor extra formatie van het Eropaf-team van Amarylis voor de periode 1 mei 2024 tot en met 31 december 2026. Daarom wordt voorgesteld om het resterende budget van € 215.000 over te hevelen naar 2025.

Taakveld Inkomensregelingen

Energietoeslag-regeling:

Van het ontvangen Rijksbudget voor 2023 resteerde eind 2023 een saldo van € 1.825.190. De uitvoering van deze regeling die doorliep in 2024 is volledig afgerond. Het restant is in 2024 vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Visie Armoede en Schuldhulp: Voorgenomen overheveling € 665.000

Dit betreft overheveling van o.a. de middelen voor de meedoen-regeling, die in december 2023 goedgekeurd is. Eind 2023 was beschikbaar € 865.000 waarvan in 2024 € 200.000 is ingezet. Het resterende bedrag is conform bestedingsplan begroot voor 2025 (€ 440.000 en 2026 € 225.000).

Uitvoering Tozo: Overheveling € 143.000

Van het Rijk is per verstrekte Tozo-uitkering eenmalig een vergoeding ontvangen voor dekking van de uitvoeringskosten over de hele looptijd van het traject (2020 - 2026). De Tozo-regeling kent doorlopende activiteiten. Daardoor lopen ook de kosten door, bijvoorbeeld voor het debiteurenbeheer van kapitaalverstrekkingen. De afhandelingsperiode is verlengd van drie naar vijf jaar en eindigt vooralsnog in 2026. Van de beschikbare vergoeding van € 585.000 is in totaal € 442.000 uitgegeven. Op basis van een prognose van de afhandeling van de kosten voor de periode 2025 en 2026 stellen we voor een bedrag van € 143.000 beschikbaar te houden.

Hulp gedupeerden toeslagenproblematiek: Overheveling € 60.500

Voor coördinatie en uitvoering toeslagenaffaire kinderopvang heeft het Rijk in 2022 een eenmalige vergoeding uitgekeerd voor meerdere jaren. De uitvoering en de kosten lopen nog door in 2025, waardoor de resterende middelen van € 60.500 voor dat jaar beschikbaar moeten blijven.

Taakveld Arbeidsparticipatie***REACT-EU:***

Het resterende bedrag van ruim € 0,3 mln is in 2024 ingezet om de dienstverlening aan bijstandsgerechtigden verder te intensiveren. Hiermee is het bestedingsplan uitgevoerd.

Programma Meedoen**Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie*****Financiering Netwerkcentrum De Klomp: Voorgenomen storting € 180.000***

Conform besluitvorming van het college over het uitvoeringsplan Sociale Basis van 9 juli 2024 wordt voorgesteld om het resterende budget voor sociale basis van 2024 over te hevelen naar 2025 voor het financieren van het netwerkcentrum De Klomp. Dit betreft een bedrag van € 180.000.

European Youth Capital 2028: Voorgenomen storting € 350.000

Voor de voorbereiding op het schrijven van het Bidbook voor kandidaatstelling European Youth Capital 2028 is door de gemeenteraad op 19 juni 2024 een budget van € 710.000 beschikbaar gesteld met als dekking een onttrekking uit het Fonds Maatschappelijke vernieuwing, inclusief preventie, sport en cultuur. Het budget is verdeeld over de begroting 2024 (€ 545.000) en de begroting 2025 (€ 165.000). Voor de verdere uitwerking en planvorming na indiening van het Bidbook en als gevolg van wijzigingen tussen voorziene activiteiten in de projectbegroting schuiven kosten door naar begin 2025. Om de geplande activiteiten na kandidaatstelling (waartoe de Raad op 22 januari 2025 positief heeft besloten), om het Bidbook te kunnen concretiseren en om de activiteiten te kunnen uitvoeren en voort te zetten, is het noodzakelijk om het restant voorbereidingsbudget van 2024 ten bedrage van € 350.000 over te hevelen naar 2025.

Buurtgezinnen: Overheveling € 44.400

De doorlooptijd van de geplande onderdelen van het project 'Buurtgezinnen' heeft mede als gevolg van de langer durende aanbesteding een vertraging in de uitvoering opgelopen. Van het resterende budget uit 2023 van € 94.620 is in 2024 € 50.220 benut. Het gestarte project loopt voor het laatste jaar nog door in 2025.

Sociale Basis:

De raad heeft op 13 november 2023 besloten de regeling Noodfonds Inflatie te verlengen. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 200.000. Samen met het restant 'versterken sociale basis' van € 7.500 zijn de uitgaven hiervoor in 2024 verantwoord en is het beschikbare bedrag van € 207.500 uit de reserve budgetoverheveling van 2023 volledig ingezet.

Taakveld Jeugdhulp behandeling***Aanpak problematiek jeugdzorg Overheveling € 2.142.800***

Eind 2023 was in de voorwaardelijke reserve budgetoverheveling (Zie RES063) voor de aanpak problematiek jeugdzorg € 2.361.800 beschikbaar. Op 10 juli 2024 is de jeugdagenda in de raad vastgesteld en daarmee is de financiering van het meerjarige bestedingsplan beschikbaar gesteld en lopen de uitgaven via de reserve budgetoverheveling (RES005). Conform het bestedingsplan uit de

jeugdagenda is in 2024 € 219.000 aangewend en is voor 2025 begroot € 891.000 en voor 2026 begroot € 1.251.800. Totaal derhalve € 2.142.800. Voorgesteld wordt € 2.142.800 over te hevelen.

Programma Volksgezondheid en sport

Taakveld Sportaccommodaties

Subsidie WTC/stadion gebied: Voorgenomen storting € 1.043.000

De gemeenteraad heeft op 7 juli 2021 ingestemd met de gebiedsontwikkeling WTC-Cambuur en de bijbehorende financiën, waaronder € 5,0 mln. als subsidie voor de bouw van het stadion. Hiervan is een beschikking afgegeven van € 3,9 mln. en een bedrag van € 1,1 mln. is in eerste instantie nog niet beschikt in afwachting van de vrijval van het depotbedrag inzake de supermarktgronden. Van de afgegeven beschikking van € 3,9 mln. is tot en met 2023 € 3,3 mln. uitgekeerd en in 2024 het laatste deel van € 0,6 mln. Het restant van € 1 mln. staat op dit moment nog in depot bij de notaris. Zodra duidelijk is dat de gemeente vrijelijk kan beschikken over deze middelen zal dit bedrag worden uitgekeerd op basis van de voortgang van de bouw van het stadion. Daarom wordt voorgesteld om het resterende budget van € 1 mln. over te hevelen naar 2025.

Programma Onderwijs

Taakveld Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Regeling onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers (OHBA-regeling) Voorgenomen overheveling € 179.000

Van het COA hebben we incidentele middelen ontvangen voor onderwijslocaties voor de kinderen die in de Heliconstate verblijven. Van deze middelen resteert eind 2023 nog € 451.439. Omdat het aantal leerlingen in het nieuwkomersonderwijs, voor zowel het basis als het voortgezet onderwijs, nog steeds groeit, blijft huisvesting een uitdaging. Vanuit de ontvangen middelen voor 2024 is extra ruimte gehuurd en wordt voorgesteld € 179.000 te storten in de reserve OHBA. Voorgesteld wordt de totale € 630.000 over te hevelen naar 2025 en latere jaren, zodat daaruit de noodzakelijke huurkosten voor de jaren 2025 t/m 2029 kunnen worden gefinancierd. Dit zoals door de raad is besloten in het 3^e verzamelvoorstel van 2024.

Programma Milieu, Volkshuis., LO en Stedelijke vernieuwing

Taakveld Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Veilige opslag van elektrisch klein gereedschap: Voorgenomen storting € 100.000

In de begroting 2024 is als onontkoombare post een incidenteel budget van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de realisatie van een veilige opslag van elektrisch klein gereedschap. Bij een veilige opslag van elektrisch klein gereedschap dient brand- en explosiegevaar te worden geminimaliseerd en moeten de apparaten tegelijkertijd kunnen opladen. Het onderzoek naar geschikte plekken (met name het aanleggen en verplaatsen van elektriciteit naar deze opslagplaatsen en het zo efficiënt mogelijk plaatsen van dergelijke accukluizen) bleek complex en heeft aanzienlijk meer tijd gekost dan voorzien. Inmiddels zijn geschikte locaties geselecteerd en kunnen deze uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 gerealiseerd worden. Voorgesteld wordt om het restantbedrag van € 100.000 over te hevelen naar 2025.

Taakveld Milieubeheer

Uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak: Voorgenomen storting € 60.000

Landelijk Gebied (DU)

In de decembercirculaire 2023 is € 60.000 van het Rijk ontvangen voor de uitvoeringskosten gebiedsgerichte aanpak. Bij de provinciale gebiedsprogramma's spelen gemeenten, naast provincies en waterschappen, een belangrijke rol. De DU draagt bij in de personele kosten van gemeenten die daarvoor maken. In 2024 heeft vooral afstemming plaatsgevonden tussen de verschillende samenwerkingspartners over de benodigde inzet en hierdoor zijn nog geen bestedingen ten laste van het budget gebracht in 2024. In 2025 wordt gestart met de uitvoering van onze taken vanuit het programma. Daarom wordt voorgesteld om het budget van € 60.000 over te hevelen naar 2025.

Toekomstbestendig maken energiebeleid: Voorgenomen storting € 370.000

Vanuit het ministerie van Economische Zaken is er een toezegging gedaan voor het uitkeren van incidentele klimaatfondsgelden naar het gemeentefonds. Voor het voorkomen van netcongestie, zoals het versnellen van de aanleg van infrastructuur, het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van energie via een stimuleringsprogramma energiehubs en het ondersteunen van bedrijven bij hun verduurzaming heeft de RES-regio middelen ontvangen middels de septembercirculaire 2024. Het budget bedraagt € 370.000 voor 2024 en € 370.000 voor 2025. Dit budget is bedoeld voor het aantrekken van formatie. Na publicatie van de septembercirculaire is het proces gestart om personeel te werven. Het ministerie spreekt bij de aankondiging van deze middelen van incidentele klimaatfondsgelden. De middelen zijn dan toegekend voor twee jaar en zijn noodzakelijk voor de uitvoering. De gemeente Leeuwarden is penvoerder voor de RES Regio en heeft in die hoedanigheid de middelen ontvangen. De Friese Energietafel (FET) coördineert de regionale inzet van deze middelen. Voorgesteld om het budget van € 370.000 over te hevelen naar 2025.

Klimaatakkoord: Voorgenomen storting € 309.000

Vanuit de circulaire in 2023 is € 697.000 van het Rijk ontvangen voor het klimaatakkoord. De uitvoering van deze klimaatambitie vindt plaats middels het programma Volhoudbaar (zie paragraaf 2.6 Volhoudbaar). In 2023 is gestart vanuit het programmaplan, voor de periode 2023-2026. Het nieuwe programma Volhoudbaar kent de volgende programmalijnen;

- Energietransitie (Leeuwarder Energie Agenda)
- Klimaataanpassing
- Circulaire Economie
- Biodiversiteit en Ecologie
- Eigen Organisatie

De Rijksmiddelen zijn meegenomen als dekking in de diverse vastgestelde uitvoeringsprogramma's die zijn opgesteld voor de verschillende programmalijnen. Tot en met 2024 is reeds € 388.000 besteed. Het resterend budget bedraagt € 309.000. De uitvoeringsprogramma's lopen ook de komende jaren nog. Om het resterende budget de komende jaren hiervoor in te kunnen zetten wordt voorgesteld om het bedrag van € 309.000 over te hevelen naar 2025. Voor nadere duiding van de programmalijnen wordt verwezen naar paragraaf Volhoudbaar.

Taakveld Ruimte en Leefomgeving

Transitiekosten Omgevingswet: Voorgenomen storting € 1.152.000

Omgevingswet transitiekosten (DU)

Op basis van de DU Transitiekosten Omgevingswet worden van het Rijk bijdragen ontvangen voor de invoeringskosten van de Omgevingswet. In 2024 was hiervoor € 1.190.000 beschikbaar. Daarnaast ontvangt de gemeente in 2025 nog de laatste bijdrage van € 522.000. De verwachte transitiekosten tot en met 2030 worden geraamd op € 1.700.000. Dit betreft extra inzet bij publieke dienstverlening, bijdrage door ontwikkelen digitaal stelsel omgevingswet en diverse overige transitieposten. Voorgesteld wordt om € 1.152.000 over te hevelen naar 2025.

Taakveld Grondexploitatie

Bonifatius Kerk (subsidie onderhoud): Voorgenomen storting € 200.000

Op basis van de aangenomen motie Bonifatiuskerk in de raadsvergadering van 29 mei 2024 is bij het vaststellen van de Begroting 2025 voor de jaarschijf 2024 een incidenteel budget van € 200.000 beschikbaar gesteld voor de instandhouding van de Bonifatiuskerk. Gezien het korte tijdspad tussen het vaststellen van de begroting 2025 en het einde van boekjaar 2024 zal de hiervoor benodigde subsidieaanvraag in 2025 worden ingediend. De Stichting Bonifatiusstoren (StiBo) zal deze subsidie aanvragen voor restauratie van de Bonifatiuskerk. Daarom wordt voorgesteld om het budget van € 200.000 over te hevelen naar 2025.

Taakveld Wonen en Bouwen

Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb): Voorgenomen storting € 209.000

Op basis van de DU Wet kwaliteitsborging Wkb worden van het Rijk bijdragen ontvangen voor de invoeringskosten van de Wkb. In 2024 was hiervoor € 263.000 beschikbaar. Daarnaast ontvangt de gemeente in 2025 en 2026 nog in totaal € 130.000. De verwachte transitiekosten tot en met 2030 worden geraamd op € 240.000 en worden ingezet voor onder andere datawarehouse mutaties, herinrichten website, aanpassingen procesbeschrijving en werkinstructies. Voorgesteld wordt om € 209.000 over te hevelen naar 2025.

Implementatie Wet goed verhuurderschap: Voorgenomen storting € 108.000

Voor 2024 is in totaal € 303.000 beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Wet goed verhuurderschap. In 2024 zijn de eerste stappen gezet voor de implementatie van de Wet goed verhuurderschap. Het merendeel van de werkzaamheden zal in 2025 worden uitgevoerd, zoals het opstellen van een nieuwe verhuurderverordening. Tevens willen wij de dienstverlening van het huurteam verder professionaliseren, verder promoten en eventueel extra formatie aantrekken zodat er altijd een achtervang is. In 2025 is tevens de Wet betaalbare huur in werking getreden, waardoor er ook extra taken bij zijn gekomen. Daarom wordt voorgesteld om het resterende budget van € 108.000 over te hevelen naar 2025.

Programma Veiligheid

Taakveld Openbare orde en veiligheid

Straatintimidatie: Voorgenomen storting € 50.000

Voor straatintimidatie hebben we gelden ontvangen van het programma Veilige Steden van het Ministerie van OCW om specifiek in te zetten op dit onderwerp. De in 2024 beschikbare middelen zijn ondanks de lancering van de website en het meldpunt Straatintimidatie nog niet volledig besteed. Het resterend budget bedraagt € 50.000. Voor 2025 staat de ontwikkeling van de module straatintimidatie in PGA-X gepland. In 2025 wordt onderzocht of concrete opvolging kan worden gegeven aan de door de studenten van het Inclusive Community Lab van de NHL ontwikkelde interventies of op andere mogelijkheden op (verdere) bewustwording op dit thema. Om de kosten die met bovenstaande gepaard gaan te dekken, wordt voorgesteld om het resterende budget van € 50.000 over te hevelen naar 2025.

Ondermijning: Voorgenomen storting € 285.000

In 2024 is vlak voor de zomer het plan van aanpak ondermijning en het geactualiseerde Bibob-beleid vastgesteld door het College. In het najaar heeft de vaststelling door de Raad plaatsgevonden. Dit betekent dat het beschikbaar gestelde budget in 2024 niet volledig benut is en daarom wordt voorgesteld om het resterende budget van € 285.000 over te hevelen naar 2025.

Programma Cultuur

Taakveld Cultuurpresentatie, productie en participatie

Programma Arcadia: Voorgenomen storting € 1.016.000

Op 6 december 2023 heeft de gemeenteraad besloten om voor de periode 2024 tot en met 2026 een incidenteel budget van € 1.800.000 beschikbaar te stellen voor Arcadia-programma, waarvan € 1.515.000 is geraamd voor de jaarschijf 2024. De besteding van dit budget zal echter voor het overgrote deel plaatsvinden in 2025 en derhalve wordt voorgesteld om het resterende budget van 2024 van € 1.016.000 over te hevelen naar 2025.

Programma Economie

Taakveld Economische ontwikkeling

Programma Leeuwarden Oost: Voorgenomen storting € 4.034.000

Op 26 januari 2022 heeft de gemeenteraad voor 2022 een voorbereidingskrediet van € 1 mln. beschikbaar gesteld voor de voorbereiding - en experimenteerfase van het project Verduurzaming Leeuwarden Oost. Dit voorbereidingskrediet is gedekt uit de in de begroting 2022 opgevoerde bedrag van € 4,5 mln. voor cofinanciering van dit project. In 2023 en 2024 is vanuit het voorbereidingskrediet van € 1 mln. verder gewerkt aan de uitvoering van het experiment om de eerste woningen te verduurzamen en 3 energielabel stappen te zetten. Vanwege de zorgvuldigheid voor het kunnen isoleren van buitenmuren en de mogelijke aanwezigheid van dieren heeft het experiment vertraging opgelopen. Het restant van € 534.000 wordt overgeheveld naar 2025 en zal worden ingezet ter afronding van het experiment. De resterende € 3,5 mln. van de cofinanciering wordt eveneens overgeheveld voor de verdere uitvoering van het project na de voorbereidingsfase. In het 1^e halfjaar van 2025 is de raad geïnformeerd over werkwijze over de verduurzaming van overige ruimte 1.500 woningen.

Structuurversterkende maatregelen inflatie voor ondernemers: Voorgenomen storting € 804.000

Op 21 december 2022 heeft de raad besloten om € 1,9 mln. beschikbaar te stellen voor de structuurversterkende maatregelen voor ondernemers in 2023 en 2024. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld voor de uitwerking van een steunpakket voor ondernemers door middel van advies, subsidies, projecten en kennisdeling om het MKB te verduurzamen.

Als gevolg van voortschrijdend inzicht, veranderende omstandigheden op de energie- en arbeidsmarkt en doorlooptijden van deelprojecten, die langer zijn dan verwacht, is het volledige budget niet binnen de looptijd (2023/2024) besteed. De doelstelling waarmee het inflatiepakket voor ondernemers destijds in het leven is geroepen staat nog steeds. Ondernemers ervaren steeds meer druk om energie te besparen. Daarnaast zijn er ontwikkelingen als de netcongestie. De urgentie tot advies en ondersteuning blijft daarmee onverminderd hoog. De inzet die vanuit het inflatiepakket is gedaan sluit goed aan op het beleidskader Economische Ontwikkeling 2023-2030, waarin de transitie naar onder andere duurzame energie en een circulaire economie centraal staan. Het overhevelen van het resterende budget draagt bij aan de uitvoering van het beleidskader. Het budget kan in 2025 ingezet worden voor thema's als: achter de meter oplossingen, energiemanagement, congestiediensten en investeringen in batterijoplossingen.

Daarnaast heeft het college op 10 december 2024 besloten om de subsidieregelingen isolatie (monumentale) bedrijfspanden met een jaar te verlengen tot 1 januari 2026 en de restantmiddelen 2024 voor deze subsidieregelingen toe te voegen aan de reserve budgetoverheveling en beschikbaar te stellen per 1 januari 2025 voor de uitvoering hiervan. De restantmiddelen van deze subsidies

bedroegen per 31 december 2024 € 227.000 en maken deel uit van de voorgenomen storting van totaal € 804.000.

Programma Binnenstad: Voorgenomen storting € 340.000

Voor de uitvoering van de diverse projecten binnen het programma Binnenstad zijn bij raadsbesluit van 24 januari 2024 incidentele voorbereidingsgelden (Herinrichting Nieuwestad, Herinrichting Ruiterskwartier, Verbouw Harmonie) en uitvoeringsmiddelen (Economische Impulsregeling, Autoluw Eewal en Vergroenen RuG Campus/Beursplein) beschikbaar gesteld vanuit de strategische fondsen. Hiernaast is binnen het coalitieakkoord 2022-2026 incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het programmamanagement.

De fondsgelden voor de projecten zijn op basis van een inschatting bij aanvang verdeeld over de begrotingen van 2024, 2025 en 2026 en de reserve kapitaallasten. In de begroting 2024 is een bedrag van € 1.050.000 verdeeld over verschillende projecten. Als gevolg van wijzigingen in de planning/uitvoering en uitgaven ten aanzien van aangegane verplichtingen, schuiven te maken kosten door van 2024 naar 2025. Als gevolg van deze temporisering is een budgetoverheveling van 2024 naar 2025 noodzakelijk om de afgesproken doelstellingen zoals beschreven in het vastgestelde Programmaplan Binnenstad te behalen. Daarom wordt voorgesteld om het budget van € 340.000 over te hevelen naar 2025.

Taakveld Economische promotie

Blockbuster Investeringsagenda: Voorgenomen storting € 45.000

In de raadsvergadering van 6 december 2023 is voor het uitvoeren van de Blockbuster-agenda in de periode 2024 tot en met 2026 een incidenteel budget beschikbaar gesteld van in totaal € 800.000, waarvan € 300.000 is geraamd voor de jaarschijf 2024. Om de agenda uit te kunnen voeren wordt voorgesteld om het resterende budget van 2024 van € 45.000 over te hevelen naar 2025.

Programma Ondersteuning

Taakveld Overhead

Digital Twin: Voorgenomen storting € 340.000

In het kader van de MTR 'Inzet data en technologie voor het (beter) realiseren van grote opgaven' en vanuit de Fondsen coalitieakkoord 'Inzet data & nieuwe technologie t.b.v. realisatie opgaven coalitieakkoord' zijn middelen beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van een 'Digital Twin'. Inmiddels is uitgewerkt hoe hier invulling aan wordt gegeven en zijn de daarvoor noodzakelijk opdrachten verstrekt. De in 2024 beschikbare middelen zijn nog niet volledig besteed, het resterende budget bedraagt € 340.000. In 2025 wordt de inrichting van de Digital Twin verder ontwikkeld. Om de daarmee gepaard gaande kosten (software en projectleiding) te dekken wordt voorgesteld het resterende budget over te hevelen naar 2025.

Taakveld Overige baten en lasten

Investering Bedrijfsvoering: Voorgenomen storting € 2.730.000 (vermeerdering van € 1.000.000 en overheveling van € 1.730.000)

In het coalitieakkoord is voor 2023 en 2024 tweemaal een incidenteel budget van € 2 mln. beschikbaar gesteld voor investeringen in de bedrijfsvoering welke een structurele besparing van 10% opleveren. Ultimo 2024 resteert nog € 2,73 mln. Hiervan wordt in 2025 € 2 mln. ingezet voor ruimte scheppende maatregelen zoals opgenomen in de Midterm Review. Het restant blijft beschikbaar voor toekomstige rendabele investeringen in de bedrijfsvoering.

Taakveld Mutatie Reserves

Samen aan de slag: voorgenomen storting € 250.000

Vanuit de ESF projecten 'Samen aan de slag' (Collegebesluit 18-07-2023) en 'VSO PRO Fryslân werkt' (collegebesluit 11-04-2023) is er € 730.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2024 tot en met 2026 voor kwetsbare werkenden en werkzoekenden met als thema Gelijke kansen en Non-discriminatie. Van deze middelen is € 480.000 ingezet voor 2024 en € 250.000 resteert conform het bestedingsplan voor 2025 en 2026.

Reserve voorwaardelijke budgetoverhevelingen

Tabel 104 Saldo ultimo 2024 reserves voorwaardelijke budgetoverhevelingen			Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Stand 1-1-2024	Vermeer- deringen	Verminder- deringen	Stand 31-12-2024
Aanpak problematiek jeugdzorg	2.362	-	2.362	
Decembercirculaire 2023	1.055	-	1.055	-
Decembercirculaire 2024	-	1.646	-	1.646
Totaal reserve voorwaardelijke budgetoverheveling	3.417	1.646	3.417	1.646

Programma Meedoen

Taakveld Jeugdhulp behandelen

Aanpak problematiek jeugdzorg (her rubricering) € 2.361.800

Eind 2023 was in de voorwaardelijke reserve budgetoverheveling voor de aanpak problematiek jeugdzorg € 2.361.800 beschikbaar. Op 10 juli 2024 is de jeugdagenda in de raad vastgesteld en daarmee is de financiering van het meerjarige bestedingsplan beschikbaar gesteld en lopen de uitgaven via de reserve budgetoverheveling. Conform de besluitvorming is de het saldo (vermindering) overgeheveld naar de RES005.

Programma Ondersteuning

Taakveld Uitkeringen Gemeentefonds

Decembercirculaire 2024: Voorgenomen storting € 1.646.000

Via de decembercirculaire hebben we voor een achttal posten incidentele bedragen voor nieuw of aanvullend beleid ontvangen. Deze bedragen worden toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling, zodat ze beschikbaar blijven voor besteding in 2025. Het betreft de volgende posten:

TM Compensatieregeling jeugdzorg	€ 280.000
TM Hervormingsagenda jeugd	€ 50.000
TM Continuïteit cruciale jeugdzorg	€ 42.000
DU Vangnetregeling energietoelage	€ 286.000
DU Meerkosten Oekraïne sociaal domein	€ 208.000
DU Spreidingswet	€ 70.000
DU Natuur bij energieprojecten	€ 462.000
DU Register Externe Veiligheidsrisico's (REV)	€ 10.000
DU Work in Nederland	€ 178.000
DU Wet betaalbare huur	€ 10.000
DU Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid	€ 50.000

3. Jaarrekening

3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid en de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Waardering van passiva en activa en de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balansonderdeel anders is vermeld, zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, ongeacht of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten, waaronder ook begrepen de heffing van de vennootschapsbelasting, worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden hieronder verder toegelicht.

De in de jaarrekening genoemde bedragen zijn opgenomen in euro's, tenzij anders is vermeld.

Balans

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa

Het BBV kent de volgende drie soorten immateriële vaste activa:

- kosten die zijn verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio (op dit moment niet van toepassing voor onze gemeente);
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. De kosten van het sluiten van geldleningen (inclusief de betaalde boeterente) en het saldo van agio en disagio worden geactiveerd en over maximaal de looptijd van de lening volledig afgeschreven, te starten vanaf het moment van het in gebruik nemen van het gerelateerde materieel of financieel vast actief. Als geen nieuwe lening wordt aangetrokken zijn de kosten van vervroegde aflossing (boeterente) niet geactiveerd, maar als last verantwoord.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief zijn onder de volgende voorwaarden geactiveerd:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- het actief genereert in de toekomst economisch of maatschappelijk nut;
- de uitgaven die aan het actief toe te rekenen zijn, zijn betrouwbaar vast te stellen.

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden voor maximaal vijf jaar geactiveerd. Er vinden geen periodieke afschrijvingen plaats. De onder de kosten van onderzoek en ontwikkeling geactiveerde voorbereidingskosten voor grondexploitaties voldoen aan de volgende voorwaarden:

- de kosten passen binnen de kostensoortenlijst van het Besluit Ruimtelijke Ordening (artikel 6.2.4);
- de kosten blijven maximaal vijf jaar geactiveerd staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal vijf jaar hebben de kosten geleid tot een actieve grondexploitatie, of worden deze afgeboekt ten laste van het jaarresultaat;
- plannen tot ontwikkeling van de grond waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt, hebben bestuurlijke instemming, blijkend uit een raads- of -indien gedelegeerd- collegebesluit.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden geactiveerd op het moment dat aan de volgende vereisten is voldaan:

- er is sprake van een investering door een derde;
- de investering draagt bij aan de publieke taak;
- de derde heeft zich verplicht tot het daadwerkelijk investeren op een wijze zoals is overeengekomen;
- de bijdrage kan door de gemeente worden teruggevorderd, als de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Op de geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt afgeschreven, conform hetgeen hieronder wordt genoemd bij 'waardering, activeren en afschrijven'. Hiervan wordt afgeweken als de afschrijvingstermijn die door de derde wordt gehanteerd korter is. In dat geval wordt die kortere termijn gehanteerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. Het BBV kent de volgende soorten materiële vaste activa:

- investeringen met een economisch nut;
- investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Op grond van de financiële verordening (art. 13) worden investeringen in activa met maatschappelijk nut met een verkrijgingsprijs van minder dan € 100.000 en in activa met economisch nut met een verkrijgingsprijs van minder dan € 50.000 bij voorkeur niet geactiveerd. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Erfpacht

In erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, waarbij de uitgifteprijs van eerste uitgifte geldt als verkrijgingsprijs. Ook de in eeuwigdurende erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Omdat deze prijzen per m2 erg laag zijn, is er feitelijk sprake van waardering tegen registratiewaarde. Ontvangen afkoopsommen worden verantwoord als vooruit ontvangen bedragen en vervolgens jaarlijks naar rato van de duur van het erfpachtcontract ten gunste van het resultaat gebracht.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa is gebaseerd op historische kostprijs c.q. nominale waarde. Leningen u/g zijn gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met de aflossingen op de geldleningen. Deelnemingen worden tegen marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde

duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs. Bij oninbaarheid van een lening wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde van de lening.

Het BBV kent de volgende soorten financiële vaste activa:

1. kapitaalverstrekkingen aan:
  - 1.1. deelnemingen;
  - 1.2. gemeenschappelijke regelingen;
  - 1.3. overige verbonden partijen;
2. leningen aan:
  - 2.1. openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
  - 2.2. woningbouwcorporaties;
  - 2.3. deelnemingen;
  - 2.4. overige verbonden partijen;
3. overige langlopende leningen;
4. uitzettingen in 's Rijksschatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
5. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
6. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Waardering, activeren en afschrijven

Op grond van artikel 63, lid 1 BBV worden alle activa gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs (de verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten; de vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend; voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs). Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62, lid 2 BBV).

De afschrijvingen zijn niet afhankelijk van het resultaat van het boekjaar. Er wordt afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt in het algemeen lineair afgeschreven behoudens de woonruimten waarop annuïtair wordt afgeschreven. Op gronden wordt niet afgeschreven, tenzij de grond deel uitmaakt van een investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Er wordt gestart met afschrijving vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/verworven wordt.

Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Een actief dat buiten gebruik is gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buitengebruikstelling als de restwaarde lager is dan de boekwaarde. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele bate in de jaarrekening verwerkt.

Als aangekochte stroken grond niet binnen een grondexploitatie worden ontwikkeld, worden deze gronden afgewaardeerd naar de waarde van cultuurgrond, indien lager dan de boekwaarde. Deze gronden worden geactiveerd onder 'cultuurgronden'. Voor strategische gronden met een marktwaarde die lager is dan de boekwaarde wordt een voorziening getroffen.

De volgende afschrijvingstermijnen gelden (Nota afschrijvingen gemeenten Leeuwarden 2023):

Code Omschrijving

10900	Vorbereidingskosten grondexploitaties	geen afschrijving*
11001	Erfpachtgronden (EN)	geen afschrijving
11102	Cultuurgronden (EN)	geen afschrijving
11150	Gronden & terr. waardevermind. (EN)	25 tot 40 jaar
11151	Gronden bestemd voor gemeentelijke gebiedsontwikkeling	geen afschrijving
11199	Overige gronden (EN)	geen afschrijving
11200	Woonruimten (EN)	40 jaar
11210	Woonruimten ontv. huuropbrengsten (EN)	40 jaar annuïtair
11220	Woonruimten strat. verkoop (EN)	geen afschrijving
11300	Bedrijfsgebouwen (EN)	40 jaar
11350	Noodgebouwen (EN)	10 jaar
11355	Integraal kindcentra (IKC) kinderopvang (EN)	10 - 15 jaar
11360	Verbouw gebouwen (EN)	5 - 20 jaar
11370	Sportvoorzieningen (EN)	40 jaar
11371	Kunstgrasvelden (EN)	10 jaar
11400	Grond-, weg- en waterbouwk. wrk. (MN)	40 jaar
11420	Voorzieningen parkeerterreinen (MN)	5 - 20 jaar
11430	Aanleg plantsoenen, openb. groen (MN)	5 - 20 jaar
11450	Civiele kunstwerken (MN)	80 jaar
11500	Vervoermiddelen (EN)	5 tot 12 jaar
11601	Computers en software (EN)	5 jaar
11699	Ov. mach., app. en installaties (EN)	5 tot 20 jaar
11700	Grond-, weg- en waterbouwk. wrk. (EN)	60 jaar
n.v.t.	Rioleringen: vervangingsinvesteringen (EN)	geen afschrijving, maar via voorziening
11720	Voorzieningen parkeerterreinen (EN)	5 - 10 jaar
11800	Overige materiële vaste activa (MN)	5 - 10 jaar
11810	Vervanging verkeersborden/speel (MN)	10 jaar
11850	Inventaris gebouwen (MN)	10 jaar
11900	Overige materiële vaste activa (EN)	5 - 10 jaar
11950	Inrichting/inventaris gebouwen (EN)	10 - 20 jaar
12000	GWW werken EN (heff. bestrijd. kn.)	60 jaar
12020	VRZ parkterr EN (heff. bestrijd. kn.)	10 jaar
12900	Bijdragen aan activa van derden	afschrijven als was het actief waarvoor de bijdrage wordt verstrekt in bezit van de gemeente, met dien verstande dat de afschrijvingstermijn niet langer is dan de termijn die door de derde wordt gehanteerd
13000	Verkeersregelinstallaties (MN)	15 - 20 jaar
13099	Ov. mach., app. en installaties (MN)	5 - 10 jaar
13799	Ov. mach.; app.& install.-en heff. bestr.	5 - 20 jaar
13800	Ov. mat. v.a. heff. bestrijd. kn.	5 jaar
13850	Inricht/inven. gebouw (EN) heff. best.	10 jaar

* De kosten mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven staan onder de immateriële vaste activa. Na maximaal 5 jaar moeten de kosten hebben geleid tot een actieve grondexploitatie dan wel worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

De restwaarde kan alleen worden toegepast bij activa met de balansgroep 011300 bedrijfsgebouwen als aan de volgende criteria is voldaan:

- De gemeente ontvangt huuropbrengsten van een derde partij en deze partij wordt door de gemeente gesubsidieerd; of
- Als de gemeente eigenaar en gebruiker van het object is.

Voor de toepassing gelden de volgende aanvullende eisen:

- Het maximum te hanteren restwaarde percentage bedraagt 10%. Conform artikel 2 lid 3 wordt over deze waarde niet afgeschreven.
- Het percentage wordt bepaald over de aanschafwaarde van het gebouw.
- De WOZ-waarde mag niet lager zijn dan de restwaarde.
- Bij aanpassingen en/ of vervangingen aan het object wordt de restwaarde niet aangepast, mits de eis onder c benoemd hieronder van toepassing wordt.

Indien de huurovereenkomst van de hierboven genoemde partij komt te vervallen dan wel dat de gemeente niet langer de gebruiker is van het object, wordt de restwaarde pas bij opnieuw in gebruik name beoordeeld op eventuele toepassing van restwaarde en zo nodig aangepast.

Bij investeringen kan een circulaire waarde worden toegepast bij activa met de balansgroep 011300 Bedrijfsgebouwen, 011360 Verbouw gebouwen, 011370 Sportvoorzieningen, 011400 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken en 011450 Civiele kunstwerken. Voor de toepassing gelden de volgende aanvullende eisen:

- Bij aanvang van de investeringen moet via een losmaakbaarheidsindex aangegeven worden, welke mate van herbruikbaarheid realiseerbaar is.
- De minimale grenswaarde van de losmaakbaarheidsindex bedraagt 55%.
- Het maximum te hanteren circulaire restwaarde percentage ten opzichte van de investeringswaarde bedraagt 5% voor de balansgroepen 011300 Bedrijfsgebouwen, 011360 Verbouw gebouwen, 011370 Sportvoorzieningen en 10% voor de balansgroepen 011400 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken en 011450 Civiele kunstwerken. Over deze waarde wordt niet afgeschreven.
- Het percentage wordt bepaald over de aanschafwaarde van de investering.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De voorraden hebben betrekking op onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie en overige voorraden. In principe is de maximale looptijd voor een grondexploitatie 10 jaren. Voor zover daarvan wordt afgeweken wordt dit nader toegelicht in paragraaf 2.18 Grondbeleid.

De bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs omvat de grondaankopen en de overige kosten (limitatief opgesomd in de kostensoortenlijst, zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het Besluit ruimtelijke ordening), die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs worden daarnaast een redelijk deel van de indirecte kosten opgenomen, zoals bijvoorbeeld loonkosten van de ambtelijke organisatie en is de werkelijk over het vreemd vermogen betaalde rente over het boekjaar toegerekend. De rente is toegerekend over de boekwaarde van de grondexploitatie per 1 januari van het betreffende boekjaar.

De voorraadmutaties omvatten de toe te rekenen jaarlijkse baten en lasten (o.a. rente) gecorrigeerd met de gerealiseerde winsten of de op contante waarde berekende voorzienbare verliezen. Voor exploitaties die naar verwachting verlieslatend zijn, worden voorzieningen opgenomen tegen contante waarde. De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde voor het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is gelijkgesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van 2% van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone, conform voorgeschreven door het BBV.

Winstneming vindt plaats op het moment dat de exploitatie van een complex wordt beëindigd of wanneer tussentijds met redelijke zekerheid vast te stellen is, dat er winst gerealiseerd wordt. Voor het bepalen van de hoogte van tussentijdse winstneming wordt de *Percentage of Completion* (POC) methode gehanteerd. Deze methode wordt voorgeschreven door het BBV. Door gebruik te maken van de POC-methode wordt naar rato van de voortgang van het project tussentijds winst genomen.

Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen.

De overige voorraden worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. De overige voorraden worden gewaardeerd tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

De waardering van de overlopende activa vindt plaats tegen nominale waarde.

VASTE PASSIVA

Algemeen

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Eigen vermogen/reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Reserves worden onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming, dan wordt het een algemene reserve genoemd.

In artikel 15 van de financiële verordening gemeente Leeuwarden 2023 is bepaald dat het college van burgemeester en wethouders bevoegd is om voor de volgende reserves in de jaarrekening mutaties op te voeren zonder dat daar door de raad een toereikend bedrag in de begroting voor is goedgekeurd (uitzonderingsmogelijkheid conform het BBV): de reserve parkeren, de reserve grondexploitatie, de reserve budgetoverheveling, de reserve voorwaardelijke budgetoverheveling en de reserve vastgoed. Voor de reserves fonds klimaat, energie en biodiversiteit, fonds maatschappelijke vernieuwing en fonds strategische ontwikkeling geldt voorgaande voor zover de mutatie is bedoeld ter dekking van voorbereidingskosten voor investeringsvoorstellen uit het betreffende fonds, waarbij de investeringskosten in totaal niet meer bedrag dan 2,5% van de middelen die in de reserve zijn gestort.

Het nog te bestemmen rekeningresultaat maakt ook deel uit van het eigen vermogen.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen (schulden) van de gemeente. Om die reden kunnen voorzieningen naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Voorzieningen worden gewaardeerd op de contante waarde/het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Voorzieningen worden gevormd als er sprake is van:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- bijdragen (spaarcomponent) aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven;
- middelen verkregen van derden, die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen verkregen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel, die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren. Conform Artikel 49 BBV worden deze onder de overlopende passiva opgenomen.

De vorming van een voorziening, of een dotatie aan een bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord. Alle aanwendungen aan voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en in het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds-)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag. Uitgevoerd achterstallig onderhoud is daarbij ten laste van de exploitatie verantwoord. Deze lasten zijn niet ten laste van de gevormde voorziening gebracht. Voor geconstateerd toekomstig achterstallig onderhoud wordt ten laste van de exploitatie een bedrag in de voorziening gestort.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Voor het bepalen van het "jaarlijks vergelijkbaar volume" is een tijdsperiode van vier jaar gehanteerd.

De voorziening voor pensioen van wethouders wordt verantwoord tegen netto contante waarde. Voor de actuariële pensioenberekeningen wethouders gelden de grondslagen zoals gepubliceerd bij circulaire van het ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) op 7 december 2024. Deze grondslagen zijn: Berekeningsdatum: 31 december 2024; Rekenrente: 2,325% (31 december 2023: 3,160%); Sterftetafel: GBM/GBV 2017/2022 met leeftijdsterugstelling (31 december 2023: GBM/GBV 2016/2021 met leeftijdsterugstelling).

In de Cao Gemeenten is bepaald dat medewerkers bovenwettelijke vakantie-uren en spaarverlof kunnen sparen. Aangezien sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, is een voorziening gevormd. De omvang van het bovenwettelijke- en spaarverlof per balansdatum is afgezet tegen het bruto uurloon van de medewerker per balansdatum.

Rentetoevoegingen aan voorzieningen zijn niet toegestaan.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Voor zover van toepassing worden hieronder afzonderlijk opgenomen de obligatieleningen, onderhandse leningen, door derden belegde gelden en de waarborgsommen.

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

VLOTTENDE PASSIVA

Algemeen

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden kunnen bestaan uit kasgeldleningen, banksaldi en overige schulden.

Overlopende passiva

De overlopende passiva zijn tegen nominale waarde opgenomen.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De bedragen waarvoor borgstelling of garantstellingen zijn verstrekt zijn buiten de balanstelling opgenomen. Het betreft hier waarborgen van geldleningen en leasecontracten.

Op grond van artikel 53 BBV worden de belangrijke niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen, waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is gebonden, in de toelichting bij de balans beschreven.

Grondslagen ter bepaling van het resultaat

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat:

- per programma de gerealiseerde baten en lasten en het saldo daarvan;
- het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten, volgend uit de onderdeel a;
- de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het gerealiseerde resultaat, volgend uit de onderdelen b en c.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat van de onderdelen genoemd in het eerste lid ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

Voor bepaling van het resultaat wordt het stelsel van baten en lasten gehanteerd. Verliezen worden verantwoord op het moment dat deze voorzienbaar zijn. Winsten worden pas verantwoord nadat deze daadwerkelijk gerealiseerd zijn. Daarbij worden de baten en lasten opgenomen ongeacht of zij tot inkomsten of uitgaven in het jaar hebben geleid. De baten en lasten worden verantwoord tot hun brutobedrag.

In hoofdstuk 3.2.4 Overzicht incidentele lasten en baten is inzichtelijk gemaakt welke baten en lasten 'incidenteel' zijn. Daarbij is als uitgangspunt gehanteerd dat structurele lasten de regel en incidentele lasten de uitzondering zijn.

De aard van de baten en lasten is in eerste instantie bepalend of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt. Tevens is gekeken naar het aantal jaren dat de baten/lasten zijn begroot. Als dit maximaal drie jaren is, zal in principe sprake zijn van een incidentele post. Voor een nadere uitwerking van de gehanteerde definitie wordt verwezen naar de notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV.

Overig

Rente en afschrijvingen

De afschrijvingen worden maandelijks conform de afschrijvingsmethodiek berekend. De rentelasten

worden op basis van de afgesproken percentages ten laste van de exploitatie gebracht.

Begroting

De begrotingscijfers zijn ontleend aan de door de gemeenteraad op 13 november 2023 vastgestelde primitieve begroting 2024 en aan de in 2024 door de gemeenteraad geautoriseerde begrotingswijzigingen.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, beschermd wonen of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, bepaalt de wetgever in feite, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

De door de gemeente van het CAK ontvangen eigen bijdrage bedroeg in 2024 € 1.803.000.

Normenkader rechtmatigheidsverantwoording

De afspraken over rechtmatigheid tussen raad en college zijn vastgelegd in het normenkader en bevat een lijst met wet- en regelgeving waar de gemeente aan gebonden is. Conform de financiële verordening van de gemeente Leeuwarden wordt dit kader jaarlijks vastgesteld. Het normenkader 2024 is op 13 november 2024 vastgesteld door de gemeenteraad.

3.2 Financieel resultaat

3.2.1 Financiële overzichten

Tabel 105 Overzicht van baten en lasten (1)

Programma's	Begroting 2024 primitief			Begroting 2024 na wijziging			Rekening 2024			Bedragen x € 1.000	
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Rekening t.o.v. begroting 2024	Saldo
R2HOG01 - Sterke samenl., kansen voor iedereen											
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid	163.110	81.542	-81.568	186.095	102.115	-83.980	185.158	100.738	-84.419		-440
R2PGM0102 - Meedoen	173.837	5.049	-168.788	229.345	39.365	-189.981	210.958	32.719	-178.239		11.742
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport	21.775	5.870	-15.905	27.893	7.047	-20.846	25.258	6.865	-18.393		2.453
R2PGM0104 - Onderwijs	23.432	8.617	-14.815	30.771	14.987	-15.784	29.219	14.030	-15.190		595
R2HOG02 - Bet.baar wonen in gez/veilig leefomg											
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.	89.294	67.709	-21.586	109.512	82.710	-26.801	104.398	78.517	-25.881		920
R2PGM0202 - Veiligheid	18.565	3.313	-15.252	20.895	4.611	-16.284	20.073	4.431	-15.642		642
R2HOG03 - Toonaangevend in cultuur/evenementen											
R2PGM0301 - Cultuur	16.176	2.082	-14.094	19.449	3.041	-16.408	18.571	3.019	-15.553		856
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie											
R2PGM0401 - Economie	7.873	2.764	-5.109	14.851	2.883	-11.968	9.123	3.524	-5.598		6.369
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat	36.410	3.331	-33.079	38.786	4.254	-34.532	39.069	4.777	-34.292		240
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie											
R2PGM0501 - Bestuur	5.657	17	-5.640	5.833	17	-5.816	7.012	81	-6.931		-1.115
R2PGM0502 - Ondersteuning	93.034	473.834	380.800	99.595	497.571	397.976	96.496	509.730	413.234		15.258
Totaal van baten lasten	649.165	654.128	4.963	783.025	758.601	-24.424	745.336	758.431	13.095		37.520

Tabel 106 Overzicht van baten en lasten (2)

Bedragen x € 1.000

Programma's	Begroting 2024 primitief			Begroting 2024 na wijziging			Rekening 2024			Rekening t.o.v. begroting 2024 Saldo
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
A. Totaal van baten en lasten	649.165	654.128	4.963	783.025	758.601	-24.424	745.336	758.431	13.095	37.520
B. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	4.063	-900	-4.963	8.250	32.674	24.424	35.052	40.196	5.144	-19.281
Resultaat	653.228	653.228	0	791.275	791.275	0	780.388	798.627	18.239	18.239

Voor een analyse van de verschillen tussen begroting en werkelijk verwijzen wij naar de inleiding en de programmaonderdelen van het jaarverslag.

Toelichting verschuivingen tussen programma's primitieve begroting

In onderstaand overzicht zijn de verschuivingen tussen programma's in de primitieve begroting volgens het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (bovenstaand en vastgesteld december 2023 in het 4e verzamelvoorstel 2023) en volgens de begroting 2024 (vastgesteld in november 2023) weergegeven:

Tabel 107 Overzicht van de verschuivingen primitieve begroting

Bedrag x € 1.000

Programma's	Begroting 2024 primitief volgens jaarrekening			Begroting 2024 primitief volgens begroting			Verschuivingen jaarrekening VS begroting		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
R2HOG01 - Sterke samenl., kansen voor iedereen									
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid*	163.110	81.542	-81.568	169.667	81.540	-88.127	-6.557	2	6.559
R2PGM0102 - Meedoen*	173.837	5.049	-168.788	166.793	4.877	-	7.044	172	-6.872
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport	21.775	5.870	-15.905	21.864	5.838	-16.026	-89	32	121
R2PGM0104 - Onderwijs	23.432	8.617	-14.815	23.432	8.617	-14.815	0	0	0
R2HOG02 - Bet.baar wonen in gez/veilig leefomg									
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.	89.294	67.709	-21.586	88.690	67.264	-21.426	604	445	-160
R2PGM0202 - Veiligheid**	18.565	3.313	-15.252	17.747	3.313	-14.434	818	0	-818
R2HOG03 - Toonaangevend in cultuur/evenementen									
R2PGM0301 - Cultuur	16.176	2.082	-14.094	14.524	116	-14.408	1.652	1.966	314
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie									
R2PGM0401 - Economie	7.873	2.764	-5.109	7.244	1.893	-5.351	629	871	242
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat**	36.410	3.331	-33.079	37.238	3.323	-33.915	-828	8	836
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie									
R2PGM0501 - Bestuur	5657	17	-5.640	5.657	17	-5.640	0	0	0
R2PGM0502 - Ondersteuning***	93.034	473.834	380.800	96.307	477.328	381.021	-3.273	-3.494	-221
Totaal van baten lasten	649.165	654.128	4.963	649.163	654.126	4.963	2	2	0

* De verschuivingen tussen programma Bestaanszekerheid en programma Meedoen zien hoofdzakelijk toe op de nieuwe taakveldindeling van het BBV in 2023. De budgetten voor begeleiding en dagbesteding (Wmo) zijn verschoven van programma Bestaanszekerheid naar Meedoen. De budgetten van curatieve schuldhulpverlening en praktijkondersteuning huisartsen zijn verschoven van programma Meedoen naar Bestaanszekerheid. Ook heeft in 2023 een analyse plaatsgevonden op alle andere budgetten in relatie tot de taakveldindeling:

** De verschuiving van lasten op programma Verkeer, vervoer en waterstaat ziet met name toe op taakveld parkeren. De handhavingslasten worden per 2023 verantwoord op programma Veiligheid.

*** De verschuivingen van programma Ondersteuning naar andere programma's zien met name toe op taakveld Beheer overige gebouwen en gronden. Vastgoedobjecten zoals Neushoorn en Watercampus zijn per 2023 verantwoord onder resp. programma Cultuur en Economie.

3.2.2 Begrotingsrechtmatigheid

Inleiding

Conform de financiële verordening van de gemeente Leeuwarden wordt hieronder verantwoording afgelegd over de begrotingsrechtmatigheid over het boekjaar 2024. De toetsing is uitgevoerd zoals uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de commissie BBV.

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten. In onderstaande analyse zijn alle begrotingsafwijkingen opgenomen. Het is van belang op te merken dat:

Baten over- en overschrijdingen evenals lastenoverschrijdingen vormen op zichzelf geen begrotingsonrechtmatigheden, tenzij ze niet tijdig aan de raad zijn gemeld. 'Tijdig melden' wordt conform artikel 11 lid 4 van de financiële verordening gedefinieerd als melding bij de tussentijdse rapportage (TURAP) of bij de jaarstukken.

Een overschrijding van lasten (en investeringskredieten) ten opzichte van de vastgestelde begroting wordt altijd als een begrotingsonrechtmatigheid beschouwd, ook als deze tijdig is gemeld.

Afwijkingen worden conform artikel 11 lid 4 van de financiële verordening als acceptabel beschouwd in de volgende situaties:

- a. Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren;
- b. Er is sprake van een overschrijding op een open einde regeling; of
- c. De overschrijding kon niet meer middels de laatste begrotingswijziging van het jaar worden geautoriseerd door de raad.

In aanvulling hierop is als acceptabel beschouwd: een mutatie in een reserve die, op basis van artikel 15 lid 9 van de financiële verordening, binnen de bevoegdheid van het college valt, zoals de reserve budgetoverhevelingen, de reserve grondexploitatie, reserve parkeren en reserve vastgoed.

Begrotingsrechtmatigheid programma's

Conform de financiële verordening artikel 5 lid 1 worden begrotingsafwijkingen getoetst op programmaniveau. Onderstaande tabel bevat een overzicht van de lasten en baten op programmaniveau in 2024. Er is een toelichting per programma voor:

1. Lastenoverschrijding: acceptabel of niet; en
2. Baten over- en overschrijdingen, lastenoverschrijdingen: tijdig gemeld aan de raad of niet.

Er wordt afgesloten met een algehele conclusie op deze twee punten. Indien sprake is van een begrotingsonrechtmatigheid, is vermeld of deze passend is binnen het bestaande beleid van de raad. Conform de financiële verordening artikel 11 lid 5 behoeven deze geen nadere toelichting in paragraaf 2.15 Bedrijfsvoering.

Tabel 108 Begrotingsrechtmatigheid baten en lasten programma's

Bedragen x € 1.000

Programma's	Begroting na wijziging		Rekening		Rekening t.o.v. begroting	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
R2HOG01 - Sterke samenl., kansen voor iedereen						
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid	186.095	102.115	185.158	100.738	937	-1.377
R2PGM0102 - Meedoen	229.345	39.365	210.958	32.719	18.388	-6.646
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport	27.893	7.047	25.258	6.865	2.635	-182
R2PGM0104 - Onderwijs	30.771	14.987	29.219	14.030	1.551	-957
R2HOG01 - Sterke samenl., kansen voor iedereen	474.104	163.513	450.593	154.352	23.511	-9.161
R2HOG02 - Bet.baar wonen in gez/veilig leefomg						
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.	109.512	82.710	104.398	78.517	5.113	-4.193
R2PGM0202 - Veiligheid	20.895	4.611	20.073	4.431	823	-181
R2HOG02 - Bet.baar wonen in gez/veilig leefomg	130.407	87.321	124.471	82.947	5.936	-4.374
R2HOG03 - Toonaangevend in cultuur/evenementen						
R2PGM0301 - Cultuur	19.449	3.041	18.571	3.019	878	-22
R2HOG03 - Toonaangevend in cultuur/evenementen	19.449	3.041	18.571	3.019	878	-22
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie						
R2PGM0401 - Economie	14.851	2.883	9.123	3.524	5.728	641
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat	38.786	4.254	39.069	4.777	-283	523
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie	53.637	7.138	48.192	8.301	5.445	1.164
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie						
R2PGM0501 - Bestuur	5.833	17	7.012	81	-1.179	64
R2PGM0502 - Ondersteuning	99.595	497.571	96.496	509.730	3.099	12.159
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie	105.428	497.588	103.508	509.812	1.920	12.224
Totalen 2024	783.025	758.601	745.336	758.431	37.689	-170

Programma Bestaanszekerheid**Lastenonderschrijding: € 937.000****Batenonderschrijding: -/- € 1.377.000**

In dit programma is er sprake van onderschrijding op de lasten van € 0,9 mln en € 1,3 mln op de baten. Deze afwijkingen zien met name toe op:

- Van het Rijk zijn meerdere specifieke uitkeringen (SU) ontvangen die een meerjarig karakter kennen. Uitgaven zijn niet altijd exact in een jaar te begroten of uit te voeren. In 2024 is € 615.000 minder besteed voor de specifieke uitkering "Kansrijke wijk". Dit betekent eveneens een lagere bate in 2024 van € 615.000.
- Op de uitvoering van Bbz taken (specifieke uitkeringen) voor de Friese Gemeenten zijn de uitgaven en daarmee verbonden baten € 0,8 mln lager.
- Van de specifieke uitkeringen met betrekking tot de BUIG van gemeente Leeuwarden zijn de lasten € 3,2 mln hoger dan begroot. Daarnaast zijn de baten uit verhaal en terugvordering € 0,7 mln lager dan begroot. Wel is sprake van een voordelige vangnetuitkering voor de

"BUIG" van € 1,3 mln. Per saldo resulteert dit in een nadeel op de BUIG van € 2,6 mln welke is toegelicht in het jaarverslag. En als tijdig wordt beschouwd.

- Via de reservemutaties is € 511.000 toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling (lasten € 0,7 mln lager, baten € 0,2 mln). Deze komt in het programma Ondersteuning onder het taakveld Mutaties reserve tot uitdrukking.

Voorgaande resulteert in onderschrijding op de lasten van € 2 mln en € 0,3 mln op de baten.

De resterende lastenonderschrijding betreft een aantal voordelen zoals toegelicht in het jaarverslag bij het programma bestaanszekerheid. Het melden van resterende lastenonderschrijdingen in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd. De resterende batenonderschrijding betreffen voordelen op diverse posten en zijn daarom niet afzonderlijk toegelicht in het jaarverslag. Het hiervan melden in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Programma Meedoen

Lastenonderschrijding: € 18.388.000

Batenonderschrijding: -/- € 6.646.000

Binnen **Taakveld Samenkracht en burgerparticipatie** is een lastenonderschrijding van € 11,1 mln en een batenonderschrijding van € 3,9 mln. De afwijkingen zien met name toe op:

- Van het Rijk zijn meerdere specifieke uitkeringen (SU) ontvangen die een meerjarig karakter kennen. Uitgaven zijn niet altijd exact in een jaar te begroten of uit te voeren. In 2024 zijn er € 10 mln lagere lasten (waaronder € 7,7 mln voor opvang Oekraïne) en € 3,6 mln lagere baten (waaronder € 1,3 mln voor opvang Oekraïne) ten opzichte van de begroting. In de turap is reeds melding gemaakt van de lagere bestedingen op de opvang van Oekraïne en is daarmee tijdig gemeld.
- In 2024 is € 0,6 mln minder besteed voor de regeling voor "Programmabureau Leeuwarden Oost". Dit betekent eveneens een lagere bate in 2024 van € 0,6 mln.
- Via de reservemutaties is € 0,5 mln toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling (lasten lager). Deze komt in het programma Ondersteuning onder het taakveld Mutaties reserve tot uitdrukking.

Binnen de **taakvelden van Jeugdhulp** is een lastenoverschrijding van € 0,6 mln en een batenoverschrijding van € 0,4 mln. Op basis van artikel 11 lid 4 van de financiële verordening is een overschrijding op een open einde regeling acceptabel. In de jaarstukken is een nadere toelichting opgenomen en gedurende 2024 en 2025 zijn er periodiek informatiesessies geweest met de raad. Derhalve worden de afwijkingen als tijdig beschouwd.

Binnen de **taakvelden van Wmo** is een lastenonderschrijding van € 4,7 mln en een batenoverschrijding van € 31.000. Via de reservemutaties is € 4,9 mln toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling (€ 2,1 mln lasten lager en € 2,8 mln lagere onttrekking dan begroot) voor de Brede aanpak dakloosheid. Deze komt in het programma Ondersteuning onder het taakveld Mutaties reserve tot uitdrukking. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar het jaarverslag, reserve budgetoverheveling.

Programma Volksgezondheid en sport

Lastenonderschrijding: € 2.635.000

Batenonderschrijding: -/- € 182.000

In dit programma is er sprake van onderschrijding op de lasten van € 2,6 mln en € 0,2 mln op de baten. Deze afwijkingen komen op diverse taakvelden tot stand:

- Tkv 520 Sportaccommodaties

Lastenonderschrijding € 1.398.000 - Batenoverschrijding € 235.000

Op basis van de voortgang van de bouw van het voetbalstadion wordt de subsidie uitgekeerd. In 2024 resteert nog € 1 mln van de oorspronkelijk € 5 mln. Deze € 1 mln staat in depot bij de notaris.

Na verrekening van bovenstaande is er sprake van een lastenoverschrijding van € 0,4 mln. Dit ziet hoofdzakelijk toe op onderuitputting van kapitaallasten van diverse sportaccommodaties en sportvelden. De batenoverschrijding ziet met name toe op de ontvangen specifieke uitkering voor Stimulering Sport (€ 41.000 vaststelling over 2022 en € 140.000 voor 2024). Het melden hiervan in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

- TkV 710 Volksgezondheid

Lastenoverschrijding € 1.216.000 - Batenoverschrijding € 418.000

Met ingang van 2023 is een specifieke uitkering ontvangen voor: sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis (SPUK BREED) voor de periode van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2026. Voor deze periode ontvangen we totaal maximaal € 7,9 mln. Voor 2023 was hiervan een bedrag begroot van € 2,5 mln. Hiervan is € 1,9 mln uitgegeven. De baten en lasten vallen € 0,6 mln lager uit door onderbezetting in het ambtelijk team sport. Het resterende bedrag schuift conform wet- en regelgeving door naar het komende jaar. Het melden hiervan in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd. Daarnaast is sprake van een lastenoverschrijding van € 0,5 mln binnen het meerjarenprogramma Leeuwarden Oost. Dit wordt toegelicht in de paragraaf 2.7 Leeuwarden Oost en wordt daarmee als tijdig beschouwd.

Programma Onderwijs

Lastenoverschrijding: € 1.551.000

Batenoverschrijding: -/- € 957.000

In dit programma is er sprake van overschrijding op de lasten van € 1,6 mln en € 1 mln op de baten. Deze afwijkingen zien met name toe op:

- Van het Rijk zijn meerdere specifieke uitkeringen (SU) ontvangen die een meerjarig karakter kennen. Uitgaven zijn niet altijd exact in een jaar te begroten of uit te voeren. In 2024 is er € 1 mln minder besteed. De specifieke uitkeringen "Kansrijke wijk - Ontwikkeling jonge kinderen" en "Onderwijsachterstandenbeleid" hebben daar een aandeel in van gezamenlijk € 681.000 mln. Hiertegenover staan eveneens € 1 mln lagere lasten.
- De resterende lastenoverschrijding van € 0,6 mln betreft met name een voordeel op de Coalitiemiddelen "Leren voor morgen" (€ 257.000) en diverse overige overschrijdingen. Het melden van deze overschrijdingen op programma Onderwijs in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Programma Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.

Lastenoverschrijding: € 5.113.000

Batenoverschrijding: -/- € 4.193.000

In dit programma is er sprake van overschrijding op de lasten van € 5,1 mln en € 4,2 mln op de baten. Deze afwijkingen komen op diverse taakvelden tot stand.

- Zo zijn de lasten (€ 3,6 mln) hoger en baten (€ 991.000) lager ten gevolge van de ontwikkelingen binnen de diverse grondexploitaties (zie hiervoor paragraaf 2.18 Grondbeleid).
- Binnen met name taakveld Milieubeheer zijn budgetten geraamd welke dekking kennen vanuit Rijksmiddelen (SiSa). De uitvoering heeft een meerjarig karakter en zorgen voor lagere lasten en baten van € 5,9 mln in 2024.
- Ook zorgen reservemutaties van € 3,5 mln voor een overschrijding op de lasten. De budgetoverheveling komt in het programma Ondersteuning onder het taakveld Mutaties reserve tot uitdrukking.
- Tot slot is binnen taakveld Wonen en bouwen een hogere opbrengst van bouwleges van € 2,3 mln.

Het melden van deze afwijkingen in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Na verrekening van bovenstaande is er sprake van een overschrijding op de lasten van € 0,7 mln en een overschrijding op de baten van € 0,4 mln. De lastenoverschrijding zien met name toe op extra onderhoud aan groenvoorzieningen en oninbaarheid van vorderingen van De Tocht B.V.. Deze zijn beiden gemeld in de turap. De batenoverschrijding betreft met name verrekening van de

nascheiding kunststof en drankkarton. Dit is na afloop van het boekjaar bekend. Het hiervan melden in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Programma Veiligheid

Lastenonderschrijding: € 823.000

Batenonderschrijding: -/- € 181.000

In dit programma is er sprake van onderschrijding op de lasten van € 823.000 en € 181.000 op de baten. Deze afwijkingen zien met name toe op taakveld Openbare orde en veiligheid. Binnen het taakveld Openbare orde en veiligheid zijn budgetten geraamd welke dekking kennen vanuit Rijksmiddelen (Specifieke Uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit). De uitvoering heeft een meerjarig karakter en zorgen voor lagere lasten en baten van € 130.000 in 2024. Verder is er € 335.000 via de reservemutaties toegevoegd aan de reserve budgetoverheveling, waarvan € 285.000 gemeld in de turap.

Na verrekening van bovenstaande is er sprake van een onderschrijding op de lasten van € 358.000. Dit wordt met name veroorzaakt door een voordelig resultaat van de brandweer (€ 201.000). Dit wordt toegelicht in het jaarverslag. Het hiervan melden in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

De resterende batenonderschrijding komt uit op € 50.000. Dit betreffen eveneens voordelen op diverse posten en zijn daarom niet afzonderlijk toegelicht in het jaarverslag. Het hiervan melden in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Programma Cultuur

Lastenonderschrijding: € 878.000

Batenonderschrijding: -/- € 22.000

De lastenonderschrijvingen zien met name toe op programma Arcadia. Van het budget 2024 (€ 1.515.000) wordt € 1.016.000 overgeheveld naar 2025. In de informatieve raadsvergadering van 26 februari 2025 is ingegaan op het procesverloop. In 2024 zijn scenario's uitgedacht voor het Bouwwerk. De verdeling van de kosten werd na turap bekend. Daarom is het melden hiervan in de jaarstukken als tijdig beschouwd.

De resterende lastenoverschrijding komt uit op € 138.000. En de batenonderschrijding komt uit op € 22.000. Dit betreffen voor- en nadelen op diverse posten en zijn gezien de geringe omvang niet afzonderlijk toegelicht in het jaarverslag. Het hiervan melden in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Programma Economie

Lastenonderschrijding: € 5.728.000

Batenoverschrijding: € 641.000

Het melden van de lastenonderschrijding op dit programma in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd. De lastenonderschrijding binnen het programma Economie ziet met name toe op taakveld Economische ontwikkeling met een onderschrijding van € 6 mln. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door reservemutaties waaronder de reserve budgetoverheveling (€ 5,2 mln) en de reserve ISV III (€ 0,9 mln). Deze zijn nader toegelicht in het jaarverslag.

De resterende lastenoverschrijding komt uit op € 0,4 mln en betreft met name "Werkzaamheden t.b.v. kabel en leidingwerk". Hier staan direct gerelateerde baten (€ 457.000) tegenover. Deze werkzaamheden fluctueren jaarlijks. Het melden hiervan in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Lastenoverschrijding: -/- € 283.000

Batenoverschrijding: € 523.000

Binnen het programma Verkeer, Vervoer en Waterstaat zijn op diverse taakvelden de begrote lasten en baten overschreden:

- Voor taakveld Recreatieve havens en taakveld Openbaar vervoer staan tegenover de hogere lasten (€ 237.000) direct gerelateerde inkomsten (€ 291.000). Deze zijn daarmee volgens de financiële verordening artikel 11 lid 4a acceptabel.
- Op taakveld Parkeren is er sprake van lastenoverschrijding van € 962.000 waar € 560.000 direct gerelateerde inkomsten tegenover staan. Voor de resterende lastenoverschrijding van € 402.000 is er sprake van een niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheid. Dit is toegelicht in de paragraaf 2.15 bedrijfsvoering.
- Op taakveld Verkeer en vervoer is sprake van een lastenonderschrijding van € 837.000 en een batenonderschrijding van € 270.000. Dit ziet met name toe op onderuitputting van kapitaallasten (€ 582.000), lagere energielasten (€ 682.000) en vertraging van de nieuwe landelijke UPV-vergoedingsregeling voor bestrijding van zwerfafval (€ 376.000). Deze zijn nader toegelicht in het jaarverslag. Hier staan hogere kosten voor uitbestede werkzaamheden voor brugbediening (€ 820.000) tegenover. Het melden hiervan in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.
- Voor de batenoverschrijding wordt het melden hiervan in de jaarstukken als tijdig beschouwd. Deze ziet met name toe op een opbrengst vanuit de CV Parkeergarages (€ 540.000). Met ingang van 2023 wordt het resultaat vanuit de CV niet meer verrekend met de deelneming maar uitgekeerd. Deze afspraak is in de loop van 2024 gemaakt. Vanaf de begroting 2025 wordt deze bate wel begroot. De overschrijding ziet toe op bestaand beleid en is daarmee passend.

Voor de volledigheid melden we ook de onderschrijdingen op taakveld Economische havens en waterwegen van respectievelijk € 79.000 (minder lasten) en € 58.000 (minder baten).

Programma Bestuur

Lastenoverschrijding: -/- € 1.179.000

Batenoverschrijding: € 64.000

De lastenoverschrijding is het gevolg van een dotatie aan de voorziening voor wethouderspensioenen van € 1.285.000. Door enerzijds een dalende rekenrente en anderzijds indexatie is in 2024 een dotatie noodzakelijk. Dat effect is pas aan het eind van het jaar bekend en daarom is deze mutatie niet begroot. De overschrijding is als acceptabel aangemerkt op basis van artikel 11 lid 4c.

Gezien de geringe omvang van de batenoverschrijding wordt het melden hiervan in de jaarstukken als tijdig beschouwd.

Programma Ondersteuning

Lastenonderschrijding: € 3.099.000

Batenoverschrijding: € 12.159.000

De toetsing is uitgevoerd op basis van de bruto afwijkingen (Vraag & Antwoord Commissie BBV). Dit betekent dat toetsing plaats vindt op baten en lasten exclusief reservemutaties (taakveld Mutaties reserves). De toetsing op begrotingsrechtmatigheid van reserves volgt verderop in dit hoofdstuk. Exclusief taakveld Mutaties reserves is binnen programma Ondersteuning sprake van een lastenonderschrijding en batenoverschrijding. Dit ziet toe op diverse taakvelden. De grootste afwijkingen worden hierna gemeld.

Lastenonderschrijding: € 3.099.000

De lastenonderschrijding ziet met name toe op taakveld Overige baten en lasten met een onderschrijding van € 2.328.000. Het betreft hoofdzakelijk niet gedane uitgaven in het kader van

stelposten welke betrekking heeft op de investeringen in de bedrijfsvoering. Deze loopt voor € 2,7 mln mee in de reserve budgetoverheveling. Het melden van deze onderschrijding in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd. De resterende overschrijding ziet toe op € 0,5 mln te verreken BTW welke is toegelicht in de jaarstukken. Dit was pas bekend aan het einde van het jaar.

Batenoverschrijding: € 12.159.000

- Op het taakveld Uitkeringen gemeentefonds heeft een batenoverschrijding plaatsgevonden van € 9.235.000. Deze is het gevolg van een aantal factoren welke pas laat in 2024 bekend zijn geworden, zoals de decembercirculaire en de ontwikkeling van aantallen en hoeveelheden, waarvan een deel ook al gemeld was in een brief aan de raad in oktober jl. Voor de overige mutaties is melding in de jaarstukken als tijdig beschouwd.
- Op het taakveld Overhead heeft een batenoverschrijding plaatsgevonden van € 865.000. Dit betreffen een aantal stortingen in de reservebudgetoverheveling (€ 1,7 mln), waarbij er € voor O&I prioritering geen onttrekkingen begroot waren maar wel eind 2024 geweest (€ 1,1 mln). Deze worden als tijdig beschouwd.
- Voor OZB niet-woningen is sprake van een batenoverschrijding van € 356.000. Deze afwijking is reed gemeld bij de Turap.
- De resterende batenoverschrijding betreffen afwijkingen op diverse taakvelden. Het melden van deze afwijkingen in de jaarstukken wordt als tijdig beschouwd.

Begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten

Conform de financiële verordening artikel 5 lid 4 worden investeringskredieten getoetst op het niveau van bij de begroting per groep samenhangende investeringskredieten opgenomen in de begrotingsbijlage "Meerjaren investeringsprogramma". Bij meerjarige investeringen worden de begrotingsrechtmatigheid getoetst op het niveau van het totaal door de raad vastgestelde kredietbedrag (financiële verordening artikel 11 lid 3). Onderstaande tabel bevat een overzicht van de groep samenhangende investeringskredieten in 2024.

Tabel 109 Begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten

Investeringen	Begroot		Realisatie		Restant Krediet
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	
Begraafplaatsen	298	-	179	-	119
Civiele kunstwerken	26.699	-	1.813	-	24.886
ICT / IM infrastructuur	3.816	-	2.629	-	1.187
Investeringen Vastgoed	77.799	-26.203	43.336	-15.050	23.310
Onderwijshuisvesting	30.000	-	3.449	-	26.551
Ontwikkelkosten gronden	5.569	-5.569	4.018	-2.602	-1.416
Openbare verlichting	6.411	-	1.572	-	4.839
Reconstructie verhardingen	9.131	-1.075	4.374	-191	3.873
Rioleringswerken	6.417	-	950	-	5.467
Ruimtelijke ordening	5.200	-1.679	1.353	-	2.168
Speeltoestellen	1.890	-	1.888	-622	624
Tractiemiddelen	4.957	-95	686	-	4.176
Verkeersborden	422	-	237	-	185
VRI, overige investeringen	3.289	-	3.156	-133	266
Wegen, straten en pleinen	31.155	-7.175	16.338	-5.042	12.684
Totaal	213.053	-41.796	85.978	-23.640	108.919

Voor ontwikkelkosten gronden komt het restant krediet uit op -/- € 1.416.000. Dit is het gevolg van een onderschrijding op de baten per 31-12-2024. Gezien het meerjarig karakter van deze post worden deze baten nog verwacht. Er is geen sprake van overschrijding op het verleende krediet.

Conclusie begrotingsrechtmatigheid investeringskredieten

Er zijn geen overschrijdingen op verleende kredieten gebleken.

Begrotingsrechtmatigheid reservemutaties

Conform het wettelijke kader, zoals opgenomen in de nota reserves & voorzieningen 2023, is de aanwending van reserves een bevoegdheid van de raad. Op basis van artikel 15 lid 9 van de financiële verordening is het college bevoegd in de jaarrekening reservemutaties op te voeren zonder dat daar door de raad een toereikend bedrag in de begroting is goedgekeurd. In onderstaande tabel zijn de begrotingsafwijkingen van deze reserves blauw gearceerd. De volgende afwijkingen zijn derhalve als rechtmatig beschouwd:

- Reserve budgetoverheveling: € 19.034.000 hogere storting dan begroot en € 21.000 hogere onttrekking dan begroot;
- Reserve grondexploitatie: € 1.781.000 hogere storting dan begroot en € 5.269.000 hogere onttrekking dan begroot;
- Reserve parkeren: € 60.000 hogere onttrekking dan begroot;
- Reserve voorwaardelijke budgetoverheveling: € 1.646.000 hogere storting dan begroot.

Daarnaast is € 15.000 gestort in de reserve kunst in de openbare ruimte op basis van 'percentageregeling kunst in de openbare ruimte'. Op basis van artikel 5 lid 1 is het college bevoegd deze verordening uit te voeren. Daarom wordt deze storting als rechtmatig beschouwd.

Tabel 110 Begrotingsrechtmatigheid reserves

Reserves	Begroting na wijziging		Rekening		Bedragen x € 1.000	
					Rekening t.o.v. begroting	
	Vermeerderingen	Verminderingen	Vermeerderingen	Verminderingen	Vermeerderingen	Verminderingen
R2RES100 - Algemene reserve						
RES001 Algemene reserve	706	-52	15.550	4.689	14.844	4.740
Totaal R2RES100 - Algemene reserve	706	-52	15.550	4.689	14.844	4.740
R2RES300 - Overige bestemmingsreserves						
RES005 Budgetoverheveling	2.790	18.127	21.824	18.148	19.034	21
RES015 Grondexploitatie	-	60	1.781	5.329	1.781	5.269
RES016 Parkeren	2.030	-	2.030	60	-	60
RES019 Stimulering werkgelegenheid	-	225	-	-	-	-225
RES027 Reserve ISV III	56	921	-	-	-56	-921
RES031 Reserve afschrijvingen	1.421	454	1.421	248	-	-206
RES034 Reserve Egalisatie Verkiezingen	413	413	413	413	-	-
RES036 Reserve frictiemiddelen	-	535	-	535	-	-
RES045 Reserve Revolving Fund Monumenten	-	55	-	-	-	-55
RES048 Reserve kunst in de openbare ruimte	-	15	15	-	15	-15
RES049 Reserve stedelijke vernieuwing	-	29	-	-	-	-29
RES059 Reserve Bodemsanering	110	110	110	110	-	-
RES060 Reserve Wijkbudgetten	60	60	59	59	-1	-1
RES061 Reserve Toeristenbelasting	300	300	154	-	-146	-300
RES063 Voorwaardelijke budgetoverheveling	-	3.424	1.646	3.417	1.646	-8
RES065 Compensatie groen	150	150	150	150	-	-

Reserves	Begroting na wijziging		Rekening		Rekening t.o.v. begroting	
	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Vermeer-deringen	Vermin-deringen
RES068 Reserve stadion SC Cambuur	213	-	-	-	-213	-
RES069 Reserve klimaat, energie, biodiv.	-	1.335	-	1.335	-	-
RES070 Reserve maatschappelijke vernieuwing	-	2.759	-	2.095	-	-663
RES071 Reserve strategische ontwikkeling	-	3.755	-	3.607	-	-148
Totalen R2RES300 - Overige bestemmingsreserves	7.544	32.726	29.533	35.507	22.060	2.781
Totalen 2024	8.250	32.674	45.083	40.195	36.904	7.521

Conclusie begrotingsrechtmatigheid reservemutaties

Er zijn geen begrotingsonrechtmatigheden op de reservemutaties gebleken.

3.2.3 Informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De WNT is van toepassing op gemeente Leeuwarden. Het voor gemeente Leeuwarden toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (algemeen bezoldigingsmaximum).

Topfunctionarissen zijn personen die leidinggeven aan de gehele organisatie en in de WNT als zodanig zijn aangemerkt. In het geval van gemeenten zijn de gemeentesecretaris en de gemeentegriffier aangemerkt als topfunctionaris.

Tabel 111 Bezoldiging topfunctionarissen Bedragen x € 1

Gegevens 2024		
	E. de Jong	F. van der Heide
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 - 31-12	01/01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	163.530	135.481
Beloningen betaalbaar op termijn	23.407	22.736
<i>Subtotaal</i>	<i>186.937</i>	<i>158.217</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	186.937	158.217
Het bedrag van de overschrijding, en	N.v.t.	N.v.t.
de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2023		
	E. de Jong	F. van der Heide
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 - 31-12	01/01 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	157.492	126.677
Beloningen betaalbaar op termijn	22.595	21.837
<i>Subtotaal</i>	<i>180.087</i>	<i>148.514</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
Bezoldiging	180.087	148.514

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.2.4 Overzicht incidentele lasten en baten

In deze paragraaf wordt een overzicht van de incidentele lasten en baten gegeven. Hieronder volgt op programmapbasis een overzicht van de incidentele lasten en baten, gerangschikt naar aard (SiSa uitkeringen met een einddatum, overige incidentele subsidies, investeringen en overig). Aangegeven is ook waarom deze posten incidenteel zijn. De in dit overzicht genoemde SiSa uitkeringen zijn incidenteel, omdat er sprake is van een onvoorwaardelijke einddatum.

Uit onderstaand overzicht volgt dat het structurele saldo € 13,3 mln. positief is.

Tabel 112 Structureel saldo (structurele baten minus structurele lasten)		Bedragen x € 1.000
		Rekening
Rekeningresultaat		18.239
Totaal mutaties reserves		-5.143
Resultaat voor reservemutaties		13.095
Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves		248
Totaal saldo incidentele baten en lasten		-28
Structureel saldo (structurele baten minus structurele lasten)		13.315

Tabel 383 Specificatie van de incidentele LASTEN per programma
Bedragen x € 1.000

Domein en programma	Rekening lasten	reden incidenteel
Sterke samenleving met kansen voor iedereen		
Bestaanszekerheid		
SiSa uitkeringen met een einddatum	2.044	
Incidentele overige subsidies	-	Vrijval vorig jaar
Investerings	-	
Overig	2.072	Afrekening vorig jaar en vrijval balans
	4.116	
Meedoen		
SiSa uitkeringen met een einddatum	15.769	
Incidentele overige subsidies SD	1.478	Afboeking balans herstel jeugd en afwikkeling 2023 wonen
Investerings	-	
Overig	5.999	Afwikkeling balans en vorig jaar
	23.246	
Volksgezondheid en sport		
SiSa uitkeringen met een einddatum	1.830	
Incidentele overige subsidies	595	
Investerings	-	
Overig	213	
	2.638	
Onderwijs		
SiSa uitkeringen met een einddatum	521	
Incidentele overige subsidies	-	
Investerings	-	
Overig	3	Afrekeningen voorgaand jaar
	524	

Domein en programma	Rekening lasten	reden incidenteel
Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving		
Milieu, volkshuisvesting, leefomgevingen en stedelijke vernieuwing		
SiSa uitkeringen met een einddatum	3.648	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	378	Diverse inc. bijdragen
Overig	-	
	4.026	
Veiligheid		
SiSa uitkeringen met een einddatum	1.886	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Overig	476	
	2.362	
Toonaangevend in cultuur en evenementen		
Cultuur		
SiSa uitkeringen met een einddatum	573	
Incidentele overige subsidies	425	
Investeringsen	66	Vervanging subsidie pakket
Overig	339	
	1.403	
Een circulaire en concurrerende economie		
Economie		
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	598	Verduurzaming
Investeringsen	-	
Overig	1.048	
	1.646	
Verkeer, vervoer en waterstaat		
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Overig	50	Interreg. Project IB Green De Hemrik
	50	
Samenwerking en organisatie		
Bestuur		
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Overig	33	
	33	
Ondersteuning		

Domein en programma	Rekening lasten	reden incidenteel
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	-	Subsidie ondernemend Nederland inzake verduurzaming vastgoed
Investerings	-	
Mutatie reserves	32.971	Mutatie reserves
Overig	4.891	Frictiemiddelen, nog te verrekenen BTW
	<u>37.862</u>	
Totaal saldo van incidentele lasten	77.906	

Tabel 394 Specificatie van de incidentele BATEN per programma
Bedragen x € 1.000

Domein en programma	Rekening baten	reden incidenteel
Sterke samenleving met kansen voor iedereen		
Bestaanszekerheid		
SiSa uitkeringen met een einddatum	2.038	
Incidentele overige subsidies	21	Afrekeningen voorgaand jaar
Investerings	-	
Overig	-	
	<u>2.059</u>	
Meedoen		
SiSa uitkeringen met een einddatum	25.248	
Incidentele overige subsidies SD	-	
Investerings	-	
Overig	310	Afrekeningen voorgaand jaar
	<u>25.558</u>	
Volksgezondheid en sport		
SiSa uitkeringen met een einddatum	2.179	
Incidentele overige subsidies	-	
Investerings	-	
Overig	-	
	<u>2.179</u>	
Onderwijs		
SiSa uitkeringen met een einddatum	524	
Incidentele overige subsidies	-	
Investerings	-	
Overig	-	
	<u>524</u>	

Betaalbaar wonen in een gezonde en veilige leefomgeving

Milieu, volkshuisvesting, leefomgevingen en stedelijke vernieuwing

SiSa uitkeringen met een einddatum	3.648
Incidentele overige subsidies	-
Investerings	-

Domein en programma	Rekening baten	reden incidenteel
Overig	379	Grondexploitatie
	4.027	
Veiligheid		
SiSa uitkeringen met een einddatum	1.886	
Incidentele overige subsidies	395	
Investeringsen	-	
Overig	-	
	2.281	
Toonaangevend in cultuur en evenementen		
Cultuur		
SiSa uitkeringen met een einddatum	573	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Overig	-	
	573	
Een circulaire en concurrerende economie		
Economie		
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Overig	75	
	75	
Verkeer, vervoer en waterstaat		
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Overig	50	
	50	
Samenwerking en organisatie		
Bestuur		
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Overig	32	
	32	
Ondersteuning		
SiSa uitkeringen met een einddatum	-	
Incidentele overige subsidies	-	
Investeringsen	-	
Mutatie reserves	34.027	
Overig	6.549	
	40.576	

Domein en programma	Rekening baten	reden incidenteel
Totaal saldo van incidentele lasten	77.934	

Tabel 405 Specificatie van de structurele stortingen aan de reserves per programma

Bedragen x € 1.000

Domein en Programma	Omschrijving	Begroting stortingen
Bestuur en middelen		
Algemene baten en lasten	Reserve afschrijvingen	0
Totaal saldo van de structurele stortingen		0

Tabel 416 Specificatie van de structurele onttrekkingen aan de reserves per programma

Bedragen x € 1.000

Domein en Programma	Omschrijving	Rekening stortingen
Bestuur en middelen		
Algemene baten en lasten	Reserve afschrijvingen	248
Totaal saldo van de structurele stortingen		248

3.2.5 EMU saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. De EMU-systematiek werkt op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeenten hanteren. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het Rijk geeft per gemeente een indicatie af van hoe hoog een eventueel berekend EMU-tekort zou mogen zijn, de zogenoemde EMU-referentiewaarde. De referentiewaarde (het toegestane EMU-tekort) voor de gemeente Leeuwarden is voor 2024 bepaald op € 33,6 mln. Het EMU-Saldo komt volgens onderstaande tabel uit op een overschot van € 4,4 mln. Daarmee blijven we binnen de referentiewaarde.

Tabel 427 EMU-saldo		Bedragen x € 1.000
Omschrijving		2024
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	(+)	13.095
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	(-)	11.549
3. Mutatie voorzieningen	(+)	3.970
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	(-)	1.091
5. Gerealiseerde boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	(-)	19
Berekend EMU-saldo		4.406

De referentiewaarde voor de gemeente Leeuwarden
Bron (septembercirculaire 2024)

-33.594

3.3 Balans

3.3.1 Balans

Tabel 438 Balans

	Bedragen x € 1.000	
	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten van sluiten van geldleningen en saldo van agio en disagio	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	942	616
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	11.428	11.125
<i>Totaal Immateriële vaste activa</i>	<i>12.370</i>	<i>11.742</i>
Materiële vaste activa		
Investerings met een economisch nut	288.297	295.334
Investerings met economisch nut met mogelijke heffing ter bestrijding van kosten	39.833	38.078
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	117.171	124.064
<i>Totaal Materiële vaste activa</i>	<i>445.300</i>	<i>457.477</i>
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	4.144	4.144
- gemeenschappelijke regelingen	190	190
- overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- openbare lichamen	0	0
- woningbouwcorporaties	107	99
- deelnemingen	497	497
- overige verbonden partijen	4.552	4.352
Overige langlopende leningen	108	93
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	0	0
Uitzettingen. Nederlands schuld papier met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	29.722	36.195
<i>Totaal Financiële vaste activa</i>	<i>39.320</i>	<i>45.570</i>
Totaal Vaste activa	496.989	514.788

	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024
Vlottende activa		
Vorraden		
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	183.948	185.039
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
<i>Totaal Vorraden</i>	<i>183.948</i>	<i>185.039</i>
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	33.796	30.966
Verstreckte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	0
Overige verstreckte kasgeldleningen	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	28.982	0
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-43	-7
Uitzettingen Nederlands schuld papier met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	0	0
Overige vorderingen	14.286	13.684
Overige uitzettingen	0	0
<i>Totaal Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</i>	<i>77.022</i>	<i>44.643</i>
Liquide middelen		
Kassaldi	10	19
Banksaldi	0	0
<i>Totaal Liquide middelen</i>	<i>10</i>	<i>19</i>
Overlopende activa		
Voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	196	352
- het Rijk	231	1.036
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
- overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	38.044	36.144
<i>Totaal Overlopende activa</i>	<i>38.471</i>	<i>37.532</i>
Totaal Vlottende activa	299.450	267.233
Totaal Activa	796.439	782.021
Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vennootschapsbelasting 1969 bestaat.	0	0

	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024

Passiva

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves:

- algemene reserve	21.169	32.030
- bestemmingsreserves	103.406	97.502

Gerealiseerd resultaat volgens het overzicht van baten en lasten jaarrekening	10.101	18.239

<i>Totaal Eigen vermogen</i>	<i>134.676</i>	<i>147.771</i>

Voorzieningen

Voorzieningen	64.325	68.294

<i>Totaal Voorzieningen</i>	<i>64.325</i>	<i>68.294</i>

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

Obligatieleningen	0	0

Onderhandse leningen van:

- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	344.293	297.052
- binnenlandse bedrijven	0	0
- openbare lichamen	34.000	33.000
- overige binnenlandse sectoren	3.154	2.548
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0

Door derden belegde gelden	0	0

Waarborgsommen	18	18

<i>Totaal Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer</i>	<i>381.465</i>	<i>332.618</i>

Totaal Vaste passiva	580.466	548.683

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	0	0

Overige kasgeldleningen	0	0

Banksaldi	26.595	37.313

Overige schulden	17.740	15.233

<i>Totaal Netto-vlottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar</i>	<i>44.335</i>	<i>52.546</i>

	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	66.883	64.150
Voorschotbedragen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel ter dekking van lasten volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	0	910
- het Rijk	80.877	101.333
- overige Nederlandse overheidslichamen	2.862	2.726
Overige vooruitontvangen bedragen	21.016	11.673
<i>Totaal Overlopende passiva</i>	<i>171.639</i>	<i>180.792</i>
Totaal Vlottende passiva	215.974	233.338
Totaal Passiva	796.440	782.021
Totaalbedrag waartoe aan natuurlijke en rechtspersonen borgstellingen of garantstellingen zijn verstrekt.	961.305	968.933

3.3.2 Toelichting op de balans

Vaste activa

De **vaste activa** worden onderscheiden in:

Tabel 449 Specificatie vaste activa Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Immateriële vaste activa	12.370	11.742
Materiële vaste activa	445.300	457.477
Financiële vaste activa	39.320	45.570
Totaal Vaste activa	496.989	514.788

Immateriële vaste activa

De post **immateriële vaste activa** wordt onderscheiden in:

Tabel 4520 Immateriële vaste activa Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Kosten van sluiten van geldleningen en saldo van agio en disagio	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	942	616
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	11.428	11.125
Totaal Immateriële vaste activa	12.370	11.742

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende dit jaar.

Tabel 4621 Verloop immateriële vaste activa								Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Boek- waarde 1-1-24	Her- classi- ficatie	In- veste- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Mutatie GREX	Af- waarde- ringen	Boek- waarde 31-12-24
Kosten van sluiten van geldleningen en saldo van agio en disagio	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	942	0	8	0	0	320	-653	0	616
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	11.428	0	0	0	302	0	0	0	11.126
Totaal immateriële vaste activa	12.370	0	8	0	302	320	-653	0	11.742

Tabel 472 **Bedragen x € 1.000**

Omschrijving	
<u>Mutatie GREX</u>	
Ontwikkelkosten Nieuw Oud Oost naar grondexploitatie	653
<u>Bijdragen van derden</u>	
Nieuw Oud Oost	320

Materiële vaste activa

De post **materiële vaste activa** wordt onderscheiden in:

Tabel 483 Specificatie materiële vaste activa		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving		Stand	Stand
		31-12-2023	31-12-2024
Investerings met een economisch nut		288.297	295.334
Investerings met economisch nut met mogelijke heffing ter bestrijding van kosten		39.833	38.078
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		117.171	124.064
Totaal Materiële vaste activa		445.300	457.477

Het onderstaande overzicht heeft het verloop van de materiële vaste activa met een economisch nut gedurende dit jaar:

Tabel 494 Verloop materiële vaste activa met een economisch nut							Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Boek- waarde 1-1-24	Her- classi- ficatie	In- veste- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Mutatie GREX	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-24
Investerings met een economisch nut									
Gronden, terreinen *	38.327	0	1.867	19	6	42	446	0	39.681
Woonruimten	8.673	0	18.930	0	732	12.174	0	0	14.697
Bedrijfsgebouwen	215.269	0	8.267	0	9.683	65	0	247	213.541
Grond-, weg- en waterbouwk.werken	2.739	0	116	0	200	0	0	0	2.655
Vervoermiddelen	3.428	0	246	0	658	0	0	0	3.016
Machines, apparaten en installaties	18.602	0	5.770	0	3.974	200	0	0	20.198
Overige materiële vaste activa	1.258	0	496	0	211	0	0	0	1.546
Totaal invest. m/economisch nut	288.297	0	35.692	19	15.463	12.480	446	247	295.334
* waarvan in erfpacht uitgegeven	9.104		1.701	19	0	0	0	0	10.786

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-24	Her- classi- ficatie	In- veste- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Mutatie GREX	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-24
Invest. met economisch nut met mogelijke heffing ter bestrijding van kosten									
Grond-, weg- en waterbouwk.werken	39.824	0	0	0	1.746	0	0	0	38.077
Overige materiële vaste activa	9	0	0	0	8	0	0	0	1
Totaal invest. m/ec.nut bestrijd. kn	39.833	0	0	0	1.754	0	0	0	38.078

De belangrijkste investeringen met economisch nut zijn:

Omschrijving

Investerings met een economisch nut

Gronden en terreinen (inclusief in erfpacht uitgegeven)

Mutatie GREX

Restant gronden Stiens-Oost naar grondexploitatie 446

Investerings

Erfpachtterreinen 1.701

Prof. Wassenberghskoalle grond 161

Woonruimten

Investerings

Flexwoningen de Pier 18.930

Bijdragen derden

Flexwoningen de Pier -12.174

Bedrijfsgebouwen

Investerings

Aanpassen en uitbreiden IKC Pionier 1.699

Beyers Naudé binnenklimaat 1.000

Verbouwing Carré Gemeentehuis 617

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed 350

Jacob Catsplein 3 verbouwing 179

Bijdragen derden

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed -204

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (correctie boekjaar 2023) 339

Jacob Catsplein 3 verbouwing -179

Sportvoorzieningen

Investerings

Vervanging kunstgrasveld Wiarda veld 1 1.098

Vervanging kunstgrasveld Kalverdijkje Noord C+D 851

Draintalent veld Jirnsom veld A 398

Vervanging kunstgras Magere Weide veld A 360

Kunstgras voetbalveld Pallas Nijlân 262

Omschrijving	
Sport in de Zuidlanden	232
<i><u>Machines, apparaten en installaties</u></i>	
<i>Investerings</i>	
Vervanging speelvoorzieningen	863
Harmonie trekkenwand	561
Vervanging openbare verlichting (o.a. armaturen)	496
MFC Mozaiek herstellen WKO bron	412
Sacramentsstraat 19 luchtbehandeling	290
Centrale brugbediening	181
<i>Bijdragen derden</i>	
Vervanging speelvoorzieningen	-222
MFC Mozaiek - herstellen WKO bron	-120
<i><u>Overige materiële vaste activa</u></i>	
<i>Investerings</i>	
Verbouwing Carré inventaris	379

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa met maatschappelijk nut gedurende dit jaar:

Tabel 505 Verloop investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 1-1-24	Her- classi- ficatie	In- veste- ringen	Desin- veste- ringen	Afschrij- vingen	Bij- dragen van derden	Mutatie GREX	Afwaar- deringen	Boek- waarde 31-12-24
Grond-, weg- en waterbouwk.werken	112.143	0	11.218	0	3.900	1.885	0	0	117.577
Machines, apparaten en installaties	4.200	0	1.231	0	143	196	0	0	5.092
Overige materiële vaste activa	828	0	624	0	56	0	0	0	1.396
Totaal invest. met maatsch. nut	117.171	0	13.073	0	4.099	2.081	0	0	124.064
Totaal materiële vaste activa	445.300	0	48.765	19	21.316	14.561	446	247	457.477

Als gevolg van gewijzigde BBV-voorschriften moeten met ingang van 1 januari 2017 naast de investeringen met economisch nut ook alle investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte geactiveerd worden. In de jaarrekening betekent dit dat de materiële vaste activa met maatschappelijk nut welke volgens de nieuwe systematiek zijn verantwoord apart moeten worden vermeld. Hierna zijn deze investeringen weergegeven:

Tabel 516 Investerings in openbare ruimte met maatschappelijk nut vanaf 2017 die onder het nieuwe regime vallen

	Bedragen x € 1.000
Omschrijving	
Gronden en terreinen	0
Grond-, weg- en waterbouwk.werken	56.325
Machines, apparaten en installaties	4.370
Overige materiële vaste activa	1.729
Totaal invest. met maatsch. nut vanaf 2017	62.425

De belangrijkste investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut dit jaar zijn:

Tabel 527 Belangrijkste mutaties investeringen in openbare ruimte met maatschappelijk nut

	Bedragen x € 1.000
Omschrijving	
<u>Grond-, weg en waterbouwk.werken</u>	
<i>Investerings</i>	
Inrichting openbare ruimte WTC-gebied	2.755
Flexwoningen De Pier woonrijp maken/inrichting	1.979
Vervanging diverse bruggen	632
Verharding - reconstructie fietspaden 2021	563
Verharding - riolering Britsum-Weversterp	350
Herstructurering Nijdjip Grou	309
Knelpunten nieuw grondgebied	293
Drachtsterplein opstelstroken	251
P.S. Gerbrandyweg/Dammelaan	227
Bovengrondse klimaatadaptie	225
Parkeerterrein t/o IKC De Pionier	153
Autoluw maken Eewal Gouverneursplein	142
<i>Bijdragen derden</i>	
Flexwoningen De Pier woonrijp maken	-618
<u>Verkeersregelinstallaties</u>	
<i>Investerings</i>	
Verkeersregelinstallaties	1.103
<i>Bijdragen derden</i>	
Verkeersregelinstallaties	-88

Financiële vaste activa

De post *financiële vaste activa* wordt onderscheiden in:

Tabel 538 Specificatie financiële vaste activa

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	4.144	4.144
- gemeenschappelijke regelingen	190	190
- overige verbonden partijen	0	0
Leningen aan:		
- openbare lichamen	0	0
- woningbouwcorporaties	107	99
- deelnemingen	497	497
- overige verbonden partijen	4.552	4.352
Overige langlopende leningen	108	93
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	0	0
Uitzettingen. Nederlands schuld papier met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	29.722	36.195
Totaal Financiële vaste activa	39.320	45.570

Voorziening (in mindering gebracht op netto boekwaarde)	1.874	1.858

De boekwaarde per 31 december 2024 van de post kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen is inclusief een voorziening van € 1.245.000 (2023: idem). De boekwaarde van de post overige uitzettingen met een looptijd langer dan één jaar is inclusief een voorziening voor eventuele oninbaarheid ter hoogte van € 613.000 (2023: € 629.000). Ondanks de toegenomen positie geven de ontwikkelingen over het afgelopen jaar en de toekomstverwachtingen geen aanleiding tot aanpassing van de voorziening.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende dit jaar.

Tabel 549 Verloop kapitaalverstrekkingen

Omschrijving	Bedragen x € 1.000					
	Boek- waarde	Verstrek- kingen	Aflos- singen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Boek- waarde
	01-01-24					31-12-24
Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	4.144	0	0	0	0	4.144
- gemeenschappelijke regelingen	190	0	0	0	0	190
Totaal kapitaalverstrekkingen	4.334	0	0	0	0	4.334

Tabel 130 Verloop leningen en overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jr Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 01-01-24	Verstrek- kingen	Aflos- singen	Afschrij- vingen	Waarde- ver- mindering	Boek- waarde 31-12- 24
Leningen aan:						
- woningbouwcorporaties	107	0	9	0	0	99
- deelnemingen	497	0	0	0	0	497
- overige verbonden partijen	4.551	0	200	0	0	4.352
Totaal leningen u/g	5.156	0	209	0	0	4.948
Overige langlopende leningen	108	0	15	0	0	93
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen Nederlands schuld papier met rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	0	0	0	0	0	0
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	29.722	11.426	4.953	0	0	36.195
Totaal leningen & ov. uitzettingen	34.985	11.426	5.176	0	0	41.236

De belangrijkste mutaties in financiële activa gedurende dit jaar zijn:

Tabel 5531 Belangrijkste mutaties in financiële activa Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Bedrag
<u>Overige uitzettingen m/rente-typische looptijd > 1 jr</u>	
Lening SC Cambuur afbouw stadion	5.750
Lening VW GSC BV Stadion Cambuur	2.280

In de raadsvergadering van 23 april 2024 heeft de raad ingestemd met het verstrekken aan SC Cambuur Leeuwarden van een geldlening ter hoogte van € 6 mln inzake de afbouw van het stadion. Ultimo 2024 is de stand na aflossing € 5,75 mln.

Op 7 juli 2021 heeft de raad in hoofdlijn besloten een krediet van € 14 mln. beschikbaar te stellen voor het verstrekken van een annuïtaire lening van € 14 mln inzake de bouw van een speelklaar stadion op de WTC locatie te Leeuwarden. In de collegevergadering van 15 maart 2022 heeft het college ingestemd met het verstrekken van deze geldlening aan Van Wijnen GSC BV. Ultimo 2024 is de stand na aflossing € 13,9 mln.

De mutaties in de overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer bestaan vooral uit verstrekkingen van en aflossingen op diverse leningen die lopen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN), het Leeuwarder Restauratiefonds en in het kader van leenbijstand.

Vlottende activa

De **vlottende activa** bestaan uit de volgende posten:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Vorraden	183.948	185.039
Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	77.022	44.643
Liquide middelen	10	19
Overlopende activa	38.471	37.532
Totaal Vlottende activa	299.450	267.233

Vorraden

De post **voorraden** kan als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Grond- en hulpstoffen	0	0
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	183.948	185.039
Gereed product en handelsgoederen	0	0
Vooruitbetalingen	0	0
Totaal Voorraden	183.948	185.039

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings - of vervaardigingsprijs, verminderd met de opbrengst wegens verkopen. Indien de boekwaarde de marktwaarde van de grond overschrijdt, wordt een voorziening voor het verwachte negatieve resultaat getroffen tegen contante waarde.

Voor het totaal van de in exploitatie zijnde complexen kan van het verloop in 2024 het volgende overzicht worden weergegeven (waarbij de Zuidlanden als één grondexploitatie wordt behandeld):

Tabel 584 Verloop in exploitatie zijnde complexen						Bedragen x € 1.000	
Omschrijving	Boek- waarde 01-01-24	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- uitname	Boek- waarde 31-12-24	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-12-24
Zuidlanden:							
Techum	2.502	510	-3	0	3.009	0	3.009
Jabikswoude	-2.117	18	-124	0	-2.223	0	-2.223
Wiarda	501	867	0	0	1.368	0	1.368
Unia	13.109	3.589	-6.456	0	10.242	0	10.242
Overijsselselaan	4.285	416	0	0	4.702	0	4.702
De Klamp	-1.384	2.045	0	0	660	0	660
De Hem	17.187	468	0	0	17.655	0	17.655

Omschrijving	Boek- waarde 01-01-24	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- uitname	Boek- waarde 31-12-24	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-12-24
Middelsee fase 1	146.346	14.383	-12.636	0	148.092	0	148.092
Verliesvoorziening	0	0	0	0	0	-5.246	-5.246
Subtotaal De Zuidlanden	180.429	22.296	-19.219	0	183.506	-5.246	178.260
Overige Woningbouw:							
Nieuw Oud Oost	0	826	0	0	826	0	826
Heechterp	62	172	0	0	235	0	235
Grut Palma	322	574	-26	0	871	-1.208	-337
Wirdum	1.247	206	0	0	1.453	-1.063	390
Wytgaard	-400	290	0	0	-110	0	-110
Steenslân 2	0	667	0	0	667	0	667
Subtotaal woningbouw	1.231	2735	-26	0	3.940	-2.271	1.669
Bedrijventerreinen:							
De Zwette IV	1.629	176	-2	0	1.803	0	1.803
De Zwette V	3.635	558	-39	0	4.153	0	4.153
Frisia	-487	194	-272	0	-563	-283	-846
Subtotaal bedrijven	4.777	928	-312	0	5.393	-283	5.110
Totaal	186.437	25.959	-19.557	0	192.840	-7.800	185.040
Voorziening verlieslatende complexen	-2.488		-5.317		-7.805		
Balanswaarde	183.949	25.959	-24.874	0	185.034		

Tabel 595

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-24	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)	Verlies- voorziening
Zuidlanden	183.506	198.359	374.805	-7.060	-5.246	-5.246
Woningbouw overig	3.940	27.220	34.642	3.481	2.772	-2.271
Bedrijventerreinen	5.393	7.246	13.869	1.229	1.017	-283
Totaal onderhanden werk (BIE)	192.839	232.825	423.316	-2.348	-1.456	-7.800

Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar**Tabel 606 Specificatie uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar** Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	33.796	30.966
Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen	0	0
Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	28.982	0
Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0
Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-43	-7
Uitzettingen Nederlands schuld papier met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	0	0
Overige vorderingen	14.286	13.684
Overige uitzettingen	0	0
Totaal Uitzettingen met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	77.022	44.643

Uitzettingen in 's-Rijks schatkist met rente-typische looptijd minder dan één jaar

Dit betreft het zogenaamde schatkistbankieren. Zie hiervoor ook paragraaf 2.14g Financiering. Onderstaand is het verplichte overzicht opgenomen.

Schatkistbankieren***Drempelbedrag***

Alle overtollige liquide middelen moeten in principe in de schatkist van het Rijk te worden aangehouden. Er is echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor gemeente Leeuwarden is dat voor 2024 € 10.288.056.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2024 hebben geen overschrijdingen plaats gevonden van het drempelbedrag. Onderstaande tabel laat zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2024 is geweest:

Tabel 137 Schatkistbankieren Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Verslagjaar 2024			
Drempelbedrag	(1)	10.228	10.228	10.228	10.228
		1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's					
Rijks schatkist aangeh. middelen	(2)	0	11	0	0
Ruimte onder het drempelbedrag	(3a)=(1)>(2)	10.228	10.217	10.228	10.228
Overschrijving van het drempelbedrag	(3b)=(2)<(1)	0	0	0	0

Tabel 138 Berekening drempelbedrag

Bedragen x € 1.000

Omschrijving		Verslagjaar 2024
	(1)	
Begrotingstotaal verslagjaar	(4a)	644.028
Deel v/h begrotingstotaal < 500 mio	(4b)	500.000
Deel v/h begrotingstotaal > 500 mio	(4c)	144.028
Drempelbedrag	(1)=(4b)*0,02 + (4c)*0,002	10.228

Tabel 619 Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen:

Omschrijving		Verslagjaar 2024			
	(2)				
		1e kwart.	2e kwart.	3e kwart.	4e kwart.
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	(5a)	0	1.022	0	0
Dagen in het kwartaal	(5b)	91	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangeh. middelen	(2)- (5a)/(5b)	0	11	0	0

De post overige vorderingen wordt onderscheiden in:

Tabel 6240 Specificatie overige vorderingen

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boek- waarde 31-12-23	Boek- waarde 31-12-24
- vorderingen bijstandsverlening	9.463	8.085
- belastingvorderingen	5.812	5.685
- overige vorderingen op derden	5.494	6.158
Totaal overige vorderingen	20.769	19.928
Af: voorziening voor:		
- vorderingen bijstandsverlening	4.067	3.466
- belastingvorderingen	1.431	1.704
- overige vorderingen op derden	985	1.074
Totaal voorziening overige vorderingen	6.483	6.244
Balanswaarde overige vorderingen	14.286	13.684

Ouderdomsanalyse belastingvorderingen:

Tabel 141 Ouderdom belastingvorderingen		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving		Boek- waarde 31-12-23	Boek- waarde 31-12-24
nog niet vervallen		732	779
< 6 maanden vervallen		1.447	1.331
7 - 12 maanden vervallen		1.321	1.693
> 1 jaar vervallen		2.312	1.882
Ouderdomsanalyse belastingdebiteuren		5.812	5.685

Op basis van enerzijds beoordeling van individuele posten en anderzijds de ouderdom van posten is een voorziening van € 1.704.000 getroffen. Per medio mei 2025 stond van de belastingvorderingen nog een bedrag van € 3.374.000 open.

Ouderdomsanalyse overige vorderingen op derden:

Tabel 632 Ouderdom van overige vorderingen op derden		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving		Boek- waarde 31-12-23	Boek- waarde 31-12-24
< 3 maanden oud		3.539	4.428
3 tot 6 maanden oud		172	32
6 maanden tot 1 jaar		139	84
ouder dan 1 jaar		1.644	1.614
Ouderdomsanalyse overige vorderingen op derden		5.495	6.158

Op basis van enerzijds beoordeling van individuele posten en anderzijds de ouderdom van posten is een voorziening van € 1.074.000 getroffen. Per medio mei 2025 stond van de overige vorderingen op derden nog een bedrag van € 1.938.000 open.

Liquide middelen

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

Tabel 643 Liquide middelen		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving		Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024
Kassaldi		10	19
Banksaldi		0	0
Totaal Liquide middelen		10	19

Overlopende activa

De post *overlopende activa* wordt onderscheiden in:

Tabel 654 Specificatie overlopende activa

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Voorschotbedragen ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	196	352
- het Rijk	231	1.036
- overige Nederlandse overheidslichamen	0	0
- overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	38.044	36.144
Totaal Overlopende activa	38.471	37.532

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Tabel 665 Nog te ontvangen voorschotten van overheden van uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	Boek- waarde	Toevoe- gingen	Ontvangen bedragen	Boek- waarde
	01-01-24			31-12-24
<i>EU</i>				
SCEPA	16	193	16	193
Leadpartner Active Cities	152	135	152	135
Overig	28	24	28	24
<i>Totaal EU</i>	<i>196</i>	<i>352</i>	<i>196</i>	<i>352</i>
<i>Rijk</i>				
Noodopvang de Friesland (trans.)	23	879	0	902
AMIF	0	58	0	58
Noodopvang Oer 't hout Grou	0	44	0	44
J100 Kansr.wijk - School en omg.	0	28	0	28
E113 PFAS kennisontwikkeling	0	4	0	4
Doorfietsroute Leeuwarden Zuid	208	0	208	0
<i>Totaal Rijk</i>	<i>231</i>	<i>1.013</i>	<i>208</i>	<i>1.036</i>
Nog te ontv. voorschotten v/Eur. en Ned. Overheden voor specifieke uitkeringen	427	1.365	404	1.388

De overige nog te ontvangen bedragen betreft in totaal € 15.865.000 en bestaat onder andere uit nog te ontvangen bedragen in het kader van de afvalstoffenheffing (€ 2,7 mln), het gemeentefonds (€ 1 mln), de bouw van het nieuwe stadion voor Cambuur (€ 1 mln) en afrekeningen 2024 met betrekking tot het project inkoop jeugd en jeugdbescherming (SDF) (€ 3,7 mln). Ook de verhaalbare kosten in het kader van faciliterend grondbeleid van € 2,4 mln (Spoordok) zijn opgenomen onder de nog te ontvangen bedragen.

De vooruitbetaalde bedragen betreft in totaal € 20.279.000 en bestaat onder andere uit vooruitbetalingen in het kader van specialistische jeugdhulpherstel (€ 4,5 mln), verstrekte subsidies (€ 4,3 mln), Participatiewet en WSW (€ 3 mln), software-investeringen (€ 2,2 mln), exploitatie sportaccommodaties (€ 1,1 mln) en investeringen in IKC Pionier (€ 0,8 mln).

Toelichting op de niet uit de balans blijvende rechten

Verliescompensatie krachtens de Wet of de Vennootschapsbelasting 1969:

Het verrekenbare verlies bedraagt € 0.

Vaste passiva

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Eigen vermogen	134.676	147.771
Voorzieningen	64.325	68.294
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	381.465	332.618
Totaal Vaste passiva	580.466	548.683

Eigen vermogen

De post *eigen vermogen* wordt onderscheiden in:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Reserves:		
- algemene reserve	21.169	32.030
- bestemmingsreserves	103.406	97.502
Gerealiseerd resultaat volgens het overzicht van baten en lasten jaarrekening	10.101	18.239
Totaal Eigen vermogen	134.676	147.771

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2024.

Tabel 698 Overzicht verloop van de Reserves		Bedragen x € 1.000
Algemene Reserve		Saldo
Saldo 31-12-23		21.168
Resultaatbestemming		
Resultaatbestemming 2023	10.101	10.101
Stortingen		
Winst erfpachtpercelen	86	
Storting begrotingssaldo cf begroting 2024	5.362	5.448
Onttrekkingen		
Bonifatiuskerk cf. raad 10-11-24	200	
Amendement: aanvullende inzet Veiligheid (ondermijning)	300	

Algemene Reserve		Saldo
Opvang Oekraïners / flexwoningen cf. raad 29-5-24	351	
Reparatie Liq. Neushoorn cf. raad 24-01-24	662	
Inflatiemaatregelen ondernemers	950	
Mutaties reserve cf. begroting 2024	955	
Mutaties reserve cf. 1 ^e wijziging begroting 2023	<u>1.270</u>	
		4.689
Saldo 31 december 2024		32.030

Bestemmingsreserves

Budgetoverheveling (Besl. 15-12-2010)		Saldo
Doel: Het overhevelen van budgetten naar het volgende begrotingsjaar mits wordt voldaan aan de bepalingen van artikel 11 lid 3 van de financiële verordening van de gemeente Leeuwarden. Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.		
Saldo 31-12-23		23.842
Stortingen		21.824
Onttrekkingen		18.148
Saldo 31 december 2024		27.518

Grondexploitatie (Besl. 7-6-2004)		Saldo
Doel: Dekking nadelige saldi en risico's grondplannen		
Saldo 31-12-23		18.491
Stortingen		
Aanvullende storting	1.102	
Winstneming	539	
Resultaat grondexploitatie	123	
Onttrekking verliesvoorziening bedrijfslocaties	<u>17</u>	
		1.781
Onttrekkingen		
Storting verliesvoorziening Zuidlanden	5.246	
Storting verliesvoorziening woningbouw	82	
Storting verliesvoorziening bedrijfslocaties	<u>1</u>	
		5.329
Saldo 31 december 2024		14.943

Parkeren (Besl. 10-10-1994)		Saldo
Doel: Financiering en vervanging/uitbreiding parkeervoorzieningen en flankerend beleid		
Saldo 31-12-23		1.485
Stortingen		
Dekking exploitatielasten komende 20 jaar mobiliteitshub Fellingen vanuit reserve fonds 1 & 3	2.030	
Onttrekkingen		
Resultaat parkeren	61	
Saldo 31 december 2024		3.454

Stimulering werkgelegenheid (Besl. 7-6-2004)	Saldo
Doel: Werkgelegenheidsbevordering en versterking economische structuur	
Saldo 31-12-23	924
Geen mutaties in 2024	
Saldo 31 december 2024	924
ISV III (Besl. 7-6-2004)	Saldo
Doel: Financiering stadsvernieuwingsprojecten	
Saldo 31-12-23	1.073
Geen mutaties in 2024	
Saldo 31 december 2024	1.073
Reserve afschrijvingen	Saldo
Doel: Egalisatie afschrijvingskosten	
Saldo 31-12-23	6.674
Stortingen	
Storting t.b.v. Autoluw en camera Eewal	450
Storting t.b.v. Flexwoningen de Pier	351
Storting t.b.v. Bomen	300
Storting t.b.v. Grondbank	200
Storting t.b.v. Mobiliteitshub Fellingen vanuit reserve fonds 1 & 3	120
	1.421
Onttrekkingen	
Interest en afschrijvingen thuiswerkplekken	141
Interest en afschrijvingen thuiswerkdevices	96
Interest en afschrijvingen PV-systemen	11
	248
Saldo 31 december 2024	7.846
Egalisatie Verkiezingen (Besl. 7-6-2004)	Saldo
Doel: Egalisatie van lasten begrotingspost verkiezingen	
Saldo 31-12-23	0
Stortingen	
Storting middelen verkiezingen	413
Onttrekkingen	
Onttrekking middelen verkiezingen	413
Saldo 31 december 2024	0
Frictiemiddelen (Besl. 7-6-2004)	Saldo
Doel: Dekken van frictiekosten als gevolg van invullen taakstellingen	
Saldo 31-12-23	535
Onttrekkingen	
Bijdrage arbeidsgerelateerde kosten inzake vaststellingsovereenkomsten (RVU)	535
Saldo 31 december 2024	0

Revolving Fund Monumenten (Besl. 10-10-1994)	Saldo

Doel: Het afdekken van kapitaallasten van uitgezette geldleningen bij het Nat. Restauratie Fonds

Saldo 31-12-23	166

Geen mutaties in 2024

Saldo 31 december 2024	166

Kunst in de openbare ruimte (Besl. 21-5-2007)	Saldo

Doel: Het loskoppelen van middelen die voortkomen uit de nieuwe 'percentageregeling kunst in de openbare ruimte' van de projectlocatie (bouwwerk)

Saldo 31-12-23	324

Stortingen

Bijdr Verbouw 1 ^e verdieping Carre (gemeentehuis) tbv Kunstregeling	15

Saldo 31 december 2024	339

Stedelijke vernieuwing (Besl. 7-6-2004)	Saldo

Doel: Realisering stedelijke vernieuwing

Saldo 31-12-23	29

Geen mutaties in 2024

Saldo 31 december 2024	29

Vastgoed (Besl. 12-9-16)	Saldo

Doel: Optimaliseren en verduurzamen van de bestaande vastgoedportefeuille

Saldo 31-12-23	396

Geen mutaties in 2024

Saldo 31 december 2024	396

Bodemsanering (Besl. 11-7-2016)	Saldo

Doel: Het financieren van bodemsaneringen die in bodemsaneringsprogramma's zijn opgenomen en waarvan de uitvoering zich veelal over meerdere jaren uitstrekt.

Saldo 31-12-23	427

Stortingen

Reguliere storting conform begroting 2024	110

Onttrekkingen

Bijdrage aan bodemprogramma conform begroting 2024	110

Saldo 31 december 2024	427

Wijkbudgetten (Besl. Vaststellen Jaarrekening 2016)	Saldo

Doel: Opvangen toekomstige verplichtingen wijkpanelbudgetten

Saldo 31-12-23	310

Stortingen

Afkoop onderhoud wijkpanels conform begroting 2024	59

Onttrekkingen

Dekking reparaties speelvoorzieningen conform begroting 2024	59

Saldo 31 december 2024	310

Reserve toeristenbelasting (Besl. 17-7-2017)**Doel:** Financiering voor uitgaven aan fysieke toeristische voorzieningen**Saldo 31-12-23** 261**Stortingen**

Resultaat product toeristenbelasting 154

Saldo 31 december 2024 415**Voorwaardelijke Budgetoverheveling (Besl. 10-07-2019)****Saldo****Doel:** Het overhevelen van budgetten naar het volgende begrotingsjaar die nog vragen om formele besluitvorming over de exacte inzet ervan en de bijbehorende activiteiten.

Zie voor nadere toelichting hoofdstuk C 2.19 Voorgenomen budgetoverhevelingen.

Saldo 31-12-23 3.417**Stortingen**

Decembercirculaire 2024 1.646

Onttrekkingen

Decembercirculaire 2023 1.055

Overheveling reserve Budgetoverheveling (RES005) - aanpak problematiek jeugdzorg 2.362

3.417

Saldo 31 december 2024 1.646**Compensatie groen (jaarstukken 2019)****Doel:** Opvangen van kosten voldoen aan compensatieplicht bij kappen van 10 of meer bomen middels herplanting of financiële compensatie**Saldo 31-12-23** 662**Stortingen**

Mutaties reserve conform begr 2024 150

Onttrekkingen

Mutaties reserve conform begr 2024 150

Saldo 31 december 2024 662**Reserve stadion SC Cambuur (Besl. 17-06-2021)****Doel:** Afdekken risico financiering**Saldo 31-12-23** 4.500

Geen mutaties in 2024

Saldo 31 december 2024 4.500**Fonds klimaat, energie, biodiversiteit (Programmabegroting 2023)****Doel:** Bijdragen aan het realiseren van grote maatschappelijke transities**Saldo 31-12-23** 10.000**Onttrekkingen**

Bijdrage mobiliteitshub Fellingen reserve parkeren en reserve afschrijvingen 430

Bijdrage Arcadia 360

Bijdrage Grondbank 200

Bijdrage Eewal 200

Bijdrage Binnenstad	145
	<u>1.335</u>
Saldo 31 december 2024	8.665

**Fonds maatschappelijke vernieuwing, incl. preventie, sport en cultuur
(Programmabegroting 2023)**

Doel: Bijdragen aan het realiseren van grote maatschappelijke transitie

Saldo 31-12-23 **14.891**

Onttrekkingen

Bijdrage programma Leeuwarden Oost	639
Bijdrage European Youth Capital	545
Bijdrage Arcadia	455
Bijdrage Binnenstad	268
Bijdrage Blockbuster	150
Dekking coalitieakkoord - Leren voor morgen	<u>38</u>
	2.095
Saldo 31 december 2024	12.796

**Fonds strategische ontwikkeling, incl. innovatie, stedelijke vernieuwing en mobiliteit
(Programmabegroting 2023)**

Doel: Bijdragen aan het realiseren van grote maatschappelijke transitie

Saldo 31-12-23 **15.000**

Onttrekkingen

Bijdrage mobiliteitshub Fellingen reserve parkeren en reserve afschrijvingen	1.720
Bijdrage Arcadia	700
Bijdrage Binnenstad	437
Bijdrage Digital twin	350
Bijdrage Eewal	250
Bijdrage Blockbuster	<u>150</u>
	3.607
Saldo 31 december 2024	11.393

Voorzieningen

De post **voorzieningen** wordt onderscheiden in:

Tabel 709 Specificatie van de voorzieningen

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Voorzieningen	64.325	68.294
Totaal Voorzieningen	64.325	68.294

Tabel 71 Specificatie voorzieningen

	Saldo 01-01-2024	resultaat- bestem- ming	Vrij- gevallen bedragen	Stortingen	Aanwen- dingen	Saldo 31-12-2024
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	12.832	0	402	4.898	2.565	14.763
Voorzieningen ter egalisering van kosten	24.255	0	0	17.547	16.343	25.459
Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	2.979	0	0	149	450	2.677
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan bestemming gebonden is	24.259	0	0	3.394	2.257	25.395
Totaal voorzieningen	64.325	0	402	25.987	21.615	68.294

Tabel 7250 Overzicht verloop van de voorzieningen

x € 1.000

1ab Specifieke risico's (Besl. 7-6-2004)

Doel: Opvangen risico's nog lopende procedures

Saldo 31-12-23 109

Stortingen

Bijdrage juridische kosten 0

Onttrekkingen

Juridische kosten intern en extern 94

Saldo 31 december 2024 15

1c Onderhoud gymlokalen (Besl. 14-12-2098)

Doel: Egalisatie van (grote) onderhoudskosten

Saldo 31-12-23 1.751

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024 145

Onttrekkingen

Planmatig onderhoud gymzalen 2024 331

Saldo 31 december 2024 1.566

1c Groot onderhoud vastgoed (Besl. 7-6-2004)

Doel: Egalisatie (grote) onderhoudskosten vastgoed

Saldo 31-12-23 3.262

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024 3.911

Storting inzake onderhoud Pionier	350
Storting t.b.v. kunstgras velden	156
Storting SIM (subsidieregeling Instandhouding mon.) 2024	190
Storting onderhoud Groeneweg 3	<u>80</u>
	4.687

Onttrekkingen

Groot onderhoud en adviezen	3.479
Saldo 31 december 2024	4.470

1ab Arbeidsgerelateerde kosten (Besl. 26-5-2014)

Doel: Afdekken van verplichtingen aan voormalige bestuurders en voormalig personeel

Saldo 31-12-23

Pensioen (vm) wethouders	6.566
Wachtgeld vm bestuurders	216
Voormalig personeel	1.380
Verlofrechten	<u>3.163</u>
	11.325

Stortingen

Pensioen (vm) wethouders	1.285
Wachtgeld vm bestuurders	2
Voormalig personeel	1.663
Verlofrechten	<u>1.873</u>
	4.823

Onttrekkingen (betalingen)

Pensioen (vm) wethouders	433
Wachtgeld vm bestuurders	133
Voormalig personeel	1.131
Verlofrechten	<u>940</u>
	2.637

Vrijgevallen bedragen

Pensioen (vm) wethouders	21
Wachtgeld vm bestuurders	21
Voormalig personeel	99
Verlofrechten	<u>15</u>
	156

Saldo 31-12-24

Pensioen (vm) wethouders	7.397
Wachtgeld vm bestuurders	64
Voormalig personeel	1.812
Verlofrechten	4.081
Saldo 31 december 2024	13.354

1c Zadelfonds monumentenzorg (Besl. 13-3-1995)

Doel: Financiering kleinschalige projecten monumentenzorg

Saldo 31-12-23	336

Stortingen

Storting zadelfonds cf begroting 2024	20
Saldo 31 december 2024	356

1d Egalisatie heffingen (Besl. 29-6-2015)

Doel: Egalisatie opbrengsten kostendeekkende tarieven

Saldo 31-12-23	2.979

Stortingen

Resultaat riolering	98
Resultaat hondenvoorziening	<u>50</u>
	149

Onttrekkingen

Resultaat afval	450
Saldo 31 december 2024	2.677

1c Afkoopsommen onderhoud graven (Besl. 16-12-2002)

Doel: Dekken kosten onderhoud grafbedekkingen

Saldo 31-12-23	269

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024	11
Resultaat product begraafplaatsen	102
Saldo 31 december 2024	382

2 Onderhoud graven familie Zadel (Besl. 13-3-1995)

Doel: Dekking kosten onderhoud grafbedekking familie Zadel

Saldo 31-12-23	141

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024	1

Onttrekkingen

Onderhoud 2024	11
Saldo 31 december 2024	131

2 Riolering (Besl. 11-10-2004) Saldo

Doel: Realiseren Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Saldo 31-12-23	24.117

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024	3.393

Onttrekkingen

Bijdrage RIO's (uitgaven 2024)	2.246
Saldo 31 december 2024	25.264

1c Onderhoud verhardingen (Besl. 6-11-2012)

Doel: Egalisatie van bestedingen voor het in goede staat hebben/houden van verhardingen

Saldo 31-12-23	6.354

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024	8.050
Bijdrage leges kabels en leiding	<u>280</u>

	8.330
Onttrekkingen	
Bijdrage projecten 2024	3.972
Bijdrage projecten 2023 en eerder	<u>4.664</u>
	8.636
Saldo 31 december 2024	6.047

1c Onderhoud civiele kunstwerken (Besl. 6-11-2012)

Doel: Egalisatie van bestedingen voor het in goede staat hebben/houden van civiele kunstwerken

Saldo 31-12-23 **8.882**

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024	<u>3.446</u>
	3.446

Onttrekkingen

Bijdrage onderhoud diverse projecten 2024	945
Bijdrage onderhoud diverse projecten 2023 en eerder	<u>2.452</u>
	3.398
Saldo 31 december 2024	8.931

1c Waterwegen/baggeren (Besl. 31-3-2014)

Doel: Het egaliseren van bestedingen voor onderhoud van waterwegen en baggerwerkzaamheden

Saldo 31-12-23 **3.154**

Stortingen

Mutaties conform begroting 2024	652
Aanvullende storting inz. nabetaling vijvers Wetterskip	117
Waterlopen	26
Waterambassadeur	5
Overige bijdragen	<u>6</u>
	806

Onttrekkingen

Baggerwerkzaamheden 2024	0
Baggerwerkzaamheden 2023 en eerder	<u>256</u>
	256
Saldo 31 december 2024	3.703

1ab Voorziening afgesloten complexen (Vastgesteld jaarstukken 2019)

Doel: Middelen voor resterende en afrondende werkzaamheden zoals ophogen, woonrijp maken, beheer-/exploitatie- en verkoopkosten na afsluiting grondexploitatie

Saldo 31-12-23 **1.399**

Stortingen

Storting vanuit afdracht bovenwijkse voorzieningen Blitsaerd	10
Storting t.l.v. exploitatie 2024 aanvulling Steenslân	30
Storting t.l.v. exploitatie 2024 aanvulling Goutum Noord	160
Storting t.l.v. exploitatie 2024 aanvulling It Skûtsje	<u>120</u>

	320
Onttrekkingen	
Plankosten diverse deelgebieden	79
Vrijval deelgebieden	
Afronden afgesloten complex Businesspark III	237
Afronden afgesloten complex Tolhuis	<u>9</u>
	246
Saldo 31 december 2024	1.395

1c Achterstallig onderhoud verhardingen (vastgesteld jaarstukken 2021)

Doel: Dekken van achterstallig onderhoud dat is gebleken uit een geactualiseerd beheerplan en waarvoor in het kader van de Artikel-12 status van de voormalige gemeente een aanvullende bijdrage is ontvangen van het Rijk

Saldo 31-12-23	248
Onttrekkingen	
Uitvoering asfaltonderhoud	202
Diverse kosten (onderzoek, voorbereiding en leiding)	<u>42</u>
	244
Saldo 31 december 2024	4

Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer

De onderverdeling van de in de balans opgenomen **vaste schulden** is als volgt:

Tabel 731 Specificatie vaste schulden, met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024
Obligatieleningen	0	0
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	0	0
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	344.293	297.052
- binnenlandse bedrijven	0	0
- openbare lichamen	34.000	33.000
- overige binnenlandse sectoren	3.154	2.548
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
Door derden belegde gelden	0	0
Waarborgsommen	18	18
Totaal Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	381.465	332.618

Tabel 742 Verloop vaste schulden

Omschrijving	Boek- waarde 01-01-24	Vermeer- deringen	Aflossing- en	Bedragen x € 1.000	
				Boek- waarde 31-12-24	Rentelast voor het jaar
- binnenl. banken en ov. financiële instellingen	344.293	6.674	53.915	297.052	7.202
- openbare lichamen	34.000	0	1.000	33.000	971
- overige binnenlandse sectoren	3.154	0	606	2.548	0
Waarborgsommen	18	0	0	18	0
Totaal vaste schulden	381.465	36.674	85.521	332.618	8.173

Flottende passiva

De **flottende passiva** wordt als volgt onderscheiden:

Tabel 753 Specificatie flottende passiva

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024
Netto-flottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	44.335	52.546
Overlopende passiva	171.639	180.792
Totaal Flottende passiva	215.974	233.338

Netto-flottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

De post **netto-flottende schulden** wordt onderscheiden in:

Tabel 764 Netto-flottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand 31-12-2023	Stand 31-12-2024
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	0	0
Overige kasgeldleningen	0	0
Banksaldi	26.595	37.313
Overige schulden	17.740	15.233
Totaal Netto-flottende schulden, met rentetypische looptijd korter dan 1 jaar	44.335	52.546

In 2024 is een kasgeldlening aangegaan van totaal € 30 mln. Deze kasgeldlening is in het boekjaar volledig afgelost.

Overlopende passiva

De post **overlopende passiva** wordt onderscheiden in:

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Stand	Stand
	31-12-2023	31-12-2024
Nog te betalen bedragen	66.883	64.150
Voorschotbedragen voor uitkeringen met specifiek bestedingsdoel ter dekking van lasten volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	0	910
- het Rijk	80.877	101.333
- overige Nederlandse overheidslichamen	2.862	2.726
Overige vooruitontvangen bedragen	21.016	11.673
Totaal Overlopende passiva	171.639	180.792

De nog te betalen bedragen bestaan hoofdzakelijk uit onderstaande posten (bedragen groter dan € 1 mln zijn toegelicht).

Omschrijving	Bedragen x € 1.000	
	Boekwaarde	
	31-12-24	
Basis GGZ	10.144	
Af te dragen loonheffing en sociale premies	7.234	
Specialistische jeugdhulp duurzaam	4.063	
Specialistische jeugdhulp herstel	3.221	
Beschermd wonen	3.168	
Kapitaallasten	2.769	
Af te dragen premies ABP	1.761	
Opvang Oekraïners	1.734	
Toekomstscenario kind- gezinsbesch.	1.157	
Maatschappelijke opvang verslavingszorg	1.112	
Totaal toegelicht	36.363	

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor specifieke uitkeringen over het jaar 2024:

Tabel 797 Verloop van overheden ontvangen voorschotbedragen van uitkeringen met specifiek bestedingsdoel

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	Boek- waarde	Ontvangen bedragen	Bestedingen	Boek- waarde
	31-12-2023			31-12-2024
<i>Europese overheidslichamen</i>				
ESF - VSO en PRO Friesland	0	910	0	910
<i>Rijk</i>				
SU C47 Volkshuisvestingsfonds	20.568	0	0	20.568

Omschrijving	Boek- waarde 31-12-2023	Ontvangen bedragen	Bestedingen	Boek- waarde 31-12-2024
SU 104 WOKT Leeuwarden	20.544	0	870	19.674
SU C94 Lokale Aanpak Isolatie (LAI)	3.358	9.489	0	12.846
Verduurzaming vastgoed (DUMAVA)	0	6.445	226	6.219
SU E97/E117 Snekertrekweg	0	6.000	2.395	3.605
SU C72 Proeftuin aardgasvrije wijk	3.727	0	270	3.458
SU C55 Aanpak energiearmoede	5.010	0	1.684	3.326
SU H20 Vastgoedtr. Gesloten JH '21	3.132	3.132	3.132	3.132
SU A38 Wet inburgering*	539	2.129	0	2.668
SU A17 Preventie met Gezag	2.343	-57	0	2.286
SU E113 PFAS onderzoek, gezondheid & aansprakelijkheid	0	2.017	0	2.017
Jacob Catsplein 3	1.037	835	179	1.693
SU F28 CDOKE (klimaatmiddelen)	1.018	665	0	1.683
SU C100 Kansrijke wijken*	2.346	-784	24	1.538
SU D8 Onderwijsachterstandenbeleid*	510	909	0	1.418
Cornelis Trooststraat 48	0	1.050	0	1.050
SU E83 Bodem 2022 diffuus lood en Pfas*	1.131	440	1.131	440
SU C105 Startbouwimpuls	2.042	320	2.042	320
SU C32 SUVIS	1.203	-630	573	0
RIEC: Incidentele versterkingsgelden**	1.046	0	36	1.010
RIEC: Structurele versterkingsgelden**	3.701	2.944	2.928	3.717
RIEC: Structurele algemene middelen**	595	2.977	3.278	294
Overig < € 1 mln. */**	7.028	5.017	3.674	8.371
Totaal Rijk	80.878	42.898	22.442	101.333
<i>Overige overheid</i>				
Beheerplan rioleringen	2.862	0	194	2.668
ZonMW Act. voor mensen met dementie	0	100	42	58
Totaal Overige overheid	2.862	100	236	2.726
Totaal vooruitontv. voorschotten v/Eur. en Ned. overheden voor specifieke uitkeringen	83.740	43.907	22.678	104.969

* De standen 2023 voor SU A38 Wet inburgering (€ 539.000) en SU D8 Onderwijsachterstandenbeleid (€ 510.000) waren in de jaarrekening 2023 verantwoord onder Overig < € 1 mln. Voor SU C100 Kansrijke wijken was in 2023 een bedrag van € 425.000 opgenomen onder Overig < € 1 mln. En bij SU E83 Bodem 2022 diffuus lood en Pfas was in 2023 per abuis de stand 2022 (€ 1.177.000) weergegeven in plaats van 2023 (€ 1.131.000).

** De incidentele versterkingsgelden waren in 2023 verantwoord als bestuurlijke ondersteuning. De structurele versterkingsgelden waren deels verantwoord onder Overig < € 1 mln in 2023 en deels onder de Overige vooruit ontvangen bedragen. De structurele algemene middelen waren in 2023 geheel onder de Overige vooruit ontvangen bedragen verantwoord.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen**Garantstellingen en leaseverplichtingen**

Tabel 808 Garantstellingen		Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Leningen 31-12-23	waarvan gewaar- borgd	Leningen 31-12-24	waarvan gewaar- borgd
Nationale Hypotheek Garantie (t/m 2010)	557.000	278.500	502.000	251.000
Gemeentelijke achtervang geldleningen geborgd door WSW	1.332.337	660.799	1.589.822	699.293
Geborgde particuliere leningen voor start NHG 1994	1.821	1.821	427	427
Overige door gemeente geborgde leningen	20.578	20.185	18.546	18.213
Totaal garanties	1.911.735	961.305	2.110.794	968.933

Nationale Hypotheek Garantie (t/m 2010): dit betreft de cijfers per 1 januari van de betreffende jaren. Er zijn op dit moment geen recentere gegevens beschikbaar.

Tabel 819 Leaseverplichtingen		Bedragen x € 1.000	
Omschrijving		Verplichting 31-12-23	Verplichting 31-12-24
Auto's t.b.v. m.n. College van B&W en sociale recherche		277	271
Totaal leaseverplichtingen		277	271

Inkoopverplichtingen ten behoeve van de exploitatie groter dan € 1.000.000

Tabel 160 Inkoopverplichtingen per ultimo 2024					Bedragen x € 1.000	
Volgnr	Leverancier naam	Begin- datum	Verval- datum	Overeenkomst	Verplich- ting	Opmerking
1	BV Fryslan Miljeu Noordwest		Onbepaald	Afvalinzameling	9.540	Jaarbedrag
2	BV Fryslan Miljeu Noordwest		Onbepaald	Vegen / Borstelen	1.459	Jaarbedrag
3	Afvalsturing Friesland NV		Onbepaald	Leveringsverplichting Huishoudelijk afval	3.900	Jaarbedrag
4	Afvalsturing Friesland NV	01-01-05	Onbepaald	Milieustraat	1.600	Jaarbedrag
5	FUMO	01-01-14	Onbepaald	Uitvoering deel van milieutaken op gebied van omgevingsrecht	1.726	Jaarbedrag
6	Miep BV	01-01-21	31-12-25	Hulp bij huishouden Wmo	6.654	Jaarbedrag
7	St. Thuiszorg Het Friese land	01-01-21	31-12-25	Hulp bij huishouden Wmo	6.654	Jaarbedrag
8	Windkracht058	01-01-21	31-12-25	Aanvullende ondersteuning Wmo	9.299	Jaarbedrag
9	Amaryllis/Inclusio Welzorg Nederland / Kersten	01-01-21	31-12-25	Basisondersteuning Wmo	22.622	Jaarbedrag
10	Hulpmiddelenspecialist B.V.	01-04-25	31-03-29	Huur vervoersmiddelen	2.695	Jaarbedrag
11	Taxi Witteveen	01-08-23	31-07-28	Vervoersdiensten Wmo & Leerlingenvervoer	4.000	Jaarbedrag
12	Lemmer BV Friesland	01-01-25	31-12-25	Collet. verzekering AV Frieso	1.642	Jaarbedrag

Volgnr	Leverancier naam	Begin- datum	Verval- datum	Overeenkomst	Verplich- ting	Opmerking
13	Firda	01-08-22	31-07-26	Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)	2.486	Jaarbedrag
14	Firda	31-10-23	31-08-25	Onderwijsroute	1.191	Restant- verplichting
15	Bechtle Group NL Public BV	01-01-24	30-06-26	Microsoft licenties	1.263	Halfjaar- bedrag
16	Poortvliet Security BV	01-09-23	31-08-25	Noodopvang Oekraïne beveiliging opvanglocaties	1.405	Restant- verplichting
17	Hoekstra Vastgoed Beheer BV & Herberg Oer't Hout Grou B.V.	01-05-23	30-04-27	Huur opvang Oekraïense vluchtelingen	5.791	Restant- verplichting
18	Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A. (OVEF)	01-01-24	Onbepaald	Leveringsovereenkomst gas en elektriciteit	2.940	Jaarbedrag
19	Handicare Stairlifts B.V.	01-10-24	01-10-28	Levering, installatie en onderhoud trapliften	1.131	Restant- verplichting

Verplichtingen in relatie tot het grondbedrijf

Als gemeente hebben we bouwgronden in bezit die wegens met derden aangegane contractuele voorwaarden zijn belast met bouwclaims. Deze claims bedragen per ultimo 2024 € 2,9 mln (2023: € 3,3 mln). Contractueel is vastgelegd dat de gemeente tot de expiratedatum een overeengekomen aantal bouw kavels aanbiedt aan de betreffende partijen. Indien de gemeente tot de expiratedatum minder kavels aanbiedt dan overeengekomen, dan moet de gemeente in principe een afkoopsom betalen per niet aangeboden kavel. Vanwege de lange looptijden van de contracten en het feit dat partijen, indien dit speelt, veelal kiezen voor verlening van de expiratedatum, gaan we er van uit, dat geen of nauwelijks claims gehonoreerd moeten worden, en dat het risico dus zeer klein is.

Inkoopverplichtingen ten behoeve van investeringen:

In bijlage A is een overzicht van de restantkredieten weergegeven. Voor maximaal het nog openstaande bedrag van de restantkredieten (€ 107.660.000) kunnen verplichtingen zijn aangegaan.

3.3.3 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die bij deze jaarrekening relevant zijn, naast de gebeurtenissen die worden benoemd in paragraaf 2.12 Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

3.4 Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SiSa)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025								
Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A17	Regeling specifieke uitkering voorkomen georganiseerde en ondermijnende jeugdcriminaliteit Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in jaar T (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld		
			Aard controle R Indicator: A17/01 € 1.885.806	Aard controle n.v.t. Indicator: A17/02 € 2.641.262	Aard controle n.v.t. Indicator: A17/03 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: A17/04 Looptijd SPUK is 2022-juni 2026		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle D2 Indicator: B2/01 17	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/02 263	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05 Nee	
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/06 € 132.599	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle n.v.t. Indicator: B2/07 € 132.599				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/08 € 175.176	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/09 € 246.670	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10 € 2.172	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11 € 0	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12 € 0	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13 € 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/14	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/15	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PVA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PVA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/20	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/21	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24 € 309.947	

BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle R Indicator: C62/01	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T)	Bedrag doorgeschoven naar t+1	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is	Aantal gebruikte leermiddelen	
			Aard controle R Indicator: C92/01	Aard controle R Indicator: C92/02	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
			€ 120.268	€ 0	3	1.435	11	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voerschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02	Aard controle R Indicator: D8/03	Aard controle R Indicator: D8/04	Aard controle R Indicator: D8/05	Aard controle R Indicator: D8/06
			€ 2.808.657	€ 14.767	€ 324.672	-€ 598.848	€ 1.108.440	€ 2.017.117
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09	Aard controle R Indicator: D8/10		
			1					
OCW	D10	Volwasseneneducatie	Verstrekte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling)	Reservering educatie voorgaand jaar (jaar T-1) [beschikking OCW]	Totaal beschikbare middelen educatie (jaar T)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1)
		Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D10/01	Aard controle R Indicator: D10/02	Aard controle R Indicator: D10/03	Aard controle R Indicator: D10/04	Aard controle R Indicator: D10/05	Aard controle R Indicator: D10/06
			€ 2.920.433	€ 702.126	€ 3.622.559	€ 2.601.768	€ 730.108	€ 0
			Onderbesteding jaar T					
			Automatisch berekend					
			Aard controle n.v.t. Indicator: D10/07					
			€ 290.683					
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie	Besteding (jaar T) contactgemeente	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
		Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	Aard controle R Indicator: D12/01	Aard controle R Indicator: D12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12/03			
			€ 1.241.087	€ 440.490	Nee			

OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2025 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente	Besteding aan contactschool (jaar T)	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: D12A/01	Aard controle R Indicator: D12A/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/03	Aard controle R Indicator: D12A/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D12A/05	
			€ 259.174	€ 0	€ 259.174	€ 102.034	Nee	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02	Aard controle R Indicator: D14/03			
			€ 141.376	€ 0	€ 0			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05	Aard controle R Indicator: D14/06	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07		
			-€ 30.107	€ 266.589	€ 155.300	Nee		
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (balen) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09	Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10	Aard controle R Indicator: D14/11		
			1 n.v.t.	€ 0	n.v.t.	€ 0		
			Naam instelling of samenwerkingsverband	Besteding (jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per instelling of samenwerkingsverband	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D21/01	Aard controle R Indicator: D21/02	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/03	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/04	Aard controle n.v.t. Indicator: D21/05	
			1 Neushoorn	€ 22.500	€ 152.047	Nee		
			2 LF2028 Over de Drempel		€ 60.000	Nee		
			3 Kunstkade	€ 60.000	€ 180.000	Nee		
			4 Embrace	€ 40.000	€ 60.000	Nee		
OCW	D21	Specifieke uitkering Impuls Jongerencultuur	5 Generatiehuis	€ 50.000	€ 150.000	Nee		
			6 Ivgi & Greben		€ 47.000	Nee		
			7 Keunswurk		€ 10.000	Nee		
			8 Friesland Pop	€ 69.575	€ 119.575	Nee		
			9 Explore the North	€ 50.000	€ 50.000	Nee		

OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Beschikkningsnummer/referentienu mmer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)	Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D23/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06</i>
			1 SB240115	De oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 120.000	€ 258.089	De oprichting van een nieuwe bibliotheekvestiging	€ 120.000
			2 SB240116	De verruiming van bemande openingstijden van een bibliotheekvestiging	€ 40.387	€ 0	De verruiming van bemande openingstijden van een bibliotheekvestiging	€ 40.387
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07</i>					
			1 Nee					
			2 Nee					
lenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkningsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/06</i>
			1 lenW/BSK-2021/280197 2016.055.13	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 lenW/BSK-2021/35208 2016.055.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3 BSV/23/00239 2020.175.01	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			4 BSV/23/00240 2020.175.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkningsnummer	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>
			1 lenW/BSK-2021/280197 2016.055.13	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			2 lenW/BSK-2021/35208 2016.055.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			3 BSV/23/00239 2020.175.01	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
			4 BSV/23/00240 2020.175.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

IenW	E20	Regeling stimulerings verkeersmaatregelen 2020-2021	Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
				Aard controle R Indicator: E20/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/02	Aard controle R Indicator: E20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/04		
				€ 568.517	€ 938.876	€ 888.276	Nee		
				Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
				Aard controle n.v.t. Indicator: E20/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E20/08		
				1 101 Aanbrengen van kant- en asmarkering op fietspaden aantal in meters	Nee	300			
				2 103 Saneren van verticale stoepranden en hoogteverschillen tussen verharding en berm aantal in meters	Nee	1.900			
				3 105 Verbreden van fietspaden aantal in meters	Nee	300			
				4 106 Aanleg van een drempel op fietskruispunt gebiedsontsluitingsweg / erftoegangsweg aantal in st	Ja	3	Vanwege trillingshinder zijn op de kruispunten geen drempels aangelegd maar zijn wel verbeteringen doorgevoerd.		
				IenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra	Gemeenten en GR'en	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T)
Aard controle n.v.t. Indicator: E21/01	Aard controle R Indicator: E21/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/03	Aard controle R Indicator: E21/04					Aard controle n.v.t. Indicator: E21/05	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/06
1 IENW/BSK-2022/299174	€ 47.727	€ 71.085	€ 23.864					€ 35.543	Nee
Kopie beschikingsnummer	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee)	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)							
Aard controle n.v.t. Indicator: E21/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E21/09							

lenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selectoren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
			Aard controle n v t Indicator: E44B/01	Aard controle n v t Indicator: E44B/02	Aard controle R Indicator: E44B/03	Aard controle n v t Indicator: E44B/04	Aard controle R Indicator: E44B/05	Aard controle n v t Indicator: E44B/06
1		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 47.524	€ 47.524	€ 96.489	€ 96.489	€ 96.489
3		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 146.850	€ 154.082	€ 451.920	€ 451.920	€ 451.920
4		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
5		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 74.793	€ 0	€ 0	€ 151.853
6		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
7		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 89.397	€ 0	€ 0	€ 181.504
8		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
9		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
10		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
11		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
12		030002 Provincie Friesland	PF-2024/273358	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
13		030002 Provincie Friesland	PF-2024/273358	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		Aard controle n v t Indicator: E44B/07	Aard controle n v t Indicator: E44B/08	Aard controle n v t Indicator: E44B/09				
1		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
2		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
3		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
4		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
5		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
6		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
7		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
8		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
9		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
10		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
11		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Nee				
12		030002 Provincie Friesland	PF-2024/273358	Nee				
13		030002 Provincie Friesland	PF-2024/273358	Nee				
		Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel			
		Aard controle n v t Indicator: E44B/10	Aard controle n v t Indicator: E44B/11	Aard controle n v t Indicator: E44B/12	Aard controle n v t Indicator: E44B/13			
1		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 7: Circulair en biodivers bedrijventerrein Zwette I, II, III en V	Nee			
2		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 8: Herinrichting De Kei - Bilgaard	Nee			
3		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 9: Herinrichting Fryslânplein/ nieuwbouw Cambuurstadion	Nee			
4		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 10: Herinrichting Kerkbuurt Wergea	Nee			
5		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 11: Herinrichting Nieuwestad Waagplein binnenstad	Nee			
6		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 12: Herinrichting Oud-oost	Nee			
7		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 13: Herinrichting plein Sint Anthonystraat	Nee			
8		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 14: Herinrichting Pottersbakkerplein Binnenstad	Nee			
9		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 15: Herinrichting Stationsweg Oedsmawei Grou	Nee			
10		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 16: Klimaatadaptief Stiens	Nee			
11		030002 Provincie Friesland	PF-2022/245931	Project 17: Vergroenen Eewal Wortelhaven	Nee			
12		030002 Provincie Friesland	PF-2024/273358	3.1 Herinrichting Bldtsestraat door vergroenen, infiltreren, wegprofiel aanpassen, bergen inrichten en stroombanen afwenden	Nee			
13		030002 Provincie Friesland	PF-2024/273358	3.5 Herinrichting Meralstraat door aanleggen regenwaterriool. Stroombanen afwenden etc.	Nee			

lenW	E83	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2022	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project i/m SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E83/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E83/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/05</i>	
			1 Spoedlocaties (Aldlan-Oost) / 2022-117362	€ 32.450	Ja	€ 0	€ 73.103	
			2 Element diffuus lood / 2022- 117362	€ 582.280	Ja	€ 0	€ 682.085	
			3 Element PFAS / 2022-117362	€ 76.735	Ja	€ 0	€ 92.035	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/09</i>		
			1 Spoedlocaties (Aldlan-Oost) / 2022-117362	Ja		Ja		
			2 Element diffuus lood / 2022- 117362	Ja		Nee		
			3 Element PFAS / 2022-117362	Ja		Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E83/10</i>					
			Nee					
lenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
		Provincies en Gemeenten	<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08</i>		
			1 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets- /bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen) aantal in Meters	Nee	0			
			2 337 Aanleg van een fietsstraat op een 30 km/h weg aantal in Meters	Nee	0			

IenW	E85	Tijdelijke regeling specifieke uitkeringen intelligente verkeersregelininstallaties	Aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties in (jaar T)	Cumulatief aantal geïnstalleerde intelligente verkeersinstallaties (t/m jaar T)	Totale besteding aan het project (jaar T)	Cumulatieve besteding aan het project (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: E85/01	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/02	Aard controle R Indicator: E85/03	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E85/05	
			0	2	€ 0	€ 90.850	Nee	
IenW	E97	Tijdelijke regeling specifieke uitkering bodem 2023	Projectnaam / nummer	Besteding (jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie Jaar T-1 per project i/m SiSa tussen medeoverheden (Jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per project	
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97/01	Aard controle R Indicator: E97/02	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/03	Aard controle R Indicator: E97/04	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/05	
			1 Sanering Snekertrekweg / 2023-115936	€ 11.951	Ja	€ 0	€ 11.951	
			2 Historische spoedlocaties / 2023-115936	€ 21.042	Ja	€ 0	€ 21.042	
			3 Aanpak Onderzoek niet onderzocht spoedlocaties / 2023-115936	€ 90.820	Ja	€ 0	€ 129.858	
			4 Aanpak Diffuus verspreid Lood kinderspeelplaatsen/ 2023-115936	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			5 Element diffuus verspreid lood (10% inflatiecorrectie) / 2022-117362	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			6 Element PFAS (10% inflatiecorrectie) 2022-117362	€ 0	Ja	€ 0	€ 0	
			Kopie projectnaam / nummer	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee), zo nee geef in indicator 08 de reden aan.	Optionele toelichting. Verplicht als bij 07 nee is ingevuld	Project afgerond (Ja/Nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97/06	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/08	Aard controle n.v.t. Indicator: E97/09		
			1 Sanering Snekertrekweg / 2023-115936	Ja		Nee		
			2 Historische spoedlocaties / 2023-115936	Ja		Ja		
			3 Aanpak Onderzoek niet onderzocht spoedlocaties / 2023-115936	Ja		Nee		
			4 Aanpak Diffuus verspreid Lood kinderspeelplaatsen/ 2023-115936	Ja		Nee		
			5 Element diffuus verspreid lood (10% inflatiecorrectie) / 2022-117362	Ja		Nee		
			6 Element PFAS (10% inflatiecorrectie) 2022-117362	Ja		Nee		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			Aard controle n.v.t. Indicator: E97/10					
			Nee					

lenW	E104	Specifieke uitkering woningbouw op korte termijn door bovenplanse infrastructuur	Beschikkingnummer	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) <i>Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024</i>	Totale besteding (jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal woningen bouw gestart (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen bouw gestart (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E104/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E104/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/06</i>
			1 IENW/BSK-2023/364028	€ 0	€ 870.138	€ 870.138	129	106
			2 IENW/BSK-2023/364097	€ 0	€ 0	€ 0	0	0
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve aantal woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Cumulatieve aantal betaalbare woningen opgeleverd (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/10</i>		
			1 IENW/BSK-2023/364028	0	0	Nee		
			2 IENW/BSK-2023/364097	0	0	Nee		
			Naam infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T-1) per infrastructurele voorziening <i>Geldt alleen voor SiSa 2023 of SiSa 2024</i>	Totale besteding (jaar T) per infrastructurele voorziening	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) per infrastructurele voorziening	Infrastructurele voorziening afgerond? (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: E104/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: E104/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E104/15</i>	
			1 Geluidsscherm Unia langs N31	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			2 Bruggen deelgebied Unia	€ 0	€ 183.564	€ 183.564	Nee	
			3 Rotonde De Hem	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			4 Geluidsscherm Middelsee	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			5 Fietstunnel Redbadwer	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
			6 Mobiliteitshub De Fellingen	€ 0	€ 37.928	€ 37.928	Nee	
			7 Bruggen Middelsee	€ 0	€ 648.645	€ 648.645	Nee	
			8 Mobiliteitshub	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
lenW	E113	Tijdelijke regeling uitkering bodemopgaven 2024-2030	Besteding (jaar T) binnen werkvoorraad	Is er sprake van SiSa tussen medeoverheden (ja/nee)	Correctie (Jaar T-1) werkvoorraad i/m SiSa tussen medeoverheden	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) binnen werkvoorraad	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R Indicator: E113/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E113/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E113/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E113/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E113/05</i>	
			233.779	Nee	0	233.779	Nee	
lenW	E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: E115/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E115/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E115/03</i>			
			€ 0	€ 0	nee			

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 94.328.028	€ 878.224	€ 3.296.813	€ 52.452	€ 364.330	€ 901
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
			€ 768.587	€ 469.093	€ 0	€ 4.144.580	€ 36.914	€ 39.270
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijs te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>				
			-€ 19.111	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 50.000	€ 68.088	€ 93.495	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 2.820	€ 16.530	€ 2.707	€ 342.492	€ 26.737
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 785	€ 3.657	€ 4.292	€ 34.053	€ 3.965
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 1.569	€ 1.050	€ 3.891	€ 64.900	€ 4.874
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 222	€ 0	€ 0	€ 1.025	€ 103
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.440	€ 185
			6 Totaal	€ 5.396	€ 21.237	€ 10.890	€ 443.910	€ 35.864
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Levensonderhoud - Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
				Gemeente	Gemeente	Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: G4/18</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/19</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 0		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0		
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/01</i>	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G10/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03</i>			
			€ 1.433.311	€ 0	Ja			
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>			
			€ 5.406	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/01</i>	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/02</i>	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/03</i>	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G13/04</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05</i>	
			€ 252.914	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H1	Ministeriële regeling heroïnebehandeling Gemeenten	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Afspraak <i>Aard controle D1 Indicator: H1/01</i>	Feitelijke bezetting behandelplaatsen (jaar T) Realisatie <i>Aard controle D1 Indicator: H1/02</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H1/03</i>			
			30	27	€ 885.011			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01</i>	Totale werkelijke berekende uitkering <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 139.859	€ 123.778				
			Activiteiten <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken <i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken <i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden <i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	Toelichting <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>
			1 Onderhoud ijshal	€ 44.423	€ 44.423	€ 0	€ 0	
			2 Energiekosten ijshal	€ 79.355	€ 0	€ 79.355	€ 0	

VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02	Aard controle n.v.t. Indicator: H12/03	
			€ 29.587	€ 91.762	Ja	

VWS	H20	Regeling specifieke uitkering vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp 2021	Betreft naam onderdeel	Aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c) uitgevoerd? (Ja/Nee)	Toelichting (indien bij indicatoren 02, 03 en 04 Nee is ingevuld is toelichting verplicht)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd art. 5 in lid 2)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/06</i>
		1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	Ja	Ja	Ja	nvt	€ 0	
		2 Ombouw van separaerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
		Kopie naam onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit aantrekken projectleider en ondersteunend personeel (volgens art. 4 lid 2 sub a en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen bovenregionaal plan (volgens art. 4 lid 2 sub b en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties benoemd in art. 5 lid 2)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit opstellen strategisch vastgoedplan (volgens art. 4 lid 2 sub c en de restricties in art. 5 benoemd in lid 3)	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/12</i>	
		1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	€ 0	€ 1.931	€ 0	€ 0	
		2 Ombouw van separaerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
		Kopie naam onderdeel	Besteding (jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit afstoten (art. 4 lid 2 sub d)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit verbouwen (art. 4 lid 2 sub e)	Besteding (jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f)	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/15</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/16</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/17</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/18</i>	
		1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		2 Ombouw van separaerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
		Kopie naam onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit vervangende nieuwbouw (art. 4 lid 2 sub f)	Activiteit Ombouw separaerruimten gerealiseerd (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Activiteit Ontwikkeling relationele beveiliging als de instelling niet meer beschikt over een separaerruimte (art. 4 lid 1 sub b) (Ja/Nee)	Besteding realisatie activiteit ombouw separaerruimten (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatie besteding (t/m jaar T) ombouw separaerruimte (art. 4 lid 1 sub b)	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/19</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/20</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/21</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/22</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/23</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/24</i>	
		1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	€ 0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
		2 Ombouw van separaerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	n.v.t.	€ 0	€ 0		€ 0	
		Kopie naam onderdeel	Besteding realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging in (jaar T) (art. 4 lid 1 sub b)	Cumulatie besteding (t/m jaar T) realisatie activiteit ontwikkeling relationele beveiliging (art. 4 lid 1 sub b)	Optionele toelichting			
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/25</i>	<i>Aard controle R Indicator: H20/26</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/27</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/28</i>			
		1 Vastgoedtransitie open driemilieusvoorzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.			
		2 Ombouw van separaerruimten of ontwikkeling van relationele beveiliging	€ 0	€ 0				
		Eindverantwoording (Ja/nee)						
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H20/29</i>						
		Nee						

VWS	H26	Regeling specifieke uitkering randvoorwaardelijke functies jeugdhulp	Projectnummer	Gedurende jaar T zijn de activiteiten verricht in het kader van de randvoorwaardelijke functie waarvoor de uitkering is ontvangen? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) – zelfstandige uitvoering	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) – inclusief uitvoering door derden vanaf Sisa 2024	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	Optionele toelichting (verplicht in te vullen indien indicator 2 met "nee" is ingevuld)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H26/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H26/02	Aard controle R Indicator: H26/03	Aard controle R Indicator: H26/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H26/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H26/06	
			1	1044497	Ja	€ 101.620	€ 197.992	Nee	
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H26/07						
1	Ja								
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02	Aard controle R Indicator: H30/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06	
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 95.323	€ 102.950	€ 110.507	Ja	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 652.591	€ 727.939	€ 1.282.580		
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 146.651	€ 99.445	€ 99.445		
			4	Kansrijke Start	€ 117.321	€ 167.558	€ 212.158	Ja	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 36.663	€ 46.518	€ 46.518	Ja	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 128.320	€ 58.277	€ 127.497	Ja	Ja
			7	Valpreventie	€ 348.296	€ 303.919	€ 303.939	Ja	Ja
			8	Leefomgeving	€ 73.325	€ 74.688	€ 114.687	Ja	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 18.331	€ 0	€ 0		
			10	Versterken sociale basis	€ 263.971	€ 176.808	€ 317.368	Ja	Ja
			11	Mantelzorg	€ 73.325	€ 75.288	€ 77.990	Ja	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 73.325	€ 65.463	€ 70.570	Ja	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 69.659	€ 39.995	€ 39.995	Ja	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 18.331	€ 17.597	€ 35.194		
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 53.528	€ 6.981	€ 12.481	Ja	Ja
			Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07						
			Nee						

VWS	H31	Regeling Specifieke uitkering noodfonds energie amateursportverenigingen	Beschikkingnummer / kenmerk	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H31/01 SPUKNEA230049	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/02	Aard controle R Indicator: H31/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H31/05	
			0		55.949,29	Ja		
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01	Aard controle R Indicator: H35B/02				
			1 060080 Gemeente Leeuwarden	€ 11.161				
VWS	H37	Regeling specifieke uitkering niet beoogde kosten jeugdzorg vanwege verblijf in gemeente	Gedurende het Jaar T-1 en T-2 zijn activiteiten t.a.v. niet beoogde jeugdzorgkosten verricht waar de uitkering voor is ontvangen? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T-2)	Besteding (jaar T-1)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	Toelichting	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H37/01	Aard controle R Indicator: H37/02	Aard controle R Indicator: H37/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H37/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H37/05	
			Ja	€ 1.398.953	€ 1.594.057	Ja		
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 6 Gemeenten	Projectnaam/nummer	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02	Aard controle D1 Indicator: J9/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06
			1 2022-0000095953	Ja	Ja	0	0	0
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08	Aard controle R Indicator: J9/09	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10	Aard controle R Indicator: J9/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12
			1 2022-0000095953	Ja	€ 3.286.859	€ 15.517.012	€ 0	€ 0
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht	Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15	Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16		
			1 2022-0000095953	Ja		Nee		

VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikkningsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01	Aard controle R Indicator: J32/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03	Aard controle D2 Indicator: J32/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06
			1 SUVIS21 - 00746043	€ 0	€ 0	Nee	Aanvraag door school ingetrokken	Ja
			2 SUVIS21 - 00891037	€ 0	€ 150.000	Ja		Ja
			3 SUVIS21 - 01047796	€ 0	€ 71.882	Ja		Ja
			4 SUVIS21 - 01196091	€ 0	€ 420.000	Ja		Ja
			5 SUVIS21 - 01211579	€ 0	€ 429.510	Ja		Ja
			6 SUVIS21 - 01211805	€ 195.519	€ 195.519	Ja		Ja
			7 SUVIS21 - 01211813	€ 186.687	€ 186.687	Ja		Ja
			8 SUVIS21 - 01745991	€ 0	€ 122.510	Ja		Ja
			9 SUVIS21 - 02390387	€ 0	€ 0	Nee	Aanvraag door school ingetrokken	Ja
			10 SUVIS21-2-02598752	€ 0	€ 99.775	Ja		Ja
			11 SUVIS21-2-02868108	€ 0	€ 150.000	Ja		Ja
			12 SUVIS21-2-03062582	€ 0	€ 0	Nee	Aanvraag door school ingetrokken	Ja
			Kopie Beschikkningsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07	Aard controle D2 Indicator: J32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09			
			1 SUVIS21 - 00746043	Nee	Aanvraag ingetrokken			
			2 SUVIS21 - 00891037	Ja				
			3 SUVIS21 - 01047796	Ja				
			4 SUVIS21 - 01196091	Ja				
			5 SUVIS21 - 01211579	Ja				
			6 SUVIS21 - 01211805	Ja				
			7 SUVIS21 - 01211813	Ja				
			8 SUVIS21 - 01745991	Ja				
			9 SUVIS21 - 02390387	Nee	Aanvraag ingetrokken			
			10 SUVIS21-2-02598752	Ja				
			11 SUVIS21-2-02868108	Ja				
			12 SUVIS21-2-03062582	Nee	Aanvraag ingetrokken			
VRO	J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T) aan flexibele ondersteuning, capaciteit en expertise	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan flexibele ondersteuning capaciteit en expertise	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)	Aantal projecten dat (in jaar T) is geholpen met middelen	Aantal projecten dat cumulatief (t/m jaar T) is geholpen met middelen
		SiSa tussen medeoverheden	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/01	Aard controle R Indicator: J41B/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/03	Aard controle R Indicator: J41B/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/06
			1 030002 Provincie Friesland	€ 176.022	€ 253.122	€ 58.340	1	1
			Kopie provinciecode	Cumulatief aantal (t/m jaar T) woningen dat in deze projecten wordt gerealiseerd	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J41B/09			
			1 030002 Provincie Friesland	0	Ja			

VRO	J47	Volkshuisvesting	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J47/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J47/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J47/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J47/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J47/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J47/06</i>
			1 Leeuwarden-Oost	27	27	1	€ 160.022	€ 469.600
			Kopie deelplannaam	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J47/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J47/08</i>				
			1 Leeuwarden-Oost	€ 140.880				
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J47/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J47/10</i>				
			Ja	Nee				
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
			3.043	€ 1.459.748	€ 1.993.351	462	€ 221.625	€ 265.643
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
			1.405	€ 2.692	€ 390.694			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>
			187	1.110	253	1.955	1.405	0

VRO	J72	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 3e ronde Gemeenten	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-readygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee) Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld
			Aard controle R Indicator: J72/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J72/02	Aard controle D2 Indicator: J72/03	Aard controle D2 Indicator: J72/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J72/05	Aard controle n.v.t. Indicator: J72/06
			€ 269.735	€ 475.053	0	0	ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan de zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01	Aard controle R Indicator: J94/02	Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06
			1 LAI23-03503498	€ 350.514	140	0	0	€ 61.479
			2 LAI24-03756201	€ 0	0	0	0	€ 0
VRO	J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09			
			1 € 0	€ 289.035	nee			
			2 € 0	€ 0	nee			
VRO	J95	Regeling specifieke uitkering regionale structuur Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Activiteiten verricht conform aanvraag (Ja/Nee)	Eventuele toelichting - verplicht als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle R Indicator: J95/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/02	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/03	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/04	Aard controle n.v.t. Indicator: J95/05	
			340.197	340.197	ja		nee	

VRO	J96B	Regiodeals 4e tranche	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Kenmerk/ beschikingsnummer	Naam actielijn/ programmalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J96B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J96B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J96B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: J96B/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J96B/05</i>	
			1 060080 Gemeente Leeuwarden	366709-2A-2407	Pijler nr 2	€ 32.000	€ 0	
			2 060080 Gemeente Leeuwarden	366709-2A-2408	Pijler nr 2	€ 0	€ 0	
			Hieronder verschijnt de code conform de keuzes gemaakt bij indicator C96B/01	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmalijn/ pijler.	Toelichting		
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J96B/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: J96B/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J96B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J96B/09</i>		
			1 060080 Gemeente Leeuwarden	€ 32.000	€ 0	Vanuit de beschikking is maximaal € 150.000 excl btw hiervoor beschikbaar		
			2 060080 Gemeente Leeuwarden	€ 0	€ 0	Vanuit de beschikking is maximaal € 50.000,- excl btw hiervoor beschikbaar		
			Cumulatieve besteding uitvoeringskosten zijnde kosten ten behoeve van Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT-kosten) (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J96B/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: J96B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J96B/12</i>			
			€ 0	€ 6.720	Nee			
VRO	J100	Regeling kansrijke wijk	Naam stedelijk focusgebied	Naam onderdeel	Besteding (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J100/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J100/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: J100/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J100/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J100/05</i>	
			1 Leeuwarden Oost	Organisatie uitvoeringsprogramma	€ 598.731	€ 950.000	Nee	
			2 Leeuwarden Oost	Integraal	€ 799.440	€ 799.440	Nee	
			3 Leeuwarden Oost	Armoede en schulden	€ 30.792	€ 30.792	Nee	
			4 Leeuwarden Oost	Veerkracht en weerbaarheid	€ 86.599	€ 134.105	Nee	
			5 Leeuwarden Oost	Re-integratie	€ 104.890	€ 104.890	Nee	
			6 Leeuwarden Oost	School en Omgeving	€ 2.742.696	€ 2.742.696	Nee	
			7 Leeuwarden Oost	Ontwikkeling jonge kind	€ 1.195.437	€ 1.195.437	Nee	
			8 Leeuwarden Oost	Gezonde leefomgeving	€ 140.050	€ 140.050	Nee	

VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnummer	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J105/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J105/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J105/06</i>
			1 2023-0000698792 project 1	0	Ja	0	Nee	€ 550.000
			2 2023-0000698792 project 2	0	Nee	0	Nee	€ 300.000
			3 2023-0000698792 project 3	29	Ja	0	Nee	€ 161.500
			4 2023-0000698792 project 4	0	Nee	0	Nee	€ 0
			5 2023-0000698792 project 5	65	Nee	0	Nee	€ 487.500
			6 2023-0000698792 project 6	28	Ja	0	Nee	€ 200.710
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J105/12</i>
			1 2023-0000698792 project 1	€ 550.000	Nee	Conform wijzigingsverzoek, bevestigd met reactie ref. 2024-0000962893, datum oplevering nog niet van toepassing	0	Nee
			2 2023-0000698792 project 2	€ 300.000	Ja	Conform wijzigingsverzoek, bevestigd met reactie ref. 2024-0000962893, datum oplevering nog niet van toepassing	0	Nee
			3 2023-0000698792 project 3	€ 161.500	Ja	Datum oplevering nog niet van toepassing	19	Nee
			4 2023-0000698792 project 4	€ 0	Nee	Conform wijzigingsverzoek, bevestigd met reactie ref. 2024-0000962893, datum oplevering nog niet van toepassing	0	Nee
			5 2023-0000698792 project 5	€ 487.500	Ja	Conform wijzigingsverzoek, bevestigd met reactie ref. 2024-0000962893, datum oplevering nog niet van toepassing	65	Nee
			6 2023-0000698792 project 6	€ 200.710	Ja	Datum oplevering nog niet van toepassing	16	Nee
			Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14</i>				
			1 2023-0000698792 project 1	Nee				
			2 2023-0000698792 project 2	Nee				
			3 2023-0000698792 project 3	Nee				
			4 2023-0000698792 project 4	Nee				
			5 2023-0000698792 project 5	Nee				
			6 2023-0000698792 project 6	Nee				

VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikkningsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: J209/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J209/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06</i>
			1 RHA2024-03753248	Spoordok – Lange Marktstraat SHV	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: J209/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11</i>	
			1 Spoordok – Lange Marktstraat	0	ja	ja	nee	
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R Indicator: K28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06</i>
			€ 1.672.213	€ 97.677	€ 276.596	€ 3.293.466	€ 128.614	€ 257.060
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07</i>					
			Nee					

AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tlv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
		Gemeenten	Aard controle R Indicator: M16/01 € 18.016.045	Aard controle R Indicator: M16/02 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03 € 0	Aard controle R Indicator: M16/04 € 1.887.394	Aard controle R Indicator: M16/05 € 0	Aard controle R Indicator: M16/06 € 1.226.306
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
			Aard controle R Indicator: M16/08 € 0	Aard controle R Indicator: M16/08 € 44.984	Aard controle R Indicator: M16/09 € 0	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10 € 21.174.729	Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11 € 53.935.978	
FRL	FRL13C	Trekkerschap natuurinclusief werken	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Fryslân	Aard controle n.v.t. Indicator: FRL13C/01	Aard controle n.v.t. Indicator: FRL13C/02	Aard controle R Indicator: FRL13C/03	Aard controle R Indicator: FRL13C/04	Aard controle n.v.t. Indicator: FRL13C/05	Aard controle n.v.t. Indicator: FRL13C/06
		1 PF-2022/244151	FRL13C	€ 35.200	€ 0	€ 128.346	Provinciecode 30002 (Provincie Fryslân)	
		Kopie beschikingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
		1 PF-2022/244151	Aard controle n.v.t. Indicator: FRL13C/07 € 35.200	Aard controle R Indicator: FRL13C/08 € 0	Aard controle R Indicator: FRL13C/09 € 128.346	Aard controle n.v.t. Indicator: FRL13C/10 Nee	Aard controle n.v.t. Indicator: FRL13C/11	

3.5 Overzicht van baten en lasten per taakveld

Tabel 821 Overzicht taakvelden		Bedragen x € 1.000	
Taakvelden		Rekening 2024	
		Lasten	Baten
R2HOG01 - Sterke samenl., kansen voor iedereen			
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid		185.158	100.738
R2TKV0620 - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen		20.722	116
R2TKV0630 - Inkomensregelingen		134.065	98.515
R2TKV0640 - WSW en beschut werk		15.851	0
R2TKV0650 - Arbeidsparticipatie		14.519	2.108
R2PGM0101 - Bestaanszekerheid		185.158	100.738
R2PGM0102 - Meedoen			
R2TKV0610 - Samenkracht en burgerparticipatie		25.117	24.591
R2TKV0660 - Maatwerkvoorzieningen (WMO)		7.155	1.376
R2TKV0671A - Huishoudelijke hulp (WMO)		13.309	82
R2TKV0671B - Begeleiding (WMO)		14.052	0
R2TKV0671C - Dagbesteding (WMO)		6.622	42
R2TKV0671D - Overige maatwerkarrangementen (WMO)		-172	0
R2TKV0672 - Maatwerkdienstverlening 18-		645	0
R2TKV0672A - Jeugdhulp begeleiding		4.961	204
R2TKV0672B - Jeugdhulp behandeling		34.777	0
R2TKV0672C - Jeugdhulp dagbesteding		922	0
R2TKV0672D - Jeugdhulp zonder verblijf overig		489	0
R2TKV0673A - Pleegzorg		4.448	0
R2TKV0673B - Gezinsgericht		5.159	0
R2TKV0673C - Jeugdhulp met verblijf overig		10.673	3.428
R2TKV0674B - Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf		2.573	0
R2TKV0681A - Beschermd wonen (WMO)		46.133	626
R2TKV0681B - Maatsch.- en vrouwenopvang (WMO)		26.091	2.371
R2TKV0682A - Jeugdbescherming		7.217	0
R2TKV0682B - Jeugdreclassering		787	0
R2PGM0102 - Meedoen		210.958	32.719
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport			
R2TKV0510 - Sportbeleid en activering		25.258	6.865
R2TKV0520 - Sportaccommodaties		87	0
R2TKV0710 - Volksgezondheid		16.230	4.596
R2PGM0103 - Volksgezondheid en sport		8.941	2.269
R2PGM0104 - Onderwijs			
R2TKV0410 - Openbaar basisonderwijs		29.219	14.030
R2TKV0420 - Onderwijshuisvesting		1.483	652
R2TKV0430 - Onderwijsbeleid en leerlingzaken		8.560	1.214
R2PGM0104 - Onderwijs		19.177	12.163
R2HOG01 - Sterke samenl., kansen voor iedereen		450.593	154.352
R2HOG02 - Bet.baar wonen in gez/veilig leefomg			
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.		104.398	78.517
R2TKV0570 - Openbaar groen en (openlucht) recr.		17.102	510

Taakvelden	Rekening 2024	
	Lasten	Baten
R2TKV0720 - Riolering	9.465	12.029
R2TKV0730 - Afval	17.727	20.332
R2TKV0740 - Milieubeheer	8.481	5.052
R2TKV0750 - Begraafplaatsen en crematoria	1.182	903
R2TKV0810 - Ruimte en leefomgeving	4.913	588
R2TKV0820 - Grondexploitatie (niet-bedr.terr.)	36.286	31.333
R2TKV0830 - Wonen en bouwen	9.242	7.771
R2PGM0201 - Milieu, Volkshuis., LO en Sted.vern.	104.398	78.517
R2PGM0202 - Veiligheid	20.073	4.431
R2TKV0110 - Crisisbeheersing en Brandweer	10.086	77
R2TKV0120 - Openbare orde en Veiligheid	9.987	4.353
R2PGM0202 - Veiligheid	20.073	4.431
R2HOG02 - Bet.baar wonen in gez/veilig leefomg	124.471	82.947
R2HOG03 - Toonaangevend in cultuur/evenementen		
R2PGM0301 - Cultuur	18.571	3.019
R2TKV0530 - Cultuurpresentatie, prod. en partic.	12.781	2.600
R2TKV0540 - Musea	1.907	17
R2TKV0550 - Cultureel erfgoed	245	122
R2TKV0560 - Media	3.639	281
R2PGM0301 - Cultuur	18.571	3.019
R2HOG03 - Toonaangevend in cultuur/evenementen	18.571	3.019
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie		
R2PGM0401 - Economie	9.123	3.524
R2TKV0310 - Economische ontwikkeling	5.337	1.430
R2TKV0320 - Fysieke bedrijfsinfrastructuur	713	606
R2TKV0330 - Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	285	105
R2TKV0340 - Economische promotie	2.789	1.384
R2PGM0401 - Economie	9.123	3.524
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat	39.069	4.777
R2TKV0210 - Verkeer en vervoer	29.878	487
R2TKV0220 - Parkeren	3.773	2.489
R2TKV0230 - Recreatieve havens	864	504
R2TKV0240 - Economische havens en waterwegen	3.587	874
R2TKV0250 - Openbaar vervoer	967	422
R2PGM0402 - Verkeer, vervoer en waterstaat	39.069	4.777
R2HOG04 - Circulaire en concurrerende economie	48.192	8.301
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie		
R2PGM0501 - Bestuur	7.012	81
R2TKV0001 - Bestuur	7.012	81
R2PGM0501 - Bestuur	7.012	81
R2PGM0502 - Ondersteuning	131.548	549.926
R2TKV0002 - Burgerzaken	4.903	2.959
R2TKV0003 - Beheer overige gebouwen en gronden	6.115	1.915

Taakvelden	Rekening 2024	
	Lasten	Baten
R2TKV0004 - Overhead	57.370	1.708
R2TKV0005 - Treasury	484	1.975
R2TKV0007 - Uitkeringen Gemeentefonds	0	433.902
R2TKV0008 - Overige baten en lasten	22.814	20.712
R2TKV0009 - Vennootschapsbelasting (Vpb)	207	0
R2TKV0010 - Mutaties reserves	35.052	40.195
R2TKV0061 - OZB woningen	715	17.949
R2TKV0062 - OZB niet-woningen	0	23.139
R2TKV0063 - Parkeerbelasting	44	3.528
R2TKV0064 - Belastingen overig	3.844	1.943
R2PGM0502 - Ondersteuning	131.548	549.926
R2HOG05 - Samenwerking en organisatie	138.560	550.007
Totaal	780.388	798.627

3.6 Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 13 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 0% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves, waarbij een ondergrens wordt gehanteerd overeenkomstig de rapportagegrens genoemd in artikel 9, lid 3 van de financiële verordening 2023, en is daarmee vastgesteld op € 350.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 2.962.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 0. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 1.060.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:

Tabel 832

Bedragen x € 1.000

Begrotingscriterium	
<u>1A. Overschrijding lasten programma's</u>	1.462
<u>1B. Overschrijding groep samenhangende investeringskredieten</u>	0
<u>2. Ongeautoriseerde reservemutaties</u>	0
<u>3. Overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld</u>	0
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	1.462
4. Totaal van begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat vooraf als acceptabel is gedeuid	-1.060

conform artikel 11, lid 4 van de financiële verordening 2023	
De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de rechtmatigheidsverantwoording en in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht.	402
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed.	1.500
Totaal	1.500
M&O criterium	
6. Geen bevindingen.	
Totaal onrechtmatigheden	2.962
Waarvan acceptabel	1.060
Waarvan niet-acceptabel	1.902

Toelichting begrotingsonrechtmatigheden

Binnen programma Verkeer, vervoer en waterstaat is voor € 402.000 aan niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden geconstateerd. Er is sprake van een lastenoverschrijding waarbij deels direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren. De afwijking heeft betrekking op enerzijds hogere personele inzet bij de fietsstallingen, en anderzijds hogere onderhoudslasten en een onverwacht hogere aanslag bij de parkeergarages.

Toelichting voorwaardencriterium

Met betrekking tot het voorwaardencriterium blijkt dat de EU-aanbestedingsregels niet altijd zijn nageleefd. Evenals voorgaand jaar is ook in 2024 een fout met betrekking tot dit onderwerp geconstateerd.

Voor een nadere duiding van deze onrechtmatigheden wordt verwezen naar paragraaf 2.15 Bedrijfsvoering.

In paragraaf 2.15 Bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

BIJLAGEN

Bijlage A. Restantkredieten

Artikel 5, lid 5 van de Financiële verordening bepaalt dat investeringen als deze nog niet zijn gestart na twee jaar vrij vallen. Eind 2024 zijn er geen restantkredieten die komen te vervallen.

Tabel 84 Overzicht restantkredieten

Nummer	Omschrijving	Startjaar	Krediet	Bedragen x € 1.000	
				Besteed	Restant
INV391621	Ontwikkelkosten Zwette VI (lasten)	2016	517	515	2
INV391621	Ontwikkelkosten Zwette VI (baten)	2016	-517	-	-517
INV391622	Ontwikkelkosten Watercampus (lasten)	2016	2	-	2
INV391622	Ontwikkelkosten Watercampus (baten)	2016	-2	-	-2
INV391624	Zwette VI (lasten)	2016	4.215	3.949	266
INV391624	Zwette VI (baten)	2016	-4.215	-2.602	-1.613
INV331807	Snelfietsroutes / fietsstraten	2018	780	729	51
INV361831	ISV openbare ruimte Coll.prg 2014-18	2018	2.149	1.353	796
INV331903	Snelfietsroutes/fietsstraten	2019	310	308	2
INV361936	GRP2019-2023 bovengr.klim.adapt.2019	2019	1.125	625	500
INV362042	Civiele kunstwerken 2020	2020	363	261	102
INV362044	Vervanging brug Snakkerburen KW104	2020	235	207	28
INV332006	Fietsstraten	2020	2.657	936	1.720
INV332010	30 km programma buiten de stad	2020	366	332	34
INV332011	Addendum GVV	2020	825	141	684
INV332015	Parkeerterrein Grou, Volmawei Ged.H.	2020	310	306	4
INV362032	GRP2019-2023 bovengr.klim.adapt.2020	2020	1.125	100	1.025
INV362039	Centrale brugbediening 2020	2020	1.407	422	985
INV362041	Stroomkasten	2020	305	137	168
INV392005	Installatietechniek Blauwe Golf	2020	73	57	15
INV272101	Prof Wassenberghskoalle	2021	4.089	50	4.039
INV272104	SO Fryslân - Twaalk onderbouwvoor	2021	5.648	235	5.413
INV272106	Aanpass en uitbr IKC Pionier	2021	4.971	1.849	3.122
INV272107	Parkeerterrein t/o IKC De Pionier	2021	161	153	8
INV332104	Fietsstraten	2021	405	220	185
INV332105	Knelpunten nieuw grondgebied	2021	188	154	34
INV332107	30 km programma buiten de stad	2021	90	50	40
INV332108	Addendum GVV	2021	550	74	476
INV332112	Parkeerterrein Nijdjipstrjitte e.o.	2021	500	200	300
INV332113	Smart Mobility	2021	170	160	10
INV332116	Aanpak evenemententerreinen	2021	310	62	248
INV362101	Verh. - Reconstructie Fietspaden 2021	2021	2.981	2.676	306
INV362103	Incidentele verbeteringen OV 2021	2021	19	18	1
INV362104	Vervanging ontv./armaturen OV 2021	2021	1.262	1.022	240
INV362105	Vervanging masten OV 2021	2021	155	80	75

Nummer	Omschrijving	Startjaar	Krediet	Besteed	Restant
INV362109	GRP2019-2023 bovengr.klim.adapt.2021	2021	1.500	-	1.500
INV362112	Tractor - John Deere 5100R	2021	25	-	25
INV362123	Aanpassingen Prinsentuin	2021	240	210	30
INV362127	Brug Warten	2021	216	6	210
INV362128	Bruggen C'buren KW166/KW188/KW190	2021	345	106	239
INV362129	Renovatie 1e Kanaalsbrug KW027	2021	940	145	795
INV362227	Progr.opdr.OVL 2022 - armaturen	2021	1.257	426	831
INV392101	Sport in de Zuidlanden	2021	3.700	290	3.410
INV392105	Reconstructie veld Hijum	2021	35	-	35
INV362204	Vervanging masten OV 2022	2022	50	-	50
INV362226	Civiele kunstwerken 2022	2022	361	-	361
INV272201	Prof Wassenberghskoalle grond	2022	400	161	239
INV272208	IKC Pionier tbv kinderopvang	2022	1.364	-	1.364
INV332202	Doorfietsroutes binnen bebouwde kom	2022	390	353	37
INV332204	Knelpunten nieuw grondgebied	2022	306	89	217
INV332207	Addendum GVVP	2022	300	-	300
INV332221	VRI Huizumerlaan	2022	188	188	0
INV332223	VRI Vrijheidsplein	2022	474	434	40
INV332225	VRI Westeinde	2022	329	329	0
INV332324	Doorfietsroute Middelsee	2022	192	-	192
INV362202	Incidentele verbeteringen OV 2022	2022	24	18	6
INV362207	Vervanging speelvoorzieningen 2022	2022	498	483	14
INV362208	GRP2019-2023 bovengr.klim.adapt.2022	2022	1.500	-	1.500
INV362215	Facilitair bedrijf Fiat Fiorino	2022	23	-	23
INV362216	Nautiek bedrijf Fiat Fiorino	2022	23	-	23
INV362217	Pick-up Fiat Doblo	2022	25	19	6
INV362218	Pick-up Fiat Doblo	2022	20	-	20
INV362219	Kipper heetwaterbestrijding	2022	55	-	55
INV362220	Kipper heetwaterbestrijding	2022	55	-	55
INV362221	Kipper heetwaterbestrijding	2022	55	-	55
INV362222	Opbouw en inrichting	2022	19	16	2
INV362223	Veerpont Grou	2022	100	57	43
INV362228	Progr.opdr.OVL 2022 - lichtmasten	2022	70	7	63
INV362229	Vervanging Oxena Bids KW036	2022	1.620	376	1.244
INV392202	Reconstructie veld LAC Frisia	2022	34	17	17
INV392204	Reconstructie veld Zwaluwen (Nylan)	2022	10	-	10
INV392212	Instandhouding bouwkundig Tjallinga	2022	125	16	109
INV392214	Installatietechniek Blauwe Golf	2022	76	55	21
INV392217	Verduurz.energieopwekk.CT48	2022	584	361	223
INV392220	Westerkerk	2022	910	692	218
INV362236	Verh. - Reconstr.Droge Haven Reduzum	2022	180	52	128
INV362301	Ontvangers en armaturen OV 2023	2023	104	-	104
INV362302	Incidentele verbeteringen OV 2023	2023	25	-	25
INV362303	Vervanging ontv./armaturen OV 2023	2023	1.190	-	1.190
INV362304	Vervanging masten OV 2023	2023	120	-	120

Nummer	Omschrijving	Startjaar	Krediet	Besteed	Restant
INV362347	Indexatie (6%) OV	2023	200	-	200
INV272301	PJ Gymnasium - binnenklimaat	2023	1.000	-	1.000
INV272303	Twalûk - tbv KO De Vlieger	2023	483	-	483
INV272306	Teresa uitbreiding locatie Zuidlanden	2023	1.167	-	1.167
INV272307	SBO Aquamarijn uitbreiding	2023	949	-	949
INV332302	Doorfietsroutes binnen bebouwde kom	2023	1.030	325	705
INV332303	Fietsstraten buiten de bebouwde kom	2023	340	-	340
INV332304	Knelpunten nieuw grondgebied	2023	190	115	75
INV332311	Truerderdyk Stiens	2023	100	-	100
INV332312	Drachtsterplein opstelstroken	2023	255	255	0
INV332319	Jirnsum wegenstructuur	2023	260	218	42
INV332321	Fietspad Harlingertrekweg	2023	350	336	14
INV332322	Fietstunnel Redbadwei	2023	1.915	17	1.898
INV332323	Fietstunnel Redbadwei installatie	2023	100	-	100
INV362306	Speel- en spelvoorzieningen 2023	2023	45	-	45
INV362307	Vervanging speelvoorzieningen 2023	2023	372	55	317
INV362308	GRP2023-2027 bovengr.klim.adapt.2023	2023	583	225	358
INV362309	Maaimachine 3-delig	2023	125	-	125
INV362310	Iveco Daily (straatmakers)	2023	66	-	66
INV362311	Iveco Daily (straatmakers)	2023	66	-	66
INV362312	Iveco Daily (straatmakers)	2023	66	-	66
INV362313	Iveco Daily (straatmakers)	2023	66	-	66
INV362315	Iveco Daily pick-up	2023	58	-	58
INV362316	Iveco Daily pick-up	2023	58	-	58
INV362317	Iveco Daily pick-up	2023	58	-	58
INV362318	Iveco Daily pick-up	2023	58	-	58
INV362319	Iveco Daily pick-up	2023	58	-	58
INV362320	Iveco Daily dichte bus	2023	55	-	55
INV362321	Iveco Daily dichte bus	2023	55	-	55
INV362322	Iveco Daily dichte bus	2023	55	-	55
INV362323	Iveco Daily dichte bus	2023	55	-	55
INV362324	Iveco Daily dichte bus	2023	55	-	55
INV362325	Iveco Daily dichte bus	2023	55	-	55
INV362326	Bus dubbele cabine 6-persoons	2023	55	-	55
INV362328	Bus dubbele cabine 6-persoons	2023	55	-	55
INV362331	Fiat Doblo Bomenploeg	2023	31	-	31
INV362337	Iveco Daily dichte bus	2023	66	-	66
INV362338	Herinrichting aula	2023	40	9	31
INV362339	Reconstructie verhardingen 2023	2023	120	-	120
INV362340	Civiele kunstwerken 2023	2023	5.900	-	5.900
INV362341	Dienstauto's Team BB/CT	2023	250	-	250
INV362343	GOV 23: Himdyk Jirnsum	2023	230	44	186
INV362344	GOV 23: Heggewinde Leeuwarden	2023	300	-	300
INV362345	Vervanging Sint Jozefbrug (KW034)	2023	800	138	662
INV362346	Indexatie (6%) civ.kunstwerken	2023	688	-	688

Nummer	Omschrijving	Startjaar	Krediet	Besteed	Restant
INV362348	Indexatie (6%) verharding	2023	114	-	114
INV362352	Indexatie (6%) evenemententerrein	2023	6	-	6
INV362353	Indexatie (6%) machines	2023	2	-	2
INV362354	Herinrichting Huizumerbegraafplaats	2023	107	27	80
INV362355	Aanlegplaatsen Molkenkelder	2023	119	108	11
INV362357	Afstandbed. Hermes-/Verlaats-/Eebrug	2023	1.840	-	1.840
INV362358	Restantsaldi kredieten 2023 tractie	2023	19	-	19
INV372301	Parkeerterrein De Tocht (lasten)	2023	575	574	0
INV372301	Parkeerterrein De Tocht (baten)	2023	-575	-191	-383
INV392302	Reconstructie veld korfbal Meinga	2023	55	5	51
INV392303	Reconstructie veld 2 en 3 Meinga	2023	35	-	35
INV392304	Reconstructie veld div dorpen	2023	19	-	19
INV392310	Instandhouding infra Nylan	2023	40	18	22
INV392311	Instandhouding infra diverse dorpen	2023	58	12	46
INV392312	Instandhouding bouwkundig Tjallinga	2023	10	-	10
INV392313	Installatietechniek Blauwe Golf	2023	210	-	210
INV392314	Verduurzaming maatschapp.vastgoed	2023	500	4	496
INV392316	Verbouw Carré gebouw	2023	1.432	1.274	158
INV392317	Verduurz.g.v. Gemeentehuis (lasten)	2023	951	393	558
INV392317	Verduurz.g.v. Gemeentehuis (baten)	2023	-251	-251	0
INV392318	Verduurz.g.v. Stadhuis (lasten)	2023	230	11	219
INV392318	Verduurz.g.v. Stadhuis (baten)	2023	-230	-11	-219
INV392321	Indexatie (6%) gebouwen	2023	1	-	1
INV392328	Instandhouding bouwkundig Wiarda	2023	54	-	54
INV392331	Instandhouding It Gryn Stiens	2023	482	184	298
INV392332	Ventilatie Stadhouderlijk Hof	2023	250	-	250
INV392333	Renovatie dak stadshal Gemeentehuis	2023	33	4	29
INV392336	Wijkgebouw 't Knooppunt	2023	53	42	11
INV392353	Jacob Catsplein 3 verbouwing (lasten)	2023	10.165	179	9.986
INV392353	Jacob Catsplein 3 verbouwing (baten)	2023	-2.304	-179	-2.125
INV392360	Terreininrichting Flexwoningen (lasten)	2023	122	0	122
INV392360	Terreininrichting Flexwoningen (baten)	2023	-122	0	-122
INV392361	Heechterp reconstructie Zuid (lasten)	2023	785	-	785
INV392361	Heechterp reconstructie Zuid (baten)	2023	-194	-	-194
INV392362	Heechterp reconstructie Midden (lasten)	2023	335	-	335
INV392362	Heechterp reconstructie Midden (baten)	2023	-83	-	-83
INV392363	Heechterp reconstructie Noord (lasten)	2023	906	-	906
INV392363	Heechterp reconstructie Noord (baten)	2023	-223	-	-223
INV272401	SO Fryslân - Twaalûk grond	2024	52	-	52
INV272402	Gymlokalen Middelsee	2024	6.326	-	6.326
INV272403	Vosseburcht - gebouwaanpassingen	2024	500	-	500
INV272404	Onvoorzien	2024	200	-	200
INV272405	Spoedeisend	2024	532	-	532
INV272406	St Thomas - uitbreiding	2024	1.159	-	1.159
INV332401	Doorfietsroutes binnen bebouwde kom	2024	1.010	392	618

Nummer	Omschrijving	Startjaar	Krediet	Besteed	Restant
INV332402	Fietsstraten buiten de bebouwde kom	2024	380	200	180
INV332403	Motie 30 kilometer	2024	380	-	380
INV332406	Optimalisatie verkeersveiligheid	2024	119	71	48
INV332407	Kleine infrastructurele aanpassingen	2024	175	99	76
INV332408	Truerderdyk Stiens incl.Noarderfjild	2024	100	-	100
INV332410	Rotonde Oostergoweg-Hoekemastraat	2024	70	-	70
INV332411	Entree Wollegaast	2024	70	-	70
INV332412	Risicoanalyse verkeersveiligheid	2024	1.385	67	1.318
INV332414	Parkeerterrein Grou	2024	250	-	250
INV362401	Ontvangers en armaturen OV 2024	2024	110	-	110
INV362433	GOV 24: Fietspaden Wergeasterdyk W-W	2024	900	0	900
INV392402	Reconstructie veld kaatsveld Meinga	2024	97	66	31
INV392406	Verv.kunstgrasveld Wiarda veld 1	2024	1.198	1.098	100
INV392407	Verv.kunstgrasveld Meinga korfbal	2024	130	7	123
INV392408	Verv.kunstgrasveld KD Noord C+D	2024	930	851	79
INV392409	Vervanging was- en kleedgelegenheden	2024	70	37	33
INV392410	Instandhouding infra sportpark	2024	27	-	27
INV392411	Instandh.bouwkundig Kalverdijkje	2024	135	5	130
INV392412	Instandh.installaties Kalverdijkje	2024	70	17	53
INV392413	Instandh.installaties Tjallinga	2024	11	1	10
INV392414	Instandhouding bouwkundig Wiarda	2024	185	-	185
INV392415	Installatietechniek zwembad BG	2024	85	-	85
INV392416	Installatietechniek zwembad KD	2024	156	119	37
INV392417	Verduurzaming maatsch.vastgoed	2024	500	-	500
INV392418	Verduurzaming gemeent.vastgoed	2024	1.925	-	1.925
INV552401	Thuiswerkplekken (arbo proof)	2024	117	117	0
INV362402	Incidentele verbeteringen OV 2024	2024	26	-	26
INV332415	Rengerslaan verkeersk.aanp.	2024	187	186	0
INV332416	Wollegaast verkeersk.aanp.	2024	134	133	0
INV332417	VRI Planetenlaan (K39)	2024	297	297	0
INV332418	VRI Holwortel (K45)	2024	463	463	0
INV332419	Openbare ruimte Minne Finne Grou (lasten)	2024	200	3	197
INV332419	Openbare ruimte Minne Finne Grou (baten)	2024	-200	-3	-197
INV332420	Openbare ruimte centrum Grou (lasten)	2024	100	-	100
INV332420	Openbare ruimte centrum Grou (baten)	2024	-100	-	-100
INV332421	Autoluw Eewal Gouverneursplein	2024	669	142	526
INV332422	VRI Spoorstraat-Achter de Hoven	2024	60	-	60
INV332423	Herinrichten Blokhuisplein	2024	145	-	145
INV332426	Mobiliteitshub De Fellingen grond	2024	204	-	204
INV332427	Mobiliteitshub De Fellingen (lasten)	2024	2.019	-	2.019
INV332427	Mobiliteitshub De Fellingen (baten)	2024	-1.540	-	-1.540
INV332428	Mobiliteitshub De Fellingen install. (lasten)	2024	505	-	505
INV332428	Mobiliteitshub De Fellingen install. (baten)	2024	-385	-	-385
INV332429	Camera handhaving Eewal/Gouv.plein	2024	82	5	76
INV332430	VRI diverse locaties	2024	156	-	156

Nummer	Omschrijving	Startjaar	Krediet	Besteed	Restant
INV332431	Smart Mobility	2024	275	200	75
INV362403	Vervanging ontv./armaturen OV 2024	2024	1.190	-	1.190
INV362404	Vervanging masten OV 2024	2024	120	-	120
INV362405	Vervanging verkeersborden 2024	2024	65	48	17
INV362407	Vervanging speelvoorzieningen 2024	2024	350	103	247
INV362408	GRP2023-2027 bovengr.klim.adapt.2024	2024	583	-	583
INV362413	Vrachtwagen	2024	250	-	250
INV362414	Dichte bus verkeer	2024	48	-	48
INV362415	Dichte bus monteur	2024	45	-	45
INV362416	Dichte bus monteur	2024	45	-	45
INV362417	Pick-up met kraan	2024	77	38	39
INV362418	Pick-up netheidsteam	2024	56	-	56
INV362420	Tractor JD (combi met Klepelraap)	2024	30	-	30
INV362421	Klepelmaaier Ransomes	2024	71	-	71
INV362422	Opbouw en inrichting 2024	2024	2	-	2
INV362423	Pick-up	2024	45	-	45
INV362424	Kar t.b.v. delfkraan	2024	8	-	8
INV362426	Reconstructie verhardingen 2024	2024	100	-	100
INV362427	KW310 Zuid Oost Hemrik	2024	302	-	302
INV362428	KW024 Verlaatsbrug	2024	3.959	-	3.959
INV362429	KW026 Eebrug	2024	2.132	-	2.132
INV362430	KW029 Greunsbrug	2024	3.002	-	3.002
INV362431	WA086/WA311 Kademuur Noordvlietslot	2024	351	-	351
INV362432	Herstructurering Nijdjip Grou	2024	850	309	541
INV362434	Huisvesting grondbank	2024	1.012	79	933
INV362435	Verduurzaming aquathermie	2024	250	-	250
INV362436	Tractie grondbank	2024	200	-	200
INV362437	Vervangingsopgave civ.kunstwerken	2024	962	11	951
INV362438	Vervangingsopgave walkeringen	2024	1.159	32	1.127
INV362440	Laadpalen buitendienst op 4 loc.	2024	120	-	120
INV362441	Piketauto	2024	35	-	35
INV362442	Bebording WTC-gebied	2024	150	-	150
INV362445	O&I open laadbak/kipper (8 stuks)	2024	36	-	36
INV362446	O&I overige E-voertuigen (11 stuks)	2024	41	-	41
INV362447	Pick-up met kraan	2024	77	-	77
INV362448	Minikraan met trailer	2024	60	-	60
INV362449	PO OVL 2024-01 armat. Aldlân/Huizum	2024	445	-	445
INV362450	PO OVL 2024-01 masten Aldlân/Huizum	2024	44	-	44
INV362451	Elektrische auto zwerfafval (lasten)	2024	95	-	95
INV362451	Elektrische auto zwerfafval (baten)	2024	-95	-	-95
INV392401	Huisvesting stadskantoor	2024	74	24	50
INV392403	Reconstructie veld Wergea	2024	15	-	15
INV392404	Reconstructie veld Lekkum	2024	30	-	30
INV392405	Verv.kunstgrasveld KD Zuid hockey	2024	290	-	290
INV392419	Lichtopening dak Gem.kantoor OHK 2	2024	318	-	318

Nummer	Omschrijving	Startjaar	Krediet	Besteed	Restant
INV392420	Voegwerk Oldehove OHK 1	2024	211	-	211
INV392421	Instandh.It Gryn zwembad	2024	1.029	5	1.024
INV392422	Instandh.It Gryn sporthallen	2024	163	55	108
INV392423	Instandh.It Gryn alg.ruimten	2024	121	-	121
INV392424	Openbare ruimte Nieuw-Oud-Oost (lasten)	2024	3.051	-	3.051
INV392424	Openbare ruimte Nieuw-Oud-Oost (baten)	2024	-1.679	-	-1.679
INV392426	Tylkedam 51 - verbouwing	2024	31	25	6
INV392430	MFC Mozaiek - herstellen WKO bron (lasten)	2024	420	420	0
INV392430	MFC Mozaiek - herstellen WKO bron (baten)	2024	-120	-120	0
INV392431	Reconstructie veld Nijlân alg.veld	2024	70	-	70
INV392432	Renovatie atletiekbaan	2024	50	-	50
INV392433	Instandh.install.was- en kleedkamers	2024	111	7	104
INV392435	Instandh.installaties Wiarda	2024	59	-	59
INV392436	Sloop/nieuwbouw wijkgeb.'t Skiphus	2024	798	-	798
INV392437	Sloop/nieuwbouw wijkgeb.'t Skiphus	2024	798	-	798
INV392438	Verv.kunstgras Magere Weide veld A	2024	400	360	40
INV392464	Ruiterskwartier 6 verbouwing	2024	552	7	545
INV392466	Kunstgras voetbalveld Pallan Nijlân	2024	640	262	378
INV522401	Sluitpost 2024	2024	1.184	-	1.184
Totaal			137.530	29.869	107.660

Bijlage B. Verloop reserves en voorzieningen

Tabel 85 Reserves

							Bedragen x € 1.000
Volg-nummer	Naam van de reserve	Saldo 01-01-24	Resultaat-bestemming	Stortingen	Onttrekkingen	Verminderen i.v.m. vrijval	Saldo 31-12-24
Algemene reserve							
RES001	Algemene reserve	21.169	10.101	5.448	4.689		32.030
	Totaal algemene reserve	21.169	10.010	5.448	4.689		32.030
Bestemmingsreserves							
RES005	Budgetoverheveling	23.842		21.824	18.148		27.518
RES015	Grondexploitatie	18.491		1.781	5.329		14.943
RES016	Parkeren	1.485		2.030	60		3.454
RES019	Stimulering werkgelegenheid	924		-	-		924
RES027	Reserve ISV III	1.073			-		1.073
RES031	Reserve afschrijvingen	6.674		1.421	248		7.846
RES034	Reserve Egalisatie Verkiezingen	0		413	413		0
RES036	Reserve frictiemiddelen	535		-	535		0
RES045	Reserve Revolving Fund Monumenten	166		-	-		166
RES048	Reserve kunst in de openbare ruimte	324		15	-		339
RES049	Reserve stedelijke vernieuwing	29		-	-		29
RES058	Reserve Vastgoed	396		-	-		396
RES059	Reserve Bodemsanering	427		110	110		427
RES060	Reserve Wijkbudgetten	310		59	59		310
RES061	Reserve Toeristenbelasting	261		154	-		415
RES063	Voorwaardelijke budgetoverheveling	3.417		1.646	3.417		1.646
RES065	Compensatie groen	662		150	150		662
RES068	Reserve stadion SC Cambuur	4.500		-	-		4.500
RES069	Fonds klimaat, energie, biodivers.	10.000		-	1.335		8.665
RES070	Fonds maatschappelijke vernieuwing	14.891		-	2.095		12.796
RES071	Fonds strategische ontwikkeling	15.000		-	3.607		11.393
	Totaal bestemmingsreserves	103.407	0	29.604	35.507	0	97.502
	Totaal reserves	124.576	10.101	35.052	40.195	0	129.532
RES099	Saldo van rekening baten en lasten	10.101	-10.101	0	-10.101	0	10.101

Tabel 86 Voorzieningen

Tabel 86 Voorzieningen							Bedragen x € 1.000
Volg-nummer	Naam van de voorziening	Saldo 01-01-24	Resultaat- bestemming	Stortingen	Aanwendungen	Vrijgevallen bedragen	Saldo 31-12-24
	<u>Voorzieningen</u>						
VRZ502	Specifieke risico's	109		-	94		15
VRZ510	Expl. en onderh. gymnastieklokalen	1.751		145	331		1.566
VRZ519	Groot Onderhoud Vastgoed	3.262		4.687	3.479		4.470
VRZ528	Arbeidskosten gerel. verplichtingen	11.324		4.823	2.638	156	13.353
VRZ547	Zadelfonds monumentenzorg	336		20	-		356
VRZ549	Egalisatie heffingen	2.979		149	450		2.677
VRZ550	Afkoopsommen onderhoud graven	269		113	-		382
VRZ551	Onderhoud graven fam. Zadel	141		1	11		131
VRZ552	Riolering	24.117		3.393	2.246		25.264
VRZ571	Onderhoud verhardingen	6.354		8.330	8.636		6.047
VRZ573	Onderhoud civiele kunstwerken	8.882		3.446	3.398		8.931
VRZ575	Waterwegen / baggeren	3.153		806	256		3.703
VRZ585	Voorziening afgesloten complexen	1.399		74	-167	246	1.395
VRZ586	Achterstallig onderhoud verhardingen	248		-	224		4
	Totaal voorzieningen	64.325	0	25.987	21.615	402	68.294

Bijlage C. Gewaarborgde geldleningen en garanties

Bedragen x € 1.000

Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
1	2	3	4			5	6	7	8
210	Renovatie en uitbreiding clubhuis	Voetbalvereniging LAC Frisia 1883	Rabo Bank	5,25	50,00	37	19	36	18
200	Aankoop dienstencentrum Dirk Boutstraat 36	St. Cultuurcentrum Leeuwarden	Rabo Bank	5,95	100,00	116	116	101	101
155	Renovatie tennisbanen	Tennisclub Nylân	Rabo Bank	5,65	100,00	125	62	65	32
810	Financiering	Doarpskorporaasje Jirnsum	Rabo Bank Heerenveen		50,00	622	311	564	282
837	Borgstellingen div. personen	Kredietbank Nederland		nvt	100,00	919	919	973	973
1.840	Ver- en nieuwbouw	Stichting Zorggroep Noorderbreedte	BNG	6,10	100,00	368	368	184	184
2.388	Ver- en nieuwbouw	Stichting Zorggroep Noorderbreedte	BNG	5,97	100,00	717	717	478	478
1.447	Omzetting garanties vml. St. L'der Buitenschool	St Jeugdzorg Friesland	BNG	5,15	100,00	175	175	117	117

Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
1.715	Nieuwbouw Fries Museum	St. Het Fries Museum	BNG	4,15	100,00	1.214	1.214	1.164	1.164
60	Investerings	Coöperatieve Vereniging Fryslanring U.A.	BNG	0,00	100,00	28	28	24	24
3.800	Investerings	Caparis N.V.	BNG	0,85	100,00	2.787	2.787	2.533	2.533
566	Fries Landbouwmuseum	Stichting Aide Fryske Pleatsen	Nationaal Restauratiefonds	1,50	100,00	481	481	464	464
34	Fries Landbouwmuseum	Stichting Aide Fryske Pleatsen	Nationaal Restauratiefonds	2,00	100,00	28	28	27	27
800	Herontwikkeling van het Ruiterskwartier	Stichting De Blauwe Poarte	BNG	1,88	100,00	674	674	0	0
5.058	Aankoop nieuwbouw Rengerslaan	BV sport	NWB Bank	1,82	100,00	6.084	6.084	5.880	5.880
3.300	Klimhal Rengerslaan	BV sport	NWB Bank	1,48	100,00	885	885	825	825
5.406	St. sporthal Nylan	BV sport	ABN Amro	-	100,00	4.267	4.267	4.132	4.132

Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
375	Investeringsen	Christelijke Sportvereniging "De Leeuwarder Zwaluwen"	ABN Amro	-	100,00	300	300	281	281
250	Investeringsen	BV Sport	NWB Bank	1,48	100,00	191	191	178	178
600	Aanschaf Doarpsmûne	Coöperatie Doarpsmûne Reduzum e.o. U.A.	NWB Bank	1,71	100,00	560	560	520	520
						20.578	20.185	18.546	18.213

Geborgde particuliere leningen voor start NHG 1994

Particuliere hypotheke	Diversen	Obvion (Stichting Pensioenfonds ABP)			233	233	0	0
Particuliere hypotheke	Diversen	Aegon			120	120	74	74
Particuliere hypotheke	Diversen	SNS Bank			50	50	0	0
Particuliere hypotheke	Diversen	Rabobank Leeuwarden			148	148	86	86
Particuliere hypotheke	Diversen	SRLEV N.V. (Reaal verzekeringen)			113	113	0	0

Geborgde particuliere leningen voor start NHG 1994									
	Particuliere hypotheke	Diversen	Florius vh Bouwfonds Hypotheken BV			199	199	107	107
	Particuliere hypotheke	Diversen	ING bank			355	355	160	160
	Particuliere hypotheke	Diversen	Rabo Heerenveen			2	2	0	0
	Particuliere hypotheke	Diversen	ABN AMRO			559	559	0	0
	Particuliere hypotheke	Diversen	Generali overzicht			42	42	0	0
						1.821	1.821	427	427

Nationale Hypotheek Garantie									
Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
	verstrekt in 1995	Diversen	Diversen			4.000	2.000	2.000	1.000
	verstrekt in 1996	Diversen	Diversen			7.000	3.500	6.000	3.000
	verstrekt in 1997	Diversen	Diversen			10.000	5.000	9.000	4.500
	verstrekt in 1998	Diversen	Diversen			12.000	6.000	10.000	5.000

Nationale Hypotheek Garantie									
Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
	verstrekt in 1999	Diversen	Diversen			18.000	9.000	16.000	8.000
	verstrekt in 2000	Diversen	Diversen			18.000	9.000	15.000	7.500
	verstrekt in 2001	Diversen	Diversen			12.000	6.000	10.000	5.000
	verstrekt in 2002	Diversen	Diversen			17.000	8.500	16.000	8.000
	verstrekt in 2003	Diversen	Diversen			31.000	15.500	29.000	14.500
	verstrekt in 2004	Diversen	Diversen			41.000	20.500	38.000	19.000
	verstrekt in 2005	Diversen	Diversen			61.000	30.500	56.000	28.000
	verstrekt in 2006	Diversen	Diversen			77.000	38.500	68.000	34.000
	verstrekt in 2007	Diversen	Diversen			60.000	30.000	54.000	27.000
	verstrekt in 2008	Diversen	Diversen			52.000	26.000	47.000	23.500
	verstrekt in 2009	Diversen	Diversen			61.000	30.500	56.000	28.000

Nationale Hypotheek Garantie									
Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
	verstrekt in 2010	Diversen	Diversen			76.000	38.000	70.000	35.000
						557.000	278.500	502.000	251.000
Per 1 januari 2011 is de achtervangfunctie van de gemeenten voor nieuw af te geven hypotheekgaranties vervallen en vanaf deze datum is voor nieuw af te geven hypotheekgaranties sprake van een 100% rijksachtervang. Om die reden zijn alleen de bedragen t/m het jaar 2010 meegenomen.									

Door het WSW geborgde geldleningen met de gemeente als achtervang (indirecte borgstelling)									
Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
533.264	Diversen	Stichting WoonFriesland	Diversen	0,00		430.566	279.873	524.391	310.137
470.063	Diversen	Elkien	Diversen	0,00		419.762	356.474	458.495	364.891
89.698	Diversen	Stichting Habion v.h.Woonpalet	Diversen	0,00		85.641	14.649	87.791	13.750
0	Diversen	Stichting Vestia	Diversen	0,00		22.390	4	0	0
512.340	Diversen	Woonzorg Nederland	Diversen	0,00		360.298	9.655	500.342	10.315

Door het WSW geborgde geldleningen met de gemeente als achtervang (indirecte borgstelling)									
Oorspronkelijk bedrag van de lening	Doel van de lening	Naam van de geldnemer	Geldverstrekker	Rente in %	Percentage borgstelling	Restant lening per 01-01-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 01-01-24	Restant lening per 31-12-24	Door gemeente gewaarborgd bedrag van de lening per 31-12-2024
18.803	Diversen	Wonen Noordwest Friesland	Diversen	0,00		13.680	144	18.803	200
77.762	Diversen	Stichting Hof Wonen	Diversen	0,00		0	0	72.661	35
						1.332.337	660.799	1.662.483	699.328
Totaal						1.911.735	961.305	2.183.455	968.968

Bijlage D. Overzicht subsidies aan instellingen

Deze bijlage omvat alle subsidies die verleend zijn in 2024.

Het overzicht omvat zowel de subsidies die op basis van een regeling zijn verleend, de begrotingssubsidies en de op basis van artikel 4:23, derde lid, onder d, van de Algemene Wet Bestuursrecht incidenteel verleende subsidies. Voor wat betreft de incidentele subsidies wordt met dit overzicht voldaan aan artikel 4:23, lid 4 van de Algemene Wet Bestuursrecht.

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
A.M. de Vries	herhalingscursus AED	589
Acquario Vastgoed B.V.	Isolatiemaatregelen Acquario vastgoed	3.900
Adviesraad Sociaal Domein Leeuwarden	de begroting	51.930
Aeres MBO Leeuwarden (Nordwin College)	extra ondersteuning en begeleiding in het mbo	77.554
Alles of Nick's	TO 4: Videoclips Front Yard	4.131
Almi Investments B.V.	Isolatiemaatregelen Almi Investments	20.000
Atletiekvereniging Lionitas	de compensatie OZB object Middelzeelaan 20 te Leeuwarden	517
Atletiekvereniging Lionitas	een schoolatletiektoernooi	2.000
B. Tolsma	KPC3: 15 jaar graffiti Leeuwarden	5.000
B.C. Epker	het maken en presenteren van nieuw werk op Leipziger Buchmesse	5.500
B.W.E. Hout	TO2: Drifting	4.400
Beheerstichting Camminghastins	de buurt, - wijk en dorpshuizen	18.775
Beheerstichting clubhuis Lionitas	de compensatie OZB object Middelzeelaan 20 te Leeuwarden	517
Beheerstichting 'It Hiem'	vervanging van de AED en het plaatsen van een buitenkastje	991
Beheerstichting 'It Hiem'	de compensatie OZB object Pieter Sipmawei 11 te Leeuwarden	3.900
Beheerstichting 'It Hiem'	het accommodatiebeheer	15.000
Beheerstichting MFC Cammighastins	het accommodatiebeheer	32.220
BHV Centrum Friesland B.V.	Isolatiemaatregelen BHVcentrumFriesland B.V.	4.110
Bibliotheken Mar en Fean	Volwassenenonderwijs Friesland - Voel je Goed! Heerenveen	6.940
Bibliotheken Mar en Fean	Volwassenenonderwijs Friesland - De groene huiskamer Lemmer	11.500
Bibliotheken Mar en Fean	Volwassenenonderwijs Friesland - Taal en wandelen in Heerenveen	17.300
Bibliotheken Mar en Fean	Volwassenenonderwijs Friesland - Lemster keukentafel	19.750
Bibliotheken Mar en Fean	Volwassenenonderwijs Friesland - Digitale vaardigheden dichterbij	25.710
Boulesvereniging Stiens	de compensatie OZB object Graldastins 2a te Stiens	90
BOXO	Herbruikbare verzendverpakkingen Boxo	25.000
BPD Ontwikkeling B.V.	SBI BPD Ontwikkeling B.V.	223.011

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Brassband Wirdum	de deelname aan het bondsconcours te Drachten	1.250
BS Vastgoed BV	Isolatiemaatregelen BS Vastgoed	19.508
Buurt- en Speeltuinvereniging de Vluchtheuvel	de buurt-, wijk en dorpshuizen	7.400
Buurt- en Speeltuinvereniging Insulinde	de compensatie OZB object Gaspeldoornstraat 2 te Leeuwarden	612
Buurt- en Speeltuinvereniging Insulinde	de buurt-, wijk- en dorpshuizen	9.000
Buurt- en Speeltuinvereniging Welgelegen Indische buurt	de buurt-, wijk en dorpshuizen	4.250
Buurtvereniging Hollanderwijk	de compensatie OZB object Nieuwe Hollanderdijk 63 te Leeuwarden	757
Buurtvereniging Hollanderwijk	de buurt-, wijk- en dorpshuizen	5.500
C.V.V. Blauw Wit '34	de compensatie OZB object Ublingaplantage 4 te Leeuwarden	3.684
Cambuur Verbindt	Cambuur Verbindt	55.325
Chr. Brassband Hosannah	AK: een deelname Nederlandse Brassband Kampioenschappen Utrecht	2.200
Christelijke Muziekvereniging "De Nije Bazun"	GEANNULEERD AK: zomerconcert BrassVirus	2.200
Christelijke Sportvereniging De Leeuwarder Zwaluwen	de compensatie OZB object Middelzeelaan 18a te Leeuwarden	5.499
CKO KleurRijk	de speelleergroepen	40.574
CMV Crescendo Hijum Finkum	AK: consnert	1.550
COC Friesland	de diverse activiteiten LHBTIQ+	19.790
Code Hans	Volwassenenonderwijs Friesland - Gezinsprogramma Opstapje	30.000
Colin Boonstra	TO2: EP Release Bildstar	4.400
Comenius	een Sport Oriëntatie en Keuze Programma	1.585
Commissie Iepenloftspul Snakkerbuorren	KPC2 Iepenloftspul Andorra	3.250
Concertcommissie Sint Piterkerk - Grou	Koorzang uit Parijs	500
Concertcommissie Sint Piterkerk - Grou	AK: de uitvoering van het Requiem van Fauré	750
Coöperatie Duurzaam Wergea	Fixteam Wergea	2.350
Coöperatie Geboorte Kracht U.A.	groepsbijeenkomsten voor Tigrinya en Arabisch - sprekende zwangeren	28.342
Coöperatieve vereniging Nieuwe Energie Oranjewijk U.A.	Onderzoek Zonnepanelen Klanderij	10.000
Cornelder Scheepstechniek	Isolatiemaatregelen Cornelder Scheepstechniek	20.000
Crossfit Leeuwarden	aanschaf van een AED	629
D.J.W. van Dort Vastgoed B.V.	Isolatiemaatregelen Van Dort Vastgoed	2.540
Dance Company 058	een danswedstrijd "Be Different!"	1.935
Dance Company 058	KPC3 naar AK: Dansvoorstellingen DC058	2.200
Dance Company 058	financiële ondersteuning WK Orlando 2024	7.500
Dbieb	subsidieverzoek voor bibliotheek op school VMBO	25.000
Dbieb	Volwassenenonderwijs Friesland - De Taalkamer	30.000
Dbieb	de uitbreiding dienstverlening van dbieb Stiens	40.387
Dbieb	de continuering van dBos in het primair onderwijs	75.000

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Dbieb	SPUK Kansrijke Wijk	75.329
Dbieb	diverse gezondheidsvaardigheden	115.000
Dbieb	het Informatiepunt Digitale Overheid	120.268
Dbieb	de lokale bibliotheekvoorziening Leeuwarden Oost	378.089
Dbieb	het Bibliotheekwerk	2.994.990
De halve Dobber	de compensatie OZB object Mr. P.J. Troelstraweg 268 te Leeuwarden	263
De Hofdame	Isolatiemaatregelen De Hofdame	20.000
De Huystandarts	Isolatiemaatregelen De Huystandarts	5.728
De Olde Signorie	Isolatiemaatregelen De Olde Signorie	7.200
Dear Island Filmworks	TO3:Double Trouble: filmopname en single release	4.344
Doarpsbelang Alde Leie	Wijkpanels en Dorpsbelangen	5.980
Doarpsbelang Himpens-Tearns	Wijkpanels en Dorpsbelangen	5.980
Doarpsbelang Jellum-Bears	de compensatie OZB object Hegedyk 14 (veld) te Jellum	216
Doarpsbelang Jellum-Bears	Wijkpanels en Dorpsbelangen	5.980
Doarpsbelang Jelsum-Koarnjum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
Doarpsbelang Reduzum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	11.400
Doarpsenerzjy Weidum	Fixteam Weidum	5.465
Doarpsûs d'Ald Skoalle Jellum-Bears	de buurt-, wijk en dorpshuizen	6.840
Doarpsûs De Bining	de compensatie OZB object Wylde Tulpstrjitte 2 Cornjum	3.143
Doarpsûs De Bining	de buurt-, wijk en dorpshuizen	6.840
Doarpskoalle Wurdum	kansen voor kinderen	15.717
Doarpsmienskip Mantgum	SPORT Loop RûnomMantgum	1.200
Doarpsmienskip Mantgum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	11.550
Doarpsnut Jorwert	Wijkpanels en Dorpsbelangen	8.310
Documentaire De Club (L. Jaspers Focks)	KPC2 de documentaire 'De Club'	5.000
Documentatiestichting Leeuwarderadeel	de begroting	1.500
DOLCI	Uit in Huis	10.000
Dorpsbelang Feinsum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	5.980
Dorpsbelang Hijum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	8.310
Dorpsbelang Lekkum Miedum Snakkerburen	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
Dorpsbelang Wirdum-Swichum	SPORT: de W3 fietsklassieker jubileumeditie	2.000
Dorpsbelang Wirdum-Swichum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	11.960
Dorpsbelang Wytgaard	de compensatie OZB object Tjissema 16 (SPOR) te Wytgaard	780
Dorpsbelang Wytgaard	de aanschaf van AED's en een reanimatietraining	1.031
Dorpsbelang Wytgaard	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
Dorpsbelang Wytgaard	Fitness en Jeu-de-boules voor jong en oud	20.000
Dorpsentrum Wytgaard De Twirre	Wytgaard wurdt opnij Aktyf	10.000
Dorpsgemeenschap Oosterlittens	vergroening Balthasar Beckerstrjitte in Easterlittens	1.000
Dorpsgemeenschap Oosterlittens	Wijkpanels en Dorpsbelangen	8.310

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Dorpshuis Hijum Feisnum "De Kampioen"	de compensatie OZB objecten Skoallestrjitte 9 te Hijum	3.058
Dorpshuis Hilaard/Hoptille	de compensatie OZB object Hoptilsterdyk 10a te Hilaard	4.202
Dorpshuis Hilaard/Hoptille	de buurt-, wijk en dorpshuizen	6.840
Efeze	Isolatiemaatregelen Nieuwestad 77 monument	12.228
Energie Coöperatie Binnenstad U.A. i.o.	Verduurzaming Binnenstad	2.500
Expert Tromp	Isolatiemaatregelen Expert Tromp	3.600
Expertisecentrum Sterk uit Armoede	voor de inzet van twee ervaringsdeskundigen	95.388
Fanfare de Kriich	Ny Talint Orkest 2024 de KRIICH	2.200
Feriening foar Doarpsbelang Britsum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
Feriening foar doarpsbelang Hûns-Leons	de compensatie OZB object Hûns 27 te Hûns	1.568
Feriening foar Doarpsbelang Hûns/Leons	Wijkpanels en Dorpsbelangen	3.550
Feriening foar Doarpsbelang Hûns/Leons	de buurt-, wijk en dorpshuizen	5.540
Feriening it Nut Weidum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
FERS	writer's Block	5.000
FERS	Tomke	7.982
FFataal	TO2: Dj-workshops	4.000
Fier	DUVO DUUP CSG	3.510.954
Film in Friesland	Bijzondere gasten première NFF	7.500
Film in Friesland	het beleidsplan	236.670
Firda	extra ondersteuning en begeleiding in het mbo	561.293
Firda voor volwassenen B.V.	Volwassenenonderwijs Friesland - Taal voor Oekrainers	27.900
Firda voor volwassenen B.V.	Volwassenenonderwijs Friesland - Taal op de werkvloer	27.900
Firda voor volwassenen B.V.	Volwassenenonderwijs Friesland - Taal gericht op verbeteren kansen of werkfit maken	27.900
Fire Café (Fire Palace BV)	Isolatiemaatregelen Fire Palace BV	20.000
Frans Tigchelaar Theatertechniek	TO 4: Van green screen tot VFX	4.400
Fries KamerOrkest	KPC 4:Dichter bij Mozart	2.200
Fries KamerOrkest	KPC2 projectplan Muziek ontmoet film	2.500
Fries Landbouwmuseum	het boek Vlas in Friesland	2.000
Fries Landbouwmuseum	Fries Landbouwmuseum Educatiemiddelen	8.000
Fries Museum	Fries Museum, Ja, ik wil!	150.000
Fries StraatFestival	Monumental Constructions 2024	61.050
Fries StraatFestival	Fries StraatFestival	65.000
Friesche Voetbal Club	de compensatie OZB object Ublingaplantage 6 te Leeuwarden	1.144
G. Valk	de aanschaf van een AED training	660
Gabe Schaaf	de verduurzaming van Dorpshuis Baard	6.300
Gebr. Ferwerda Vastgoed B.V.	Isolatiemaatregelen PartsPoint	19.171
Gehandicaptensportvereniging Door Ontspanning Valide	de diverse sportactiviteiten	12.750

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Gemeente Weststellingwerf	Volwassenenonderwijs Friesland - Taallessen Oekraïense ontheemden	22.650
GGD Fryslân	STORM	137.552
GGZ Friesland	OGGZ	1.056.833
GH+O	Isolatiemaatregelen GH+O	20.000
Grafisch Atelier Friesland	het jaarplan	30.250
H. Tekstra	een solo-expositie in H47	2.000
H. van Reenen	project oorlogs monument	2.900
H.D. van der Tol	KPC4: Fajtfest Fryslân	5.500
Handel- en Exploitiemaatschappij Nieuwezijds B.V.	Winkelpuien Naauw 16-18 Zadelfonds	9.000
Harmonie	exploitatie Harmonie 2024	3.972.800
Hoogstins Hellema	Isolatiemaatregelen Hoogstins Hellema	1.409
Horeca Sportclub Lions '66	de compensatie OZB object Kalverdijkje 66 en 68 te Leeuwarden	1.282
HSC Lions '66, t.a.v. B. Andonov	Fixteam Lions '66 2024	22.000
Humanitas district noord, afdeling Leeuwarden	de voorzieningenwijzer	21.632
Humanitas district noord, afdeling Leeuwarden	subsidie taalmaatje	178.800
Humanitas district noord, afdeling Leeuwarden	de diverse activiteiten	302.111
IJclub Jorwert	de compensatie OZB object Hesensereed 2 te Jorwert	39
IKC Albertine Agnesschool	kansen voor kinderen	19.069
IKC Alexia	kansen voor kinderen	30.080
IKC Aventurijn	kansen voor kinderen	12.048
IKC de Eestroom	kansen voor kinderen	13.750
IKC de Jint	kansen voor kinderen	26.584
IKC de Kinderkoepel	kansen voor kinderen	19.750
IKC de Pionier	kansen voor kinderen	25.424
IKC De Sprinkel	kansen voor kinderen	34.573
IKC de Sprong	kansen voor kinderen	25.995
IKC De Swirrel	de speelleergroepen	14.361
IKC De Twilling en IKC Kids First	kansen voor kinderen	16.672
IKC De Vosseburcht	kansen voor kinderen	23.156
IKC de Weide	kansen voor kinderen	22.100
IKC de Wielen	kansen voor kinderen	29.320
IKC DeTwamêster	kansen voor kinderen	19.155
IKC Franciscus	vergroening schoolplein IKC Franciscus	20.000
IKC Franciscus	kansen voor kinderen	27.104
IKC Franciscus	extra inzet 4 IKC medewerkers	349.131
IKC Franciscus	het project school en omgeving	84.000
IKC Franciscus	school en omgeving	287.000
IKC Grou	Kansen voor Kinderen	50.125
IKC het Palet	kansen voor kinderen	12.542

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
IKC JKC Oldenije	kansen voor kinderen	26.660
IKC Johan Willem Friso	kansen voor Kinderen	38.238
IKC Koningin Wilhelmina	kansen voor kinderen	3.275
IKC Koningin Wilhelmina	vergroening schoolplein IKC Koningin Wilhelmina	50.000
IKC Maria Louise	kansen voor kinderen	26.562
IKC Maxima	kansen voor kinderen	32.102
IKC Michaël	kansen voor kinderen	26.952
IKC Middelsee	kansen voor kinderen	11.789
IKC Plataan	kansen voor kinderen	12.550
IKC Potmarge	kansen voor kinderen	10.600
IKC Princenhof	kansen voor kinderen	18.103
IKC Prins Constantijn	kansen voor kinderen	19.300
IKC Prins Maurits	kansen voor kinderen	22.073
IKC Roorda	kansen voor kinderen	10.795
IKC Sint Paulus	kansen voor kinderen	27.155
IKC Sint Thomas	kansen voor kinderen	45.693
IKC Talentencampus Eigen Wijs	kansen voor kinderen	29.288
IKC Teresa	kansen voor kinderen	37.487
IKC Trianova	kansen voor kinderen	22.528
IKC Trije Doarpen Skoalle	kansen voor kinderen	1.896
IKC Wiarda	kansen voor kinderen	28.090
IKC Willem Alexander	kansen voor kinderen	36.445
IKC Wynwizer	kansen voor kinderen	31.497
Interkerkelijke Stichting Het Aanloophuis	de begroting	12.900
It 4 maaie komitee	de herdenking op 4 mei in Grouw	450
Ivgi&Geben	de activiteiten	50.000
Ixta Noa	de begroting	233.772
J. Huisman / Het Buiten-land	de compensatie OZB object Noarder Stienplaat 3 en 3 SPOR te Leeuwarden	1.248
J. Jellema	TO 4: Myte x Unreal Engine	4.400
J.S. van de Bovenkamp	TO 3: Een ander perspectief - Concierges van Leeuwarden	4.400
Jachtwerf De Boarnstream	Isolatiemaatregelen Jachtwerf de Boarnstream	20.000
Jeugdeducatiefonds	de ontwikkelingskansen van een kind	65.000
Jeugdhonk De Roekeflecht	de buurt-, wijk en dorpshuizen	3.400
Jeugdhulp Friesland	SPUK ombouw separeerruimten	160.966
JINC Leeuwarden	het uitbreiden en intensiveren JINC Leeuwarden	54.000
JUMP Freerun Leeuwarden	de Open Kennismakingsdag Freerun	2.000
K.R. Haringa	KPC3 #nootmeernaarhuis	5.500
Kaatsvereniging Het Plein	de compensatie OZB object J.H. Knoopstraat 8 en 8a (veld) te Leeuwarden	788
Kaatsvereniging It Wetterlân	de compensatie OZB object Burstumerdyk 4 SPOR te Grou	332
Kapsalon Haan	Isolatiemaatregelen Kapsalon Haan	2.438
karate vereniging Iryoku	SPORT: Oldehove Cup 2024 - karate sport wedstrijd	1.600

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Keramiekmuseum Princessehof	Wu Zetian Keramiekmuseum	75.000
Keramiekmuseum Princessehof	de begroting	346.474
Keuning Letsel Advocaten	Isolatiemaatregelen Keuning Advocaten	15.968
Keunstwurk	de uitvoer van de pilot Nationaal Akkoord amateurkunst	5.000
Kidd Nebula	TO 4: Kidd Nebula	4.400
Kids First Kindercentra Nederland B.V.	de speelleergroepen	370.396
KieN VIP Leeuwarden	uitbreiding en bestending @ease Leeuwarden	30.000
Kinderopvang Regenboog	de speelleergroepen	29.553
Kodde Architecten	Zadelfonds Het Naauw 9+11 Kodde Architecten	1.999
Koninklijk Toonkunstkoor Concordia Leeuwarden	KPC3 project Earth Canto op 24 november	2.500
Koninklijk Toonkunstkoor Concordia Leeuwarden	het herdenkingsconcert op 4 mei in de Grote Kerk	2.675
Kooistra.com B.V.	Isolatiemaatregelen Kooistra.com B.V.	20.000
korfbalclub Mei Nocht en Wille	de compensatie OZB object Skoallestrjitte 16 te Hijum	388
Kranig	KPC2 het Laatste Fluitsignaal	5.500
Kredietbank Nederland	het Ping Loket	85.000
Kstr Vastgoed BV	Isolatiemaatregelen Kstr Vastgoed BV	20.000
Kuin Vastgoedbeleggingen B.V.	SBI Kuin Vastgoedbeleggingen B.V.	550.000
KV De Hydronauten	SPORT: Pylkwier 2024	2.000
Leeuwarden Student City	Versterking Academisch Klimaat 2024	325.000
Leeuwarden-Fryslân 2028	Over de Drempel editie 2024-2025	60.000
Leeuwarden-Fryslân 2028	LF2028 Arcadia 2024	100.000
Leeuwarden-Fryslân 2028	Arcadia marketing	360.000
Leeuwarden-Fryslân 2028	Bouwurk	700.000
Leeuwarder Historische Vereniging Aed Levwerd	Open Monumentendag	2.000
Leeuwarder Historische Vereniging Aed Levwerd	Rondom Bach	5.000
Leeuwarder Shantykoor	AK: 15e Nationale Shantyfestival	1.750
Leeuwarder Watersport	de compensatie OZB object Jachthavenlaan 7 te Leeuwarden	216
Leeuwarder Wielervereniging De Friesche Leeuw	de compensatie OZB object Kalverdijkje 64-1 te Leeuwarden	428
Leger des Heils Noordoost	het steun- en informatiepunt Xenia	86.534
Leger des Heils Noordoost	Aanvullende activiteiten Leger des Heils	102.299
Leger des Heils Noordoost	de Inloopvoorziening Hier en Nu de Tuinen	868.080
Lelie Vrouwengroep	Vrouwendag 2024	2.010
LKV Pallas '08	de compensatie OZB object Middelzeelaan 22 te Leeuwarden	409
M. de Vries	TO2: EP Video Sessie	4.400
M. Heijenck	plaatsen van schermen t.b.v. padden en salamandertrek	2.742
M. Terwisscha van Scheltinga	BabyPLEED	1.500
M.F.C. De Jister	de buurt,- wijk en dorpshuizen	6.835

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
M.H.M. Groeneweegen	de aanschaf van een AED	1.330
Makkinga	Hekwerk Emmakade 78 Makkinga	2.995
Mannenkoor Goutum	AK een muzikale winteravond	1.099
MaVeRick Holding BV	Isolatiemaatregelen MaVeRick DCHTBJ	8.367
MFC Nije Skalm	de compensatie van de huur	95.456
MGA Invest BV	Gevel Nieuwestad 54-56 Zadelfonds	2.500
Mind Up Leeuwarden	de inloopvoorziening	37.222
Mind Up Leeuwarden	inloopvoorziening Groot Schavernek	156.260
Monumentenstichting Boarnsterhim, t.a.v. het bestuur	Monumentenstichting Boarnsterhim	30.709
Multi-functioneel Centrum "It Kattehûs"	de compensatie OZB object Rijksweg 180 te Jirnsum	2.889
Multi-functioneel Centrum "It Kattehûs"	de buurt-, wijk en dorpshuizen	10.000
Museumstichting Fryslân	Museumnacht FRL 2024	7.750
Muta Holding BV	Inovatiefonds Kaguya Block	25.000
Natuerlijk Littens	Mienskipsfonds; de buurtmarkt	4.000
Natuurmuseum Fryslân	Isolatie Natuurmuseum	12.381
Natuurmuseum Fryslân	Triceratops/Thescelosaurus in Town	30.000
New Noardic Wave	TO 4: de PlonsDOK! Academy	4.400
New Noardic Wave	KPC4 :Talent & Industry dagen	4.400
NG Stichting Wijkpanel Tjerk Hiddes Cambuursterhoek	Wijkpanels en Dorpsbelangen	23.330
NIET GEBRUIKEN! Plaatselijk Belang Friens	Wijkpanels en Dorpsbelangen	3.550
Noord Nederlands Orkest	de activiteiten	20.000
Noorderwind Muziekproducties	KPC 4: Rozige Maanvissen	5.500
Noria B.V.	Gjin Plestik nei ús waad	44.715
Nova College	Preventie en Vroegsignalering onderwijs MBO	2.070
OBS Trije Doarpen Skoalle	vergroening schoolplein Master Gorterstrjitte 9 te Reduzum	40.000
Omroep Leeuwarden	Aanschaf redactie PC's	2.500
Omroep Leeuwarden	de diverse televisie- en radioprogramma's	164.700
Onis Vastgoed B.V.	SBI Onis Vastgoed B.V.	320.000
Ontmoetingscentrum Britsenburgh	de buurt-, wijk en dorpshuizen	10.275
Ontwikkelmaatschappij Emmakade B.V.	SBI Ontwikkelmaatschappij Emmakade B.V	300.000
Organisatie't Liwwadster Rondje	SPORT: Sloeproeiwedstrijd 't Liwwadster Rondje	2.000
Osteopathie Philip Schippers	Isolatiemaatregelen Ostehoptahie Schippers	537
OVO Fryslan Noord	extra inzet verpleegkundige Impuls en Montesori high school	18.700
P.H.V. de Orion	de compensatie OZB object Jachthavenlaan 1b te Leeuwarden	283
PC Ontwikkeling B.V.	SBI PC Ontwikkeling B.V.	161.500
PCBO Leeuwarden e.o.	een incidentele subsidie schooljaar 2023/2024	254.200
PCBO Leeuwarden e.o.	School & Omgeving; kansen voor kinderen	635.500
PCBO Leeuwarden e.o.	extra inzet 9 IKC medewerkers	785.545
Phlox / F. van der Hoek	BKV4: Raamwerk/ HOK	5.300

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Plaatselijk Belang Friens	de compensatie OZB object Van Sytzamawei 4a te Friens	780
Plaatselijk Belang Friens	de buurt-, wijk en dorpshuizen	6.760
Plaatselijk Belang Friens	verduurzaming van Doarpsbus 'It Lokaeltsje'	20.000
Plaatselijk Belang Idaerd, Eagum en 't Hoflân	de compensatie OZB object Buorren 5 te Idaerd	935
Plaatselijk Belang Idaerd, Eagum en 't Hoflân	de buurt-, wijk en dorpshuizen	3.350
Plaatselijk Belang Idaerd, Eagum en 't Hoflân	Wijkpanels en Dorpsbelangen	3.550
Plaatselijk Belang Jirnsum	een herhalingscursus reanimatie t.b.v. AED en onderhoud	319
Plaatselijk Belang Jirnsum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	12.720
Plaatselijk Belang Stiens	Wijkpanels en Dorpsbelangen	38.270
Plaatselijk Belang Warstiens	Wijkpanels en Dorpsbelangen	1.220
Plaatslik Belang Grou	Wijkpanels en Dorpsbelangen	29.930
Popfabryk	het beleidsplan	110.000
Protestantse Gemeente Leeuwarden	Fixteam PKN Leeuwarden	11.000
Provincie Groningen	We the North	100.000
Regiecentrum Bescherming en Veiligheid	Plaatsingscoördinatie Noord voor JeugdzorgPlus	101.620
Regiecentrum Bescherming en Veiligheid	Veilig Thuis Friesland (inclusief MDA++)	10.075.592
Regiecentrum Bescherming en Veiligheid	Jeugd- en Gezinsbescherming	14.213.214
Regionale ambulance Voorziening Fryslân	de inzet van de Rapid Responder GGZ	200.000
Reitsma Bedden	Isolatiemaatregelen Reitsma Bedden	4.019
RK Voetbalvereniging met Kracht Vooruit 1929	de compensatie OZB object Middelzeelaan 14 te Leeuwarden	1.159
Rode Kruis Fryslân	Kind en Ontbijt	74.437
Roeivereniging Epsilon	de compensatie OZB object Eeskwerd 2 te Leeuwarden	378
Samenwerkende Muziekverenigingen Leeuwarden	de binnenstadsconcerten	5.000
Samenwerkende Muziekverenigingen Leeuwarden	Jeugdopleidingen en Talentontwikkeling	40.000
SC Leovardia	de compensatie OZB object Kalverdijkje 83 te Leeuwarden	2.093
Sinne Kinderopvang	het project school en omgeving	48.375
Sinne Kinderopvang	Projectplan en begroting SLG Brederostraat AZC-COA	71.783
Sinne Kinderopvang	Project School en Omgeving	96.750
Sinne Kinderopvang BV	de speelleergroepen	1.525.930
Slachtofferhulp Nederland	de begroting	46.813
Soli Brass Leeuwarden	Topbrass Noord 2024	2.200
Solidair Friesland	Maatjes Ex- gedetineerden	23.000
Spoken Work	TO4: Tales of the North	4.400

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
SPOONK/ Caro Kroon	BKV2: een kunstexpositie Humanimal	2.000
Sport Fryslân	Uniek Sporten Uitleen	1.364
Sportvereniging Sparta Warten	de compensatie OZB object Rounwei 18 b en de parkeerplaatsen te Warten	649
Spulwike Littenseradiel	Spulwike 2024	7.600
St. Oude Friese Greidboerderij en it Earmhûs	de compensatie OZB object Hellingpaed 9 te Warten	1.367
Stenden Hogeschool	AK: Talent en MienskipFestival	2.200
Stichting 058 Jazz	diverse jazz-evenementen 2024	9.000
Stichting 058 Samen Sterk	de activiteiten in het eerste kwartaal	9.000
Stichting 058 Samen Sterk	de activiteiten in het tweede en derde kwartaal	18.000
Stichting Abdomen	TO2: Project Live Registratie Abdomen	4.362
Stichting Appassionata	KPC3: het houden van 3 concerten	2.500
Stichting Appassionata	KPC2 vier concerten en een Festival	4.000
Stichting Appassionata	vier concerten en een festival	5.500
Stichting Avond4daagse Stiens	Avondvierdaagse	2.000
Stichting Bevrijdingsfestival Fryslan	Bevrijdingsfestival 24	45.000
Stichting Beheer Multifunctioneel Centrum	de compensatie OZB object Meindert Heegpaad 1 en 3 te Easterlittens	3.151
Stichting Beheer Sportaccomodatie	de compensatie OZB object Gravinnewei 3a te Jirnsum	1.985
Stichting Beheer Warten	de buurt-, wijk en dorpshuizen	2.750
Stichting Behoud Amerikaanse Windmolens Goutum/Wirdum	Onderhoud 3 molens 2023	2.198
Stichting Behoud Amerikaanse Windmolens Goutum/Wirdum	Onderhoud 3 Amerk.windmolens 2024	2.198
Stichting Bewonersbedrijf Heechterp Schieringen	aanschaf John Deere grasmaaier	20.000
Stichting Bewonersplatform Valeriuskwartier	Wijkpanels en Dorpsbelangen	12.750
Stichting Bezoek&Co	de diverse activiteiten	7.500
Stichting Bibliotheken Noord Fryslân	Volwassenenonderwijs Friesland - De Taalkamer	30.000
Stichting Bliksum Films	KPC2 filmproject LULK	3.500
Stichting Boppeseal Jorwert	de buurt-, wijk en dorpshuizen	6.840
Stichting Boppeseal Movies Wergea	KPC 4: The Solution Story	3.900
Stichting Bruist	de Prinsentuinconcerten	30.000
Stichting Buurtservicepunt	het beleidsplan	128.024
Stichting Caleidoscoop	Volwassenenonderwijs Friesland - Digitaal Meedoen en Ontmoeten	29.952
Stichting CityProms	het samenwerkingsproject Plovdiv	10.000
Stichting CityProms	CityProms	55.000
Stichting Comité 30 juni / 1 juli Fryslân	workshop Spokenword	2.485
Stichting Compagnie Barrevoet	het project O CIELO	4.500
Stichting Cultureel Centrum Mahatma Gandhi	de compensatie OZB object Oldegaleen 129 te Leeuwarden	2.402
Stichting Cultureel Centrum Mahatma Gandhi	de buurt-, wijk en dorpshuizen	13.400

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Stichting Culturele Muzikale Activiteiten Flevoland	KPC3: Openingsconcert van de Friesche Elfstedentocht op het orgel	5.500
Stichting Cultuur Regio Stiens	Trimdiel Keunstrûte met muziekavond	500
Stichting de Bidler	de compensatie OZB object Kerkbuurt 2 te Wergea	1.189
Stichting de Boadskipper	Farsk 2024	24.200
Stichting de Bühne	Gluren bij de Buren	5.500
Stichting De Fryske Mole	St. De Fryske Mole Subsidie 2023	17.500
Stichting de Podiumschool	AK: ZomerPodium	2.200
Stichting de Podiumschool	KPC4: Krakkemikkig gebeente zoekt kraak nieuw gebinte	4.500
Stichting De Wynser Oerset	De Wynser Oerset 2024	3.849
Stichting Dielnimme	de activiteiten	44.150
Stichting Doarpsakkomodatie Hempens - Teerns	de compensatie OZB object It Leechje 1 en It Leechje 20 te Hempens	2.078
Stichting Doarpshús Lekkum	de compensatie OZB object Weme 18 te Lekkum	2.935
Stichting Doarpshûs Lekkum	de compensatie OZB object Buorren 42 te Lekkum	355
Stichting Doarpshûs Lekkum	de buurt-, wijk en dorpsuizen	12.484
Stichting Doarpstún Snakkerburen	de compensatie OZB object Oan 'e Dyk 65 te Snakkerburen	369
Stichting Dorpsaccommodatie Hempens/Teerns	de buurt-, wijk en dorpsuizen	7.500
Stichting dorpscentrum de Twirre	de buurt-, wijk- en dorpsuizen	17.100
Stichting Dorpscentrum Weidum e.o.	de buurt-, wijk en dorpsuizen	3.000
Stichting Dorpscentrum Weidum en omstreken	de compensatie OZB object Bornialeane 1 te Weidum	3.885
Stichting dorpshuis Baard	de compensatie OZB object Dekemawei 9 te Baard	635
Stichting dorpshuis Baard	de buurt-, wijk en dorpsuizen	6.840
Stichting Dorpshuis De Kampioen	de buurt-, wijk en dorpsuizen	6.840
Stichting Dorpshuis Oude Leije	de compensatie OZB object De Streek 9 te Alde Leie	1.128
Stichting Dorpshuis Oude Leije	de buurt-, wijk en dorpsuizen	6.835
Stichting Dorpshuis Wirdum- Swichum 'De Golle'	de buurt-, wijk en dorpsuizen	17.000
Stichting Dorpshuis Wirdum-Swichum	de compensatie OZB object Swichumerdyk 1 te Wirdum	3.398
Stichting Draaijer&DeVries	TO2 een beeldende theatervoorstelling "WILDE"	4.400
Stichting Draaijer&DeVries	KPC4: Morphosis	5.500
Stichting Eigen Brood Bovenal	SBI Stichting Eigen Brood Bovenal	487.500
Stichting Embrace Nederland	muziektheatervoorstelling Anders!	5.000
Stichting EMBRACE Nederland	Slagkracht 2024	20.000
Stichting Embrace Nederland	Slagkracht	20.000
Stichting Erfgoed Fundaasje - Frysk en Frij	KPC2 Trijelûk III 2024	5.500
Stichting Explore the North	Jongerenimpuls 2024	50.000
Stichting Explore the North	ontwikkelen van de Westerkerk	50.000
Stichting Explore the North	de begroting en Festival Explore the North	130.000
Stichting Fotografie Noorderlicht	'Friday's Child: Tegenspoed in Leeuwarden'	18.000

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Stichting Fotografie Noorderlicht	de begroting	20.000
Stichting Friese 11 Steden Wandeltochten	de elfstedenwandeltocht	2.000
Stichting Friesland Convention Partners	Friesland Convention Partners 2023	70.000
Stichting Friesland Convention Partners	Friesland Convention Partners 2024	70.000
Stichting Friesland Pop	Creative Embassies	3.000
Stichting Friesland Pop	de uitvoering van diverse projecten	66.800
Stichting Friesland Pop	Jongerenimpuls 2024	69.575
Stichting Gezonde Stad Leeuwarden	SPORT: LOOP Leeuwarden 2024	2.000
Stichting Groen Grou	Fixteam Grou	5.400
Stichting Grouster Skûtsje	It Grouster Skûtsje 2024	6.000
Stichting Happy Dancing	de finale om de Saco Velt Bokaal 2024	2.000
Stichting Het Buro	het project RMC	75.000
Stichting Het Generatiehuis	wijkfestivals in de Vrijheidswijk	15.000
Stichting Het Generatiehuis	Kunst in je buurt	20.000
Stichting Het Generatiehuis	voor het pojectplan	40.000
Stichting Het Generatiehuis	jongeren impulsbudget van 2024	50.000
Stichting Horecastraatkaatsen	Horeca Straatkaatsen 2024	2.000
Stichting Iepenloftspul Jorwert	Iepenloftspul B!TTERSW!ETE P!L	2.500
Stichting Illustere Figuren	KPC3: Democracy	5.500
Stichting Innovatiepact Fryslân, t.a.v. dhr. H.J. Venema	Merkpositionering Fryslân 2024	20.000
Stichting J&M Teaterwurk	reisvoorstelling 'Fêste Grûn'	5.500
Stichting Jeugd Dans Opleiding Fryslân	KPC2 Moving Forward III	5.500
Stichting Jeugd Dans Opleiding Fryslân	huurcompensatie voor het gebruik van de danszalen in Neushoorn	6.380
Stichting Jeugd Dans Opleiding Fryslân	het Young Artist Program	20.030
Stichting Jeugdcircus Saranti	de compensatie OZB object Goudenregenstraat 49g te Leeuwarden	363
Stichting Jeugdcircus Saranti	AK: het aanstellen van een circuistrainer	2.200
Stichting Jeugdcircus Saranti	de viering van het 65-jarig jubileum	15.000
Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Friesland	de activiteiten	333.500
Stichting Jumping Fryslan	SPORT: Concours Dressuur International	2.000
Stichting Kearn Welzijn Achtkarspelen	Volwassenenonderwijs Friesland - Voel je Goed! Achtkarspelen	23.360
Stichting Kinderopvang Friesland	het project school en omgeving	48.375
Stichting Kinderopvang Friesland	Project School en Omgeving	96.750
Stichting Kinderopvang Friesland	de speelleergroepen	734.899
Stichting KinderWerk in Leeuwarden	Kinderspelweek Jeugdland	12.500
Stichting KinderWerk in Leeuwarden (KWIL)	een Talententdag	4.000
Stichting Korfbalhal Leeuwarden	de compensatie OZB object Kalverdijkje 82 te Leeuwarden	5.252
Stichting Kunstacademie Friesland	het plaatsen van een AED	662
Stichting Kunstacademie Friesland	AK: het project Kunst verbindt	2.200

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Stichting Kunstkade	gezond met cultuur	25.000
Stichting Kunstkade	Jonge Helden Lab 058	60.000
Stichting Kunstkade	Vakantieschool 2024	80.000
Stichting Kunstkade	Cultuureducatie peuters en VO	120.000
Stichting Kunstkade	gezond met Cultuur	511.535
Stichting Kunstkade	het jaarplan	1.456.350
Stichting Kunstruimte H47	de activiteiten 2024	28.750
Stichting Leef!	SPORT: onbeperkte elfstedentocht	2.000
Stichting Leergeld Leeuwarden	Actie Sam&Sint/Pepernoot	15.000
Stichting Leergeld Leeuwarden	de begroting	420.680
Stichting Leger des Heils (LJ&R)	Stichting Leger des Heils LJ&R	2.947.928
Stichting Liet 91	Fries songfestival Liet	8.575
Stichting Limor	Vorbereidingsfase CT&R 2024	11.533
Stichting Limor	de algemene crisisopvang Fryslân	2.042.636
Stichting Ljouwerter Skûtsje	It Ljouwerter Skûtsje	6.000
Stichting Loods 50	Politiek café	750
Stichting Luthers Bach Ensemble	KPC3: Dixit Dominus	5.500
Stichting Magma	de voorstelling Slangentoren	10.000
Stichting Makaki Productions	KPC 4: de speelfilm Stien Blom	5.500
Stichting Martenastate	BKV2: Tijdspanne	5.500
Stichting Media Art Friesland	het LUNA mediakunsthestival	96.000
Stichting Meeuw Jonge Theatermakers	de activiteiten	85.950
Stichting MFC Het Westenkwartier	de compensatie OZB object Verdijkstraat 1 te Leeuwarden	1.326
Stichting MFC Het Westenkwartier	de buurt- en dorpskamers	2.840
Stichting MFC Het Westenkwartier	de buurt-, wijk en dorpshuizen	19.370
Stichting MFC Het Westenkwartier	het accommodatiebeheer	31.150
Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel	Jr. urenvergoeding St.Monumentenzorg 2024	2.602
Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel	Beheer 4 kerktorens 2024	10.000
Stichting Monumentenzorg Leeuwarderadeel	Onderhoud 4 kerktorens 2024	10.063
Stichting Museumhaven Leeuwarden	Stichting Museumhaven 2023	10.817
Stichting Museumhaven Leeuwarden	Stichting Museumhaven 2024	11.617
Stichting Nacht van de Filosofie Fryslân	KPC2 de Nacht van de Filosofie Fryslân	5.000
Stichting Netwerk Time to Connect	de ondersteuning van eenzame jongeren	20.000
Stichting Netwerk Time to Connect	de MDT projecten	132.750
Stichting Nije Skalm	de buurt- en dorpskamers	2.840
Stichting Nije Skalm	de compensatie OZB object Pyter Jurjensstrjitte 17 te Stiens	7.643
Stichting Nos Por	Projectplan softbal met en voor de Caribische gemeenschap	4.000
Stichting Odensehuis Gerard Smit Leeuwarden	buddyproject Kameraad	50.000

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Stichting Ondersteuning Wijkpanel Binnenstad t.a.v. Peter de Boer	Wijkpanels en Dorpsbelangen	32.160
Stichting Oog van de Dag	Allinnich Anna	5.500
Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Fryslân-Noord	School als Vindplaats	270.225
Stichting Orgelconcerten Grote Kerk Leeuwarden	de concerten	4.000
Stichting Orkesten Festival Leeuwarden	AK: Jeugdorkestenfestival en jeugdlerorkest	2.200
Stichting Pasveerkorpsen Leeuwarden	AK: Deelname Jong Pasveer aan NK Show op 22 juni 2024	1.100
Stichting Pasveerkorpsen Leeuwarden	AK: Deelname Pasveerkorps aan het NK Mars&Show op 15 juni 2024	1.100
Stichting Perspektyf Wergea	Wijkpanels en Dorpsbelangen	14.620
Stichting Poldermolens de Lege Midden	Poldermolens De Lege Midden 2024	7.252
Stichting Popcultuur Neushoorn	hiphop coalitie 2024; Risin' Up	10.000
Stichting Popcultuur Neushoorn	Neushoorn Young	59.972
Stichting Popcultuur Neushoorn	St.Popcultuur Neushoorn Europaparty	94.226
Stichting Popcultuur Neushoorn	het investeren podiumtechnische inventaris + structurele subsidieverhoging afschrijvingslasten	687.000
Stichting Popcultuur Neushoorn	de exploitatie en huur	924.897
Stichting Popwaarts	Popronde Leeuwarden	5.580
Stichting Present Leeuwarden	de begroting	16.000
Stichting Pride Leeuwarden	Pride Leeuwarden	5.500
Stichting Project Freedom	het houden van een Snertfeest	15.000
Stichting Proloog	Taalschool	60.500
Stichting Proloog	het project school en omgeving	344.400
Stichting Proloog	Onderwijs school en omgeving	836.400
Stichting Proloog	Kansrijke Wijk, onderdeel Jonge Kind	1.047.394
Stichting Promotie Grou	Vrijwilligersvergoeding Infomatiepunt Grou	4.680
Stichting Proud Event	Loud and Proud the Parade 2024	8.000
Stichting Realisatie Tennisbaan Warten	de compensatie OZB object Rounwei 18a te Warten	448
Stichting Roeisloeprace Grou	Roeisloeprace Grou	2.000
Stichting Schout bij Nacht Doormangroep Leeuwarden	de compensatie OZB object Jeugdweg 1 te Leeuwarden	502
Stichting Scouting Duco van Martena	de compensatie OZB object Avondsterweg 11 a te Leeuwarden	649
Stichting Seewolf	TO 4: Releaseshow debuutalbum 'A Bounce of Grace'	4.400
Stichting Seniorentheater De Rimpel	AK: Familia	2.200
Stichting Simmeriis Lekkum	Ijsbaanverhalen	1.100
Stichting Sociaal Cultureel Centrum Ien en Mien	de compensatie OZB object Buorren 13a en Buorren 29a te Goutum	3.025
Stichting Sociaal Cultureel Centrum Ien en Mien	de buurt-, wijk en dorpshuizen	17.000
Stichting Spelend Sporten Leeuwarden e.o.	het organiseren van sportactiviteiten	9.000
Stichting Sportbelangen Reduzum e.o.	de compensatie OZB object Stanfriesstrjitte 7, 9 en 11 te Reduzum	1.662

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Stichting Sportcentrum Grou	de compensatie OZB object Burstumerdyk 4 te Grou	911
Stichting Sportcentrum Grou	de compensatie OZB object Burstumerdyk 1A, 1B en 2A te Grou	9.325
Stichting sportontwikkeling Jorwert	de compensatie OZB object Pastorijfinne1 te Jorwerd	270
Stichting Stand Up Paddle	SUP 11 CityTour 2024	3.500
Stichting Stoereloer	TO3: It Tolhús 2024	4.400
Stichting Stoereloer	Zomerweek 2024	10.700
Stichting Straatpastoraat Leeuwarden	de hulp aan dak- en thuislozen	6.500
Stichting Survivalrun Friesland	SPORT: Bikkelrun	2.000
Stichting Taptoe Stiens	AK: Taptoe Stiens op 29-6-24	2.200
Stichting Tennishal de Bontekoe	de compensatie OZB object De Magere weide 2 te Leeuwarden	10.000
Stichting ter Herdenking van de Gevallen	de provinciale dodenherdenking	14.290
Stichting Theatergroep Broos	KPC 4: Ratatouille d'Amour	3.650
Stichting Theatersport van het Noorden	AK: theatersport toernooi van het Noorden	2.200
Stichting Transvaalwijk e.o.	de buurt-, wijk en dorpshuizen	6.000
Stichting Triatlon Friesland	SPORT:BronSnijder Triatlon Friesland	2.000
Stichting Tromptheater cultuur	KPC1: Care For Culture	2.750
Stichting Tsjerke & Uniastate Bears	de exploitatie	5.500
Stichting Uitstapjes voor Ouderen Friesland	uitstapjes voor ouderen	5.000
Stichting Urgente Noden	de begroting	19.063
Stichting Utjouwerij DeRyp	BKV3: Boek : kunstenaar Wim v/d Veer Leeuwarden 85 jaar.	1.000
Stichting Utjouwerij DeRyp	BKV4: De vogels van Heerkens	4.000
Stichting UVV Grou	de buurt- en dorpskamers	2.840
Stichting UVV Grou	oanfullende subysdzje foar de Doarpskeamer Grou	4.660
Stichting Verstandig met Inkomen	schuldhulpmaatje	64.500
Stichting Veteranendag Friesland Leewarden	de Provinciale Veteranendag	5.365
Stichting VHDG	het jaarprogramma	40.250
Stichting Vier het Leven	het organiseren en faciliteren van sociaal-culturele uitstapjes	3.000
Stichting VluchtelingenWerk Nederland	het Juridisch Steunpunt	114.491
Stichting Volwassenenfonds Sport & Cultuur	Volwassenenfonds Sport & Cultuur	730.000
Stichting Vriendenclub het Hûzumer Skûtsje	It Huzumer Skûtsje 2024	6.000
Stichting Weekendschool Baljée	aanvullend onderwijs voor kinderen in de leeftijd van 10-14 jaar	25.000
Stichting Welmoed Muziekproducties	Vocaal drieluik: Over de zee	1.500
Stichting Werkplaats Oud-Oost	de begroting	182.750
Stichting Wielenpôle	de buurt-, wijk en dorpshuizen	9.125
Stichting Wielenpôle	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
Stichting Wijk Camminghaburen	de buurt-, wijk- en dorpshuizen	5.000

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Stichting Wijk Initiatief Bloemenbuurt Oldegaleen	Wijkpanels en Dorpsbelangen	20.200
Stichting Wijkcentrum Heechterp Schieringen	aanvullende subsidie buurtkamer Heechterp Schieringen	4.660
Stichting Wijkcentrum Heechterp Schieringen	de buurt-, wijk en dorpshuizen	14.275
Stichting Wijkcentrum Heechterp-Schieringen	de buurt- en dorpskamers	2.840
Stichting Wijkcentrum Heechterp-Schieringen	het accommodatiebeheer	33.200
Stichting Wijkcentrum Heechterp-Schieringen	vakantieweek Heechterp Schieringen	9.000
Stichting Wijkcentrum Nijlân	de compensatie OZB object Surinamestraat 31 te Leeuwarden	1.295
Stichting Wijkcentrum Nijlân	de buurt-, wijk en dorpshuizen	11.400
Stichting Wijkcentrum Nijlân	het accommodatiebeheer	24.217
Stichting Wijkcomité De Schepenbuurt	de compensatie OZB object Tjalkstraat 5 te Leeuwarden	694
Stichting wijkcomité Schepenbuurt	de buurt-, wijk en dorpshuizen	10.000
Stichting Wijkorganisatie Aldlan	de compensatie OZB object Salomonszegel 99 te Leeuwarden	1.373
Stichting Wijkorganisatie Aldlan	de buurt-, wijk en dorpshuizen	10.275
Stichting Wijkorganisatie Aldlân	de buurt- of dorpskamer	7.500
Stichting Wijkorganisatie Huzum	de compensatie OZB object Huizumerlaan 146A te Leeuwarden	640
Stichting Wijkorganisatie Huzum	de buurt-, wijk en dorpshuizen	10.275
Stichting Wijkpanel Bilgaard t.a.v. dhr. J.A. Coombs (penningmeester)	Wijkpanels en Dorpsbelangen	34.290
Stichting Wijkpanel Blitsaerd	Wijkpanels en Dorpsbelangen	11.720
Stichting Wijkpanel De Zuidlanden	definitieve inrichting ijsbaan de Zuidlanden	5.000
Stichting Wijkpanel De Zuidlanden	Wijkpanels en Dorpsbelangen	23.100
Stichting Wijkpanel Huizum-West t.a.v. J. Mud	Wijkpanels en Dorpsbelangen	32.520
Stichting Wijkpanel Nijlân	Wijkpanels en Dorpsbelangen	22.830
Stichting Wijkpanel Oranjewijk, t.a.v. mw. C.J. Pietersen	Wijkpanels en Dorpsbelangen	14.170
Stichting Wijkpanel Vlietzone	Wijkpanels en Dorpsbelangen	26.780
Stichting Wijkpanel Vosseparkwijk	Energiemarkt Vosseparkwijk	4.000
Stichting Wijkpanel Vosseparkwijk	Wijkpanels en Dorpsbelangen	26.810
Stichting Wijkpanel Vrijheidswijk	Wijkpanels en Dorpsbelangen	21.210
Stichting wijkvereniging 't knooppunt	de buurt- en dorpskamers	2.840
Stichting Wijkwerk Cambuursterhoek	de buurt-, wijk en dorpshuizen	3.700
Stichting Wijkwerk Cambuursterhoek	Muzieklessen voor wijkbewoners	5.000
Stichting Wintertriathlon Leeuwarden	een wintertriathlon op 10 februari	1.500
Stichting Wjukken	de buurt- en dorpskamers	2.840
Stichting Wjukken	aanvullende subsidie dorpskamer de Wjukken	4.660
Stichting Wjukken	de compensatie OZB object Om 'e Terp 21 te Mantgum	9.886

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Stichting Wjukken	de buurt-, wijk en dorpshuizen	10.270
Stichting Yana/Kroft&Smids	Decemberlicht 2024	25.000
Stichting Zeilcentrum Grou	Zeilcentrum Grou 2024	10.424
Stienzer Energy Koöperaasje U.A.	Subsidie Fixteam StEK	5.500
Stienzer Energy Koöperaasje U.A.	StEK Verkenning Buurtbatterij	25.000
Stjoer	Onze Familie in Leeuwarden	90.000
Stjoer	de activiteiten	236.100
Straathof Beheer B.V.	Isolatiemaatregelen Straathof Beheer BV	1.732
SUP Training Leeuwarden	SPORT: SUP 4 daagse Leeuwarden	1.710
T. Nauta	BKV 4: borstenboek voor baby's	5.500
T. van Raaij	KPC 3: Vastelander 2024	4.250
T. Walstra	het houden van een concert "SING IT! Live"	2.200
T.A. Klaren-Zijlstra	een herhalingscursus reanimatie t.b.v. AED	110
Talenten Zonder Grenzen	Volwassenenonderwijs Friesland - extra taallessen bij BBLtrajecten Zorg	12.063
Tennis- en Padelvereniging Stiens	de compensatie OZB object Ieleana 4 te Stiens	5.275
Tennisclub Goutum	de compensatie OZB object Buorren 35 te Goutum	1.583
Tennisvereniging Eernum	de compensatie OZB object it Efterom 1 te Jirnsum	572
Toneelvereniging De Trije Doarpen	diverse toneelvoorstellingen	2.000
Tryater	het beleidsplan	105.700
Tûmba	Regenbooggelden	11.000
Tûmba	Videoproject over Anti-zwart Racisme in Friesland	15.000
Tûmba	Preventie aanvullend	17.800
Tûmba	Preventie	49.000
Tûmba	de uitvoering van de WGA-taken	97.846
Uresco '98	de compensatie OZB object Avondsterweg 13a te Leeuwarden	494
Us Doarpshus Wergea	de compensatie OZB object Nieuwe Weg 2 te Wergea	1.406
Us Doarpshus Wergea	de buurt-, - en dorpskamers	6.640
Us Doarpshus Wergea	Verduurzaming Us Doarpshus Wergea	20.000
Us Doarpshûs Wergea	de buurt- en dorpskamers	860
Us Doarpshûs Wergea	de buurt-, wijk- en dorpshuizen	10.250
v.o.f. Tilma Stiens	Isolatiemaatregelen Tilma Stiens	20.000
V.V. Nicator	de compensatie OZB object Kalverdijkje 70 (kleedruimte en Clubhuis)	1.630
Valk Event Productions	SPORT: Winter marathon	2.000
VC058 - DETObeach	DETObeach	2.000
VDH Kringgroep frisiana	de compensatie OZB object Simon Vestdijkwei 30 te Leeuwarden	587
Vereniging Dorpsbelangen Warten	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
Vereniging Dorpsbelangen Warten	Het Kasteel van Koning Redbad	20.000
Vereniging Dorpsbelang Goutum	Wijkpanels en Dorpsbelangen	20.410
Vereniging Floris Verster Ateliers	ontwikkeling projectruimte Brûsplak Oude Ambachtschool	5.000
Vereniging Floris Verster Ateliers	Project Talentontwikkeling	10.000

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Vereniging Gehandicaptenbelangen Leeuwarden(VGBL)	de begroting	7.150
Vereniging Motorclub Pietersburen	de compensatie OZB object Groningerstraatweg 365 te Leeuwarden	1.977
Vereniging van Dorpsbelang Baard	Wijkpanels en Dorpsbelangen	5.980
Vereniging voor Dorpsbelangen Hilaard	Wijkpanels en Dorpsbelangen	8.310
Verslavingszorg Noord Nederland	de spuitomruil bij HBU Leeuwarden	19.283
Verslavingszorg Noord Nederland	de Heroïne behandelunit Leeuwarden (HBU)	932.731
Verslavingszorg Noord Nederland	de WMO	2.882.778
Videoclub Kleare Kimen	AK: Filmcafé Kleare Kimen	475
Voedselbank Leeuwarden	de exploitatiekosten	15.000
Voetbalvereniging Oosterlittens	SPORT: VVO Dorpen voetbaltoernooi	1.040
Voetbalvereniging Oosterlittens	Geert Engbers Schoolvoetbaltoernooi	1.175
Voetbalvereniging Oosterlittens	SPORT: meiden voetbaldag	1.200
Voetbalvereniging Oosterlittens	Set Littens yn it ljocht! - Aanleg verlichting Accommodatie Tred Iene	7.122
Voetbalvereniging WWS	de compensatie OZB object Loodyk 2a rw Wirdum	1.089
VvE Willemskade	VvE Willemskade	2.500
W. Adema	Restauratie gevelornament Groentemarkt 5	2.647
W. de Boer	het project Eiland van Vriendschap	7.000
Wender	Pilot	25.000
Wender	verbouwing AO Leeuwarden	84.565
Wender	Wender - de activiteiten WMO	8.224.912
Wetsus	Watercampus 2024	200.000
Wetsus	Wetsus 2024	500.000
Wijk- en Speeltuinvereniging "Oranjewijk"	de buurt-, wijk- en dorpshuizen	3.540
Wijk- en Speeltuinvereniging Gerard Dou	de compensatie OZB object Gerard Doustraat 23a te Leeuwarden	891
Wijk- en Speeltuinvereniging Gerard Dou Huizum- West	de buurt-, wijk en dorpshuizen	6.840
Wijk- en Speeltuinvereniging KIO	de compensatie OZB object Merelstraat 60 a te Leeuwarden	927
Wijk- en Speeltuinvereniging KIO	de buurt-, wijk en dorpshuizen	4.850
Wijk- en Speeltuinvereniging Oranjewijk	de compensatie OZB object Gysbert Japicxstraat 51 te Leeuwarden	602
Wijkbelang Westeinde	SPORT: Westeinde Run	1.785
Wijkbelang Westeinde	de buurt-, wijk en dorpshuizen	10.500
Wijkbelang Westeinde-Leefomgeving	Wijkpanels en Dorpsbelangen	22.360
Wijkcentrum Heechterp-Schieringen	Incidentele subsidie voor wijkcentrum Heechterp Schieringen	15.000
Wijkcentrum 't Knooppunt	de compensatie OZB object J.H. Knoopstraat 5 te Leeuwarden	1.397
Wijkcentrum 't Knooppunt	de buurt-, wijk- en dorpshuizen	14.275
Wijkcentrum 't Knooppunt	het accommodatiebeheer	32.775
Wijkpanel Achter de Hoven t.a.v. P.M.A. Everts	Wijkpanels en Dorpsbelangen	16.330

Ontvanger subsidie	Onderwerp subsidie	Bedragen x €1
Wijkpanel Aldlân	Wijkpanels en Dorpsbelangen	33.900
Wijkpanel Camminghaburen	Wijkpanels en Dorpsbelangen	47.880
Wijkpanel Heechterp-Schieringen t.a.v. Vincent Childs	Wijkpanels en Dorpsbelangen	21.510
Wijkpanel Huizum-Oost	Wijkpanels en Dorpsbelangen	17.810
Wijkpanel Muziek-Transvaal- en Vogelwijk	Wijkpanels en Dorpsbelangen	33.130
Wijkpanel Schepenbuurt	Wijkpanels en Dorpsbelangen	10.760
Wijkpanel Zuiderburen	Wijkpanels en Dorpsbelangen	28.970
Wijkvereniging Bilgaard	de buurt, - en dorpskamers	2.840
Wijkvereniging Bilgaard	het accommodatiebeheer	36.675
Wijkvereniging Bilgaard	de buurt-, wijk en dorpshuizen	15.500
Wijkvereniging De Blokkendoos	Buurt-, wijk- en dorpshuizen	4.375
Wijkvereniging de Toekomst-Vosseparkwijk	de compensatie OZB object Achlumerstraat 1a te Leeuwarden	687
Wijkvereniging de Toekomst-Vosseparkwijk	de buurt-, wijk en dorpshuizen	14.241
Wijkvereniging Zuiderburen	de compensatie OZB object Wite Mar 7 en 9 te Leeuwarden	2.672
Wijkvereniging Zuiderburen	de buurt-, wijk- en dorpshuizen	19.500
Wijkvereniging Zuiderburen	het accommodatiebeheer	30.050
William Schrikker Stichting JB/JR	WSS GI jeugdbescherming en jeugdreclassering	5.824.759
Zorgbelang Fryslân	belangenbehartiger cliënten Jeugdhulp	107.500
Zuiderplein C.V.	de aanschaf van een AED	678
Zwemvereniging Orca	Orca's Christmas Swim en Orca's Minioren Christmas Sprint	2.000
		90.396.740

Bijlage E. Berekening financiële kengetallen

Tabel 87 Kengetallen

		Bedragen x € 1.000		
		Jaarrekening 2023	Primitieve begroting 2024	Jaarrekening 2024
1a	Netto Schuldquote			
	Vaste schulden	381.465	446.617	332.618
	Netto vlottende schuld	44.335	52.801	52.546
	Overlopende passiva	171.639	97.211	180.792
A	Bruto Schuld	597.439	596.629	565.955
	Financiële activa	29.722	31.569	36.195
	Uitzettingen < 1 jaar	77.022	49.684	44.643
	Liquide middelen	10	26	19
	Overlopende activa	38.471	29.988	37.532
B	Vorderingen	145.224	111.267	118.389
C	Netto Schuld (A-B)	452.215	485.362	447.566
D	Totale baten	695.119	654.128	758.431
1a	Netto schuldquote	%	65,1	74,2
				59,0
1b	Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte geldleningen			
	Vaste schulden	381.465	446.617	332.618
	Netto vlottende schuld	44.335	52.801	52.546
	Overlopende passiva	171.639	97.211	180.792
A	Bruto Schuld	597.439	596.629	565.955
	Financiële activa	34.985	36.606	41.235
	Uitzettingen < 1 jaar	77.022	49.684	44.643
	Liquide middelen	10	26	19
	Overlopende activa	38.471	29.988	37.532
B	Vorderingen	150.488	116.304	123.429
C	Netto Schuld (A-B)	446.951	480.325	442.526
D	Totale baten	695.119	654.128	758.431
1b	Netto gecorrigeerde schuldquote	%	64,3	73,4
				58,3
2	Solvabiliteitsratio			
A	Eigen vermogen	134.676	108.777	147.771
B	Balanstotaal	796.440	757.837	782.021
2	Solvabiliteit (A/B*100)	%	16,9	14,4
				18,9

		Jaarrekening 2023	Primitieve begroting 2024	Jaarrekening 2024
3	Grondexploitatie			
	NIEG bouwgronden	0	0	0
	Bouwgronden in exploitatie	183.948	171.690	185.039
A	Totale boekwaarde grond	183.948	171.690	185.039
B	Totale baten	695.119	654.128	758.381
3	Grondexploitatie %	26,5	26,2	24,4
4	Structurele expl.ruimte			
	Structurele baten	655.950	657.277	680.497
	Structurele lasten	643.393	649.165	667.430
	verschil	12.557	8.112	13.067
	Struct. onttrekkingen aan reserves	466	3.149	248
	Struct. toevoegingen aan reserves	0	0	0
	verschil	466	3.149	248
A	Totaal verschil struct. baten/lasten	13.023	11.261	13.315
B	Totaal structurele baten	655.950	657.277	680.497
4	Structurele exploitatieruimte %	1,99	1,71	1,96
5	Belastingcapaciteit	(in €)	(in €)	(in €)
	OZB-lasten gezin gem. WOZ-waarde	254	275	275
	Rioolheffing gezin gem. WOZ-waarde	162	164	164
	Afvalstoffingheffing gezin	334	354	336
	Eventuele heffingskorting	0	0	0
A	Totale woonlasten	750	793	775
B	Woonlasten landelijk gemiddelde t-1	944	944	994
	gemiddelde WOZ-waarde	235.000	244.000	249.000
5	Belastingcapaciteit %	79,4	84,0	78,0

Bijlage F. Voortgang uitvoering besluiten over Rekenkameronderzoeken

Sinds de jaarstukken 2022 wordt in voorliggende bijlage gerapporteerd over wat het college met raadsbesluiten over rapporten van de Rekenkamer Leeuwarden heeft gedaan.

Aanbevelingen	Planning/stand van zaken uitvoering
Rekenkameronderzoek: DoeMee onderzoek klachtenafhandeling (2024)	
Evaluatie Aanbeveling 1: Vraag het college zorg te dragen voor inzicht in hoe burgers met klachten de afhandeling daarvan ervaren en welke verbeterpunten zij voor het afhandelingsproces aandragen. Die informatie en de reactie van de gemeente daarop zou onderdeel kunnen uitmaken van de gemeentelijke jaarrapportage over het afhandelen van klachten. Verbonden partijen Aanbeveling 2a: Vraag het college een actievare rol te nemen bij de wijze waarop individuele verbonden partijen met het afhandelen van klachten omgaan. Dit betreft zowel de klachtenregeling, de toegankelijkheid, de gevolgdde procedures, en de rapportages over de resultaten. Aanbeveling 2b: Vraag het college ervoor zorg te dragen dat verbonden partijen tenminste eenmaal per jaar rapporteren over de afhandeling van klachten, bijvoorbeeld in het jaarverslag of in de vorm van een separate nota bij de jaarverslagen. Aanbeveling 2c: Vraag het college ervoor zorg te dragen dat er binnen de gemeentelijke organisatie een centraal punt is waar informatie over de klachtafhandeling van de gemeentelijke organisatie en de verbonden partijen samenkomt.	Het college van b&w heeft per brief van 13 februari 2024 haar bestuurlijke reactie op het DoeMee onderzoek naar de klachtenafhandeling bij de gemeente Leeuwarden gegeven aan de Rekenkamer. De raad heeft de rapportage en de reactie van het college besproken op 5 juni 2024. In die bijeenkomst heeft de raad geoordeeld dat er verder geen raadsbesluit nodig was. De wethouder heeft wel een toezegging gedaan over de klachtenafhandeling bij verbonden partijen. Met een informerende brief van 21 januari 2025 aan de raad, voldoet het college aan die toezegging. In de brief wordt ingegaan op de wijze waarop enkele aan de gemeente verbonden partijen invulling geven aan een klachtenregeling. De gemeente Leeuwarden heeft niet expliciet zicht op de wijze waarop klachten worden afgehandeld. Deze partijen hebben eigen klachtenregelingen en zo ook een eigen registratie. Dit wordt doorgaans afgesproken bij het aangaan van contracten. In enkele gevallen krijgt de gemeente inzicht hierop, omdat de gemeente betrokken wordt bij klachtafhandeling bij deze instellingen.

Aanbevelingen	Planning/stand van zaken uitvoering
Rekenkameronderzoek: Armoedebeleid (2024)	
Aanbeveling 1: Richt integrale sturing in. Beleg de rol van monitoring en sturing op de opgave in de organisatie. Dat is nu onvoldoende het geval of	Het plan van aanpak (inclusief planning) inzake de wijze van uitvoeren van de aanbevelingen en een informerende brief aan de gemeenteraad is op 11 maart 2025 door het college vastgesteld.

Aanbevelingen	Planning/stand van zaken uitvoering
gefragmenteerd. Het zou in ieder geval duidelijk moeten zijn welke eenheid/afdeling verantwoordelijk is voor de monitoring en de sturing. Stel in samenspraak met de kernuitvoerders de korte termijn en lange termijn doelen per pijler opnieuw vast en koppel daaraan SMART geformuleerde indicatoren. Koppel in overleg met de kernuitvoerders een activiteitenplan per pijler aan de doelen. Breng de voortgang op de doelen structureel in kaart: Korte termijn doelen: verzamel de gegevens voor de indicatoren in het dashboard en combineer deze met gegevens van de afdeling Rapportage, Statistiek en Onderzoek in de jaarlijkse armoedemonitor. Stuur op basis daarvan bij op de korte termijn doelen. Lange termijn doelen: verrijk samen met de kernuitvoerders de informatie uit de armoedemonitoren met kwalitatieve informatie. Voer periodiek een integrale analyse (beleidsevaluatie) uit en rapporteer in een voortgangsrapportage. Stuur op basis daarvan bij op de lange termijn doelen. Aanbeveling 2: Heroverweeg de inrichting van de minimaregelingen en vergroot het bereik Heroverweeg de inrichting van de minimaregelingen: Maak inzichtelijk wat de effecten zijn van de huidige minimaregelingen op het besteedbaar inkomen van verschillende groepen inwoners in de gemeente. Verrijk deze cijfers met kwalitatieve informatie via ervaringsdeskundigen en kernuitvoerders. We bevelen aan dezelfde indeling in groepen te gebruiken als de Commissie sociaal minimum heeft gedaan. Ga als college en raad met elkaar in gesprek over hoe de minimaregelingen ingericht zouden moeten zijn. Streef daarbij naar meer uniformiteit, zodat een inwoner gemakkelijker kan bepalen of deze recht heeft op een regeling. Vergroot het bereik van de minimaregelingen: Onderzoek of het aanvraagproces van de regelingen minder complex ingericht kan worden. Wees uiterst transparant over de minimaregelingen. Communiceer helder met de inwoners welke regelingen er zijn, wie recht heeft op de regelingen en wat	

Aanbevelingen	Planning/stand van zaken uitvoering
concreet de mogelijkheden zijn voor bezwaar en beroep. Wees transparant over hoe de draagkrachtberekening uitgevoerd wordt. Gebruik in de communicatie beelden en meerdere talen. Zorg ervoor dat de samenwerkingspartners die inwoners ondersteunen bij het aanvragen van een regeling direct contact kunnen opnemen met de betrokken functionarissen van de gemeente Leeuwarden. Aanbeveling 3: Benut de kracht van de ketenpartners en voer daartoe een geëigende procesregie. Maak daarbij onderscheid tussen kernuitvoerders en de andere betrokken partners. Kernuitvoerders zijn organisaties met een taak in de uitvoering van het beleid en die een financiële relatie met de gemeente Leeuwarden hebben op het gebied van armoedebestrijding. Deze organisaties hebben een visie op en kennis over de opgave. Benut de kennis van deze kernuitvoerders: maak afspraken over procesregie, betrek hen bij de inrichting van de integrale sturing en geef hun een taak bij de armoedemonitoren en de periodieke integrale analyse. Andere betrokken partners zijn Leeuwarder organisaties die armoedeproblematiek signaleren en inwoners doorverwijzen en/of ondersteunen. Deze organisaties voelen zich betrokken bij de doelgroep en de opgave. Zorg ervoor dat deze partners goed geïnformeerd en ondersteund worden voor de uitvoering van hun rol. Zie deze partners als potentieel belangrijke informant en partner vanwege hun contacten met de doelgroep. Aanbeveling 4: Versterk de inzet van ervaringsdeskundigen. Blijf inzetten op de inzet van ervaringsdeskundigheid en onderzoek hoe ervaringsdeskundigheid beter en breder benut kan worden door de gemeente Leeuwarden. Aanbeveling 5: Versterk als raad je kaderstellende en controlerende rol. Ga met elkaar in gesprek over: - Welke indicatoren je terug wilt zien om te kunnen controleren en sturen op de korte en lange termijn doelen;	

Aanbevelingen	Planning/stand van zaken uitvoering
- Welke budgettaire informatie je nodig hebt over de opgave Armoedebestrijding, op welk aggregatieniveau, om te kunnen controleren en bijsturen. Om voldoende sturingsmogelijkheden te hebben, is het belangrijk om een niet al te hoog aggregatieniveau te hanteren bij het opstellen van de begroting. Aanbeveling 6: Vraag het college om een realistische planning voor de uitvoering van deze aanbevelingen.	

Bijlage G. Brede welvaartsmonitor Leeuwarden

De Brede Welvaartsmonitor Leeuwarden is bedoeld als een maatstaf om de welvaart van mensen in Leeuwarden te meten én inzichtelijk te maken in hoeverre Leeuwarden op weg is de global goals te realiseren (lange termijn doelen). Dit naar aanleiding van het huidige coalitieakkoord, waarin brede welvaart en global goals als lange termijn doelen worden nagestreefd.

Alle data die bijdragen aan de totstandkoming van de Brede Welvaartsmonitor en de grafieken hieronder, zijn online via het [gemeentelijke dashboard](#) in te zien. Veel van de gebruikte indicatoren zijn ook terug te vinden in de standaard SDG-indicatorenset voor Nederlandse gemeenten en in de publicaties van het Fries Sociaal Planbureau. In verband met de beschikbaarheid en uniformiteit van gegevens zijn de cijfers voor Leeuwarden vergeleken met die voor Nederland. Van vrij veel indicatoren zijn namelijk geen gegevens over het gemiddelde van bijvoorbeeld de grote steden bekend.

Algemeen

Met uitzondering van Inwonerscijfers, Woningvoorraad en Veiligheid zijn er nog maar beperkt (met Nederland vergelijkbaar) cijfers over 2024 beschikbaar. Voor korte termijn trends is daarom een beroep gedaan op de uitkomsten van de Inwonersenquêtes, ook te vinden via www.leeuwarden.incijfers.nl. Deze tellen overigens niet mee in de scores van de thema's.

De score van Leeuwarden over alle 8 thema's is inzichtelijk gemaakt tussen 2016 en nu, aan de hand van de meeste recente cijfers, die vaak 2022 en nu zijn vernieuwd. Ook de korte termijn trend (laatste meting - voorlaatste meting) is positief. In vergelijking met Nederland is de situatie in Leeuwarden verbeterd op de thema's Gezondheid en Milieu. Op Veiligheid en Welzijn scoren we iets slechter. Op de overige thema's zijn de scores gelijk gebleven.

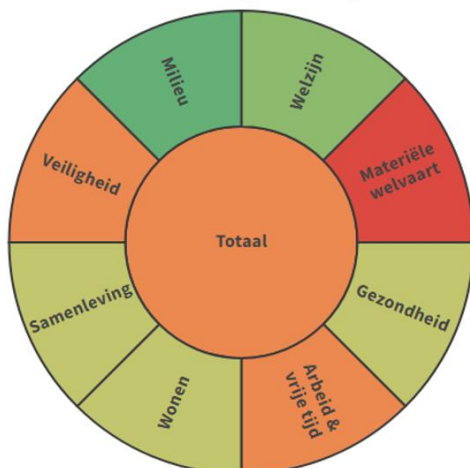
Tenslotte is het aantal inwoners in Leeuwarden verder gestegen. Tussen 1 januari 2024 en 1 januari 2025 nam het aantal inwoners van de gemeente Leeuwarden toe met 1.202 (+0,93%). In Nederland is de groei 102.590 (+0,57%). De woningvoorraad nam in Leeuwarden in 2024 netto toe met 285 woningen tegen 70.000 woningen in heel Nederland.

Hieronder is de positie van Leeuwarden t.o.v. Nederland gevisualiseerd. Van oranje naar rood is slechter/(meer) verslechtering, licht beige: gelijk, van licht groen naar donkergroen beter/(meer)verbetering.

Grafiek 1. Positie Leeuwarden t.o.v. Nederland meest recente meting (vooral 2022-2024)

BWM meest recent

Leeuwarden t.o.v. Nederland: groen=beter, rood=slechter

Grafiek 2. Ontwikkeling Leeuwarden t.o.v. Nederland sinds 2016

BWM ontwikkeling LWD t.o.v. NL

Ontwikkeling sinds 2016. groen=beter, rood=slechter

